

วารสารเซนต์จอห์น
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

SAINT JOHN'S JOURNAL

(Journal of Humanities and Social Science)

ปีที่ 27 ฉบับที่ 41 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567

Vol. 27 No. 41 July – December 2024

ISSN 0859-9432

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วารสารเซนต์จอห์น
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ปีที่ 27 ฉบับที่ 41 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567

ISSN 0859-9432

Saint John's Journal

(Journal of Humanities and Social Science)

Vol. 27 No.41 July - December 2024

1110/5 Vibhavadi-Rangsit Rd., Chomphon,
Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand.

E-mail : sjujournal@stjohn.ac.th

Tel : (66-2) 513-8585, 061 323 5469

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

สำนักงาน

สำนักประกันคุณภาพและส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

วารสารเซนต์จอห์น นำเสนอผลงานวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้บทความมีคุณค่าทางวิชาการ ใช้ประกอบการเรียนการสอนการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากร
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

กำหนดออกเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ

มกราคม-มิถุนายน

กรกฎาคม-ธันวาคม

ISSN 0859-9432

มหาวิทยาลัย บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ไม่จำเป็นต้องเห็นชอบ และรับผิดชอบในเนื้อหา ทศนะหรือบทความของผู้เขียน

พิสูจน์อักษร : กองบรรณาธิการ

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0-2218-3563, 0-2218-3557, 0-2215-1991-2

<http://www.cupress.chula.ac.th>

การติดต่อกองบรรณาธิการ

วารสารเซนต์จอห์น

สำนักประกันคุณภาพและส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

1110/5 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

Tel : (66-2) 02-513-8585, 061 323 5469

E-mail : sjujournal@stjohn.ac.th

Website http://sju.ac.th/web_news/magazine

ฝ่ายจัดการ

นางศุภลักษณ์ ศรีประพันธ์

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

นายวิกร เทศน์สาลี

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ที่ปรึกษา

อาจารย์ชัยณรงค์ มนเทียรวิเชียรฉาย

อาจารย์เทมส์นที ชินะผา

บรรณาธิการอำนวยการ

อาจารย์วัชรณี ตระการสาธิต

ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.ภัทระ เขียรสมิทธิ์

วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร.ฉัตรเมือง เป่ามานะเจริญ

วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

บรรณาธิการ

ดร.อาทิตยา จารุจินดา

วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.วีณา ชุ่มบัณฑิต

วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์ธีระ ชินะผา

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์ชานนท์ ชื่นจิตร

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

อาจารย์นภสร ท่าห้อง

วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

กองบรรณาธิการ

รศ. ดร.จรีลักษณ์ รัตนพานิช

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รศ. ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รศ. ดร.ประเวศ อินทองปาน	ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ. ดร.มานพ นักการเรือน	วิทยาลัยศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ. ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
รศ.คณาธิป ทองรวีวงศ์	สถาบันนักกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รศ. ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ. ดร.นภวรรณ ต้นติเวชกุล	คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผศ. ดร.สุพัตรา แผนวิจิต	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผศ. ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะนา	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ. ดร.กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ. ดร.ประยูร บุญใช้	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา
ผศ. ดร.นันทนธร บรรจงปรุ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ. ดร.ภคพล เส้นขาว	คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ. ดร.มณิศา วศินารมณ	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ. ดร.ขวัญใจ คงถาวร	คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ผศ. ดร.พิสิษฐ์ พจนานาจารย์วิทย์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ. ดร.ปิ่นปิ่นท์ จำดา	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดิ์	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต หนองบัวลำภู
ดร.ลีปวิชญ์ วงศ์สุวรรณ	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
ดร.เปรมารัช วิลาลัย	คณะบริหารธุรกิจและนวัตกรรมการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ดร.ธำรง รัตนภราขุนเดช	Lecturer of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University
Asst. Prof. Dr. Yan Ye	Director of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University
Dr. Yanan Yang	Lecturer of Educational Administration Programs, Graduate School, Stamford International University

กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รศ. ดร.ชุติมา วัฒนาศิริ	วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ
ดร.สุดาพร พงษ์พิชญ	วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ
ผศ. ดร.รัชฎาพร บุญเรือง	วิทยาลัยศิลปวิทยาและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

บรรณาธิการ

วารสารเซนต์จอห์น ฉบับที่ 41 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567 ฉบับนี้ มีเนื้อหาที่หลากหลายเกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของกฎหมาย ศาสนา ศิลปะการแสดง สุนทรียะ การบริหารจัดการ การเรียนรู้และการพัฒนาการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ องค์กรความรู้เหล่านี้ ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาและปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ตามบริบทของแต่ละท่าน

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้สนใจ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาพิจารณาบทความและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่วารสารและผู้เขียนบทความ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ได้นำเสนอผลงานอันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและวงวิชาการ ขอขอบคุณท่านผู้อ่านที่ได้ให้ความสนใจวารสาร หากท่านมีข้อเสนอแนะหรือข้อติชมใด กรุณาส่งมาที่ sjjournal@stjohn.ac.th วารสารเซนต์จอห์นขอน้อมรับด้วยความขอบคุณ และจะนำมาพัฒนาวารสารต่อไป

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ดร.อาทิตยา จารุจินดา
บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทความ	
ปัญหากฎหมายในการจัดการขยะพลาสติกในอาเซียน Legal Problems in Marine Plastic Waste Management in ASEAN <i>กรองกาญจน์ เปี่ยมคล้าย, นพร โพธิ์พัฒนชัย</i>	1
การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง Participation of Teachers in the Performance of Roles and Responsibilities of the Central Special Education Center <i>ศิโรรัตน์ อาจคำชัย, วัลลิกา รุมาคม, จิตติยาภรณ์ เขาวรรากุล</i>	17
หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน The Training Curriculum on Project-based Learning for Teachers in Basic Education <i>ศักดิ์ชัย จ้าวนาเสียว, สุดาพร พงษ์พิชญ, วิณา ชุ่มบัณจิต, สุพจน์ เกิดสุวรรณ</i>	34
Research on the Action Mechanism of E-commerce Anchor Attributes on Consumer's internal state towards Consumer's Online Behavior Intention <i>Hengqi Li, Tippawan Lertatthakornkit</i>	50
Factors Influencing Chinese Golf Tourists' Intention to Visit in Thailand <i>Xiao Lan Xu, Fuangfa Amponstira</i>	76
ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญาาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 The Results of English Vocabulary by Game-based Learning Based on Multiple Intelligence Theory with Cooperative Learning of 3 rd Grade Students <i>ขวัญชนนต์ เล็กเลอสรรงค์, สุดาพร พงษ์พิชญ, วิณา ชุ่มบัณจิต</i>	94
Aesthetic Education Courses in Higher Vocational Colleges in China: A Case Study of Yuncheng Vocational and Technical University <i>Tianxiao Li, Chutima Vatanakhiri, Somchart Adulvajarameta</i>	107
The Large Unit Teaching in Primary School from the Perspective of the New Curriculum Standards - A Case Study of Lu Ming primary School In China <i>Wenwen Yu, Chutima Vatanakhiri, Somchart Adulvajarameta</i>	122

	หน้า
<p>ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร On Being the Learning Organization of Learn Satit Pattana School under the Office of Private Education Commission, BMA <i>ปริญญาณี อสัมภินพงศ์, จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล, วลัยพรรณ อ้วนนาแวง</i></p>	139
<p>แนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏยศิลป์ไทยบนเรือสำราญ Guidelines for Creating Thai Dance Performances on Cruise <i>ศรัณย์รัชนี วิสกุล, ศักย์กวีณ ศิริวัฒนกุล</i></p>	160
<p>การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 The Development of Learning Activity Packages based on Open Approach Entitled Good Citizens according to the Democratic Way, Social Studies, Religion and Culture Substance learning Group, for Mathayomsuksa 2 students <i>ภูมิพงศ์ จอมหงส์พัฒน์</i></p>	175
<p>การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 The Development of English Reading Skills through Knowledge Integration of Technology, Pedagogy and Content for the Ninth Graders <i>ปรานีน พลพวก, กชกร ธิปัตตี, สิริสุดา ทองเฉลิม</i></p>	192
<p>การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง The value proposition to employees affects intention to stay employed through their attachment to a low-cost airline <i>พัทธ์จิรา สิริจารุตสิทธิ์, วัชระ เวชประสิทธิ์</i></p>	207
<p>ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ : การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ ผลกระทบด้านทรัพยากรมนุษย์ Key Factors in Energy Management and Business Management : A Literature Review on Human Resource Impact <i>วิภารัตน์ ชมดง</i></p>	220

	หน้า
การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน Home Loan Debt Management of Borrowers by Accounting to Increase Financial Efficiency <i>วริสสรา เทียมทัต</i>	237
การออกแบบนโยบายควบคุมอะไหล่คลังแบบเบสสต็อกในโรงงานผลิตไฟฟ้า Design of Base Stock Spare Parts Inventory Control Policy in a Power Generation Plant <i>ชุมพล มณฑาทิพย์กุล</i>	251
องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Innovation Organization of School under the Primary Educational Service Area Office <i>สมศักดิ์ จัดตุพรพงษ์, ศักดา สถาพรวงษา, ปิ่นนิชา อุตตะมะเวทิน, สาริศา เจนเข้ว่า</i>	268
พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน The Buddhist Integration of the Cultural Powerful Value into Strengthening the Thai Buddhist Monks Role of Community Development <i>พระครูฐิติธรรมญาณ (ปยุตฺตวิวัฒน์ ฐิติรัฐศรีวิโรตม์), กัญยาวิรี สัทธาพงษ์, สวัสดิ์ อโณทัย</i>	282
พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล The Buddhist Integration for the Dhamma Facilitator Competency Development in Digital Society <i>พระปลัดฤทธิพร จารุวณโณ (ฑุมสุวรรณ), สมบูรณ์ บุญโท, สวัสดิ์ อโณทัย</i>	297
การสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ของอาร์ตทอย ในตลาดกล่องสุ่ม Creating Sign Value for Art Toys in the Blind Box Market <i>กัญญ์ณณัฐ อนุรักษติพันธ์</i>	312

ปัญหากฎหมายในการจัดการขยะพลาสติก ในอาเซียน

Legal Problems in Marine Plastic Waste Management in ASEAN

กรองกาญจน์ เปี่ยมคล้า Krongkan Piemkla *
นพร โพธิ์พัฒนชัย Naporn Popattanachai **

บทคัดย่อ

บทความนี้ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน ซึ่งพบว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่เป็นแหล่งขยะพลาสติกที่ใหญ่ที่สุดในโลก และปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลทั้งสัตว์และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ไม่เพียงแต่ในภูมิภาค แต่ยังส่งผลกระทบต่อทั่วโลกเนื่องจากขยะพลาสติกทางทะเลเป็นปัญหาในลักษณะมลพิษข้ามพรมแดน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ และเศรษฐกิจ จากลักษณะปัญหาที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชากรในอาเซียน อาเซียนจึงได้ทำงานผ่านแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีการประชุมเพื่อหารือถึงแนวทางในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เกิดเป็นปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน กรอบปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล และแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี.ศ. 2564-256 ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเอกสารดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ยังคงขาดสภาพบังคับใช้ทางกฎหมายที่จะทำให้การจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ : ขยะพลาสติก, อาเซียน, มลพิษข้ามพรมแดน, สิ่งแวดล้อมทางทะเล

* นักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** อาจารย์ที่ปรึกษา

Abstract

This article explores the problem of marine plastic waste management in ASEAN. It reveals that Southeast Asia is one of the largest sources of marine plastic waste in the world. This problem affects the marine environment, the flora and fauna in this region. Moreover, it also affects the whole world because marine plastic waste is a transboundary pollution. It affects human health, economy, and the well-being of the population in ASEAN. Therefore, ASEAN has worked through the ASEAN Socio-Cultural Community. There has been a meeting to discuss ways to manage the marine plastic waste problem among ASEAN member countries, thus resulted in having The Bangkok Declaration on Combating Marine Debris in the ASEAN Region, ASEAN Framework of Action on Marine Debris and ASEAN Regional Action Plan for Combating Marine Debris in the ASEAN Member States 2021-2025. According to this study, the document demonstrates the cooperation of ASEAN Member States. But there is still a lack of legal enforcement that would make the marine plastic waste management more efficient in ASEAN.

Keywords: Plastic waste, ASEAN, Transboundary pollution, Marine environment

บทนำ

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และจำเป็นต่อประเทศในภูมิภาคและในโลก ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตที่หลากหลาย แต่ทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคนั้นต้องเสื่อมโทรมลงเพราะจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว 10 ประเทศในภูมิภาค ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา เวียดนาม ลาว และพม่า ได้รวมตัวก่อตั้งเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “อาเซียน” (ASEAN) มีเป้าหมายในการสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทาย ทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (กรมอาเซียน, 2556: 45)

ขยะพลาสติกในทะเลได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศทางทะเลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และส่งผลกระทบต่อทั่วโลก โดยตามรายงานของธนาคารโลก พบว่า 6 ประเทศสมาชิกอาเซียนมีการสร้างขยะพลาสติกมากกว่า 31 ล้านตันในหนึ่งปี ซึ่งในแต่ละปีมีขยะพลาสติกมากกว่า 8 ล้านตันถูกทิ้งลงสู่ทะเลและมหาสมุทร เนื่องด้วยระบบแม่น้ำที่ใช้ร่วมกัน แนวชายฝั่งที่เชื่อมต่อกัน และการค้าระหว่างประเทศในผลิตภัณฑ์พลาสติกและการค้าขยะพลาสติกทำให้ภัยคุกคามของขยะพลาสติกในทะเลรุนแรงมากขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The world bank, 2021) สาเหตุหลักเกิดจากการบริหารจัดการขยะพลาสติกและการกำจัดของเสียในแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ในบางประเทศยังขาดระบบการจัดการขยะที่ดีและมีประสิทธิภาพ และขาดการสร้างความรู้ให้กับประชาชน จึงทำให้เกิดขยะพลาสติกไหลลงสู่มหาสมุทร โดยหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นแหล่งที่มาของขยะพลาสติกในทะเลและยังเป็นเหยื่อของขยะพลาสติกที่ได้ถูกนำเข้ามาเพื่อทำการรีไซเคิล แต่ท้ายสุดไม่สามารถรีไซเคิลได้ และอยู่ระหว่างรอการกำจัดจนรั่วไหลลงสู่แม่น้ำและทะเล โดยคุณ Kakuko Nagatani-Yoshida ผู้ประสานงานระดับภูมิภาคด้านเคมีภัณฑ์ของเสียและคุณภาพอากาศ สำนักงานเอเชียและแปซิฟิกของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ได้กล่าวว่า “ถ้าเราต้องการแก้ปัญหาขยะทะเลทั่วโลกเราต้องแก้ปัญหาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (Patpicha Tanakasempipat, 2019)

จากปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศทางทะเลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ทำให้สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรืออาเซียน (ASEAN) ได้ทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน และ

H.E Dato Lim Jock Hoi เลขาธิการอาเซียนยังได้กล่าวว่า “ทะเลและชายฝั่งของเรามีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเรา อย่างไรก็ตาม พวกมันอยู่ภายใต้แรงกดดันมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื่องจากมลพิษพลาสติกในทะเล ซึ่งมีศักยภาพที่จะทำให้ลายสุขภาพของมนุษย์ ตลอดจนทำลายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการประมงที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้” (กรณีศึกษาด้านอสังกาศ, 2565) อาเซียน (ASEAN) จึงได้ทำงานผ่านแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยจัดตั้งคณะกรรมการและมีการประชุมเพื่อหารือถึงแนวทางในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน โดยในปัจจุบันนี้ อาเซียนได้รับรองเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาขยะพลาสติก 2 ฉบับ คือ ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน (The Bangkok Declaration on Combating Marine Debris in the ASEAN Region) (และกรอบปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล (ASEAN Framework of Action on Marine Debris) เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันด้านนโยบาย ในการลดปริมาณขยะทะเล และยังได้พัฒนาเป็นแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี พ.ศ. 2564-2568 (ASEAN, 2021) ซึ่งเป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ของปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน และเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของอาเซียนที่มุ่งมั่นจะพัฒนาความร่วมมือที่จะจัดการกับปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน แต่ความร่วมมือลักษณะนี้อาจยังไม่เพียงพอต่อการจัดการกับปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จึงศึกษาถึงการจะบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน โดยวิเคราะห์ลักษณะของเอกสารที่อาเซียนได้จัดทำขึ้น เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคของอาเซียนในการผลักดันความร่วมมือของประเทศสมาชิกให้มีสภาพบังคับได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศกับอาเซียนในฐานะองค์การระหว่างประเทศ เพื่อนำมาใช้กับการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
2. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการและกลไกการทำงานของประชาคมอาเซียนในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
3. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจในปัญหาและอุปสรรคของประชาคมอาเซียน ต่อการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความภาษาไทย บทความภาษาต่างประเทศ เอกสารทางวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดในทางสิ่งแวดล้อม ศึกษาถึงสภาพปัญหา สถานการณ์ และผลกระทบของขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน ศึกษาในเรื่องของหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งที่มีสภาพบังคับใช้ (Hard law) และตราสารหรือเอกสารระหว่างประเทศ (Soft law) ได้แก่ ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน กรอบปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2564-2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศกับประชาคมอาเซียนในฐานะองค์การระหว่างประเทศ เพื่อนำมาใช้กับการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
2. ทำให้ทราบถึงหลักการและกลไกการทำงานของประชาคมอาเซียน ในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของประชาคมอาเซียน ต่อการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

สภาพปัญหาและสถานการณ์ขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

จากรายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) เรื่องขยะพลาสติกในทะเลและไมโครพลาสติก ได้ยกให้ปัญหาขยะพลาสติกในทะเลเป็นปัญหาระดับโลกที่ทุกประเทศต้องร่วมกันแก้ปัญหา (UNEP, 2016) โดยเฉพาะปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีพลวัตทางเศรษฐกิจ

ที่แข็งแกร่ง แต่ยังคงมีระบบการจัดการขยะที่ไม่เพียงพอ จึงเป็นปัญหาที่สำคัญของภูมิภาคนี้ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขต่อไป นอกจากนี้ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซียและประเทศไทย ยังเป็นตลาดสำหรับบรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบยืดหยุ่นที่ใหญ่ที่สุด ทำให้การผลิตบรรจุภัณฑ์ในประเทศสมาชิกอาเซียนไม่เพียงขับเคลื่อนการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น แต่รวมถึงตลาดส่งออก การผลิตและการบริโภคพลาสติกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในภูมิภาคนี้ ซึ่งจากการประมาณการ 4 ประเทศสมาชิกอาเซียนคือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม ร่วมกับจีนมีส่วนรับผิดชอบในการผลิตขยะพลาสติกในทะเลประมาณครึ่งหนึ่งของโลก โดยจาก 5 ประเทศดังกล่าวนี้ทำให้พบว่าขยะพลาสติกประมาณ 2.5 ถึง 6.7 ล้านตัน รั่วไหลจากพื้นที่ชายฝั่งลงสู่มหาสมุทรในปี 2553 ซึ่งเมื่อเทียบกับการรั่วไหลทั่วโลก 4.8 ถึง 12.7 ล้านตัน ในปีเดียวกัน ในหลายประเทศทั่วภูมิภาค (Mission of the European Union to ASEAN and Association of Southeast Asian Nations, 2019)

ส่วนหนึ่งของปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาจากการกำหนดนโยบายของประเทศจีนในปี พ.ศ.2561 ที่ห้ามนำเข้าพลาสติกรีไซเคิลผสม จึงมีการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 จากรายละเอียดการส่งออกและการนำเข้าขยะพลาสติกโดยประเทศผู้ส่งขยะพลาสติกออกมากที่สุด 21 ประเทศ และประเทศผู้นำเข้าขยะพลาสติกมากที่สุด 21 ประเทศ ได้ประเมินถึงวิกฤตของขยะพลาสติก และการตอบรับของอุตสาหกรรมทั่วโลกที่มีต่อการห้ามนำเข้าของประเทศจีน ผลการวิเคราะห์คือ การส่งออกขยะพลาสติกเปลี่ยนเส้นทางไปยังประเทศผู้นำเข้าที่ไม่มีการควบคุมการนำเข้า หรือมีการควบคุมที่ไร้ประสิทธิภาพอย่างรวดเร็ว โดยในหกเดือนแรกของปี 2560 ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งออกขยะพลาสติกมาประเทศไทยมากกว่า 4,000 ตัน และได้ส่งออกขยะพลาสติกมายังประเทศมาเลเซียโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 เป็น 157,299 ตัน นอกจากนี้ ประเทศเวียดนามมีการนำเข้าขยะพลาสติกเพิ่มขึ้นสูงมากเป็น 71,220 ตัน โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2561 มีการนำเข้าขยะพลาสติกสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูงขึ้นถึง 166 % จาก 836,529 ตัน ในปี 2559 เป็น 2,231,127 ตัน ในปี 2561 (Greenpeace, 2019)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า ขยะพลาสติกจากทั่วโลกได้เข้าสู่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวนมาก แต่ปรากฏว่าในหลายประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังขาดระบบการจัดการขยะและของเสียที่มีประสิทธิภาพ เช่น การไม่มีข้อมูลและขาดความรู้ที่มีคุณภาพ การขาดความรู้เกี่ยวกับการ “รีไซเคิล” และ “การใช้ซ้ำ” การขาดการรับรู้เกี่ยวกับสารเคมีอันตรายและสารอันตรายที่น่ากังวลที่พบในพลาสติก การขาดกรอบการทำงานทางนโยบายที่ครอบคลุม การขาดแนวทางที่มีประสิทธิภาพสำหรับรัฐบาลในการมีส่วนร่วมและประสานงานกับผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น ซึ่งช่องว่างของระบบการจัดการขยะพลาสติก ทำให้อาเซียน ต้องหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาค

ผลกระทบของขยะพลาสติกในทะเล

ผลจากการใช้งานพลาสติกและการจัดการที่ไม่ได้ประสิทธิภาพ ทำให้ขยะพลาสติกไหลลงสู่ทะเลอันกลายเป็นส่วนหนึ่งของขยะทะเลที่เป็นมลพิษที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทะเล และเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลและบรรดาสัตว์ในทะเล ปัญหามลพิษที่เกิดจากพลาสติกในทะเลซึ่งนำไปสู่ผลกระทบในหลายด้าน โดยบทความฉบับนี้แบ่งได้ดังนี้

1) ด้านสิ่งแวดล้อม ขยะพลาสติกนั้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากรในทะเลเป็นจำนวนมาก เกิดการสูญเสียชีวิต การตายของปะการัง เนื่องจากมีอวนจำนวนมากปกคลุมในแนวปะการัง การติดอวนของสัตว์ทะเลจนตายหรือติดเชือก ทั้งนี้ยังทำให้เกิดการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น โดยการติดมากับขยะที่ลอยอยู่ในน้ำจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2017) อีกทั้งปัญหาในเรื่อง “ไมโครพลาสติก (Microplastics)” ที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา โดยเมื่อพลาสติกจะแตกย่อยเป็นไมโครเคมีและจะเล็กลงเรื่อย ๆ จนมองไม่เห็นแต่ยังคงมีสารเคมีหลงเหลืออยู่ แพลงตอนจะกินไมโครพลาสติกเข้าไป ส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลที่กินแพลงตอนหรือสัตว์ที่กินกินเศษขยะพลาสติกเข้าไปจนเกิดการเจ็บป่วยและล้มตาย และกระทบต่อการเจริญเติบโตของปลาและสัตว์น้ำที่กินกินเศษขยะพลาสติกเข้าไป โดยมีหลักฐานยืนยันว่าสารพิษที่เติมเข้าไปในระหว่างกระบวนการผลิตพลาสติกนั้นจะถูกถ่ายทอดไปยังเนื้อเยื่อสัตว์ และเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อาหารของมนุษย์ในที่สุด นอกจากการกินพลาสติกแล้วขยะพลาสติกยังเป็นอันตรายโดยการที่สัตว์ต้องถูกรัด และทำให้บาดเจ็บจากเศษขยะพลาสติก

2) ผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ จากข้อมูลการทดลองจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของออสเตรีย (The Environment Agency Austria) ที่ได้นำอูจจากระจากผู้ร่วมการทดลอง 8 คน จาก 8 ประเทศอย่าง ออสเตรีย อิตาลี ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ ญี่ปุ่น รัสเซีย และสหราชอาณาจักร โดยแต่ละคนได้รับประทานอาหารประจำวันแบบปกติ (ผู้ร่วมการทดลองไม่มีใครทานมังสวิรัติ และมี 6 คนที่ทานปลาทะเล) ก่อนที่จะส่งอูจจากระของพวกเขาให้หน่วยงานได้วิเคราะห์ผลที่ได้คือ ตรวจเจอ “ไมโครพลาสติก” จากอูจจากระของผู้ที่ร่วมการทดสอบทุกราย โดยไมโครพลาสติกที่พบมีตั้งแต่ โพลีเอธิลีน (ส่วนประกอบของถุงพลาสติก) โพลีพรอพิลีน (ฝาขวดน้ำ) ไปจนถึง โพลีไวนิลคลอไรด์ (ที่พบได้จากท่อพีวีซี) เฉลี่ยแล้วพบว่าในแต่ละ 10 กรัมของอูจจากระจะเจออนุภาคของไมโครพลาสติกจำนวน 20 ชิ้น (GREENPEACE, 2019) เมื่อไมโครพลาสติกหลุดรอดเข้าไปอยู่ในร่างกายของคนเราโดยที่คนเราไม่รู้ตัวนั้น งานวิจัยที่ตรวจสอบการหลุดรอดของไมโครพลาสติกเข้าไปในร่างกายพบว่า ไมโครพลาสติกพวกนี้ มีสารชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “BPA หรือบิสฟีนอลเอ” ซึ่งสารชนิดดังกล่าวจะไปรบกวนการทำงานของระบบในร่างกาย และการปล่อยฮอร์โมนเอสโตรเจน

3) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ในทางทัศนียภาพและการท่องเที่ยวภาพของการพบขยะพลาสติกลอยเต็มท้องทะเล และเศษขยะพลาสติกในบริเวณชายหาด ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ผู้คนย่อมหวังว่าจะได้รับสิ่งสวยงามจากการท่องเที่ยว แต่ปัญหาขยะพลาสติกในทะเลนั้น บดบังทัศนียภาพบริเวณชายหาดทำให้สถานที่ที่น่าท่องเที่ยวไม่เป็นที่น่าสนใจ ดังนั้นจึงต้องสูญเสียเงินจำนวนมากเพื่อปรับปรุงทัศนียภาพจากขยะพลาสติก นอกจากนั้นแล้ว การจัดสรรงบประมาณในการจัดการกับขยะพลาสติกในทะเล ทำให้ค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดเศษขยะพลาสติกอันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การประมง และการขนส่งทางเรือในเอเชีย - แปซิฟิกนั้นมีมูลค่าสูงถึง 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ/ปี ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาดขยะพลาสติกบริเวณชายฝั่งและชายหาดในยุโรปนั้นมีมูลค่าประมาณ 630 ล้านยูโร/ปี ซึ่งพบรายงานผลการศึกษาที่บ่งชี้ถึงมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจรวม อันเนื่องมาจากปริมาณพลาสติกในระบบนิเวศทางทะเลว่าอาจมีมูลค่าความเสียหายอย่างน้อย 13 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ/ปี (อรพรรณ แซ่เอี้ยว, 2018)

4) ผลกระทบด้านมลพิษข้ามพรมแดน อันเนื่องมาจากคุณสมบัติของพลาสติกที่เป็นวัสดุที่มีความคงทน และยากต่อการย่อยสลาย ประกอบกับมีน้ำหนักเบา การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองและขยะส่วนใหญ่มีองค์ประกอบของพลาสติก ส่งผลทำให้ขยะพลาสติกไหลลงสู่ทะเล โดยลอยอยู่บนผิวน้ำหรือบางส่วนอาจจมสู่ก้นทะเลจากกระแสน้ำและกระแสนลม ทำให้พลาสติกสามารถลอยไปได้ทุกที่ในทะเล ขยะพลาสติกในทะเลที่เกิดจากประเทศหนึ่ง อาจลอยไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพราะท้องทะเลและมหาสมุทรในโลกเชื่อมต่อกันทั่วโลก ดังนั้นการที่ขยะพลาสติกจากประเทศหนึ่งจะลอยไปในเขตอำนาจของทะเลอีกประเทศหนึ่งจึงเกิดขึ้นได้ง่าย จึงเป็นปัญหาที่ขยะพลาสติกของประเทศหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลต่อประเทศอื่น ๆ ที่มีเขตแดนทางทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดติดกันกับเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งที่เป็นต้นกำเนิดของขยะพลาสติก การที่ขยะพลาสติกไหลลงสู่ทะเลเป็นจำนวนมากและสะสมเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดการสะสมของขยะทะเลในมหาสมุทรแปซิฟิก หรือที่เรียกว่า “แพขยะใหญ่แปซิฟิก” (Great Pacific Garbage Patch) ซึ่งเป็นแพขยะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก เป็นแหล่งสะสมของขยะทะเล (Marine Litter) ที่เกิดจากการพัดพาของกระแสน้ำและกระแสนลมในร่องมรสุมเขตร้อนของมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ (North Pacific Gyre) (Marine Debris Program Office of Response and Restoration, 2018) ได้พัดพาเอาเศษขยะและชิ้นส่วนพลาสติกมากมายจากในแผ่นดินมากรวมกันอยู่ภายในวังวนของกระแสน้ำในมหาสมุทรซึ่งบริเวณใจกลางจะมีสภาพค่อนข้างสงบเงียบ ดังนั้น ขยะที่ถูกพัดพาเข้าสู่จุดศูนย์กลางการไหลเวียนของกระแสน้ำ จึงถูกกักให้หยุดอยู่หนึ่งกับที่จนเกิดการสะสมรวมตัวกันมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นวังวนของขยะขนาดใหญ่บริเวณใจกลางมหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Trash Vortex) ที่ครอบคลุมพื้นที่ราว 1.6 ล้านตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดราว 3 เท่าของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งจากการประเมินของ

นักวิทยาศาสตร์ มวลชิ้นส่วนและเศษพลาสติกของแพขยะใหญ่แปซิฟิกมีน้ำหนักประมาณ 80,000 ตัน โดยเทียบเท่ากับน้ำหนักเครื่องบินเจ็ท 500 ลำ โดยใจกลางของแพขยะมีปริมาณและความหนาแน่นของขยะสูงสุด ซึ่งหากนำการกระจายตัวของขยะรอบนอกมาคำนวณรวมด้วยแพขยะใหญ่แปซิฟิกอาจมีน้ำหนักมากถึง 100,000 ตัน หรือมีชิ้นส่วนพลาสติกมากกว่า 1.8 ล้านล้านชิ้นลอยอยู่เหนือน้ำ (คัตคณัฐ ชีววงศ์อรุณ และณภัทร ดนัย, 2020) ซึ่งขยะพลาสติกภายในแพขยะใหญ่แปซิฟิกนั้นจะถูกแสงแดด ความร้อนจากดวงอาทิตย์และการกักความร้อนของคลื่นน้ำและคลื่นลมย่อยสลายอย่างช้า ๆ ทำให้กลายเป็นไมโครพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในทะเลต่อไป (Marine Debris Program, 2021) โดยทราบได้ยากกว่าขยะพลาสติกนั้นเกิดจากที่ใด

กลไกการดำเนินการของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน

จากสภาพปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นทั่วโลกนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งในกรณีปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน จะพิจารณาถึงความร่วมมือในระดับภูมิภาคผ่านกลไกการทำงานของอาเซียน โดยอาเซียนได้เริ่มมีการทำงานขององค์กรภายในอาเซียนผ่านคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (ASEAN Working Group on Coastal and Marine Environment: AWGCME) โดยเมื่อวันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2560 ได้จัดประชุมเรื่องการลดปริมาณขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region 2017) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะทะเลในภูมิภาค และเพื่อตระหนักถึงปัญหาขยะทะเลมากขึ้น ซึ่งจากการประชุมได้มีการหารือแลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ กรอบนโยบาย และมุมมองด้านกฎหมายที่เกิดจากปัญหาขยะทะเล และได้กำหนดแผนงานในอนาคตเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะทะเล จึงได้ร่างแนวทางในการดำเนินการขยะทะเลของประเทศสมาชิกอาเซียน (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2020) และต่อมาได้จัดการประชุมคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (ASEAN Working Group on Coastal and Marine Environment) ครั้งที่ 20 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29 - 30 มกราคม 2562 โดยที่ประชุมได้เน้นย้ำถึงการดำเนินการ ตามโครงการหลัก 3R ซึ่งประกอบด้วย การลด (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการแปรรูป (Recycle) พลาสติก รวมถึงยกระดับความร่วมมือเพื่อลดปัญหาขยะทะเลในอาเซียน ทั้งความร่วมมือในระดับภูมิภาคและความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจาของอาเซียน เช่น ส่งเสริมโครงการกลไกการหารือระดับภูมิภาคที่เพิ่มพูนระหว่างสหภาพยุโรป - อาเซียน (Financing Agreement of the Enhanced Regional EU-ASEAN Dialogue Instrument: E-READI) ในเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

นอกจากนี้แล้วอาเซียนได้ให้ความสำคัญและมุ่งที่จะแก้ปัญหา โดยจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 34 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2562 ปัญหาขยะพลาสติกทะเลในภูมิภาคยังเป็นหนึ่งในวาระสำคัญของการประชุม โดยที่ประชุมได้มีการรับรองเอกสารเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกทะเลในภูมิภาค 2 ฉบับ ที่ได้แก่ **ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเล ในภูมิภาคอาเซียน (The Bangkok Declaration on Combating Marine Debris in the ASEAN Region)** เพื่อยืนยันความมุ่งมั่นของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในการต่อสู้กับขยะพลาสติกในทะเล โดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ และส่งเสริมความพยายามในการสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อป้องกัน ลดและจัดการขยะพลาสติกในทะเล และกรอบ**ปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล (ASEAN Framework of Action on Marine Debris)** ได้กำหนดกรอบการทำงานของอาเซียนเรื่องขยะทางทะเล ซึ่งกรอบปฏิบัติการดังกล่าวได้รับการพัฒนาขึ้นตามคำแนะนำจากการประชุมอาเซียนเรื่องการลดขยะทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2017 ซึ่งความพยายามเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของอาเซียนในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต่อมาอาเซียนได้พัฒนาเป็น**แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2564-2568 (ASEAN Regional Action Plan for Combating Marine Debris in the ASEAN Member States 2021-2025)** โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพโดยรวมของภูมิภาค โดยการแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดและบทเรียนที่ได้รับ และเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเสริมสร้างนโยบายและแนวปฏิบัติในระดับประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานในระดับภูมิภาคและในระดับระหว่างประเทศ เพื่อให้บรรลุถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมชายฝั่งและทะเลอย่างยั่งยืน

สภาพบังคับใช้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ การจะบังคับใช้กฎหมายกับอาเซียนซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศอื่นเป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ ต้องเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งตามธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ข้อ 38 วรรค 1 (a) คำว่า อนุสัญญา มีความหมายทั่วไปทำนองเดียวกันกับคำว่า สนธิสัญญา ซึ่งบัญญัติอยู่ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ด้วย กล่าวคือ เป็นความตกลงระหว่างประเทศ ระหว่างรัฐ ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์อันเป็นที่รับรองอย่างชัดแจ้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างรัฐคู่กรณีโดยไม่จำต้องคำนึงว่าความตกลงระหว่างประเทศเช่นนั้นจะมีชื่อเรียกว่าอย่างไร เช่น อนุสัญญา (convention) พิธีสาร (protocol) ปฏิญญา (declaration) หรือ กฎบัตร (charter) (จุมพต สายสุนทร, 259) ซึ่งสนธิสัญญานั้นจะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้กับรัฐสมาชิกก็ต่อเมื่อมีการให้สัตยาบันแล้ว จะต้อง

ปฏิบัติตามสนธิสัญญานั้น ๆ หรือกล่าวได้ว่าสนธิสัญญาเป็นกฎหมายที่มีค่าบังคับ (hard law) หรือ Lex lata แต่ปฏิญญากรุงเทพฯด้วยการต่อต้านขยะทะเล เป็นตราสารระหว่างประเทศที่เป็นผลมาจากการให้การรับรองเอกสารในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 34 โดยมีได้มีการลงนามในปฏิญญาฉบับดังกล่าว ดังนั้นปฏิญญากรุงเทพฯ จึงเป็นเพียงตราสารหรือเอกสารระหว่างประเทศที่ไม่เข้าข่ายเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากการประชุมนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเจรจาทำสนธิสัญญา ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้มีเจตนาที่จะให้ตราสารหรือเอกสารระหว่างประเทศนั้นมีผลผูกพันระหว่างกันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด และมีลักษณะเป็นเพียงการแถลงความเห็น ความเห็นพ้อง การแสดงออกซึ่งท่าทีที่สอดคล้องกันต่อนโยบายหรือประเด็นระหว่างประเทศหรือหลักการที่เป็นที่ยอมรับกันส่วนใหญ่ของประชาคมระหว่างประเทศในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเจตนารมณ์ทางการเมือง (political will) หรือความมุ่งมั่นปรารถนา (aspiration) เรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาแห่งปฏิญญากรุงเทพฯด้วยการต่อต้านขยะทะเลแล้ว เห็นได้ว่าปฏิญญาดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาของอาเซียน โดยมีความปรารถนาร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน 2025 ว่าด้วยการอนุรักษ์และการจัดการอย่างยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ที่มีมาตรการเชิงกลยุทธ์อันมุ่งมั่น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการปกป้องฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างยั่งยืน และจัดการกับความเสี่ยงของมลพิษและภัยคุกคามทางทะเล ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่อ่อนไหวต่อระบบนิเวศ อีกทั้ง เพื่อให้ดำเนินการตามวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ 2030 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ 14 : อนุรักษ์และใช้มหาสมุทร ทะเล ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างยั่งยืน และเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ 14.1 ในปี 2025 เพื่อป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกิจกรรมบนบก รวมถึงขยะทะเลและมลพิษจากธรรมชาติ ดังนั้น ปฏิญญากรุงเทพฯด้วยการต่อต้านขยะทะเล จึงเป็นเพียงตราสารระหว่างประเทศที่แสดงออกถึงความปรารถนาร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะแก้ไขปัญหาขยะทะเล ซึ่งโดยลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ปฏิญญากรุงเทพฯ จึงยังไม่มีผลทางกฎหมาย และยังไม่มีความบังคับใช้

แต่การที่อาเซียนได้มีการรับรองปฏิญญากรุงเทพฯด้วยการต่อต้านขยะทะเลนั้น ถือเป็น การกระทำฝ่ายเดียวขององค์การระหว่างประเทศที่ถือเป็นหนึ่งในบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ อันมีชื่อเรียกหลากหลายที่แตกต่างกันไป เช่น ข้อมติ (resolution) ปฏิญญา (declarations) และการกระทำฝ่ายเดียวขององค์การระหว่างประเทศจะต้องสอดคล้องกับความตกลงที่จัดตั้งองค์การระหว่างประเทศและตราสารก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ (จตุรนต์ ธีระวัฒน์, 2563) ซึ่งการกระทำ

ฝ่ายเดียวขององค์การนี้เป็นกฎเกณฑ์อันเกิดจากองค์การระหว่างประเทศ โดยกฎเกณฑ์ยังมิได้รับการยอมรับหรือพัฒนาไปถึงระดับที่เป็นสนธิสัญญาแต่ก็เป็นกฎเกณฑ์ที่ระบุถึงแนวทางและกรอบการดำเนินงานว่ามีเป้าหมายร่วมกันอย่างไร อันเป็นหลักฐานประเภทหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงการถือปฏิบัติของรัฐสมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่ควรจะเป็น (Law as it should be) หรือ lex ferenda ที่อาจพัฒนาเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ หรือ สนธิสัญญาต่อไปได้ในอนาคต (ขจิต จิตตเสวี, 2557)

ถึงแม้อาเซียนจะมีการรับรองปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเอกสารดังกล่าวเป็นเพียงเอกสารที่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะพัฒนาความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทะเลในภูมิภาคร่วมกันอย่างเต็มที่ และเป็นการแสดงถึงการรับรู้ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น ทำให้เห็นถึงความพยายามร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการแสวงหาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น (ลัฐภา เนตรทัศน์, 2563) แต่เมื่อปฏิญญากรุงเทพฯ ฉบับนี้ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ทำให้ไม่มีสภาพการบังคับใช้ที่จะช่วยกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกร่วมจัดการปัญหาขยะพลาสติกทะเล ซึ่งการขาดสภาพบังคับใช้อาจทำให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพได้ยาก

ในส่วนเนื้อหาสาระสำคัญของกรอบปฏิบัติงานฯ ถึงแม้ว่าจะได้กำหนดแนวทางในการลดขยะทางทะเลตามกรอบปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล แต่ยังไม่ได้มีการมุ่งเน้นถึงการออกแบบและการผลิตผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์พลาสติกเพื่อป้องกันต้นเหตุของปัญหา และยังไม่ได้มีการกล่าวถึงการนำเข้าขยะของขยะพลาสติกจากประเทศอื่น ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาขยะพลาสติกในภูมิภาค อีกทั้งการแก้ปัญหาขยะพลาสติกควรจัดการตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงเมื่อพลาสติกหมดอายุการใช้งาน แต่ข้อจำกัดของกรอบการปฏิบัติงานฯ เน้นเพียงการจัดการที่ปลายทางหลังจากที่เกิดเป็นมลพิษพลาสติกแล้ว ซึ่งกรอบการปฏิบัติงานฯ ได้มีการกล่าวถึงนวัตกรรมและทางเลือกอื่น แต่ยังไม่ชัดเจนว่าจะพัฒนาระบบที่เหมาะสม ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรัฐบาลในภูมิภาคอาเซียนอยู่ในจุดที่จะพัฒนานวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อเอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดที่มีต่อพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Greenpeace Thailand, 2562)

ต่อมาในส่วนของแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2564-2568 โดยลักษณะของเอกสารยังเป็นเอกสารที่ไม่มีผลทางกฎหมาย และยังไม่มีความบังคับใช้กับประเทศสมาชิกอาเซียน เช่นเดียวกับปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเล และกรอบปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเลฯ แต่ในส่วนเนื้อหาสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเลในประเทศสมาชิกอาเซียนฯ นั้น เป็นการบอกทิศทางและแนวทางในการดำเนินการระดับภูมิภาคที่จะแก้ไขปัญหาพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนในช่วงระยะเวลาห้าปี ซึ่งวางแผนที่จะจัดการพลาสติกแบบตลอดห่วงโซ่คุณค่า

(value chains) เพื่อเป็นแนวทางจัดการกับการใช้พลาสติกที่ยั่งยืน การจัดการขยะพลาสติก และมลพิษจากขยะในทะเล โดยในหลายกรอบมาตรการสอดคล้องกับทิศทางปฏิบัติของนานาชาติ

การที่ตราสารระหว่างประเทศไม่มีค่าบังคับทางกฎหมาย ส่งผลให้การจัดการขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนไม่มีประสิทธิภาพ แต่การจะทำให้ตราสารที่เกิดขึ้นจากกลไกการทำงานของอาเซียนมีสภาพบังคับใช้ระหว่างประเทศก็มีข้อจำกัดและอุปสรรคเช่นกัน โดยเฉพาะ “วิถีทางของอาเซียน (ASEAN WAY)” คือ หลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทุกประเทศสมาชิกต้องยึดถือและใช้ในการปฏิบัติต่อกันโดยอยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือ (Consultation) การตกลงร่วมกันโดยฉันทมติ (Consensus) และการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกอื่น (Non-Interference) ซึ่งในทางปฏิบัติหลักการดังกล่าวทำให้ประเทศสมาชิกเลือกวิธีการที่ไม่เผชิญหน้า (non-confrontational approaches) และเลือกการเจรจาหรือแบบลับ (behind-closed-door discussions) และใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบที่ไม่เป็นทางการและไม่ใช้ทางกฎหมาย (informal and non-legalistic procedures) โดยหลักการดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียนเช่นกัน ซึ่งสมาชิกอาเซียนทุกประเทศจะปฏิบัติขัดกับหลักการไม่ได้ จึงส่งผลต่อการพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในอาเซียน รวมถึงปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนให้มีความผูกพันทางกฎหมาย มีความยากลำบากและเป็นความท้าทายของอาเซียน ซึ่งในมุมมองของชาติตะวันตก “วิถีทางของอาเซียน” ถูกมองว่าเป็นวิธีการที่ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จพร้อมทั้งความล้มเหลว เนื่องจากกระบวนการในการตัดสินใจนั้นช่วยให้ประเทศสมาชิกเคารพซึ่งกันและกัน สร้างสันติภาพในภูมิภาค และความสำเร็จของอาเซียนในการรักษาสันติภาพในภูมิภาคตามเป้าหมายเดิมในฐานะองค์กรระดับภูมิภาค จึงถือว่าอาเซียนเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด แต่ในทางกลับกันวิถีทางอาเซียนก็ทำให้อาเซียนถูกมองว่าเป็นองค์กรที่ไร้ประสิทธิภาพและขาดผลลัพธ์ที่ชัดเจน เนื่องจากมีกระบวนการตัดสินใจที่ยังเป็นปัญหาหลักที่ทำให้อาเซียนไม่มีอำนาจในการแก้ปัญหาในระดับภูมิภาค (Susy Tekunan, 2014)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากปัญหาขยะพลาสติกในทะเลที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก และเป็นที่น่ากังวลทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และในระดับโลก เนื่องจากมีขยะพลาสติกที่ถูกทิ้งและไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องจำนวนมากทำให้ขยะพลาสติกเหล่านั้นไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทร อันเป็นปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในทะเล ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ และกระทบต่อการประมงและการท่องเที่ยวอันเป็นแหล่งเศรษฐกิจของหลายประเทศ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีความพยายามที่จะผลักดันความร่วมมือเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอาเซียน ในฐานะที่เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีการจัดตั้งเพื่อประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยมีกลไกการทำงานของอาเซียนที่ตอบสนองต่อการจัดการขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน เป็นการประชุมร่วมกันของคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมอาเซียน และประเทศสมาชิกเพื่อหารือถึงแนวทางร่วมกัน จนเกิดเป็นปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน กรอบปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล ซึ่งเป็นมาตรการเชิงนโยบาย และมุ่งเน้นให้ประเทศสมาชิกร่วมกันนำไปปฏิบัติ โดยให้แต่ละประเทศสมาชิกร่วมกันนโยบายหรือมาตรการในการป้องกันและการลดขยะพลาสติกทางทะเล สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบของขยะพลาสติกในทะเล ซึ่งกลไกการทำงานของอาเซียนที่ตอบสนองต่อการจัดการขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน นั้นแสดงออกสู่สังคมโลกได้ถึงเจตนารมณ์ของอาเซียนที่พัฒนาความร่วมมือในระดับภูมิภาคต่อการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน แต่โดยลักษณะของเอกสารที่อาเซียนได้จัดทำขึ้นทั้งสามฉบับ ได้แก่ ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน กรอบปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล และแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคของอาเซียนเพื่อจัดการกับขยะทางทะเล ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. 2564-2568 เป็นเอกสารที่ยังไม่มีความผูกพันในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นเอกสารทั้งสามฉบับจึงยังไม่มีสภาพบังคับใช้ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ อันส่งผลถึงประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน ที่จะมีการกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเร่งแก้ไข และจัดการปัญหาขยะพลาสติกอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

การผลักดันให้อาเซียนเกิดความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังคงเป็นความท้าทายของอาเซียนและประเทศสมาชิก เนื่องด้วยหลักการพื้นฐานที่ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องยึดถือและปฏิบัติร่วมกันตามวิถีแห่งอาเซียน (ASEAN WAY) อันเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญของอาเซียนต่อการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียน ซึ่งผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ความร่วมมือในระดับภูมิภาค และความร่วมมือซึ่งขาดสภาพบังคับใช้ทางกฎหมายย่อมไม่นำมาซึ่งผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกทางทะเลในอาเซียนนั้นอาจจะต้องพิจารณาถึงหลักการพื้นฐานที่อาเซียนยึดถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน โดยปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานต่าง ๆ ให้เข้ากับสภาพปัญหาและบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

รายการอ้างอิง

- กรณีศ ต้นอังศนากุล. (2565, มกราคม). *SDG Insights ขยะพลาสติกในทะเล: ความพยายามของภูมิภาคอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2566. จาก <https://www.sdgmovement.com/2021/08/12/sdg-insights-asean-marine-plastics/>.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). *ขยะทะเล*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2564. จาก http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=309&Itemid=254&lang=th.
- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). *ASEAN Mini Book*. กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2563). *ฐานข้อมูลอาเซียนและการดำเนินงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย*.
- ขจิต จิตตเสวี. (2557) *องค์การระหว่างประเทศ International Organizations องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคภิวัตน์* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คัตคณัฐ ชื่นวงศ์อรุณ และณภัทร ดนัย. (2563). *แพขยะในมหาสมุทรแปซิฟิก*. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <https://ngthai.com/science/27897/garbage-patch/>.
- จตุรนต์ ธีระวัฒน์. (2563). *กฎหมายระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- จุมพต สายสุนทร. (2559). *กฎหมายระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ลัฐกา เนตรทัศน. (2563). *กลไกของอาเซียนในการจัดการปัญหาขยะพลาสติกทะเลในภูมิภาค*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2563. จาก https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/plasticdebris_edited27032020.pdf
- อรพรรณ แซ่เอี้ยว. (2561). *แนวทางการจัดการปัญหาขยะพลาสติกในอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2562. จาก <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/1532571524.40a2ff6f1ae6a0166d6311958d13038d.pdf>
- BBC NEWS. (2561). *พบถุงพลาสติกใกล้จุดลึกที่สุดของโลกใต้มหาสมุทร*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2562. จาก <https://www.bbc.com/thai/international-44107900>.
- Greenpeace Thailand. (2562). *แถลงการณ์ของกรีนพีซ กรณีปัญหากรุงเทพฯด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน และกรอบการปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2564. จาก <https://www.greenpeace.org/thailand/press/7119/greenpeace-statement-on-the-aseanframework-of-action-on-marine-debris/>.
- GREENPEACE. (2562). *พลาสติกตัวร้าย ภัยคุกคามห่วงโซ่อาหาร*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2562. จาก <https://www.greenpeace.org/thailand/explore/resist/plastic/harm-plastic/>.

- Greenpeace. (2021). *ASEAN Member States Adopt Regional Action Plan to Tackle Plastic Pollution*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2566. จาก <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/05/28/asean-member-states-adopt-regional-action-plan-to-tackle-plastic-pollution>>
- Greenpeace. (2562). *ข้อมูลการค้าขยะพลาสติกโลก (Global Plastics Waste Trade) ปี พ.ศ. 2559-2561 และผลกระทบจากนโยบายห้ามนำเข้าของเสียของจีน 2562*.
- Marine Debris Program. (2564). *Garbage Patches*. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <https://marinedebris.noaa.gov/info/patch.html>.
- Marine Debris Program Office of Response and Restoration. (2564). *What are Garbage Patches*. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2564. จาก <https://marinedebris.noaa.gov/fact-sheets/garbage-patches-fact-sheet>.
- Patpicha Tanakasempipat, 'Southeast Asian countries need tougher plastic policies to curb pollution: U.N.' (Environment, 13 พฤศจิกายน 2562) สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2564. จาก <https://www.reuters.com/article/us-asia-plastic-idUSKBN1XN1QL>
- Susy Tekunan. (2014). *The Asean Way: The Way To Regional Peace?*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564. จาก https://www.researchgate.net/publication/3092_27987_The_Asean_Way_The_Way_To_Regional_Peace.
- United Nations Environment Programme. (2559). *Marine plastic debris and microplastics – Global lessons and research to inspire action and guide policy change*.
- United Nations Environment Programme. (2564). *Marine litter*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <https://www.unep.org/explore-topics/oceans-seas/what-we-do/working-regional-seas/marine-litter>.

การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

Participation of Teachers in the Performance of Roles and Responsibilities of the Central Special Education Center

ศิโรรัตน์ อัจคำชัย Sirorat Artkhamchai*

วัลลิกา รุมาคม Vassiga Rumakhom**

จิตติยาภรณ์ เชาวารากุล Jitiyaporn Chaowarakul***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ครูที่มีอายุและอัตราเงินเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของครู, การบริหารงาน, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ วิทยาลัยนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

Abstract

The objectives of this quantitative research were to 1) study the participation of teachers in the management of Central Special Education Center and 2) compare the relationship between personal factors and the participation of teachers in the management of Central Special Education Center classified by education level, age, working experience and salary rate. The sample consisted of 113 teachers of Central Special Education Center. The tool used in this research was a questionnaire. Statistical analysis methods used to analyze the data were frequency distribution, and percentage, mean, standard deviation, t-test independent sample, and F-test (One-way ANOVA).

The results showed that 1) the participation of teachers in the management of Central Special Education Center as a whole was at the highest level, and 2) the different age and salary rate of these teachers had difference in the participation at the statistically significant level 0.05 whereas different education level and working experience of these teachers had no difference in the participation at the statistically significant level 0.05.

Keywords: Participation of Teachers, Management, Central Special Education Center

บทนำ

เยาวชนผู้พิการมีอยู่ในสังคมของทุกประเทศตลอดมา ตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน แต่บริการทางการศึกษาพิเศษ ที่จะสนองความต้องการของเยาวชนเหล่านี้ ที่เป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบัน ได้เกิดขึ้นในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 สำหรับประเทศไทย ได้มีการจัดการศึกษาพิเศษมาเป็นเวลานานแล้ว แต่มีได้บังคับให้เด็กไทยทุกคนต้องเข้าเรียน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2478 ได้มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ แต่ให้การยกเว้นแก่เยาวชนผู้พิการไม่ต้องเข้าเรียน และต่อมาได้มีการจัดการศึกษาพิเศษถือกำเนิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก อาทิ โรงเรียนสำหรับเยาวชนผู้พิการตาบอด เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพและในต่างจังหวัด โรงเรียนสอนคนหูหนวก โรงเรียนสอนเด็กพิการ โรงเรียนศรีสังวาลย์สำหรับสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ โรงเรียนสำหรับเด็กพิการทางสติปัญญา (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2556)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อสิทธิ และความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 มาตรา 15 กล่าวว่า “คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 14 ให้ได้รับการสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพดังต่อไปนี้ (1) บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (2) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาสายอาชีพ หรือ อุดมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมซึ่งให้ได้รับโดยการจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดรวมในสถานศึกษาธรรมดาก็ได้ โดยให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม (3) ค่าแนะนำชี้แจงและปรึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพของร่างกายและสมรรถภาพที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ (4) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ (5) บริการจากรัฐในการเป็นคดีความและในการติดต่อกับทางราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ระบุไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ

อื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งจากข้อมูลตามพระราชบัญญัติดังกล่าว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2556 หมวด 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 “คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็น พิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล”(กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ศูนย์การศึกษาพิเศษได้ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และนโยบายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของรัฐบาลร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2539 เพื่อให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่ผู้พิการ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, 2564 : 3) โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ บทบาทที่ 1 จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบาทที่ 2 พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ บทบาทที่ 3 จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการ บทบาทที่ 4 จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) บทบาทที่ 5 ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา บทบาทที่ 6 เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ บทบาทที่ 7 จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในจังหวัด บทบาทที่ 8 ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, 2564 : 3) ซึ่งจากข้อมูลที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีภารกิจหลักในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามบทบาทหน้าที่ ทั้ง 8 บทบาทหน้าที่ ซึ่งจากข้อมูลจำนวนผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ปีการศึกษา 2564 เห็นได้ว่า จำนวนผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางมีจำนวนถึง 1,262 คน ในขณะที่ จำนวนครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางมีจำนวนเพียง 156 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, 2565 : 5) แสดงให้เห็นว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

ต้องมีภาระงานในการรับผิดชอบนักเรียนจำนวนมาก ดังนั้น ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ทั้ง 8 บทบาทหน้าที่ เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง บรรลุตามเป้าประสงค์ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีความสำคัญในการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องนำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) มาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตามที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ครู เป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จึงมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ทุกบทบาทหน้าที่ เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง บรรลุตามเป้าประสงค์ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในทุกบทบาทหน้าที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย บรรลุเป้าประสงค์และเกิดประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำความรู้ที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังกัด
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง สามารถนำความรู้ที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการยกระดับการมีส่วนร่วมของครู

3. ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง สามารถนำความรู้ที่ได้จากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

สมมติฐานของงานวิจัย

1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน
2. ครูที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน
4. ครูที่มีอัตราเงินเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน

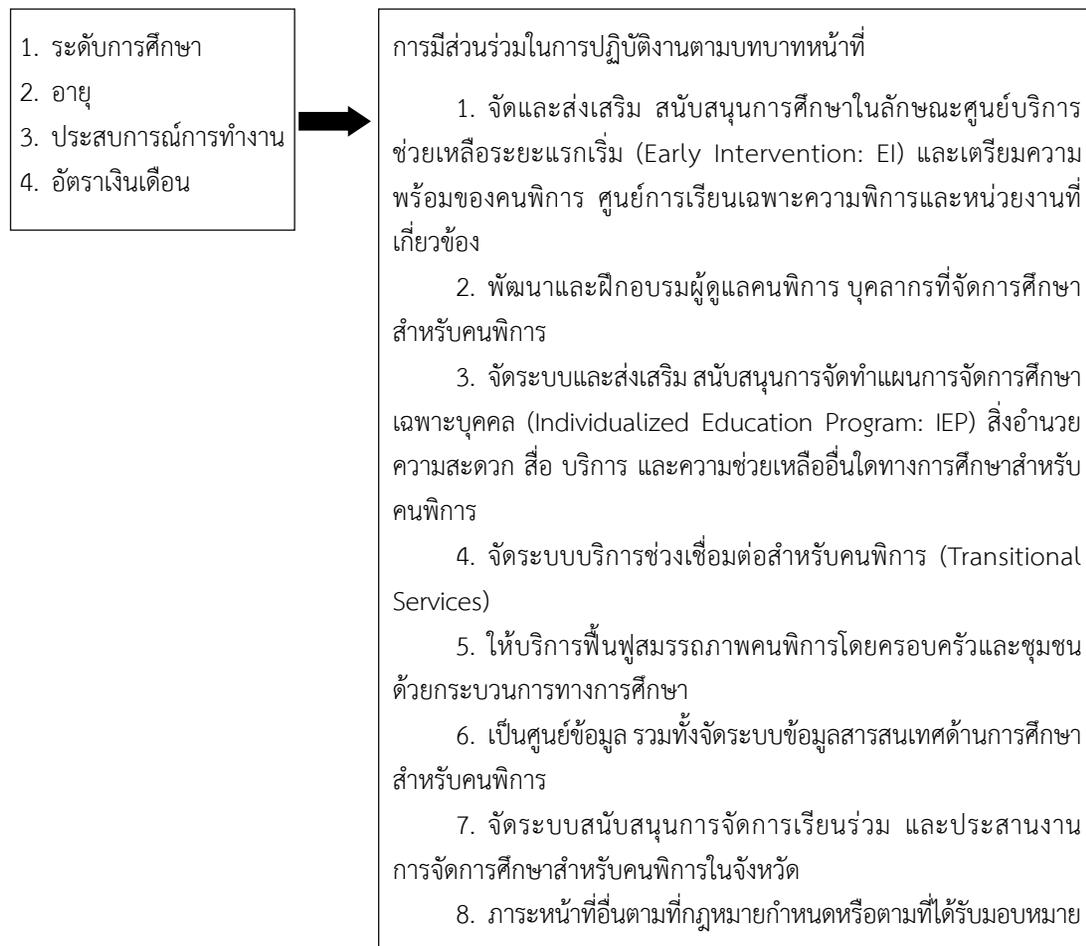
ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 156 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, 2565: 5)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 113 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ข้อคำถามประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง 8 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง รวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติ ได้แก่ 1) มีประสบการณ์ในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 4 ท่าน 2) มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

7. ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 และในรายด้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.92-0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในการเก็บข้อมูลจากครู
2. ยื่นหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้แก่ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และเก็บแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน หลังจากที่ได้รับแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าไม่สมบูรณ์หรือไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามให้อีกครั้งและติดตามการส่งคืน
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ จนได้จำนวนแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยผู้วิจัยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยคำนวณหาความกว้างของชั้นโดยใช้สูตร

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของครูในแต่ละชั้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าที (t-test:
Independent Samples) และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ
ส่วนกลาง จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน วิเคราะห์โดยหาค่าความ
แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA/ F-test) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
จึงนำไปทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 43.36 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 61.95 ครูที่มีอัตราเงินเดือน 15,001-20,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 62.83

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.55$) และ
การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรก
เริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.62$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วม
ในภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.70$)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของครู	\bar{X}	SD	แปลผล
1.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ในลักษณะ ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ	4.48	0.62	มากที่สุด
2.	ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.39	0.55	มากที่สุด
3.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.45	0.55	มากที่สุด
4.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)	4.41	0.61	มากที่สุด
5.	ครูมีส่วนร่วมในการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา	4.48	0.55	มากที่สุด
6.	ครูมีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.37	0.64	มากที่สุด
7.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด	4.45	0.59	มากที่สุด
8.	ครูมีส่วนร่วมในภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้มอบหมาย	4.32	0.70	มากที่สุด
รวม		4.43	0.52	มากที่สุด

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน มีผลการทดสอบสมมติฐานทั้งยอมรับสมมติฐานและปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. ครูที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ครูที่มีอัตราเงินเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

ข้อ	การมีส่วนร่วมของครู	\bar{X}	SD	แปลผล
1.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะ ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะ ความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น	4.48	0.62	มากที่สุด
2.	ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากร ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.39	0.55	มากที่สุด
3.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบและส่งเสริมสนับสนุน การจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.45	0.55	มากที่สุด
4.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)	4.41	0.61	มากที่สุด
5.	ครูมีส่วนร่วมในการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดย ครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา	4.48	0.55	มากที่สุด
6.	ครูมีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ	4.37	0.64	มากที่สุด
7.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และ ประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด	4.45	0.59	มากที่สุด
8.	ครูมีส่วนร่วมในภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย	4.32	0.70	มากที่สุด
	รวม	4.43	0.52	มากที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ยึดแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในมาตรา 8 ข้อ (2) “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และมาตรา 9 ข้อ (6) ที่ให้ยึดหลัก “การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น” ซึ่งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว มุ่งเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เป็นผลให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารในระดับมาก นอกจากนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ยังมีนโยบายสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพของเด็กพิการ เช่น การประชุม การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ ปลัดเชินต์ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 กลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ วิษณุ ชื่นบน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอัตราเงินเดือน

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางจะมีระดับการศึกษาระดับใด ก็ย่อมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบและร่วมปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษในระดับที่ไม่ต่างกันมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี ขุนศรี (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของวิชัญ ชันบน (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในส่วนของการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อายุของครูมีผลต่อพฤติกรรมความเข้าใจในงานและเป้าหมายในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลิกา รุมาคม (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ประสบการณ์การทำงานของครูจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ และความเชี่ยวชาญในงาน แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้น คือ ความสามารถของคน ๆ นั้น (กิรณ ลิมปพยอม, 2018) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี มนต์สนธิ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวิณี ขุนศรี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลาไม่แตกต่างกัน

2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ที่มีอัตราเงินเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อัตราเงินเดือนของครูย่อมมีผลต่อความพึงพอใจอันจะนำไปสู่ความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี 2 ปัจจัยของ Herzberg ที่กล่าวว่า เงินเดือนเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ (Hygiene Factor) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลีลา รุมาคม และคงศักดิ์ สังฆมานนท์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมของครูในภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมายมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารจึงควรกำหนดให้มีการรวบรวมข้อมูลของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาศักยภาพของคนพิการ กำหนดขอบเขตหน้าที่ที่ครูสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ และสื่อสารทำความเข้าใจ รวมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ครูในการร่วมปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาศักยภาพของคนพิการ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และใช้ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของครูในบทบาทหน้าที่ดังกล่าวเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของครู

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยครูที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครูในช่วงวัยดังกล่าวได้ปฏิบัติงานมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ผู้บริหารจึงควรหาแนวทางกระตุ้นให้ครูที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไปเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยศึกษาปัจจัยที่จูงใจให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการทำงาน เช่น มอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถ จัดกิจกรรมที่จะสร้างความรู้สึกผูกพันต่อหน่วยงานมากขึ้น เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ที่มีอัตราเงินเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยครูที่มีอัตราเงินเดือนไม่เกิน 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาผลตอบแทนการทำงาน

ที่มีความเป็นธรรมชาติ ศึกษาปัจจัยที่จูงใจให้เกิดความต้องการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากอัตราเงินเดือน อาทิ การยกย่อง ชมเชย การให้รางวัลเมื่อครูปฏิบัติงานได้เป็นที่น่าพอใจ การสนับสนุนสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน การสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดี ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). *พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2556*. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จักรกฤษณ์ ปลัดเซ็นต์. (2555). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิณี ขุนศรี. (2557). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา*. สารนิพนธ์จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2556). *ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษ*. (online). สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2556. จาก <https://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=16&chap=10&page=t16-10-infodetail06.html>

- วลีลา รุมาคม. (2560). *ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 4. คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*
- วลีลา รุมาคม. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*
- วิชัญ ชื่นบน. (2556). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง. (2564). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self-Assessment Report: SAR ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร. เอกสารอัดสำเนา.*
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง. (2565). *แผนปฏิบัติการปี 2565 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง. กรุงเทพมหานคร. เอกสารอัดสำเนา.*

หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Training Curriculum on Project-based Learning for Teachers in Basic Education

ศักดิ์ชัย จ้าวนาเลียว Sakchai Ngawnaseaw*

สุดาพร พงษ์พิชญ์ Sudaporn Pongpisanu**

วีณา ชุ่มบัณฑิต Weena Sumbandit***

สุพจน์ เกิดสุวรรณ Suphot Koedsuwan****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการฝึกอบรมเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) เพื่อศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตบางนา จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

**** อาจารย์ประจำหลักสูตร วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผลการวิจัยพบว่า

1) ได้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสม จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการสำคัญของหลักสูตร
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. กิจกรรมการฝึกอบรม
5. สื่อ/เครื่องมือ สำหรับการฝึกอบรม และ
6. การวัดและประเมินผล

2) ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05

3) ครูมีเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63, SD = 0.28$)

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม, การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

Abstract

This study is about a training course on project-based learning development for teachers at the basic education level. The purposes are: 1) to develop a training course on project-based learning for teachers at the basic education level, 2) to study the achievement in knowledge and understanding of project-based learning for teachers at the basic education level after the training course compared to the criteria of 70%, and 3) to study the teacher attitude towards training course on project-based learning for teachers at the basic education level. The sample for this research has been selected with simple random sampling, and the sample consists of 30 teachers teaching in the 1st semester of Academic Year 2023 attached to Ramkhamhaeng University Demonstration School (Primary Level) and Ramkhamhaeng University Demonstration School (Bangna Campus).

The study results could be concluded as follows:

1) The training course on project-based learning for teachers at the basic education level was appropriate, having six components, namely (1) the rationale of the course (2) the purposes (3) the content of the course (4) the activity of the training course (5) materials/ tools for training course and (6) assessment and evaluation.

2) The achievement in knowledge and understanding of project-based learning for teachers at the basic education level after the training course was higher than the criteria of 70% with a statistical significance of 0.5.

3) The teacher attitude towards training course on project-based learning for teachers at the basic education level was at an excellent level. ($\bar{x} = 4.63, SD = 0.28$)

Keywords: Training Course, Project-based Learning

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกต่างตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมในรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 โดยสังคมในยุคนี้มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายกระแสสังคมที่ปรับเปลี่ยนไปนี้ทำให้คนในสังคมต้องมีการปรับตัวเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอันมาก ทั้งนี้เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องเร่งพัฒนาพลเมืองของตนเองให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ มีศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับนานาชาติซึ่งการจะพัฒนาพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพสูงสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานสากลในปัจจุบันได้นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการคิดและการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาพลเมืองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งการจะพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพในการทำงานสูง จะต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาการศึกษาของคนในประเทศ เพราะการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) คือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากความสำคัญของประเด็นดังกล่าวจึงนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของชาติในทุกมิติ บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า “การศึกษาคือการสร้างคน” การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นสำคัญ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยแบบ THAILAND 4.0 ของรัฐบาลไทย โดยนโยบายการพัฒนาประเทศไทยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วนของระบบสังคมไทยรวมถึงระบบการศึกษาของชาติด้วย ในปัจจุบันประเทศไทยได้จัดการศึกษาภายใต้ต้นนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัย ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาประชากรในยุคสมัยใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ มีการจัดการแหล่งการเรียนรู้ใหม่ มีระบบการบริหารจัดการแบบใหม่ที่ต้องอาศัยการพัฒนาในกระบวนการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ ทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพซึ่งการจะพัฒนาการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาได้นั้น การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนต้อง

เปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติซึ่งเน้นให้ครูมีการตั้งคำถามของครูที่กระตุ้นให้เด็กคิด และผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน โดยไม่จำกัดขอบเขตสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ ทุกเวลา ตามความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของผู้เรียน (Richardson, 2016) นอกจากนี้การจัด การเรียนรู้ ควรเน้นการนำความรู้และสามารถถ่ายโยงความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้ ซึ่งกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (active learning) จะช่วยให้ผู้เรียนนำตนเองและฝึกฝนทักษะของตน การเรียนรู้จึงมีความหมายเชื่อมโยงกับบริบทภายนอกที่เป็นปัจจุบันและอนาคต ช่วยเพิ่มพูนทักษะ ซึ่งเป็นฐานของทักษะอื่น ๆ ขยายประสบการณ์และพัฒนาความเข้าใจในสิ่งที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น การเรียนแบบการใช้โครงงานเป็นฐานโดยครูเป็นผู้กระตุ้นนักเรียนให้สนใจอยากเรียนรู้ ทบทวนไตร่ตรองบทเรียน มีการตั้งคำถามของครูที่กระตุ้นให้เด็กคิดหาคำตอบให้ได้หลากหลายคำตอบจะทำให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่าการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานหรือ PBL (Project - based learning) ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้หรือเข้าใจทฤษฎี หรือหลักการต่าง ๆ ในสาระวิชาผ่านการปฏิบัติ การสัมผัสด้วยตนเอง ไม่ใช่ผ่านการท่องจำซึ่งจะช่วยให้เข้าใจทฤษฎีในมิติที่ลึกซึ้งและมีการเชื่อมโยงความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังจะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ในบริบทของชีวิตจริงทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและมีชีวิตชีวา (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้นอกชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งการเรียนรู้แบบนี้จะเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนมามานำมาประยุกต์ในการปฏิบัติโดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้ผลผลิตอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีการประเมินผลงานของตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยพัฒนานักเรียนให้ได้รับความรู้โดยผ่านการทำงานที่มีการค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์การสืบค้นข้อมูลและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ร่วมกับการแก้ปัญหา ได้ช่วยเพิ่มทักษะการใช้ความรู้ในชีวิตจริง สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานหรือชิ้นงานพัฒนา และแสดงออกถึงความสามารถของการทำงานตามที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ (กุลธรรมาศ เทียมทิพร, 2559) ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั่นเอง ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานนั้นตัวครูผู้สอนเองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

เป็นฐานเป็นอย่างดีจึงจะสามารถ จัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ยุทธร โกยวรรณ์, 2559) ซึ่งกระบวนการฝึกอบรมเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในองค์กรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติงานได้ มีทักษะมีความชำนาญและการฝึกอบรมจำเป็นจะต้อง อาศัยหลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้นมาตามกระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสมเชื่อถือได้ จึงจะทำให้ หลักสูตรฝึกอบรมน่าสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเมื่อครูผ่านการ ฝึกอบรมแล้ว จะสามารถนำเอาความรู้ที่รับจากการฝึกอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งเอาไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผล ดังที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้นเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ แบบใช้โครงการเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้จาก การฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้และนำไปสู่การพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในชั้นเรียนต่อไป อีกทั้งสถานศึกษาต่าง ๆ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้มีแนวทางในการจัดการ ฝึกอบรมครูในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานสำหรับครูในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ของครู ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการฝึกอบรมเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

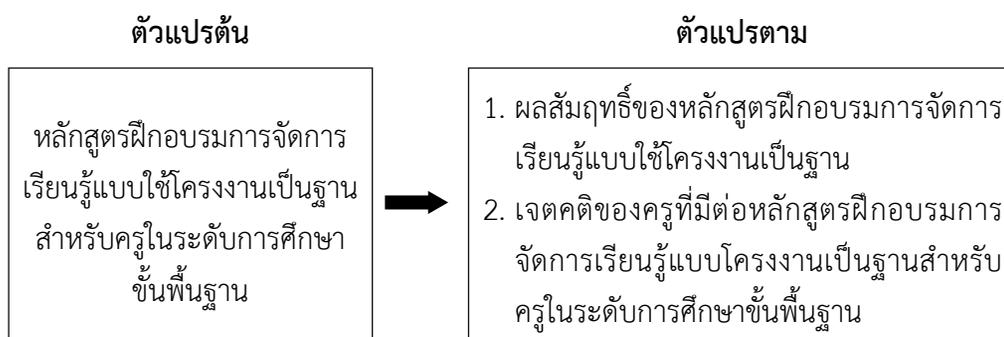
สมมติฐานงานวิจัย

ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานหลังการ ฝึกอบรม เทียบกับเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

เป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler, R.W. (1975) ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการข้อมูลที่สำคัญ 2) ขั้นจัดทำและวางแผนการใช้หลักสูตร 3) ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร 4) ขั้นตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร ส่วนแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานผู้วิจัยใช้แนวคิดของ อนุสรณ์ วันธงไชย (2562) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกำหนดปัญหาเลือกหัวข้อ 2) ขั้นศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3) ขั้นวางแผนเขียนเค้าโครงการดำเนินงาน 4) ขั้นลงมือดำเนินงาน 5) ขั้นเขียนรายงานการดำเนินงาน และ 6) ขั้นการนำเสนอผลงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ไว้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและแบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีระยะเวลาของการฝึกอบรม จำนวน 2 วัน (8 ชั่วโมง) โดยมีผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง ต้องเท่ากับ หรือ มากกว่า 0.5 ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องทุกรายการมีค่าเท่ากับ 1.00 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมทั้งฉบับที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้รูปรีด ซึ่งประกอบด้วยแบบประเมินรายกลุ่ม และแบบประเมินรายบุคคล โดยมีผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง ต้องเท่ากับ หรือ มากกว่า 0.5 ซึ่งผล

การประเมินความสอดคล้องทุกรายการมีค่าเท่ากับ 1.00 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมทั้งฉบับที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 สร้างแบบวัดเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 16 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดเจตคติแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องต้องเท่ากับ หรือ มากกว่า 0.5 ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องทุกรายการมีค่าเท่ากับ 1.00 และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับที่เหมาะสมและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.927 จึงได้แบบวัดเจตคติของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำไปใช้สำหรับวัดเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

3. นำหลักสูตรการฝึกอบรม แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมพร้อมกับเกณฑ์การประเมินด้วยรูบรีค และแบบวัดเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการฝึกอบรม และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบให้คะแนนความสอดคล้องระหว่างหัวข้อการประเมินกับพฤติกรรมที่จะวัด และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการฝึกอบรม และดำเนินการจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้น จำนวน 8 ชั่วโมง เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และหลังจากเสร็จสิ้น การฝึกอบรมได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนอนุทินแสดงความรู้ความเข้าใจและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม จากนั้นใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์รายบุคคลในการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ใช้การประเมินแบบรูบรีค เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน และนำผลคะแนนที่ได้เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

4.2 วัดเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเวลา 2 วัน (8 ชั่วโมง) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้รูบริค แล้วนำผลคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ส่วนการวัดเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา จำนวน 123 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาขนาดประชากรหลักร้อย ใช้กลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 25% (ธีรวุฒิ เอกกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่าโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม (IOC) เฉลี่ยรวม 1.00

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังเข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตบางนา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาขนาดประชากรหลักร้อย ใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25% โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการสำคัญของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อ/เครื่องมือสำหรับการฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมินผล

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการฝึกอบรมเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวนครู	คะแนนเต็ม	ร้อยละ 70	\bar{x}	SD	t	p
30	6	4.20	5.36	0.85	7.51*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังเข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวนรายการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับเจตคติ
16	4.63	0.28	มากที่สุด

ผลการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับครู ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยประยุกต์จากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1975) เป็นแนวทางการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการข้อมูลสำคัญ 2) ขั้นตอนจัดทำและ วางแผนการใช้หลักสูตร 3) ขั้นตอนดำเนินการใช้หลักสูตร และ 4) ขั้นตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌูรกร หาญประสิทธิ์ (2563 : 61) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล โดยหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นี้มีองค์ประกอบของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการสำคัญของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อ/เครื่องมือสำหรับการฝึกอบรม และ 6) การวัด และประเมินผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ราชน ทองคำ (2564) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นของวิทยาลัยการอาชีพ ปราณบุรี โดยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงาน เป็นฐานของวิทยาลัยการอาชีพปราณบุรีที่สร้างขึ้น มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล ของการฝึกอบรม 2) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 3) โครงสร้างเนื้อหาของการฝึกอบรม 4) การจัด กิจกรรมฝึกอบรม 5) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมิน สำหรับเนื้อหาการฝึกอบรม ซึ่งมีอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับสมรรถนะและการพัฒนาสมรรถนะ ด้านความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเขียนแผน จัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน และแนวทางการเขียนรายงานการจัดการเรียนรู้แบบ

ใช้โครงการเป็นฐาน และสอดคล้องกับ ฌิชากร นิติวุฒิกาศย์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย 1) คำอธิบายรายวิชา 2) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อการฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมินผล

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการฝึกอบรมเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 และได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางรวมถึงแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานแล้วนำเอาข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษามาใช้ในการจัดทำและวางแผนการใช้หลักสูตรให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคปัจจุบันที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมและได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยกำหนดเนื้อหาสาระและหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานและหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ทำให้หลักสูตรมีความน่าสนใจ ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมจึงได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน และมีความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เดชวิษิมพิศโคตร (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี โดยได้สรุปว่า ผลที่เกิดขึ้นกับครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่ดี มีคุณภาพ มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการแนวคิดทฤษฎี และมีการตรวจสอบหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรมีความครอบคลุมสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง มีการบูรณาการกรอบแนวคิดการวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

3. ผลการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เจตคติของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินหลังการฝึกอบรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมมีกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจมีผลมาจากเนื้อหา และกิจกรรมของหลักสูตรฝึกอบรมมีความน่าสนใจ ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และได้ลงมือปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน และได้ลงมือสร้างชิ้นงาน มีการประเมินผล การทำกิจกรรมเพื่อประเมินผลความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานตามสภาพจริง โดยใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมโดยใช้รูบรีค (Rubrics) ซึ่งมีการ ประเมินจากกิจกรรมและผลงานที่ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือทำตลอดการฝึกอบรม และการ ประเมินจากการเขียนอนุทินของครูหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ทำให้กระตุ้นความสนใจอยากเรียนรู้ ของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมและช่วยสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่ตีร่วมกันกับผู้อื่นจากการได้ทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งตรงกับความต้องการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมอันนำไปสู่ความรู้สึก เห็นด้วยกับหลักสูตรการฝึกอบรมในลักษณะนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมสามารถ เสริมสร้างเจตคติของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครู ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ ฤทธิบูลย์ และ สุชีรา อินทรโชติ (2563) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชาเทคนิคการฝึกอบรม นาฏศิลป์และดนตรีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี ที่สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดและ ยังสอดคล้องกับ สุทธิกร แก้วทอง (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ สร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขา วิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่สรุปได้ว่า หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย คะแนนด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการ วิจัยเรื่องหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสำหรับครูในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมไปถึงการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและได้นำหลักสูตร ฝึกอบรมไปจัดการฝึกอบรมให้กับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของหลักสูตรฝึกอบรมและนำมาวิเคราะห์และสรุปผล ทำให้ทราบว่าหลักสูตรฝึกอบรม ที่สร้างขึ้นนั้น

สามารถทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานได้เป็นอย่างดี และยังส่งผลให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรวมไปถึงสามารถกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานโดยการประเมินจากชิ้นงานตามสภาพจริง และหลักสูตรฝึกอบรมยังสร้างเจตคติที่ดีในการจัดการการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานให้กับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำให้ครูเกิดแรงจูงใจในการที่จะนำเอาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ:

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปผลและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) คำอธิบายรายวิชา 2) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อการฝึกอบรม และ 6) การวัดและประเมินผล

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญ

3. ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, $SD = 0.28$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรจัดระยะเวลาการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นสำคัญ

1.2 สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูและจัดให้มีการฝึกอบรมครูอย่างสม่ำเสมอ

1.3 สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยถือว่าการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นการพัฒนาตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสมรรถนะของครู

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการประเมินเจตคติของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าความคิดเห็นของครูด้านระยะเวลา ของการฝึกอบรมมีความคิดเห็นระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในข้ออื่น ๆ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความเหมาะสมของระยะเวลาสำหรับการฝึกอบรม

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะผลการฝึกอบรมของครู ซึ่งยังไม่ได้ทำการศึกษาผลการนำความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้จัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน กับผู้เรียน ดังนั้นในการวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาผลของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ที่เกิดกับผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลธำส เทียมทิพร. (2559). “PBL: Project Base Learning การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงโดยใช้โครงงานเป็นฐาน.” *วารสารการจัดการความรู้ พ.ศ. 2559. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 1-16.
- ณัฐกร หาญประสิทธิ์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณิชากร นิธิภูมิภาคย์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เดชวิชัย พิมพ์โคตร. (2563). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกอุดรธานี.” *วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีพ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2*.
- ธีรภูมิ เอกกะกุล. (2550). *ระเบียบวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี : วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- ประวิทย์ ฤทธิบุญ และ สุชีรา อินทรโชติ. (2563). “การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในรายวิชาเทคนิคการฝึกอบรมนาฏศิลป์และดนตรีของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.” *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ วิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์* ปีที่ 7 ฉบับที่ 2.

ยุทธ ไถยวรรณ. (2559). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชน ทอคำ. (2564). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ ใช้โครงการเป็นฐานของวิทยาลัยการอาชีพปราณบุรี.” *วารสารวิจัยและนวัตกรรม การอาชีวศึกษา* ปีที่ 5 ฉบับที่ 2.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

สุทธิกร แก้วทอง. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อนุสรณ์ วันธงไชย. (2562). *โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

Tyler, R.W. (1975). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. (31st ed.). Chicago: The University of Chicago Press.

Research on the Action Mechanism of E-commerce Anchor Attributes on Consumer's internal state towards Consumer's Online Behavior Intention

Hengqi Li*

Tippawan Lertatthakornkit**

Abstract

The objectives of this study were: (1) To investigate the attributes of E-commerce anchor, (2) To study the relationship between E-commerce anchor attributes and consumer's internal state, (3) To study the extent of the effect of consumer's internal state in the mediation of E-commerce anchor attributes and consumers' online behavior intention, and (4) To examine the moderating role of situational factors between consumer's internal state and consumer's online behavior intention. Based on Stimulus-Organism-Response (SOR) theory and the Technology Acceptance Model (TAM), this study investigated the impact of E-commerce anchor attributes on consumer's intrinsic state towards consumer's online behavior intention. In addition, the situational factors were applied for investigating the moderating role of the relationship between consumer's intrinsic state and consumer's online behavior intention.

This study applied both qualitative and quantitative research methods. The quantitative research employed purposive sampling

* Ph.D. Candidate, School of Management, Shinawatra University

** Advisor

to gather data from 418 participants located in Changzhi, Shanxi, China; Dianli community, Meiyuan community, Fuxiu Jiangnan community and Junhui Huafu community were purposively distributed to students through the questionnaire platform. The data were subsequently analyzed using Descriptive data by SPSS program and Structural Equation Modeling through the utilization of the AMOS program.

The study showed the following: (1) E-commerce anchor attributes had direct influence on Consumer's internal state. (2) There was an intermediary role of Consumer's internal state in the process of E-commerce anchor attributes influencing Consumer's online behavior intention. (3) There was a moderating effect of situational factors in the process of Consumer's internal state on their online behavior intention. Hopefully, this study would be able to help E-commerce companies on how to effectively use e-commerce anchor attributes to appeal to consumers and capture their loyalty through a consecutive marketing policy.

Keywords: E-commerce Anchor Attributes, Consumer's Internal State, Consumer's Online Behavior Intention, Situational Factors, E-commerce Live Broadcast

Introduction

The traditional e-commerce marketing model can not meet the quietly changing demand for consumption, the two-dimensional information browsing mode is too rigid, and the online customer service question-and-answer mode lacks intimacy and guarantee timely service. The realism and strong interactivity of live webcast make users immersed in it, and the post-90s group is also the mainstream of live broadcast users. In addition, the threshold for entering the live broadcast industry is lower, the profit rate is faster, and the communication effect is better. Therefore, the "live+" mode is undoubtedly the winning method for the e-commerce platform. E-commerce live broadcast has opened up a brand-new marketing model for e-commerce enterprises, and e-commerce anchor has become a new business growth engine for e-commerce live broadcast enterprises. In the process of live broadcast, e-commerce anchors, relying on their excellent professional knowledge of the products sold or their authority in the product field, provide consumers with cost-effective information, and help consumers make purchasing decisions that meet consumer demand. At the same time, most of the e-commerce anchors are beautiful and attractive. They quickly seized a large number of loyal consumers through their own highly infectious sales language and real-time intimate service, which greatly influenced Consumer's purchase intention. Compared with the traditional e-commerce marketing model, e-commerce live broadcast is more interactive, which is vividly reflected in e-commerce anchors. When watching the live broadcast of e-commerce, users can send barrage to ask various questions to the anchor anytime and anywhere, or express their personal feelings or comments on products, and the anchor will answer or reply at the first time. Based on this two-way communication between the anchor and the audience, on the one hand, it eliminates the sense of distance between them and makes consumers feel more cordial, as if the front of the screen is no longer a boring and boring webpage, but their own private exclusive shopping guide; On the other hand, consumers are in the live broadcast process of e-commerce anchors, and this positive sense of participation doubles Consumer's sense of ownership, which not only increases Consumer's goodwill towards

e-commerce anchors and their recommended products, but also enhances Consumer's stickiness, and makes them feel highly valued, thus improving Consumer's satisfaction. It can be seen that the impact of these attributes of e-commerce anchors on consumers is a height that is difficult for any online or offline marketers to reach.

With the rapid development of China's social economy, people's life rhythm is getting faster and faster. With the immersion of fast-food culture, people's pursuit of convenience and quickness is reflected in all aspects of life. Enterprises are also intentionally or unintentionally optimizing and upgrading their own operating systems. What is reflected in the marketing level is how to provide them with more convenient and efficient services on the premise of better meeting Consumer's needs. The emergence of "Live+" mode provides new ideas and unlimited opportunities for enterprises. Especially as a customer-oriented e-commerce company, the emergence of e-commerce live broadcast provides a subversive marketing method and is highly sought after. In the face of the vast amount of information, consumers tend to lose sight of one thing and another, and sometimes even get lost in it. In addition, Consumer's energy and time are limited, and they can't have a profound and detailed understanding of the whole picture of the product. Therefore, for consumers, it is really difficult to quickly screen out the information that is beneficial to them in a limited time, so as to make a correct consumption choice. Because of this dilemma, consumers will be more interested in the authoritative e-commerce anchors in related product fields.

Research Objectives

The objectives of this study were : (1) To investigate the attributes of E-commerce anchor, (2) To study the relationship E-commerce anchor attribute and consumer's internal state, (3) To study the extent to the effect of consumer's internal state in the mediation of E-commerce anchor attribute and consumer's online behavior intention, and (4) To examine the moderating role of situational factor between consumer's internal state and consumer's online behavior intention.

Theoretical foundations and literature review

1. E-commerce anchor attribute

E-commerce anchors are individuals who demonstrate and elucidate products on live broadcasting platforms while addressing inquiries from the audience. These anchors can encompass a range of personalities, including celebrities, online influencers, or small-scale sellers and store owners. The China Advertising Association's Code of Conduct for Online Live Marketing, published in July 2020, precisely defines anchors as individuals directly engaging with users during online live marketing activities. Scholar's view e-commerce anchors as key opinion leaders, recognizing their pivotal role in converting online traffic. Research conducted by Xiaoyi and Zhengliang (2020) revealed that the anchor's attributes, such as attractiveness, recommendations, presentation, and interaction, significantly influence Consumer's purchase intentions. Building upon the insights of previous researchers, this study categorizes anchor attributes into three dimensions: professionalism, popularity, and interactivity.

2. Consumer's internal state

As per marketing scholar Bitner (1992), a consumer's internal state encompasses both their cognitive and emotional aspects. Bitner argues that the tangible elements offered by service providers that can impact customers are the service settings, and these environmental cues can influence Consumer's cognitive, emotional, and psychological states. In this context, cognition refers to individuals' thoughts and attitudes about objects, which include specific beliefs held about certain facts. Emotions, on the other hand, are defined as feelings, moods, or emotional fluctuations that can be articulated through words or gauged through mental reactions (Breckler, 1984). In their study, Chen, Lu, and Zheng (2020) investigated the perceptions and purchasing behaviors of Chinese consumers regarding umami seasonings in China. Meanwhile, Zhiwei and Han (2022) conducted empirical research to examine the role of presence as a partial mediator in the relationship between anchor professionalism and Consumer's intentions to make impulse purchases.

3. Consumer's online behavior intention

Intention can be defined as an individual's subjective likelihood of engaging in a specific behavior. Expanding on this concept, purchase intention refers to a consumer's likelihood of engaging in a specific purchasing behavior. In the realm of consumer purchase intentions within e-commerce live streaming, it is evident from the literature that most studies primarily employ empirical research methods. They draw upon established theories such as the Stimulus-Organism-Response (SOR) theory and the Technology Acceptance Model (TAM). These studies conduct scientific investigations through the design and distribution of questionnaires, employing methods like Structural Equation Modeling (SEM) for data analysis. Some researchers also examine anchor attributes from a communication perspective to understand the factors influencing consumer purchases during e-commerce live broadcasts. For instance, Xu, Wu, & Li (2020) explored the impact of environmental stimuli (host attractiveness, quasi-social interaction, and information quality) on the audience's cognitive and emotional states, subsequently examining their responses (hedonic consumption, impulsive consumption, and social sharing). Chen (2021) delved into how e-commerce live streaming affects consumers repurchase intentions by considering product, host, and live broadcast scene dimensions, as well as the role of consumer satisfaction in this process. Lakhan (2021) constructed a research framework based on the SOR model to empirically analyze e-commerce live streaming purchase intentions. Lee and Chen (2021) used the SEM model to investigate how attractiveness and professionalism positively influence perceived entertainment, which in turn affects purchase intention. Syci (2021) explored the influence of price promotion, scarcity, and interaction on the purchase intentions of live streaming viewers, also grounded in the SOR theory. Taking the Technology Acceptance Model (TAM) as the foundation and attitude as the intermediary variable, Su (2019) empirically examined the factors influencing live streaming usage behavior, including perceived ease of use, perceived usefulness, perceived pleasure, social presence, and immersive experience. Despite extensive scholarly research in this field, there remains a lack of systematic research and a

unified understanding. With the rapid development of the internet, researchers are increasingly recognizing the theoretical and practical significance of e-commerce live streaming. This research serves to aid sellers in addressing conversion rate challenges by studying consumer purchase intentions. In the future, the use of artificial intelligence and big data methods for data acquisition and analysis is poised to facilitate smarter research, providing deeper insights into the consumer psychological decision-making process.

4. Situational factor

This study divides situational factor into two dimensions: physical situation and environmental situation. Among them, the physical situation refers to Consumer's purchase intention caused by the environmental factors in the live broadcast room when watching the live broadcast of e-commerce. Sharma (1994) and others think that Consumer's purchase intention will be influenced by factors such as store design, surrounding environment, store division and salespeople, among which customers' overall perception of salespeople will also affect Consumer's impression of stores. Engel (1995) pointed out that consumers will be influenced by the atmosphere they perceive in the process of consumption, and this atmosphere is reflected in the background music, decoration style, display mode, dressing and oral expression ability of shopping guides, etc. The environmental situation refers to Consumer's purchase intention caused by the ordering behavior of other consumers in the direct broadcast room and the urgent atmosphere generated by the anchor's urging tone when watching the live broadcast of e-commerce. Existing social psychology and marketing studies have shown that people's activities are often influenced by the existence of others, especially in marketing studies. Scholars have found that Consumer's attention, their search for commodity diversity and their consumption decisions are often influenced by the society from family, friends, salespeople and even strangers. It is easy for consumers to refer to other Consumer's behaviors and word-of-mouth opinions when choosing online products, which shows a significant tendency to follow the crowd (Lertatthakornkit, 2022). Therefore, Consumer's cognitive and emotional aspects are influenced by physical

and environmental situations in the process of watching live e-commerce, thus changing their online behavior intention.

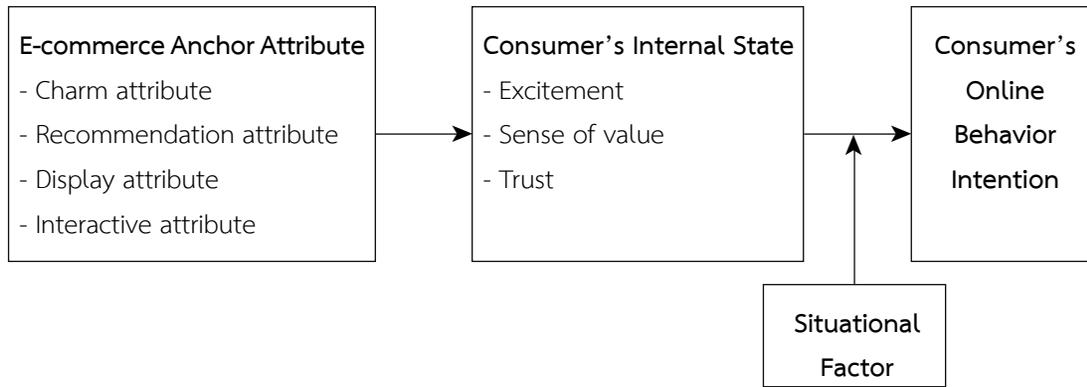

Figure 1: The conceptual framework of this study.

Research Methodology

Research Design

This study utilizes both qualitative and quantitative techniques, as well as a validity test prior to administering interview questions and distributing questionnaires. Each method's administration is independent from one another; this study does not intend to blend qualitative and quantitative methods or vice versa. The qualitative technique is used to validate components gathered from the literature, whereas the quantitative method is used to answer research questions and test hypotheses.

First, the qualitative method based on interview, the method of grounded theory is used to make coding analysis, refine the category of this research and explore the logical relationship between them, and build the theoretical model framework of this research. Scholars Glaser and Strauss in 1967 put forward a kind of grounding theory from a phenomenon that arises from theory, namely Grounded Theory (Grounded Theory). Starting from the actual situation, passing the field investigation, obtaining the first-hand data, extracting and extracting concepts from the empirical data, and finally forming a new theory. Grounded Theory method in practical research application, is a cyclical process. In the process of continuously collecting

and analyzing the data, the researchers continue to integrate new concepts into the theory, reach the saturation of the theory in the process of continuous collection and modification, and finally bring out the new theory that truly reflects the essence of the problem.

Second, the quantitative approach makes use of a questionnaire survey and statistical software to examine the results. The survey's questionnaire was modified from earlier works of literature. Descriptive research design aids in the description of the many traits of the subjects under investigation, aids in the prediction of behavior in a certain circumstance as well as factors, aids in the identification of a clear research question, aids in the formulation of issue statements, and aids in the analysis of hypotheses. To determine reliability, validity, and the links between variables, statistical procedures such as Cronbach's alpha, exploratory factor analysis (EFA), structural equation modeling (SEM), covering confirmatory factor analysis (CFA), and path analysis are used, respectively.

Sampling

First, the qualitative method based on Interviews: In order to ensure the rationality of this research data to the greatest extent, the original data includes residents of Changzhi, Shanxi, and must include the following conditions: (1) The interviewees must be consumers who have watched e-commerce live broadcasts for more than three months (including three months), and have a deep understanding and knowledge of e-commerce anchors and e-commerce live broadcasts; (2) The gender and educational background of interviewees are purposively distributed, which can minimize the partial alienation of interviewees. Because this paper studies the mechanism of e-commerce anchor attribute on consumer's online behavior intention, this study finally selects 30 interviewees who meet the above requirements as pre-survey samples. On the basis of reading a large number of literatures about grounded theory research methods, this paper thinks that 18 samples meet the requirements of sample number.

Second, the quantitative approach makes use of a questionnaire survey : This research questionnaire is aimed at consumers who watch live e-commerce. In terms of region, this survey is based on the population of four communities in Changzhi City, Shanxi Province; Dianli community, Meiyuan community, Fuxiu Jiangnan community and Junhui Huaifu community. The sample size of this study is based on Taro Yamane formula (Yamane, 1973) with 95% confidence level for minimum number of samplings (0.05 margin of error), with a total population of 7,460. Therefore, 418 questionnaires were purposive distributed to students through the questionnaire platform.

Research Instrument

According to the Interviews used Interviews form. The questions of this interviews will be mainly put forward from three aspects: e-commerce anchor attribute, consumers' internal state and consumer's online behavior intention.

According to the questionnaire development which based on measurements from various previous studies, are divided into 5 parts with 45 measurements. The measurement scale created is categorized as an interval scale and does not incorporate a demographic aspect of the respondents. Participants were instructed to express their answers to all inquiries using a 1 to 5 Rating scale and the last part is demographic data. The IOC index can be expressed as: $IOC = \sum R/N$, with "R" representing the score assigned to each questionnaire question and "N" representing the total number of scoring experts. The findings indicate that the IOCs for each question exceed the established criterion of 0.5. The reliability analysis presented that the acceptable criterion of Cronbach's Alpha should be at least 0.70 (Hair et al., 2010), the result of the study is 0.936, which is to accept the criterion.

Research Results

Demographic Profile of Respondents

The demographic profiles of a total of 418 respondents described their characteristics as the following: The majority of respondents are female at 53.8%

whereas males represented only 46.2% of total respondents. Most of respondents are aged higher than 30 years old at 48.1%, have graduated bachelor's degree at 61.5%, have held enterprise staff at 32.5%, have got an income between 3,000 and 5,999 Yuan at 40.7%, and have contact time with e-commerce between 1 and 2 years at 26.1%.

Confirmatory Factor Analysis

The adequacy of the hypothesized model in confirmatory factor analysis (CFA) can yield improved outcomes for path analysis. Two primary categories of fit measures are commonly used to evaluate the overall appropriateness of the model: absolute fit measures and incremental fit measures. The model data fitting results show that the ratio of chi-square to degree of freedom is 1.533, the data is far less than 2, and RMSEA is 0.036, with the value within 0.08; GFI is 0.880, and the value exceeds 0.8; AGFI is 0.864, which is greater than 0.8 (Hair et al., 2010). In terms of incremental fit measures, the scores of baseline comparisons fit indices of NFI, RFI, IFI, TLI, and CFI. CFI is 0.968 and the value exceeds 0.9; NFI is 0.914, the value exceeds 0.8, and IFI is 0.968 exceeding 0.9 (Hair et al., 2010).

Hypotheses Testing

According to the hypothesis relationship model of the action mechanism of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention put forward above, this study uses SPSS 22.0 statistical analysis software to test 418 sample data through AMOS26.0, and the test results show that 22 of the 30 hypotheses put forward in this study meet the requirements of establishment, with the details shown in Table 1.

Table 1 Summary of hypothesis testing

NO.	Hypothesis	Results
H1a	The charm attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's excitement;	Accepted
H1b	The charm attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's sense of value;	Accepted
H1c	The charm attribute of e-commerce anchor has a positive impact on consumer trust.	Accepted
H2a	The recommendation attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's excitement;	Accepted
H2b	The recommendation attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's sense of value;	Accepted
H2c	The recommendation attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer trust.	Accepted
H3a	The display attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's excitement;	Accepted
H3b	The display attributes of e-commerce anchors have a positive impact on Consumer's sense of value.	Rejected
H3c	The display attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer trust.	Rejected
H4a	The interactive attribute of e-commerce anchor has a positive effect on Consumer's excitement;	Accepted
H4b	The interactive attribute of e-commerce anchor has a positive impact on Consumer's sense of value.	Accepted
H4c	The interactive attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer trust.	Accepted
H5	Consumer's excitement has a positive effect on their online behavior intention	Accepted
H6	Consumer's sense of value has a positive effect on their online behavior intention	Accepted

Table 1 Summary of hypothesis testing (cont)

NO.	Hypothesis	Results
H7	Consumer's trust has a positive effect on their online behavior intention	Accepted
H8	Consumer's excitement plays an intermediary role in the process that the charm attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted
H9	Consumer's excitement plays an intermediary role in the process that the recommendation attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted
H10	Consumer's excitement plays an intermediary role in the process that the display attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Rejected
H11	Consumer's excitement plays an intermediary role in the process that the interactive attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Accepted
H12	Consumer's sense of value plays an intermediary role in the process that the charm attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted
H13	Consumer's sense of value plays an intermediary role in the process that the recommendation attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted
H14	Consumer's sense of value plays an intermediary role in the process that the display attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Rejected
H15	Consumer's sense of value plays an intermediary role in the process that the interactive attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Accepted
H16	Consumer's trust plays an intermediary role in the process that the charm attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted

Table 1 Summary of hypothesis testing (cont)

NO.	Hypothesis	Results
H17	Consumer's trust plays an intermediary role in the process that the recommendation attribute of e-commerce anchor affects Consumer's online behavior intention;	Accepted
H18	Consumer's trust plays an intermediary role in the process that the display attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Rejected
H19	Consumer's trust plays an intermediary role in the process that the interactive attributes of e-commerce anchors affect Consumer's online behavior intention;	Accepted
H20	Situational factor plays a positive role in the process of Consumer's excitement affecting their online behavior intention;	Rejected
H21	Situational factor plays a positive role in the process of Consumer's sense of value influencing their online behavior intention;	Rejected
H22	Situational factor plays a positive role in the process of Consumer's trust affecting their online behavior intention;	Rejected

Source: Data and information from this research

Data Analysis Results

1. Based on the research situation of e-commerce live broadcast, the concept of e-commerce anchor attribute is defined and its dimensions are divided: This study explores the mechanism of the effect of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention under the background of e-commerce live broadcast by grounded theoretical qualitative method. In this study, the attribute of e-commerce anchor in e-commerce live broadcast situation is defined as a series of relatively stable and traceable common properties and characteristics that e-commerce anchor shows when introducing and recommending products to consumers through live broadcast on e-commerce live broadcast platform. It includes four dimensions: charm attribute, recommendation attribute, display attribute and interaction attribute,

in which charm attribute refers to the attraction and allure characteristics formed by the convergence of the appearance, appearance, voice and temperament of e-commerce anchors; Recommendation attribute refers to the characteristics that e-commerce anchors show when they guide consumers watching live e-commerce to purchase products recommended or displayed by themselves with their own professional knowledge or word-of-mouth accumulation in one or more fields; Display attribute refers to the features displayed by e-commerce anchors when they show the functions and uses of products; Attribute refers to the characteristics of e-commerce anchors and consumers in the process of mutual communication.

2. The theoretical model of the action mechanism of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention is constructed, and the internal action path of the influence of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention is revealed: Based on the results, the theoretical model framework of the action mechanism of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention is constructed and the corresponding relationship hypothesis is put forward, and the internal action path of e-commerce anchor attribute on Consumer's online behavior intention is deeply analyzed. It is believed that the e-commerce anchor attribute mainly influences Consumer's online behavior intention by changing their internal state, and it mainly reveals the intermediary role of Consumer's excitement, value and trust in the process of e-commerce anchor attribute influencing Consumer's online behavior intention, and the moderating role of situational factors in the process of Consumer's internal state influencing Consumer's online behavior intention.

3. It is proved that the e-commerce anchor attribute has a direct influence on Consumer's internal state and Consumer's internal state on their online behavior intention: This study tests the relationship hypothesis that e-commerce anchor attributes affect Consumer's inner state and Consumer's inner state affects their online behavior intention. The results show that attractive attributes, display attributes and interactive attributes have significant positive effects on Consumer's excitement, while recommendation attributes, display attributes and interactive

attributes have significant positive effects on Consumer's sense of value. Attribution, recommendation attribute, display attribute and interaction attribute have significant positive effects on Consumer's trust, sense of value and trust have significant positive effects on Consumer's online collection behavior intention, and excitement, sense of value and trust have significant positive effects on Consumer's online sharing behavior intention and Consumer's online ordering behavior intention.

4. The moderating effect of situational factor on consumer's online behavior intention is not proved: In contrast, this finding does not provide support to the hypothesis that situational factor moderated the relationship between consumer's internal state and Consumer's online behavior intention.

Conclusion and Discussion

In this study, aiming at consumer's online behavior intention in the new environment of e-commerce, the grounded theory research method was used to make exploratory research, and the theoretical model framework of the action mechanism of e-commerce anchor attributes on consumer's online behavior intention was constructed, and the hypothesis of the relationship between variables was put forward. Then, it was tested by large sample data analysis, and finally the main research conclusions were summarized as follows:

1. Concepts and mechanisms

1.1 Based on the research situation of e-commerce live broadcast, the concept of e-commerce anchor attributes is divided into four factors: E-commerce anchor attributes may be described as a trait, character, or characteristic given to an e-commerce anchor based on grounded theory qualitative method and quantitative method. This study includes four dimensions: charm attribute, recommendation attribute, display attribute and interaction attribute, in which charm attribute refers to the attraction and allure characteristics formed by the convergence of the appearance, appearance, voice and temperament of e-commerce anchors; Recommendation attribute refers to the characteristics that e-commerce anchors show when they guide

consumers watching live e-commerce to purchase products recommended or displayed by themselves with their own professional knowledge or word-of-mouth accumulation in one or more fields; Display attribute refers to the features displayed by e-commerce anchors when they show the functions and uses of products; and interactive attribute refers to the characteristics of e-commerce anchors and consumers in the process of mutual communication.

1.2 The concept of consumer's internal state is divided into three factors: Based on the findings of rooted coding, the intrinsic consumer state is described as the alteration in cognition and emotion that happens when viewers of live e-commerce broadcasts are impacted by the characteristics of the e-commerce anchor. Three categories may be made out of it: excitement, sense of value, and trust. Excitement refers to the interest viewers have in a live broadcast due to their interest in a certain online retailer or online e-commerce anchor. This interest stems from media initiatives like advertising or internet buzz. Sense of value is what viewers of a live e-commerce show think the things the e-commerce anchor recommends are worth. When viewing a live e-commerce broadcast, buyers have trust in the e-commerce anchor since the e-commerce anchor explains the product.

1.3 The concept of consumer's online behavior intention: The willingness of customers to make an online purchase after being advised, displayed, or discussed by an e-commerce anchor in an e-commerce live streaming room is referred to as consumer buy intention.

1.4 The concept of situation factor: According to in-depth interviews, the situation factor may be assessed in terms of atmospheric characteristics, and atmospheric attributes can be measured in terms of atmospheric rendering artistry. On the other hand, E-commerce anchors create an exciting and stressful business marketing atmosphere by offering discounts, increasing their voices, and modifying their speaking pace to encourage consumers' desire to spend in the e-commerce live streaming scene. The scene tones and structure of the live broadcast room, on the other hand, make it immersive and continually increase buyers' urge to buy.

2. Analysis of the relationship

2.1 The effect of E-commerce anchor attributes on consumer's internal state: Zhao Baoguo and Wang Weifeng (2021) summarized e-commerce anchor characteristics as interactivity, authenticity, professionalism, and popularity, and concluded that anchor characteristics have a positive effect on consumers' perceived value, which in turn influences consumer trust. Whereas Yi Huang, et al. (2023), this study claims based on interview data and previous research, that the presentation, form, suggestion, charisma, explanation, and interaction qualities of e-commerce anchors influence consumers' intrinsic sentiments of trust, value, and interest. According to the results of first hypothesis found that the charm attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer's excitement, sense of value, and trust. The second hypothesis found that the recommendation attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer's excitement, sense of value, and trust. According to Wang et al. who contend that customers frequently follow the advice of opinion leaders, when the anchor can articulate the justification for the premium pricing of the food product, it will influence consumers' purchasing decisions. The public's familiarity with the anchor is referred to as their popularity. Higher visibility anchors often have more clout and respect in the sector. And the fourth hypothesis found that the interactive attribute of e-commerce anchor has a positive effect on consumer's excitement, sense of value, and trust. Customers who connect well are more likely to make purchases. When there is good interaction between anchors and consumers, it can reduce information asymmetry, improve consumers' shopping experiences, and increase consumers' willingness to pay more for certain high-priced food products, which are frequently of higher quality in terms of raw materials, production process, and nutritional value and such information is not easily understood by consumers (Zhan et al., 2021).

Whereas the results of third hypothesis found that the display attribute of e-commerce anchor has no effect on consumer's excitement, sense of value, and trust. From the standpoint of social commerce, visual perception is the most straightforward way for customers to get information about goods or services.

Through the information they see, consumers build firsthand perceptions of the product. Consumers' perceived risk and uncertainty of products may be successfully reduced by the product information offered via visibility (Dong & Wang, 2018). Consumers may acquire a lot of product information via live streaming in the live streaming environment. Previously, buyers could only observe the effect of things through photographs and videos. In live streaming purchasing, however, the streamer may present consumers with a live display of product impacts based on their individual scenario. Previously, shoppers could only grasp product information through photographs, paragraph introductions, and other means throughout the internet purchasing process. Whether from the seller's or buyer's standpoint, the substance and volume of information are relatively restricted owing to the restrictions of information distribution, and consumers may swiftly finish the collection and processing of commodities information. Because of changes in the way information is distributed in the live streaming network, the main content to the audience is frequently the display of dynamic effects. The audience must devote time and energy to gathering commodity information, which surely increases the difficulty of consumers in getting commodity information, resulting in the dispersion of consumer attention. It is tough to capture the attention of customers the first time.

2.2 The effect of the consumer's internal state on consumer's online behavior intention: The results of fifth hypothesis found that the consumer's excitement, sense of value, and trust have a positive effect on consumer's online behavior intention. Previous research has also shown that when consumers experience the stimulation of the anchor and the product throughout the process of live shopping, they create cognitive and emotional responses, which eventually lead to impulse consumption-like behaviors such as premium purchases. According to Yi Huang, et al. (2023), the study revealed that customers' fundamental feelings of trust, value, and curiosity influence their desire to buy online. Wang Bingcheng et al. (2022) developed a chain mediation model in which short video life field restoration influences consumers' purchase intentions via virtual touch and perceived value, with virtual touch and perceived value each mediating the positive effect of short video life field restoration on consumers' purchase intention.

2.3 The consumer's internal state plays an intermediary role in the process that E-commerce anchor attributes affects consumer's online behavior intention: The theoretical model of the influence of e-commerce anchor attributes on consumer willingness to buy constructed in this paper is consistent with the stimulus-organism-response theoretical model, the S-O-R model, which emphasizes the role of the organism and its driving forces and characteristics. Stimuli that arise from both internal physiological and psychological aspects as well as external elements influence consumer purchasing behavior. In this study, e-commerce anchor qualities are stimuli that impact the consumer's internal state, the consumer's internal state is the organism, and the readiness to buy is the behavioral reaction. The results of sixth hypothesis found that consumer's excitement, sense of value, and trust play an intermediary role in the process that the charm, recommendation, and interactive attribute of e-commerce anchor affect consumer's online behavior intention. According to the study by Li and Wu (2022) investigated how customers' views of anchorship impact their purchasing intention. The study discovered that anchor status significantly influenced consumers' purchase intention after controlling for the effect of perceived value, but had no significant effect on the effect of perceived risk on purchase intention, and that a high level of identification with the anchor could influence consumers' purchase intention. Whereas consumer's excitement, sense of value, and trust do not play an intermediary role in the process that the display attribute of e-commerce anchor affect consumer's online behavior intention. According to He and Jin, in case of purchasing food online, consumers cannot make judgments based just on the presentation of a product's look, which increases their need on internet anchors. Live streaming provides the qualities of immediacy, interaction, and authenticity. Distinct anchors will exhibit distinct characteristics during the live-streaming process with items, showing the anchors' professional skill and social traits, which have a directing influence on customers' purchase choice behavior. This research presents three primary features of anchors, which are interaction, professionalism, and popularity, by combining the characteristics of marketing strategies in the food business. Interactivity is an important element that determines consumer propensity to purchase food products.

2.4 The moderating effect of situational factor between consumer's internal state and consumer's online behavior intention: The results of seventh hypothesis found that situational factor plays a moderating role between consumer's excitement, sense of value, and trust and consumer's online behavior intention. According to Li and Wu (2023), this study argues that scenarios play a moderating role in the influence of consumers' intrinsic states on their purchase intentions. Through the symbolic meaning of the anchor's IP, the private scene of the anchor gains the emotional recognition of the fans, and the online e-commerce live scene is constructed to shape trust with emotion, so that the audience gains a sense of identity and belonging in trust, which in turn influences the audience's stay behavior and consumption behavior in the live scene (Zhou & Fan, 2021).

Recommendation

1. The attributes of E-commerce anchor strengthen E-commerce strategy

The strengthening of the charm attribute of e-commerce anchor:

Therefore, e-commerce companies should improve from these three aspects when selecting anchors. First of all, when choosing an e-commerce anchor, e-commerce companies should pay special attention to the appearance and body shape of the anchor, and try to select people who are beautiful, handsome, tall and strong for training; At the same time, we should also choose some anchors with affinity to reduce Consumer's sense of alert when watching live broadcasts, which will help the two sides communicate more spontaneously; In addition, e-commerce companies should also pay attention to the requirements of the anchor's voice when selecting the anchor. The sweet timbre will make consumers feel better about the anchor invisibly, and e-commerce anchors should also use Mandarin as much as possible during the live broadcast. This will not only clearly express the product information, but also avoid the obstacles in interaction with consumers. Finally, e-commerce anchors should be helped to improve their personal charm and overall quality. As the saying goes, a beautiful appearance is not as good as an interesting soul. With the upgrading of consumers, the post-90s-based consumer groups are more

eager to pursue individuality and appreciate individuals with self-independence ideas. Therefore, only anchors with personal identification can stand out and gradually have their own loyal fans, and the premise of all this is to have a charming personality; Secondly, we should pay attention to cultivating the professional ethics of e-commerce, not only to improve their professional ability to introduce products, but also to improve their moral quality, so as to avoid vicious incidents of false publicity because they only focus on sales. In the long run, consumers will lose their overall goodwill and trust in this group.

The strengthening of the recommendation attribute of e-commerce anchor: Therefore, e-commerce companies should increase the professionalism, objectivity and exclusivity of recommendation of e-commerce anchors. First of all, e-commerce anchors should improve their professional knowledge of products and their fields, and organize anchors to conduct product knowledge training on a regular basis. In the face of the ever-changing live broadcast industry, anchors should not only grasp the most cutting-edge information in their field, but also integrate the acquired knowledge, combine the vital interests of consumers, and recommend products to every consumer professionally, thus enhancing Consumer's perceived value and promoting their behavior intention of online collection, sharing or placing orders. Secondly, e-commerce anchors need to pay more attention to fans' messages and needs, so as to meet Consumer's needs to the greatest extent, thus improving Consumer's stickiness and making them feel highly valued.

The strengthening of the display attributes of e-commerce anchor: Therefore, e-commerce companies should enhance the impact and innovation of e-commerce anchors. First of all, e-commerce anchors should make full use of the real-time nature of live broadcast technology, comprehensively and meticulously display all angles and details of products, and promote the promotion of Consumer's perceived value. Secondly, the innovation of e-commerce anchors in product display should be enhanced, which should not only be reflected in the means of e-commerce anchors to display products, but also have eye-catching display contents, thus making consumers feel happy and excited.

The strengthening of the interactive attribute of e-commerce anchor:

Therefore, e-commerce anchors should strive to improve from three aspects: interactive effectiveness, interactive immediacy and interactive balance. First of all, effective interaction is conducive to promoting the enthusiasm between e-commerce anchors and consumers. E-commerce anchors should improve the service quality, adhere to the consumer-centered service attitude, and give timely and patient answers to questions raised by consumers, which will greatly improve Consumer's satisfaction with their services and thus increase Consumer's enthusiasm for participating in anchor interaction; Secondly, every consumer wants to have his own exclusive sales consultant, but there is only one e-commerce anchor, but it has to face thousands of consumers. In this case, the main broadcast of e-commerce should not only introduce products to consumers, but also answer Consumer's questions in a timely and effective manner. Therefore, e-commerce anchors should have the ability to master and control the interactive rhythm, and at the same time have the ability to enhance and enhance the interactive stickiness and experience with consumers, so as to promote consumers to generate a series of online behavior intentions.

2. Strategies for improving Consumer's internal state in the context of e-commerce live broadcast

Promotion Strategy of Consumer's Excitement under the Influence of E-commerce Anchor Attributes: To improve Consumer's excitement when watching live e-commerce, it should be improved from the following three levels. First of all, we should enhance the appeal of e-commerce anchors during live broadcast. E-commerce is different from offline entities, and pays more attention to visual impact. Therefore, anchors with strong appeal can catch Consumer's attention in the whole process, and then better convey product information to them, causing their excitement. Secondly, e-commerce anchors enhance Consumer's online shopping experience when watching live e-commerce, help consumers to create the use scene after purchase as much as possible, and give psychological hints to consumers through the virtual scene construction, so that they can feel excited

about using the product. Finally, e-commerce anchors should pay attention to arousing Consumer's curiosity. For example, at the beginning or the end of the live broadcast, the key products to be recommended next will be introduced in advance by way of advance notice, which will arouse Consumer's curiosity and fill Consumer's expectations, thus boosting their excitement.

Strategies for Improving Consumer's Sense of Value under the Influence of E-commerce Anchor Attributes: First of all, attention should be paid to improving the professionalism of e-commerce anchors in product knowledge. For example, in the process of live broadcast, more professional terms should be used, and unfamiliar or complex product knowledge can be explained in easy-to-understand language, so that consumers can better understand the functions and effects of products and feel the value of products. Secondly, e-commerce anchors should pay attention to making more profits during the live broadcast, so that consumers can feel the benefits of price, thereby increasing Consumer's online stickiness. With the upgrading of consumer demand, people are not only looking forward to cheap products, but also eager to increase the added value of products. For example, when an e-commerce anchor introduces beauty products, consumers will expect the anchor to popularize relevant beauty knowledge or makeup artist. Therefore, when the e-commerce anchor broadcasts live, it should be interspersed with some added value appropriately. Secondly, high-quality service is also the premise of enhancing Consumer's sense of value.

Strategies for Improving Consumer's trust under the Influence of E-commerce Anchor Attributes: For traditional e-commerce companies, shelf-style web page presentation and human-computer interaction service exchange increase Consumer's perceived risks to products and businesses. The emergence of e-commerce anchors has greatly supplemented the alienation of human-computer interaction and the limitation of real-time synchronization. E-commerce anchors incarnate online shopping guides, which enhance Consumer's trust in businesses and products. Therefore, in order to enhance the trust of consumers, e-commerce anchors can improve from the following three aspects: speech, behavior and emotion. First of all,

we should pay attention to improving the persuasiveness of e-commerce anchors to consumers. For example, e-commerce anchors can choose some emotionally positive words in the process of recommendation. Secondly, we should pay attention to increasing the ways and means of display. For example, in the process of display, there is not only a positive lens, but also a multi-angle display. Finally, we should pay attention to emotional maintenance with consumers and treat them as friends, so that it is easier to build trust.

Reference

- Breckler, S. J. (1984). Empirical validation of affect, behavior, and cognition as distinct components of attitude. *Journal of Personality and Social Psychology*, 47(6), 1191–1205.
- Bitner, M. J. (1992). Servicescapes: The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees. *Journal of Marketing*, 56(2), 57–71.
- Chen, Y., Lu, F., & Zheng, S. (2020). A Study on the Influence of E-Commerce Live Streaming on Consumer Repurchase Intentions. *International Journal of Marketing Studies*, 12(4), 1-48.
- Chen, Y. (2021, March). Purchase Perception Research Under E-commerce Live Broadcasting. In *The International Conference on Cyber Security Intelligence and Analytics*. Springer, Cham, 851-855.
- Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1995). *Consumer behavior (8th ed.)*[M]. Chicago: The Fryden Press.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2010). *Multivariate Data Analysis*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Lakhan, G. R. (2021). Factors Effecting Consumer Purchase Intention: Live Streaming Commerce. *Psychology and Education Journal*, 58(5), 1110-1120.
- Lee, C. H., & Chen, C. W. (2021). Impulse Buying Behaviors in Live Streaming Commerce Based on the Stimulus-Organism-Response Framework. *Information*, 12(6), 241.
- Lertatthakornkit, T. (2022). The Influence of Tile Strength and Homophily through Electronic Word-of-Mouth towards Purchase Intention via Facebook. *Nimitmai Review Journal*, 5(1), 9–21.

- Sharma, D. D. (1994). Classifying buyers to gain marketing insight:A relationships approach to professional services. *International Business Review*, 15-30.
- Su, X. (2019, December). An Empirical Study on the Influencing Factors of E-Commerce Live Streaming. In *2019 International Conference on Economic Management and Model Engineering (ICEMME)*, 492-496.
- Syci, V. (2021). *How Live Shopping Influences Impulse Buying Desire: An SOR Model Perspective*.
- Xiaoyi, H., & Zhengliang, X. (2020). Impacts of E-Commerce Anchor Attributes on Consumer's Willingness to Buy Online: Research Based on the Grounded Theory. *Foreign Economics & Management*, 42(10), 62-75.
- Xu, X., Wu, J. H., & Li, Q. (2020). What drives consumer shopping behavior in live streaming commerce? *Journal of Electronic Commerce Research*, 21.
- Zhiwei, L. & Han, W. (2022). How Consumer's Identity with the anchor Influence Purchase Intention? – A Case study on Beauty Products. In: *2022 International Conference on Culture-Oriented Science and Technology*. 211-215.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

Factors Influencing Chinese Golf Tourists' Intention to Visit Thailand

Xiao Lan Xu*

Fuangfa Amponstira**

Abstract

The study's objective is to analyze the factors influencing Chinese golf tourists' intention to visit Thailand. The total population for the study is those who traveled from China to Thailand for tourism purposes. According to the Tourism Authority of Thailand (TAT), approximately 1.6 million Chinese visited the country in the first six months of 2023. (Khaosod English, 2023) The 1.6 million Chinese tourists in Thailand represents 5% (0.05). Using the basic formula for calculating sample sizes (Yamane, 1973), the sample size has been expanded to 426 respondents. The study uses quantitative methodology and a closed-end questionnaire to collect data. The study uses five experts to do the item objective congruence (IOC) test before collecting data. In the pilot study, 30 respondents chosen for the pre-study, have understood and answered the questionnaire. Online surveys are often prepared using the questionnaire, and data are gathered using QQ and WeChat. The analysis is carried out using correlation, path analysis, mediating effect, and coefficient of determination. SPSS 26 software is utilized for correlation analysis, and AMOS 24 software is used for route analysis, mediating effect, and coefficient of determination.

* Ph.D., Candidate, Management, School of Management, Shinawatra University

** Advisor

the study finding shows that there is a significant and positive relationship between internal factors, external factors, and perceived value. There is also a significant and positive relationship between perceived value, internal factors, external factors, and Chinese golf tourist's intention to visit Thailand. In the same way, perceived value mediates the relationship between internal factors, external factors, and Chinese golf tourist's intention to visit Thailand.

Keywords: Internal Factor, External Factor, Perceived Value, Chinese Tourist, Golf

1. Introduction

Several trends that challenge conventional ideas of travel have evolved in the dynamic global tourism industry (Bhandari et al., 2023). One such pattern is the rising influence of Chinese visitors as a disruptive force in the sector. These tourists have grown to be the biggest category of outbound visitors and have also displayed distinctive travel choices, driven by rising wealth, shifting lifestyles, or an expanding middle class. The growing trend of Chinese golfer tourists who travel to foreign countries like Thailand to pursue their passion for the game while simultaneously experiencing new cultures is particularly fascinating (Howard, 2008). China's rapid economic growth in the twenty-first century has propelled millions of people into the middle class and given their access to disposable income and previously unheard-of leisure time (Li & Shapiro, 2020). Chinese visitors are now able to travel abroad in quest of adventure and relaxation because of this country's increasing economy, which has thrown open doors to innovative experiences (De Checchi, 2023). Many Chinese tourists have been seduced by the appeal of golf, a sport that perfectly combines talent and pleasure, creating a specialized market within the broader context of overseas tourism. Because of this, places with a diverse array of golf courses, like Thailand, have become popular playgrounds for these fans.

Several elements combine to make Thailand a popular golf vacation spot for Chinese golfers (Cham et al., 2021). Each element is important in the process of making choices. Chinese travelers are increasingly looking for immersive experiences that let them interact with local customs and lifestyles, making cultural reasons stand out as a significant driver. Travelers seeking to go beyond simple recreation and immerse themselves in true cultural experiences will find Thailand's diverse culture, historical sites, and mouth-watering cuisine to be a fascinating option. Chinese tourists have a special opportunity to state their wants for relaxation and cultural exploration because of the inclusion of golf in this larger cultural narrative (Spennemann, 2021).

The trend of Chinese visitors pouring into Thailand has received a lot of attention lately (Van Uhm & Wong, 2021). Several reasons that impact Chinese golf travelers' decisions to select Thailand as their favorite location can be ascribed

to this increase. The patterns of Chinese tourism in Thailand are shaped by various economic, cultural, geographic, and marketing factors combined (Hu et al., 2022). Economically, China's expanding middle class and rising standard of living have allowed more Chinese individuals to partake in recreational pursuits like golf tourism. Thailand appeals to those looking for a premium experience without paying outrageous prices due to its affordability in terms of lodging, travel, and golf-related fees. Furthermore, Thailand's appeal as a golf destination is increased by the availability of a variety of golf courses that cater to various price points (Korn, 2020). Chinese travelers are drawn to Thailand's rich cultural heritage and welcoming friendliness. Chinese guests feel at home and secure because of shared cultural characteristics including esteem for tradition and links to family (Liu et al., 2019). Additionally, both nations' high concentrations of Buddhists create a spiritual bond that may affect traveler's choices. Thailand is a tempting destination for Chinese tourists since the appeal of visiting cultural sites and golfing excursions offers a new depth to the trip experience.

However, there are difficulties associated with the rise in Chinese golf tourists. The increase in tourists may strain the area's infrastructure and resources, thereby causing problems like overcrowding and environmental damage. To preserve the scenic splendor and cultural authenticity of Thai destinations for future generations, it is crucial to strike an equilibrium between growth in tourism and sustainability. In conclusion, the reasons that influence Chinese golfing tourists to select Thailand as their favorite location are complex and interconnected. A combination of economic accessibility, cultural similarity, proximity, and successful marketing techniques influences this trend. The rise in Chinese golfing tourists offers prospects for economic development, but it also highlights the necessity for sustainable tourism methods to protect the allure and originality of Thailand's travel destinations. Therefore, the objectives of the study are:

- a. To analyze the relationship between internal and external factors, perceived value, and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

- b. To identify the mediating effect of perceived value on the relationship between internal factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.
- c. To examine the mediating effect of perceived value on the relationship between external factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

2. Literature Review

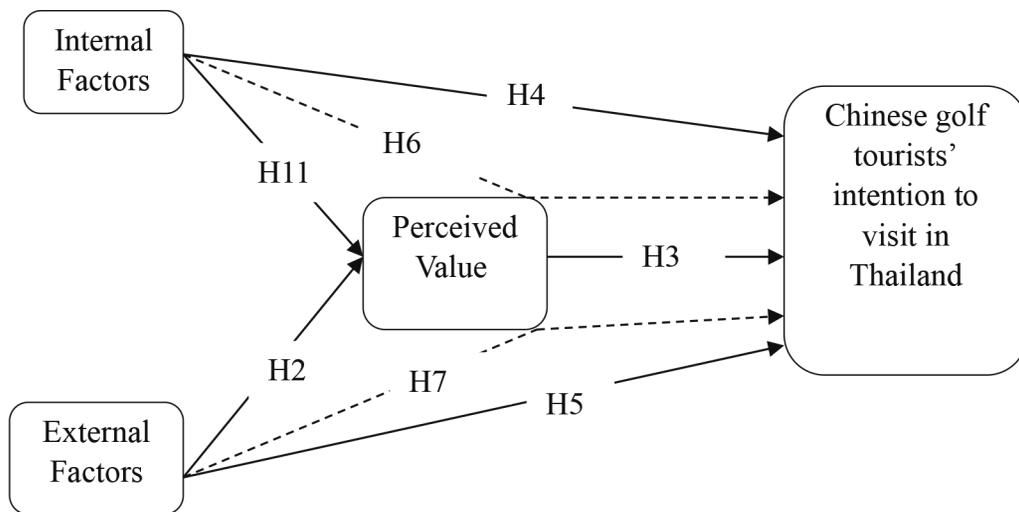

Figure 1 Conceptual Framework

3. Literature Reivew

Travel preferences and experiences are greatly influenced by the complicated interplay between an individual's self-concept and the pictures connected to a particular destination (Zhang et al., 2022). The self-concept of travelers, which includes their attitudes, beliefs, and views of themselves, is crucial in determining their travel inclinations and activities (Bianchi et al., 2017). This notion of oneself might be anything from an adventurous and naturalist to a culturally curious or opulent person. On the other side, a destination's images are a combination of its physical characteristics, cultural products and services, historical significance, and how it is portrayed in media and marketing campaigns. An enjoyable and fulfilling

travel experience frequently results when an individual's self-concept matches their perceptions of a destination (Karagoz & Uysal, 2023).

Golf tourism is a growing sector that takes advantage of the popularity of golf as a pastime. People from all over the world look for vacation spots that provide opportunities to discover other cultures and landscapes in addition to great golfing. Around the world, golf resorts and courses have proliferated, each with its distinctive appeal and difficulties (Mishra & Kureti, 2022). Thailand, often known as the "Land of Smiles," has won praise from visitors from all over the world for its beautiful scenery, fascinating culture, and mouth-watering food. With a distinctive combination of top-notch golf courses, opulent facilities, and friendly people, it is also quickly becoming a top vacation spot for golf aficionados. With more than 300 golf courses spread out over the nation, Thailand has solidly cemented its reputation as a golfer's paradise (Joo & Medriano, 2022). The development of golf in Thailand is a remarkable story of change. The Royal Hua Hin Golf Course, which still stands as one of Asia's oldest and most recognizable courses, served as a modest beginning for it in the 1920s.

An essential idea in marketing and customer behavior is the connection between internal characteristics and perceived value (Tuncer et al., 2021). The term "perceived value" describes the arbitrary judgment that customers make about the value of a good or service based on how much they believe they get for their money. On the other hand, internal factors cover a wide range of personal and psychological aspects that affect how consumers view and assess goods or services. These internal variables are essential in assessing how consumers perceive value since they significantly impact overall satisfaction and the possibility of repeat business.

One of the fundamental ideas in marketing and customer behavior is the connection between outside circumstances and perceived value. Consumers' subjective evaluation of a good or service's worth in comparison to its cost is known as perceived value. External factors include a wide range of components that are not under the individual consumer's control and are frequently outside the consumer's

or the provider of the product or service's control (Muranko et al., 2021). A combination of personal, psychological, and environmental factors influences the relationship between internal determinants, perceived value, and the intention of Chinese golf tourists to travel to Thailand. Understanding this link is essential for Thailand's tourism sector since it can aid in the creation of efficient marketing plans and improve Chinese golf tourists' overall experience. Internal elements are the qualities and motives of Chinese golf tourists that affect their choice to travel to Thailand. These variables may include individual preferences, viewpoints, and golf tourism-related reasons. For instance, a person's love of golf, desire for new golfing adventures, or need for leisure and relaxation may be internal causes that motivate them to travel to Thailand for golf tourism.

A complicated interplay that profoundly affects travel choices in the area is the relationship between external variables, perceived value, and the purpose of Chinese golf tourists visiting Thailand. Chinese tourists have long flocked to Thailand, and in recent years, the appeal of its golf courses has increased. The Thai tourism sector needs to comprehend how external circumstances and perceived value affect the intent of Chinese golf tourists to build efficient marketing tactics and improve the entire visitor experience. Thus,

H1: There is a significant and positive relationship between internal factors and perceived value.

H2: There is a significant and positive relationship between external factors and perceived value.

H3: There is a significant and positive relationship between perceived value and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

H4: There is a significant and positive relationship between internal factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

H5: There is a significant and positive relationship between external factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

H6: Perceived value mediates the relationship between internal factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

H7: Perceived value mediates the relationship between external factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

4. Research Methodology

The objective of the study is to analyze the factors influencing Chinese golf tourists' intention to visit Thailand. The questionnaire for internal factors consists of perceived benefits, personal preference, motivation, psychological factors, and interest developed (Fauzi et al., 2022). The questionnaire for external factors consists of competing destinations, promotional champions, infrastructure, and facilities government policy, and agreements developed (Florido-Benitez, 2022). The questionnaire for Perceived Value consists of Social Value, Economic Value, Functional Value, and Epistemic Value developed by (Chi et al., 2021). The questionnaire for Chinese golf tourists' intention to visit in Thailand consists of golf course quality and variety, ease of access and connectivity, word-of-mouth, and reviews online presence and booking platform developed (Sun & Fang, 2021). The Likert scale for the indicators shown in Table 3.1 represents 1 as “strongly disagree”, 2 as “disagree”, 3 as “Neutral”, 4 as “agree”, 5 and as “strongly agree”.

The study uses quantitative methodology and drafted a closed-end questionnaire to collect data. The total population for the study is those who traveled from China to Thailand for tourism purposes. The current market for Chinese visitors visiting Thailand, according to the Tourism Authority of Thailand (TAT), approximately 1.6 million Chinese visitors visited the country in the first six months of 2023 (Khaosod English, 2023). The sample size refers to the number of people or observations that comprise a study. Choosing the appropriate sample size is critical for the results of studies to be reliable and generalizable. Purposive sampling is a sampling technique used in quantitative analysis to acquire data. Purposive sampling is a sampling method in which the researcher employs their discretion to select people from the population to participate in the study. It is also known as selective,

judgmental, or subjective sampling (Sharma, 2017). The basic formula for calculating sample sizes by (Yamane, 1973). The size of the population of Chinese tourist in Thailand is 1.6 million and e represent 5% (0.05). Using the formula above, it can be determined that the sample size for the study is 399.90 or 400 respondents. However, due to non-response and the inability to contact respondents, the sample size has been expanded to 426 respondents. The study uses five experts to do the item objective congruence (IOC) test before going for the data collection. In the pilot study, 30 respondents were chosen for the pre-study, and they understood and could answer the questionnaire. Online surveys are often prepared using the questionnaire star and data is gathered using QQ and WeChat. The Cronbach alpha for the study is 0.972 which is greater than 0.7 (Taber, 2018). The model can only be fit if the p -value is greater than 0.05, the RMSEA is less than 0.10, the χ^2/df value is less than 5.0, and the goodness of fit (GFI), comparative fit index (CFI), and incremental fit index (IFI) are greater than 0.90 (Zainudin, 2012). In the study, SPSS 26 software is utilized for correlation analysis, and AMOS 24 software is used for route analysis, mediating effect, and coefficient of determination.

The total number of respondents in the study is 426 where 268 (62.91%) are male and 158 (37.09%) are female respondents which represents that there are a higher number of male respondents than female respondents. In the study 154 (36.15%) of the respondents are 36 to 40 years followed by 143 (33.57%) of the respondents are 31 to 35 years, 45 (10.56%) respondents are 26 to 30 years, 36 (8.45%) respondents are below 25 years, 25 (5.87%) of the respondents are above 46 years, 23 (5.40%) of the respondents are 41 to 45 years respectively. In this study, 110 (25.82%) respondents play golf 4 to 5 times a year, 106 (24.88%) respondents play golf 2 to 3 times a year, 87 (20.42%) respondents play golf 6 to 7 times a year, 77 (18.08%) respondents play golf 1 time a year, 46 (10.80%) respondents play golf 8 times or more in a year.

5. Data Analysis and Discussion

The data analysis of this study is hereunder:

5.1 Confirmatory Factor Analysis. Confirmatory Factor Analysis, or CFA, is a statistical approach for investigating the underlying structure of a set of observed data.

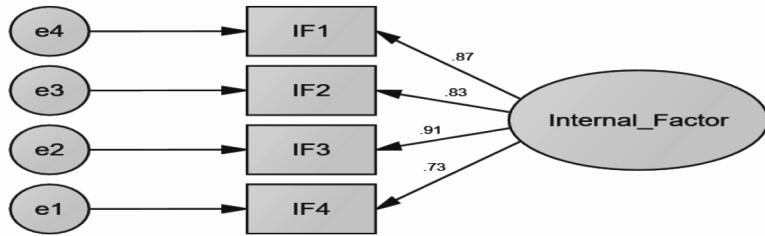

Figure 2 Confirmatory Factor Analysis of Internal Factor

The model fit for confirmatory factor analysis of internal factor where RMSEA value is 0.028 which is less than 0.10, Chisq/df is 1.345 which is less than 5, and GFI, CFI, and IFI values are 0.997, 0.999, 0.999 which is greater than 0.9 so, it indicates that the model is fit.

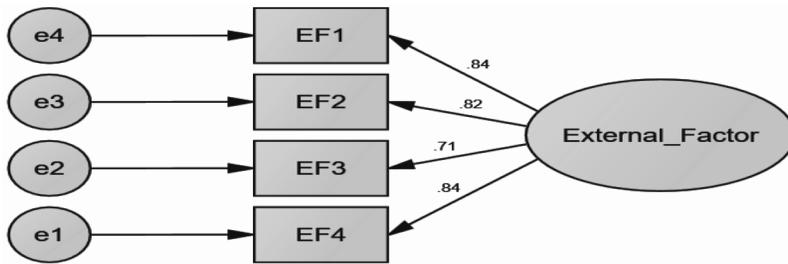

Figure 3 Confirmatory Factor Analysis of External Factor

The model fit for confirmatory factor analysis of external factor where RMSEA value is 0.000 which is less than 0.10, Chisq/df is 0.862 which is less than 5, and GFI, CFI, and IFI values are 0.998, 1.000, 1.000 which is greater than 0.9 so, it indicates that the model is fit.

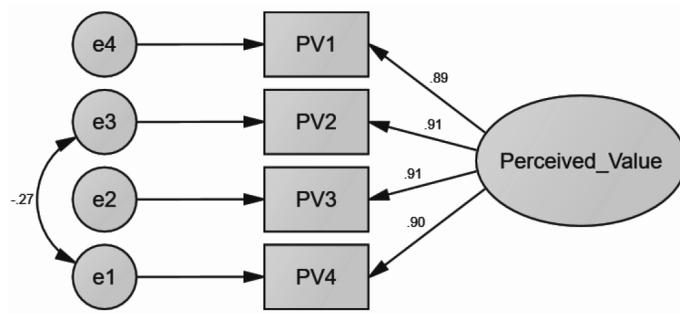

Figure 4 Confirmatory Factor Analysis of Perceived Value

The model fit for confirmatory factor analysis of perceived value where RMSEA value is 0.000 which is less than 0.10, Chisq/df is 0.575 which is less than 5, and GFI, CFI, and IFI values are 0.999, 1.000, 1.000 which is greater than 0.9 so, it indicates that the model is fit.

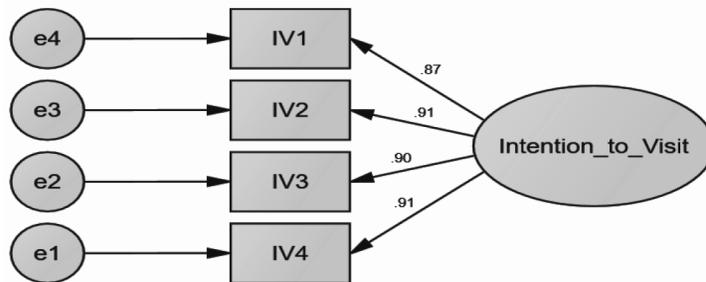

Figure 5 Confirmatory Factor Analysis of Intention to Visit

The model fit for confirmatory factor analysis of intention to visit where RMSEA value is 0.000 which is less than 0.10, Chisq/df is 0.498 which is less than 5, and GFI, CFI, and IFI values are 0.999, 1.000, 1.001 which is greater than 0.9 so, it indicates that the model is fit.

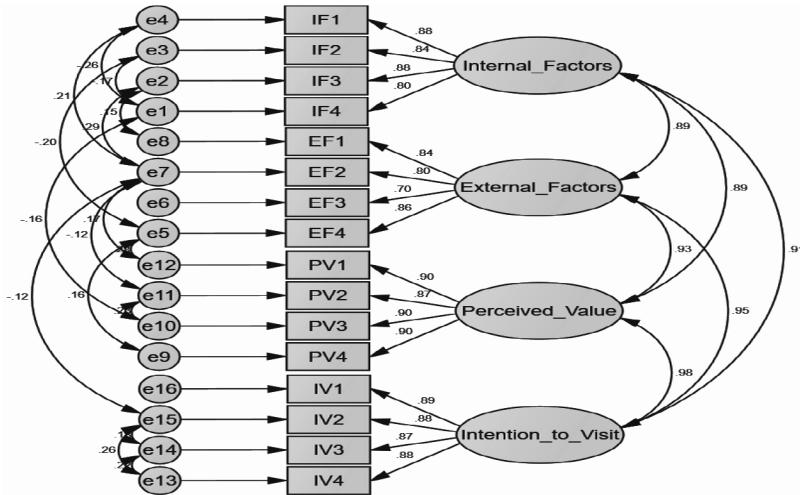

Figure 6 Confirmatory Factor Analysis

The model fit for confirmatory factor analysis where the RMSEA value is 0.023 which is less than 0.10, Chisq/df is 1.218 which is less than 5, and GFI, CFI, and IFI values are 0.973, 0.998, 0.998 which is greater than 0.9 so, it indicates that the model is fit.

5.2 Path Analysis

Path analysis is a statistical tool for studying and evaluating relationships between latent variables.

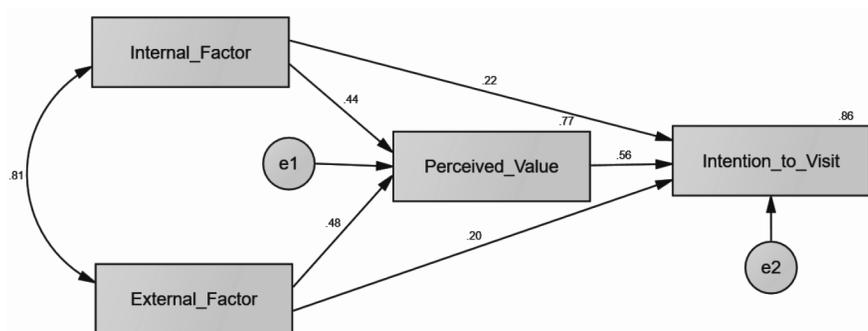

Figure 7 Path Analysis

The direct effect of the path analysis is summarized in Table 1 below:

Table 1. Direct Effect

Direct Path	Standardized path coefficient	S.E.	C.R.	P
Internal Factor---> Perceived Value	0.441	0.041	11.158	***
External Factor---> Perceived Value	0.481	0.042	12.169	***
Perceived Value ---> Intention to Visit	0.558	0.038	14.718	***
Internal Factor---> Intention to Visit	0.216	0.036	6.144	***
External Factor---> Intention to Visit	0.203	0.038	5.657	***

Source: Data and information from this research

Note: *** $p < 0.001$

Table 1 shows the path coefficient and p-value for the relation between the variables in the study. The relationship between internal factors and perceived value has a path coefficient and p-value (Beta = 0.441, $p < 0.001$) which indicates that the H1 hypothesis is accepted. The relationship between external factors and perceived value has a path coefficient and p-value (Beta = 0.481, $p < 0.001$) which indicates that the H2 hypothesis is accepted. The relationship between perceived value and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.558, $p < 0.001$) which indicates that the H3 hypothesis is accepted. The relationship between the internal factor and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.216, $p < 0.001$) which indicates that the H4 hypothesis is accepted. The relationship between the external factor and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.203, $p < 0.001$) which indicates that the H5 hypothesis is accepted.

5.3 Mediating effect

Mediation occurs whenever a third variable, known as the mediating construct, moves between the two other directly related structures.

Table 2 Indirect Effect

Indirect Path	Standardized Estimate	Lower	Upper	P
Internal Factor --> Perceived Value --> Intention to Visit	0.246	0.185	0.334	***
External Factor --> Perceived Value --> Intention to Visit	0.268	0.216	0.361	***

Note: *** $p < 0.001$

Table 2 shows the path coefficient and p-value for the relationship between the variables. The mediating effect of perceived value in the relationship between the internal factor and intention to visit has a path coefficient and p-value of (Beta = 0.246, $p < 0.001$) which shows that H6 is accepted. The mediating effect of perceived value in the relationship between the external factor and intention to visit has a path coefficient and p-value of (Beta = 0.268, $p < 0.001$) which shows that H7 is accepted.

5.4 Coefficient of determination (R^2)

The value of the coefficient of determination, or R squared (R^2), is a statistical metric that measures the proportion of the variance in the dependent variable that can be explained by the independent variables in a regression model. R square values less than 0.19 are regarded as very weak, 0.19 to 0.33 are considered weak, 0.33 to 0.67 are considered moderate, and R square values greater than 67 are considered substantial (Chin, 1998). The result shows that the R^2 of perceived value is 0.77 and intention to visit is 0.86 which is considered as substantial. This indicates that the independent variable has a 77% variance in perceived value and an 86% variance in intention to visit.

Discussion

The correlation coefficient and p-value of the internal factor and external factor is (0.807, $p < 0.010$) showing a positive correlation between the variables. The correlation coefficient and p-value of the internal factor and perceived value is (0.829, $p < 0.010$) showing the positive correlation between the variables. The correlation coefficient and p-value of internal factor and intention to visit is (0.842, $p < 0.010$) showing the positive correlation between the variables. The correlation coefficient and p-value of external factor and perceived value are (0.837, $p < 0.010$) showing the positive correlation between the variables. The correlation coefficient and p-value of external factor and intention to visit is (0.844, $p < 0.010$) showing a positive correlation between the variables. The correlation coefficient and p-value of perceived value and intention to visit is (0.907, $p < 0.010$) showing the positive correlation between the variables.

The relationship between internal factors and perceived value has a path coefficient and p-value (Beta = 0.441, $p < 0.001$) which indicates that the H1 hypothesis is accepted. The relationship between external factors and perceived value has a path coefficient and p-value (Beta = 0.481, $p < 0.001$) which indicates that the H2 hypothesis is accepted. The relationship between perceived value and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.558, $p < 0.001$) which indicates that the H3 hypothesis is accepted. The relationship between the internal factor and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.216, $p < 0.001$) which indicates that the H4 hypothesis is accepted. The relationship between the external factors and intention to visit has a path coefficient and p-value (Beta = 0.203, $p < 0.001$) which indicates that the H5 hypothesis is accepted. The mediating effect of perceived value in the relationship between the internal factor and intention to visit has a path coefficient and p-value of (Beta = 0.246, $p < 0.001$) which shows that H6 is accepted. The mediating effect of perceived value in the relationship between the external factors and intention to visit has a path coefficient and p-value of (Beta = 0.268, $p < 0.001$) which shows that H7 is accepted.

6. Conclusion and Recommendation

As a result investigation into the relationship between internal and external variables, perceived value, and the intention of Chinese golf tourists to travel to Thailand, it has shown several important lessons. Visitors' intents are significantly shaped by internal factors, such as personal preferences and views toward golfing in Thailand. Tourists' judgments of value are also greatly influenced by external variables, such as travel infrastructure, marketing initiatives, and destination image. There is a mediating role of perceived value in the relationship between internal, and external factors and Chinese golf tourists' intention to visit Thailand.

The desire of Chinese golf visitors to travel to Thailand must be increased, so a diverse strategy is required. To match the high expectations of Chinese golf lovers and guarantee a wonderful experience, Thailand should first make investments in golf course infrastructure and services. Second, specific marketing techniques should be used to promote Thailand's golfing opportunities and distinctive cultural attractions. Last but not least, simplifying visa procedures and offering on-site language and cultural assistance will greatly enhance Thailand's general appeal and accessibility as a golf tourist destination for Chinese visitors, strengthening their ambition to travel there. Thailand may position itself as a top alternative for Chinese golf tourists by fully resolving these problems.

References

- Bhandari, P., Sigdel, B., Photchanachan, S., Uppapong, K., & Bhattarai, A. (2023). Revamp of Tourism Industry in Nepal. *JWEE*, (1-2), 89-109.
- Bianchi, C., Milberg, S., & Cúneo, A. (2017). Understanding travelers' intentions to visit a short versus long-haul emerging vacation destination: The case of Chile. *Tourism Management*, 59, 312-324.
- Cham, T. H., Cheah, J. H., Ting, H., & Memon, M. A. (2021). Will destination image drive the intention to revisit and recommend? Empirical evidence from golf tourism. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 23(2), 385-409.

- Chi, T., Ganak, J., Summers, L., Adesanya, O., McCoy, L., Liu, H., & Tai, Y. (2021). Understanding perceived value and purchase intention toward eco-friendly athleisure apparel: Insights from US millennials. *Sustainability*, 13(14), 7946.
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach to structural equation modeling. *Modern methods for business research*, 295(2), 295-336.
- De Checchi, C. (2023). Post-pandemic prospects of Chinese tourism in Italy Future trends and how to cater to the new needs of Chinese tourists.
- Fauzi, M. A., Hanafiah, M. H., & Kunjuraman, V. (2022). Tourists' intention to visit green hotels: building on the theory of planned behavior and the value-belief-norm theory. *Journal of Tourism Futures*.
- Florido-Benitez, L. (2022). The impact of tourism promotion in tourist destinations: A bibliometric study. *International Journal of Tourism Cities*, 8(4), 844-882.
- Howard, R. W. (2008). Western retirees in Thailand: motives, experiences, well-being, assimilation, and future needs. *Ageing & Society*, 28(2), 145-163.
- Hu, W., Ge, Y., Hu, Z., Ye, S., Yang, F., Jiang, H., ... & Deng, Y. (2022). Geo-economic linkages between China and the countries along the 21st-century maritime Silk Road and their types. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(19), 12946.
- Joo, R. M., & Medriano III, J. S. (2022). Imperial run-off: Korean golf in the Clark Special Economic Zone in the Philippines. *Inter-Asia Cultural Studies*, 23(1), 1-27.
- Karagöz, D., & Uysal, M. (2023). The Consequences of Self-Identification: examples from—Two Recreation Experience Settings. *Leisure Sciences*, 1-22.
- Korn, B. (2020). *Stakeholder's perceptions of the impacts of golf course development in central Thailand* (Doctoral dissertation, Southern Cross University).
- Li, Y., & Shapiro, J. (2020). *China goes green: Coercive environmentalism for a troubled planet*. John Wiley & Sons.
- Liu, S., Maher, J., & Sheer, V. C. (2019). Through the Eyes of Older Chinese Immigrants: Identity, Belonging, and Home in a Foreign Land. *China Media Research*, 15(2).
- Mishra, A., & Kukreti, M. (2022). Challenges and prospects for Oman in the making of luxury tourism destination. *The Emerald Handbook of Luxury Management for Hospitality and Tourism*, 101-121.

- Muranko, Ž., Tassell, C., Zeeuw van der Laan, A., & Aurisicchio, M. (2021). Characterization and environmental value proposition of reuse models for fast-moving consumer goods: Reusable packaging and products. *Sustainability*, 13(5), 2609.
- Spennemann, D. H. (2021). Groundwater, Graves, and Golf: Layers of Heritage Tourism on a Fiji Resort Island. *Sustainability*, 13(11), 5863.
- Sun, K., & Fang, C. C. (2021). Research on the relationships among participation motivation, participation attitude and revisit intention in Thai golf tourism: A study based on mediation model. *Humanities, Arts and Social Sciences Studies (FORMER NAME SILPAKORN UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, HUMANITIES, AND ARTS)*, 491-504.
- Taber, K. S. (2018). The use of Cronbach's alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Research in science education*, 48, 1273-1296.
- Tuncer, I., Unusan, C., & Cobanoglu, C. (2021). Service quality, perceived value, and customer satisfaction on behavioral intention in restaurants: An integrated structural model. *Journal of quality assurance in hospitality & tourism*, 22(4), 447-475.
- Van Uhm, D. P., & Wong, R. W. (2021). Chinese organized crime and the illegal wildlife trade: diversification and outsourcing in the Golden Triangle. *Trends in organized crime*, 24(4), 486-505.
- Zainudin, A. (2012). A handbook on SEM: Structural equation modeling using amos graphics. *Universiy Technology MARA Press. Kelantan*.
- Zhang, D., Saengon, P., & Pungnirund, B. (2022). Influence of Digital Marketing, Image, and Decision-Making on the Loyalty of Chinese Tourists Visiting Thailand. *Journal of Positive School Psychology*, 6(2), 2982-2998.

ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Results of English Vocabulary usage by Game-based Learning through Multiple Intelligence Theory with Cooperative Learning of 3rd Grade Students

ขวัญชนนต์ เล็กเลอสรณ์ Kwanchanate Leklerson*

สุดาพร พงษ์พิชญ์ Sudaporn Pongpisanu**

วีณา ชุ่มบัณชิต Weena Sumbandit***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเกณฑ์ร้อยละ 60 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 35 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 5 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ 3) แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติการทดสอบที (t-test) ค่าเฉลี่ย (AM) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเซ็นต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทนำ

ทักษะที่สำคัญสำหรับโลกยุคปัจจุบันคือทักษะทางด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการรับข้อมูลและถ่ายทอดข้อมูลอย่างครบถ้วนถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันของโลก สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากบทเรียนสู่ประสบการณ์จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ ประชากรยุคใหม่จึงจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะการสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโลก ผู้เรียนทุกคนต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สื่อสารได้ และตระหนักรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทั่วโลก ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำงานและเป็นพลเมืองที่มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 (สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวงศ์, 2560)

วิชาภาษาอังกฤษเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประเทศไทยภายใต้การร่วมมือระหว่างอาเซียนมีความพยายามในการกำหนดแนวทางในการยกระดับภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579 ระบุว่า ภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชากรไทยเป็นอย่างมาก สืบเนื่องจากการที่อาเซียนกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงาน ทำให้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชากรไทยมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย ผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกม เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนในหลาย ๆ ด้าน โดยเป็นกิจกรรมที่นอกจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ฝึกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน โดยมีหลักเกณฑ์ กติกา เงื่อนไขและข้อตกลงร่วมกัน (สุคนธ์สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยั้ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร, และพิวัสสา นภารัตน์, 2562) โดยเกมการเรียนรู้ที่ใช้ควรตอบสนองและส่งเสริมความหลากหลายของเขาว์ปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีเอกลักษณ์และความชอบแตกต่างกัน โดยการดเนอร์ผู้ริเริ่มแนวคิดทฤษฎีทฤษฎีปัญหาเชื่อว่าเขาว์ปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่ยู่คงที่ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงหากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม (Gardner, 1983 อ้างใน ทิศนา แชนมณี, 2564) นอกจากนี้แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีทฤษฎีปัญหาคือผู้สอนต้องเชื่อมั่นในความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการดเนอร์ได้ให้ให้นิยามคำว่า Intelligence หรือ เขาว์ปัญญา ว่าหมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรคผลงานต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละที่ รวมไปถึงความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติม

(Gardner, 1983) แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ทางด้านภาษาสามารถพัฒนาได้ โดยผู้สอนต้องมีความคาดหวังและเชื่อมั่นในตัวผู้เรียน และผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องถูกกระตุ้นและชักจูงให้เกิดความเข้าใจว่าความรู้ใหม่จะสามารถผนวกรวมกับความรู้และความสามารถที่มีอยู่แล้วได้อย่างไร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา พบว่านักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษในระดับที่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และจากสังเกตการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษคือปัญหาด้านคำศัพท์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญเพื่อต่อยอดในการฝึกฝนทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพบว่าเมื่อให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้กับแบบฝึกหัด เนื่องจากไม่สามารถแปลคำศัพท์ในประโยคต่าง ๆ ได้ ในทางตรงกันข้ามเมื่อครูผู้สอนออกเสียงคำศัพท์และแปลความหมายของคำศัพท์ในแต่ละประโยค ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว ขาดความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นและจำคำศัพท์ไม่ได้เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ตรงของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาในงานวิจัยของ ธนพร เครือวรรณ (2562) ที่ได้ศึกษาพบว่า เมื่อผู้เรียนไม่สามารถจดจำคำศัพท์ที่เรียนมาได้ จึงไม่สามารถอ่านและแปลความหมายคำศัพท์ ส่งผลให้ผลแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มคลังคำศัพท์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้ที่เรียนวิชาภาษาต่างประเทศ การหมั่นศึกษาเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในทักษะด้านอื่น ๆ อีกปัญหาสำคัญคือเมื่อผู้วิจัยลงนำเกมการเรียนรู้ เช่น เกมที่เน้นการเคลื่อนไหวและท่าทาง เกมที่เน้นการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ การเล่นเกมประกอบดนตรี การเล่นเกมแบบกลุ่ม และการเล่นเกมโดยแข่งเป็นรายบุคคล มาปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพิ่มเติมพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้แต่ละประเภทสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้เรียนแต่ละคนต่างกัน ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการแข่งขันเกมแต่ละประเภทแตกต่างกัน เนื่องมาจากผู้เรียนมีความสนใจที่มีความหลากหลาย รวมไปถึงมีศักยภาพในการเรียนและความถนัดที่แตกต่างกันในแต่ละด้าน เช่น ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้านกีฬา และมีกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกันในห้องเรียนเดียวกัน สอดคล้องกับปัญหาที่พบในงานวิจัยของ อิศริย์ มณีวีโรจน์ (2561) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความสนใจความถนัดที่หลากหลาย เพราะมีกลุ่มนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน เรียนร่วมกันในชั้นเรียนเดียวกัน ทำให้ผู้เรียน

- ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ●
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มเรียนอ่อนใช้เวลาทำความเข้าใจหรือสร้างองค์ความรู้มากกว่า ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้กิจกรรมที่สร้างแรงกระตุ้นในการเรียนแตกต่างกัน เพื่อตอบสนองความสนใจและความถนัดที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้จึงจะเกิดประสิทธิภาพ ในการแบ่งกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมเกมและการแข่งขัน เมื่อมีการแบ่งกลุ่ม กลุ่มผู้เรียนมักมีขนาดใหญ่ทำให้ผู้สอนไม่สามารถดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการจับกลุ่มกันระหว่างผู้เรียนเก่งกับเก่งหรือถนัดทางด้านภาษาเช่นเดียวกัน ทำให้ผู้เรียนขาดการปรึกษาหารือและทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้เรียนที่มีความถนัดต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ (2561) ที่ศึกษาปัญหาของนักศึกษาที่มีความสามารถที่หลากหลายทำให้การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดียวกันให้กับนักศึกษาที่มีความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกันนั้น ทำให้การเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ จึงมีการนำแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือมาผนวกรวมกับอิเล็กทรอนิกส์แบบปรับเหมาะเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ักศึกษาที่มีความหลากหลาย

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผ่านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้วยเกม จัดกิจกรรมโดยมีการแบ่งกลุ่มการแข่งขันเพื่อสร้างความสนุกสนานในการเรียน กับทฤษฎีพหุปัญญาที่วิเคราะห์ความถนัดอันโดดเด่นของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความหลากหลาย ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นการทำงานบนความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยเหลือเกื้อกูล ปรึกษาหารือและสื่อสารร่วมกัน ซึ่งช่วยให้เกิดสัมพันธอันดีของผู้เรียนที่มีผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนเรียนรวมกัน โดยมองถึงความรู้และความสามารถที่ผู้เรียนมีอยู่เดิม การออกแบบเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นจัดทำภายใต้แนวคิดที่ว่า การสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนนั้นเกิดได้ ผ่านบทบาทหน้าที่และวิธีที่ต่างกันตามความถนัด และความสามารถพิเศษรวมไปถึงลักษณะอันโดดเด่นของบุคคลที่แตกต่างกันนั้นทำให้กลุ่มต้องช่วยเหลือกัน รับฟัง และทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการเรียนด้วยกัน

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเกณฑ์ร้อยละ 60
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และ 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาและคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย หนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษ TOPS บทที่ 6 – 8 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 11 ชั่วโมง (ชั่วโมงการสอน 10 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง)

4. กลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 107 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 35 คน มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

- ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ●
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย 5 เกมการเรียนรู้ ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง My Senses (จำนวน 2 แผน / 4 คาบ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Soup, Please! (จำนวน 1 แผน / 2 คาบ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง We're Healthy (จำนวน 1 แผน / 2 คาบ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง My Likes and Dislikes (จำนวน 1 แผน / 2 คาบ)

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การใช้ภาษา ความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนในแบบประเมินหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระหว่าง 0.67 – 1.00

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินหาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ เท่ากับ 0.67 – 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากง่ายของตัวเลือกมีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.49 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 คัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อ โดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริตชาร์ดสัน มีค่า 0.79

3. แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 1 ชุด ชุดละ 15 ข้อ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง คำนวณหาค่า IOC โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจทั้งฉบับ อยู่ในระหว่าง 0.67 – 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic) 2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. สถิติ One Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญาาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับเกณฑ์ร้อยละ 60 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2553)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญาาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กับเกณฑ์ร้อยละ 60

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60	AM	SD	df	t
35	20	12	16.86	2.63	34	10.95*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญาาร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 60 เนื่องจากยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรากฏในแผนพัฒนาโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

- ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ●
- ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทปัญญา

ลำดับ	รายการประเมิน	AM	SD	แปลผล
1.	นักเรียนรู้สึกสนุกและตื่นตัวที่ได้เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา	4.83	0.45	มากที่สุด
2.	นักเรียนกระตือรือร้นที่จะได้รับการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.31	0.68	มาก
3.	นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา	4.71	0.46	มากที่สุด
4.	นักเรียนอยากเรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกวัน	4.34	0.64	มาก
5.	นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา ที่ครูนำมาใช้แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.83	0.38	มากที่สุด
6.	นักเรียนรู้สึกสนใจและคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญาในครั้งต่อ ๆ ไป	4.34	0.68	มาก
7.	นักเรียนคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีประโยชน์	4.20	0.90	มาก
8.	นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญาเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์	3.91	0.66	มาก
9.	นักเรียนคิดว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา ช่วยพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	4.94	0.24	มากที่สุด
10.	นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญาทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนมากขึ้น	4.23	1.09	มาก
11.	นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง	4.60	0.55	มากที่สุด
12.	นักเรียนมีพัฒนาการด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา	4.40	0.69	มาก
13.	นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	3.91	1.15	มาก
14.	นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น	3.46	1.07	ปานกลาง
15.	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการจัดกิจกรรมเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุทปัญญา เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ	3.94	1.11	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.33	0.72	มาก

จากตารางที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ช่วยพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 อันดับที่สอง นักเรียนรู้สึกสนุกและตื่นเต้นที่ได้เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 อันดับที่สาม นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ที่ครูนำมาใช้แปลกใหม่ น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 นักเรียนพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียน สนุกสนานกับการเรียนรู้คำศัพท์ในวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น เกิดความรู้สึกสนุกสนานตื่นเต้นจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้หลากหลายแนวที่ถูกอิงจากความถนัด อาทิเช่น ได้พัฒนาคำศัพท์ จากการเคลื่อนไหวร่างกาย เสียงเพลง และการร่วมมือกันไขปริศนา โดยอิงจากผลของแบบวัดความพึงพอใจที่พบว่านักเรียนรู้สึกสนุกสนานตื่นเต้นที่ได้เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รวมไปถึงนักเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศริย์ มณีวิโรจน์ (2561) การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เกมตามทฤษฎีพหุปัญญา ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน จากการทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมเกมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ (2561) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับอีเลิร์นนิ่งแบบปรับเหมาะสำหรับนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางพหุปัญญา พบว่านักศึกษาที่มีความแตกต่างทาง

- ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ●
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พหุปัญญาที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบ e-ColMi Model มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นรวมทั้งมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน สะท้อนให้เห็นถึงการให้นักศึกษาที่มีความถนัดทางพหุปัญญาแตกต่างกันได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน ร่วมกับการใช้อีเลิร์นนิ่งแบบปรับเหมาะ สามารถดึงศักยภาพของนักศึกษา มาใช้ในการเรียนให้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร เครือวรรณ (2562) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์โดยการใช้เกม มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และความพึงพอใจต่อการใช้เกมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ:

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ผู้สอนควรกำหนดระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถยืดหยุ่นและปรับตามได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์
- 1.2 ผู้สอนควรคำนึงถึงขนาดของสถานที่ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเกมที่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ทำกิจกรรมค่อนข้างกว้าง จะสามารถดำเนินกิจกรรมได้ราบรื่นมากขึ้น
- 1.3 ผู้สอนควรใช้การสุ่มเรียกสมาชิกในกลุ่มเพื่ออภิปรายผล จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนหรือสมาชิกทุกคนในกลุ่มกระตือรือร้น รับผิดชอบ และช่วยเหลือกันมากขึ้นในการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา และการเรียนรู้แบบร่วมมือไปปรับใช้กับหน่วยการเรียนรู้อื่น หรือใช้ระดับอื่นตามความเหมาะสม
- 2.2 ผู้สอนควรนำทฤษฎีพหุปัญญาและการเรียนรู้ไปผสมผสานรวมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ เช่น การใช้แนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาเพื่อจัดทำแอปพลิเคชันเกม

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิศนา แคมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพร เครือวรรณ. (2562). *ผลการใช้เกมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สืบค้นจาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title &titleid=499743
- ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับอีเลิร์นนิ่งแบบปรับเหมาะสำหรับนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางพหุปัญญา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สืบค้นจาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=503326
- โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา. (2556). *หลักสูตรโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา พุทธศักราช 2556*. สืบค้นจาก <http://www.sb-school.ac.th/klum-sara-kar-reiyn-ru/klum-sara-kar-reiyn-ru-phasatangprathes>
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่พหุปัญญา* กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุคนธ์ สีนธพานนท์, พองจันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร, และ พิวัสสา นภารัตน์. (2562). *หลากหลายวิธีสอน...เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง
- สุทธิวรรณ ตันติธรรณวงศ์. (2560). *ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. *Veridian E-Journal*, 10(2), 2845. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/109763>

- ผลการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยเกมการเรียนรู้ตามทฤษฎีหุปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ●
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อิศรีย์ มณีวิโรจน์. (2561). การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เกมตามทฤษฎีหุปัญญา. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สืบค้นจาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=499743

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. London: Poladin.

Wilkins, D. (1976). *Notional syllabuses*. Oxford: Oxford University Press.

Aesthetic Education Courses in Higher Vocational Colleges in China: A Case Study of Yuncheng Vocational and Technical University

Tianxiao Li*

Chutima Vatanakhiri**

Somchart Adulvajarameta***

Abstract

This research aimed to (1) identify the aesthetic education courses status in Yuncheng Vocational and Technical University, (2) optimize the aesthetic education courses of Yuncheng Vocational and Technical University in terms of teaching mode, integration of production, education and evaluation methods. This study adopted quantitative method, and the research population was the 562 students in the School of Intelligent Manufacturing of Yuncheng Vocational and Technical University in Shanxi Province, China. The sample was composed of 230 students from Yuncheng Vocational and Technical University in Shanxi Province. The research tool was a questionnaire. The study used the software IBM SPSS 25.0 for data analysis through frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results showed that (1) Yuncheng Vocational and Technical University offered a 2-credit aesthetic education course,

* Graduate student of Master of Education Program in Curriculum and Learning Management, Saint John's University

** Advisor

*** Co-advisor

but the setting and implementation of the course were not perfect: The current aesthetic education course having unclear goals, serious theoretical content tendencies, single implementation methods, and lacking course evaluation, (2) Based on the characteristics of higher vocational education and guided by the existing problems in aesthetic education courses, they should clarify the goals of higher vocational aesthetic education courses, optimize the content of higher vocational aesthetic education courses, and innovate the evaluation model of aesthetic education courses. Through the research and improvement of the aesthetic education courses of Yuncheng Vocational and Technical University, the high-quality and comprehensive vocational skills talents adapted to the on-going requirements could be cultivated.

Keywords: Aesthetic Education, Higher Vocational Education, Aesthetic Consciousness

1. Introduction

(1) Expected situation: Enrich the curriculum format of aesthetic education courses, strengthen the aesthetic content of professional courses, practical courses, and club activities, cultivate the aesthetic quality of vocational students, and promote the comprehensive development of moral, intellectual, physical, aesthetic, and labor qualities. In the context of industry-education integration and school-enterprise cooperation, the integration of the process of aesthetic education and production, as well as diversified evaluation, should be achieved. (2) Real situation: Yuncheng Vocational and Technical University offers aesthetic education courses, but the school does not value aesthetic education. The course format is single, the content is lacking, and there is almost no student activity in aesthetic education. The traditional teaching model cannot achieve the concept of combining vocational education with production, and the traditional evaluation model with students as the main body. (3) Current problem: The form of aesthetic education courses is single, the content is lacking, and there are almost no student aesthetic education activities. The traditional teaching model has low student participation. The traditional evaluation method is student-centered. (4) problems that are studied: Through a questionnaire survey, it was found that there are problems with the aesthetic education courses at Yuncheng Vocational and Technical University. The optimization of the aesthetic education courses at Yuncheng Vocational and Technical University is based on teaching modes, integration of industry and education, and evaluation methods. (5) Rationale: Cai Yuanpei (1912) proposed the idea of promoting five types of education simultaneously when systematically writing “New Education Theory”. To implement this important requirement, it is necessary to vigorously strengthen the work of aesthetic education, and regard aesthetic education as the basic link to promote the high-quality development of school aesthetic education. Wang Yuming, Yang Fang, Wang Yan, and Sun Yuanyuan (2020) Optimization Policies for General Art Education Curriculum in Higher Vocational Education.

2. Literature Review

Exploring and constructing a new system for aesthetic education in higher education is an urgent and significant task for educational reform in higher education, with far-reaching implications. As an aesthetic constructing education, aesthetic education can utilize various forms of beauty to influence individuals' aesthetic perception, enhance their aesthetic abilities, and indirectly promote their overall development in morality, intelligence, sport, and labor, thereby forming a comprehensive and harmonious personality.

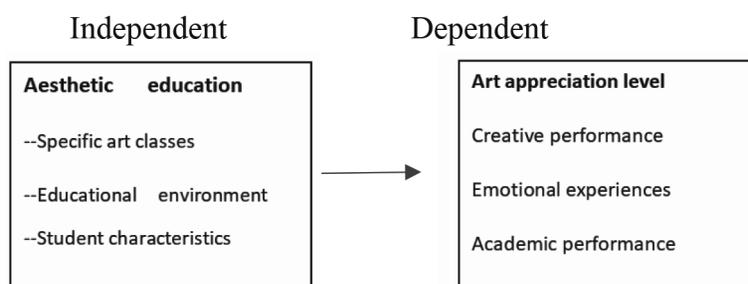

Figure 1 Conceptual Frame work

Caiyuanpei (1912) when he wrote “New Education Theory” systematically and proposed the simultaneous development of five types of education.

Aesthetic education is not only aesthetic education, but also sentiment education and spiritual education, which plays an irreplaceable role in cultivating people through virtue. General Secretary Xi Jinping (2018) emphasized that it is necessary to comprehensively strengthen and improve school aesthetic education, insist on educating people with aesthetics and culture, and improve students' aesthetic and humanistic qualities. To implement this important requirement, we must make great efforts to improve the work of aesthetic education and make it a basic link to promote the high-quality development of aesthetic education in schools. Feng Jin (2018) argue that the subsidiary objective of art education in higher vocational education should be guided by the overall objectives of vocational education. Therefore, art education curriculum in higher vocational education must possess and strengthen the “practical” and “professional” attributes of vocational education.

Xu Ling and Zhang Hong fang (2019) propose the exploration of art education elements in teaching content. Every course in higher vocational education, beyond imparting knowledge and skills, contains varying degrees of artistic and aesthetic elements. Foundational and professional courses possess unique aesthetic qualities, and the hidden art education functions within these courses can effectively convey artistic elements to students, playing a certain role in art education.

3. Methodology

This design can be divided into three steps. First, determine the variables and questionnaire. Next, perform data analysis. Then a pilot study was conducted, including Index of item Objective Congruence (IOC) testing, etc., after which a formal questionnaire was obtained and confirmatory factor analysis was conducted. Finally, the results are discussed.

Before forming a formal questionnaire, this study invited three experts to conduct IOC testing. The average score of the expert consultation questionnaire is greater than 0.5. Therefore, the validity of the content of the measurement items can be guaranteed. Secondly, SPSS was used for analysis.

Population: The population under study includes junior students from the Faculty of Intelligence manufacturing in Yuncheng Vocational and Technical University, with the total number of 562.

Sample: The sample consisted of two hundred thirty (230) of students in Yuncheng Vocational and Technical University, Shanxi Province. The sample size is determined by the Krejcie and Morgan tables (Krejcie & Morgan, 1970). And using simple random sampling.

The instrument of this research is the questionnaire about Aesthetic Education Courses in Vocational Colleges Yuncheng Vocational and Technical University, Shanxi Province. divided by 2 parts as follows:

Part1: About the general information of the respondents.

Part 2: The questionnaire to Yuncheng Vocational and Technical University Aesthetic Education Courses including all factors are as follows:1) Art appreciation ability.2) Creative performance.3) Emotional experiences.4) Academic performance.

4. Results

This chapter entails the findings of the statistical data analysis, organized into different key sections. First are the results of the descriptive statistics of the respondents' demographic profiles.

4.1 Phase 1 To identify the Aesthetic Education Courses status in Yuncheng Vocational and Technical University by questionnaire.

In this phase, the emphasis was on the first objective of the research (To identify the Aesthetic Education Courses ability in Yuncheng Vocational and Technical University by questionnaire.) By investigating the current situation of aesthetic education courses at Yuncheng Vocational and Technical University, 7 specific aspects are involved in three primary dimensions: aesthetic education course objectives, vocational aesthetic education course content, vocational aesthetic education course design, vocational aesthetic education course implementation, and vocational aesthetic education course evaluation:

Table 1 Survey on the Current Situation of aesthetic Education Courses at Yuncheng Vocational and Technical University

First level dimension	Secondary dimension	Investigation content
Content of aesthetic education courses	Course format	Compulsory and Elective
	Course offerings	Credit
	Teaching Content	Appreciative and factual
Educational environment	Teaching approach	Classroom, extracurricular, and integrated theory and practice
	Teaching method	Teaching, demonstration, interaction, exploration
Course evaluation	Evaluation subject	Classmates, teachers, and enterprises
	Evaluation method	aesthetic, process, outcome

Create a questionnaire using the Question Star platform and conduct surveys through platforms such as WeChat and QQ. A total of 562 valid survey questionnaires were collected, with a validity rate of 100%. Among them, male students account for 39% and female students account for 61%. The data was obtained through questionnaire survey and processed and analyzed using statistical software (IBM SPSS 25.0). Yuncheng Vocational and Technical University offers aesthetic education courses, a total of 2 credits, which is a required course. It shows that Yuncheng Vocational and Technical University attaches great importance to it. The survey shows that there are significant differences in students' understanding of the connotation of aesthetic education.

Table 2 Basic information of students

Gender	Male	343	39%
	Female	219	61%
Student source	Countryside	303	54%
	City	259	46%
There are aesthetic education classes		562	100%
2 credits		562	100%

As a subsystem of the education system, aesthetic education complements moral education, intellectual education, physical education, and labor education, and plays a crucial role in cultivating well-rounded individuals. However, influenced by traditional educational concepts, education in China has encountered problems such as intellectual bias and aesthetic suppression, which seriously hinder the sound development of students' visual thinking and lead to a lack of perceptual, emotional, imaginative, and creative abilities.

Aesthetic education is in a marginalized position. Due to the weak awareness of aesthetic education among students, intellectual education ranks first at 28%, moral education at 22%, second only to intellectual education. Physical education at 21% ranks third, labor education at 15% ranks fourth, and aesthetic education at 14% ranks last.

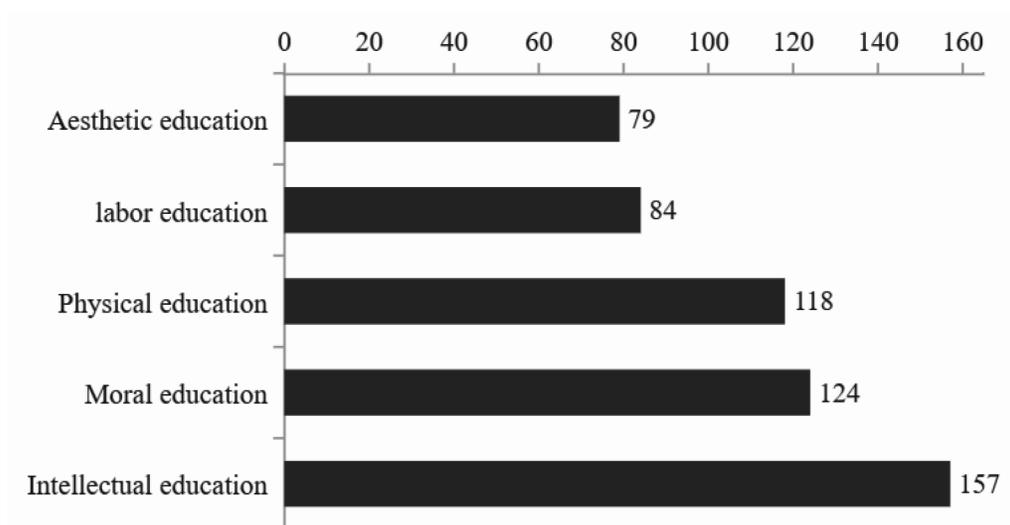
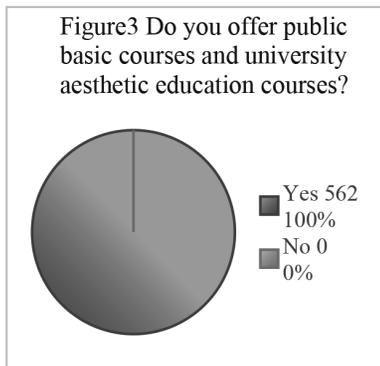
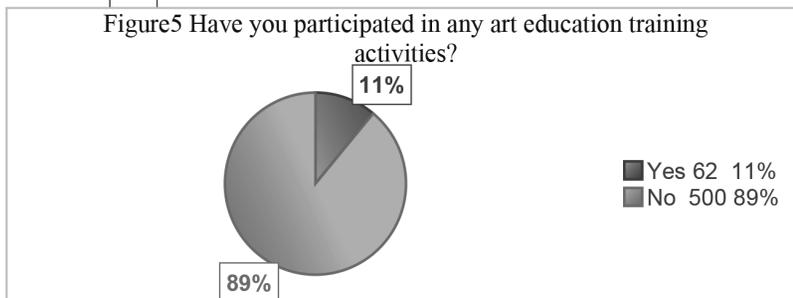
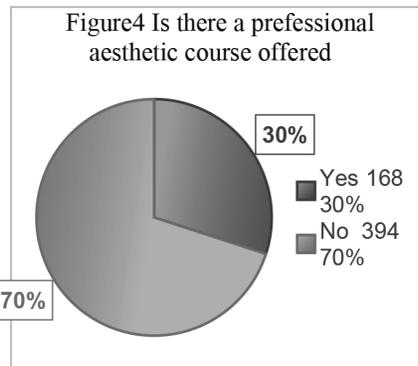

Figure 2 The status of morality, intelligence, sport, aesthetics, and labor in education

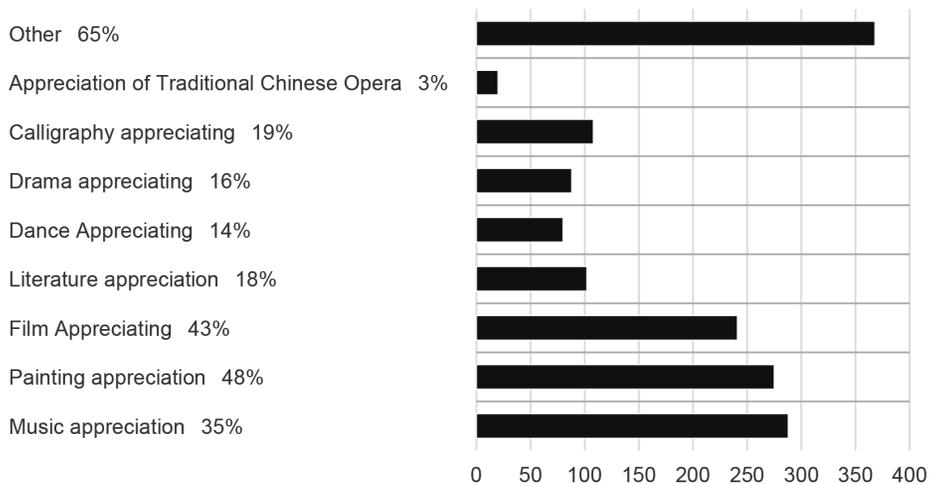
There are various forms of beauty, and aesthetic education courses are not limited to the expression of aesthetic courses. In addition to the aesthetic education courses stipulated by educational policies, the curriculum system of Yuncheng Vocational and Technical University also includes other types of courses that contain rich elements of aesthetic education, such as public basic courses (ideological and political education, college psychology, etc.), aesthetic courses (aesthetic principles, life aesthetics, etc.) Professional aesthetic courses (literary appreciation, film and television appreciation, etc.), and practical training courses in aesthetic education (tea aesthetic, ink painting, etc.).

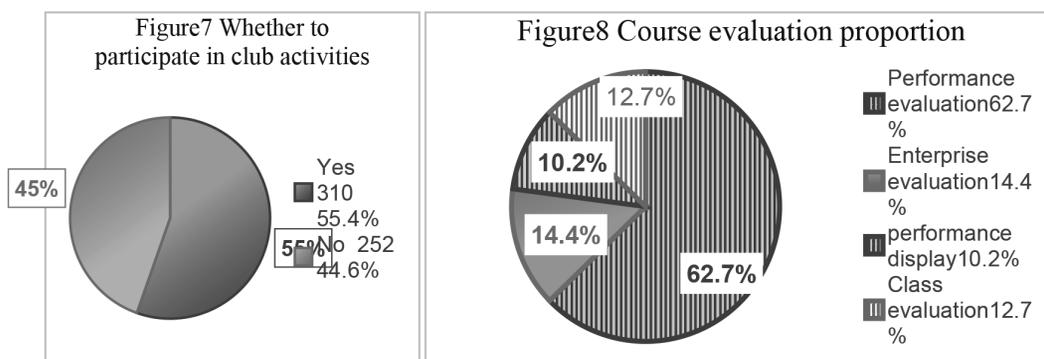
100

It can be seen that Yuncheng Vocational and Technical University has a relative lack of professional aesthetic courses and practical activities related to aesthetic education. Public aesthetic elective courses are a concentrated expression of aesthetic education. Establishing public aesthetic courses is the main means for Yuncheng Vocational and Technical University to carry out aesthetic education.

It can be seen that music appreciation, aesthetic appreciation, and film and television appreciation courses are more popular among vocational college students, followed by calligraphy and literature appreciation. Dance appreciation and drama appreciation require a certain level of basic knowledge, and the interest of opera appreciation students is relatively low.

Club activities are an important carrier of aesthetic education in universities. With the expansion and extension of classroom teaching, the aesthetic education functions possessed by club activities make up for the lack of quality education and broaden the avenues for aesthetic education. 44.6% of students did not in any form of club activities, and their enthusiasm for in clubs was not high. Among the students in club activities, there are more choices for aesthetic, dance, and choir clubs, while there are fewer choices for calligraphy, literature, and psychology clubs. The distribution of students in each club is uneven, and the development is uneven.

4.2 Phase 2 To optimize the aesthetic Education Courses of Yuncheng Vocational and Technical University in terms of teaching mode, integration of production and education, and evaluation methods.

Optimize from the perspective of teaching objectives.

Vocational aesthetic education aims to adapt to the requirements of the times for cultivating high-quality vocational skills talents, is employment-oriented, purposeful and planned. Through various forms of beauty, we cultivate the aesthetic

quality of vocational students and promote the comprehensive development of their moral, intellectual, physical, aesthetic and labor qualities. The goals of vocational aesthetic education courses can be divided into three levels: “humanistic literacy”. “, “professional quality” and “skill quality” are the basic goals.

Integrate production and education for optimization.

Aesthetic education emphasizes knowledge transmission over ability cultivation, and the theoretical and practical teaching content is detached from the requirements of enterprises. The traditional teaching model of “teaching first” is still continuing, and the practical teaching process generally cannot be carried out according to the norms and professional standards of enterprises. In the context of promoting the integration of industry and education, as well as school enterprise cooperation, the process of aesthetic education teaching is integrated with the production process.

Optimization of evaluation mode.

Evaluation subject: In order to build a multi-faceted evaluation mechanism integrating students, teachers and society, so that the teaching of aesthetic education courses can be comprehensively evaluated, higher vocational aesthetic education courses should take the following measures: introduce diversified evaluation subjects for evaluation, such as students’ mutual evaluation, industry enterprises and so on. Student evaluation can better reflect the learning effect and feelings. Students in the whole learning process and deepen their understanding of each other. Therefore, self-evaluation and mutual evaluation are more authentic and objective, and can be used as feedback to provide basis for curriculum improvement. Enterprise personnel are familiar with job production, management and skill requirements, and understand the employment needs of the unit. The evaluation of enterprise personnel can better reflect whether the course is targeted and practical, whether the training of talents is effective, and can give opinions from the aspects of feasibility, rationality and enterprise demand. Therefore, it is more scientific to add enterprise staff as the evaluation subject in the course evaluation.

Evaluation method: The evaluation method is a necessary means and an important tool for the further implementation of the evaluation method. At present, the traditional evaluation tools such as classroom report, practice and operation are mainly used in the aesthetic education course, which can not be consistent with the subject characteristics of aesthetic and comprehensive quality training of the aesthetic education course. Therefore, the evaluation of aesthetic education curriculum should be aesthetic from the perspective of students, comprehensively use various evaluation methods, let students become the subject of aesthetic education curriculum evaluation, experience the aesthetic education of everything, and promote the natural integration of students' mind and beauty.

5. Discussions

The current aesthetic education courses have a single content, and the aesthetic education elements in the course content are not sufficiently penetrated. The content of aesthetic education courses focuses on artistic beauty, and lacks knowledge of social beauty, literary beauty, and scientific and technological beauty. The lack of aesthetic education knowledge leads to students' weak theoretical knowledge of aesthetics and their inability to effectively guide the practice of beauty. Aesthetic education is not practical enough. Aesthetic activities for students are simple and accessible. Mainly appreciation and participation. They are not too keen on creating and making beautiful products or handicrafts. Students cannot fully combine factual knowledge with aesthetic practice.

Aesthetic education knowledge is the core of aesthetic education curriculum content. According to the knowledge structure theory of American psychologist Bruner (1960), the knowledge contained in aesthetic education courses is divided into factual knowledge, value knowledge and procedural knowledge. The factual knowledge of aesthetic education is composed of the things that beauty is attached to, including the beauty of life, art, nature, humanities, society, literature, science and technology, etc. Aesthetic education value knowledge includes: concepts, principles, and theories of beauty, specifically including the connotation, essence,

category, form, characteristics, essence, etc. of beauty. The procedural knowledge of aesthetic education consists of aesthetic methods and steps, including appreciating beauty, creating beauty, etc. It can be seen from the survey results that factual knowledge in higher vocational aesthetic education courses is unevenly distributed. The content of aesthetic education courses focuses on artistic beauty, and lacks knowledge of social beauty, literary beauty, and scientific and technological beauty. The lack of value knowledge leads to students' weak theoretical knowledge of aesthetics and their inability to provide effective guidance for aesthetic practice. Insufficient practical ability of procedural knowledge. Students' aesthetic activities are simple and easy, focusing on appreciation and participation. They are less motivated to create, develop and produce beautiful products or handicrafts. Students are unable to combine factual knowledge with aesthetic education. Fully integrated with practice. This finding seems to support the view proposed by Xu Ling and Zhang Hong fang (2019) of exploring art education elements in teaching content. Each course in higher vocational education, in addition to imparting knowledge and skills, also contains varying degrees of artistic and aesthetic elements. Basic courses and professional courses have unique aesthetic qualities. The hidden art education functions in these courses can effectively convey artistic elements to students and play a certain role in art education.

6. Conclusion and Recommendation

From the preliminary investigation of aesthetic education courses for teachers and students in higher vocational colleges, it can be seen that Yuncheng Vocational and Technical University has opened aesthetic education courses and set credit hours, but students do not understand the connotation of aesthetic education. This is the current situation of students' aesthetic literacy. As a subsystem of the education system, aesthetic education complements moral education, intellectual education, physical education, and labor education, and plays a decisive role in cultivating people's all-round development. This finding appears to support the views expressed by Caiyuanpei (1912).

The courses offered by higher vocational colleges have strong professional characteristics, and the course content is always tilted towards vocational quality education and vocational skills education. The emphasis on professional skills will inevitably squeeze the space for quality education, including aesthetic education. The marginalized status of aesthetic education stems from students' weak awareness of aesthetic education. At present, the penetration rate of aesthetic education in the courses of higher vocational colleges is not optimistic. Students' aesthetic quality plays a decisive role in craft creation and career. Aesthetic education is not limited to art courses. The curriculum system of higher vocational colleges should be oriented towards students' employment development, with professional standard work requirements as the main curriculum standards. Fully explore the aesthetic education elements in various courses in higher vocational colleges and integrate aesthetic education into the course content. This finding seems to support the view of integrated aesthetic education proposed by Feng Jin (2018).

Combining empirical research results and curriculum theory, based on the characteristics of higher vocational education, and guided by existing problems in aesthetic education courses, we clarify the goals of higher vocational aesthetic education courses, optimize the content of higher vocational aesthetic education courses, and innovate the evaluation model of aesthetic education courses.

It is necessary to closely integrate the content of higher vocational aesthetic education courses with vocational qualification standards, be consistent with the attributes of competency-based vocational education, and connect with the integration of industry, academia and research, and school-enterprise cooperation. Ensure the integration of aesthetic education with on-the-job training and practice, and cultivate students' comprehensive professional abilities in a targeted manner through the integration of operational training, products and services. Extracurricular activities are an important carrier of aesthetic education courses. Enrich club activities or training to deepen the intuitive feeling, understanding and appreciation of rich culture. Increase public welfare service-oriented club activities and social practice activities to enable students to understand the truth, goodness and beauty of human nature

and cultivate a sense of social responsibility. Increase entertainment and competition activities to influence and infect students' perception of beauty through eclectic forms. Encourage students to try hands-on production, learn to appreciate beauty, reflect on beauty, create beauty and enjoy beauty in practical activities. In order to build a multi-faceted evaluation mechanism integrating students, teachers and society, the aesthetic education course can be comprehensively evaluated. Scientifically assign the weights of different subjects in the evaluation of aesthetic education courses.

References

- Ministry of Education. (2019). Opinions on Effectively Strengthening Aesthetic Education in Colleges and Universities in the New Era: Jiaotiyi [2019] No. 2[EB/OL]. (2100019-04-02). http://www.moe.gov.cn/srcsite/A17/moe_794/moe_624/201904/t20190411_377523.html
- Xi Jinping. (2018). National Education Work Conference and delivered important speeches. (2018-09-10).http://www.gov.cn/xinwen/2018-09/10/content_5320835.html
- Feng Jin. (2018). The Implementation Strategy of Higher Vocational Aesthetic Education Curriculum Targets in the Turn of Visual Culture. *Journal of Taiyuan City Vocational and Technical College*.
- Xu Ling, Zhang Hongfang. (2019). The Development of Hidden Aesthetic Education Functions in Non-aesthetic Education Courses in Higher Vocational Education——Taking Practical Writing Courses as an Example. *Cultural and Educational Materials*.
- Wang Yuming, Yang Fang, Wang Yan & Sun Yuanyuan. (2020). Optimization Strategies for General Aesthetic Education Courses in Higher Vocational Colleges under the Academy Community Model. *Art Literature*.
- Cai yuanpei. (1912). (New Education Theory).
- Gao shuping. (2017). (Cai yuanpei Selected Works on Education).
- Bruner. (1960). (Knowledge Process).

The Large Unit Teaching in Primary School from the Perspective of the New Curriculum Standards - A Case Study of Lu Ming primary School In China

Wenwen Yu*

Chutima Vatanakhiri**

Somchart Adulvajarameta***

Abstract

This study investigated the implementation of education at Lu Ming primary school in Shanghai China, employing a quantitative methodology through questionnaire and statistical analysis to achieve two objectives: 1) to identify existing problems, and 2) to improve the large unit teaching model for the school's Chinese classroom. The quantitative methodology was applied to the research population that consisted of teachers and students from Lu Ming School, Shanghai, China, totaling 650 participants during 2023 academic year. The tools of data collection were interview and questionnaire. The number of valid sampling size was 160, for which the stratified sampling was combined with simple random sampling to collect data.

The findings revealed that: 1) The application of large unit teaching lacked depth, and 2) Learning motivation and outcomes were immensely influenced by the teachers' professional literacy and the design of the curriculum. Furthermore the application

* Graduate student of Master of Education Program in Curriculum and Learning Management, Saint John's University

** Advisor

*** Co-advisor

of the large unit teaching method in Chinese for primary schools could tremendously reinforce student's learning interest and academic performance. This finding has sufficiently demonstrated the positive role of large unit teaching in Chinese language classrooms. The research recommended the targeted and well-defined strategies, including strengthening understanding and providing teaching resources for large units on the basis of actual situations.

Keywords: Large Unit Teaching, New Curriculum Standards, Primary School, Proving Teaching by Teaching Process, Teaching Design.

1. Introduction

This study takes the language teaching practice of Shanghai Lu Ming Primary School as the background to explore the large-unit teaching of elementary school language under the vision of the new standard. The whole text is developed in five dimensions: Desired condition, Actual condition, Problems, Research gap and Rationale.

1) Desired condition: The Curriculum Plan of Ordinary Primary Schools (2017 Edition 2020 Revision) clearly points out that “take the big concept as the core, structure the curriculum content, and push ahead the implementation of core literacy”, which provides a reference for the revision of Chinese curriculum standards. As exhibited in the above discussion, the overall teaching of large unit is the core in revising new curriculum standards. The New Curriculum emphasizes large-unit teaching as the basic unit to enhance students’ language literacy and comprehensive abilities through integrating subject content and knowledge. In elementary school language teaching, large-unit teaching aims to cultivate students’ abilities in reading, writing and oral expression through interdisciplinary and comprehensive learning, and at the same time to improve students’ thinking ability, cultural literacy and aesthetic sensibility.

2) Actual condition: In Shanghai Lu Ming Primary School, in the practice of language teaching, teachers have been actively exploring the effective mode of large-unit teaching. For example, “Traditional Culture” is a large unit, integrating festival customs, idiomatic stories, ancient poems and other contents. In practice, students’ understanding of and interest in traditional Chinese culture have increased, but there are still challenges in integrating knowledge from different disciplines and promoting in-depth learning.

3) Problems: In practice, how to deal with the relationship between large and small units, how to realize effective integration between disciplines, how to increase students’ participation and interest, and how to assess students’ learning outcomes in a scientific and reasonable way have become urgent issues. It has become an urgent problem to be solved.

4) Research gap: this study will focus on how to optimize the design and implementation of large-unit teaching in elementary school language under the guidance of the New Curriculum Standards in order to improve students' core literacy. Specifically, it includes how to enhance students' thinking ability, cultural literacy and aesthetic appeal through large-unit teaching, as well as how to scientifically and rationally assess students' learning outcomes.

5) Rationale: Through in-depth investigation and analysis of the language teaching practice in Shanghai Lu Ming Primary School, this study aims to provide useful references and lessons for the reform and development of large-unit teaching of elementary school language in China, as well as for the enhancement of students' core literacy.

2. Literature Review

Within the context of elementary Chinese language teaching , particularly when employing an integrated thematic unit approach, a conceptual framework considering the following variables can be explored (Figure 1). This framework posits teaching method as the independent variable, while student learning outcomes and motivation in Chinese language learning are dependent variable.

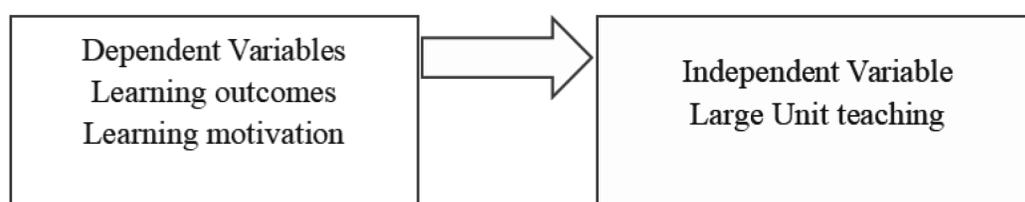

Figure 1 Conceptual Framework

Large unit teaching is not a new vocabulary in China, and its research has a long history. As early as the 1920s, Mr. Liang Qichao proposed that teaching should be comprehensively planned for articles, and that teaching should be done in groups rather than alone. Although this argument is more directed at teaching materials, it also reflects that unit teaching in our country had already begun to sprout at that

time. Since then, domestic research on the overall teaching connotation of the unit has been continuously enriched.

In some sense, instructional design is a crucial part of the practice and exploration of unit overall teaching. As pointed out by Professor Zhong Qi Quan, “units connect courses and class hours, and unit-based teaching design is not only the basic unit of curriculum development, but also the background condition of class time planning.” As exhibited by combing and probing into the relevant results of the unit’s overall teaching design, the relevant design research of the unit as a whole has given birth to some representative research findings. Scholar Ma Lan put forward five operational steps for the overall teaching design of the unit, namely to delve into the curriculum standards, to analyze the teaching materials, to integrate the unit content, to compile the objectives and preset evaluation requirements, formulate rubrics, to select teaching strategies and form a plan accordingly. What’s more, the seven-step framework for unit overall design and development was proposed by scholar Li Gang; three key steps for unit overall design was put forth by Liu Hui: goal design, evaluation design, process design. Scholars Li Lei and An Gui Qing investigated the unit teaching design process from five aspects, namely the formation of the unit theme, the determination of the unit goal, the selection of the unit content, the implementation of the unit teaching, and the evaluation of the unit teaching.

Structuralism offers a vital theoretical foundation supporting large integrated curriculum units in primary Chinese language education. Structuralism emphasizes analyzing the intricate interrelationships between the component parts and the overall cohesive structure or system (Ornstein & Hunkins, 2009). This aligns with large cross-disciplinary units that teach language skills within the meaningful context of an integrated theme, contrasting isolated instruction of disjointed skills and texts.

Structuralism focuses on constructing integrated knowledge structures, which predominantly centers on comprehending core concepts and the connections between them (Ornstein & Hunkins, 2009). Large thematic units facilitate this conceptual learning by strategically organizing diverse content and activities around key anchoring concepts that unify the unit into an interconnected and meaningful

whole. Students learn to structure their evolving understanding of vocabulary, texts, grammar, writing conventions, cultural knowledge and communication skills on the basis of how they interrelate with the core concepts.

3. Methodology

The study investigates the implementation of Large Unit Integrated Teaching (LUNIT) in the Chinese Classroom of Lu Ming Primary School, Shanghai, China, within the framework of new curriculum standards. The population for this study comprised all students enrolled at Lu Ming primary school during the 2023 academic year (N =650). A sample size of 160 students was determined using Krejcie and Morgan’s sample size table (Krejcie & Morgan, 1970), using simple random sampling. Data were analyzed using the software SPSS. Developing Data Collection Instruments Creation of instruments used in the study of the Large Unit Integrated Teaching in the Chinese Classroom of Lu Ming Primary School from the Perspective of the New Curriculum Standards. The researcher proceeded with the following steps.

1) Study the concepts, theories, and related research papers. The Large Unit Integrated Teaching in the Chinese Classroom is used as a guideline for questionnaire construction.

2) Create a questionnaire on the Large Unit Integrated Teaching in the Chinese Classroom, and develop the questionnaire by the advisors with suggestions of 3 persons. After that, the content validity was examined in line with the principles of conformity and comprehensiveness of the content by using the Index of Item Objective Congruence (IOC). And IOC of all questions in this paper is greater than 0.5.

3) The instrument was a try out by 30 students while not a sample to find reliability using Cronbach’s alpha coefficient formula, (Cronbach, 1990).

Table 1 Reliability testing

Dimension	Item count	Cronbach’s alpha coefficient
Motivation	8	0.897
Learning outcomes	10	0.907
Overall Scale	18	0.898

As shown in Table 1, the reliability alpha values of learning motivation and learning outcome dimensions were 0.897 and 0.907 respectively. Moreover, the reliability alpha values conforms to the standard of this study, and the alpha coefficient of the overall scale is 0.898, which is greater than the standard value of 0.8. This results reveal that the data results of this questionnaire have a desirable consistency.

4) The data were analyzed by statistical software packages: 1) According to the overall data of respondents classified by students on the current situation of large unit teaching methods in Chinese language classrooms at Lu Ming Primary School, it is analyzed through frequency and percentage statistics. 2) Level of the learning outcome of the students from Lu Ming Primary School, Shanghai is analyzed by mean, and standard deviations. And used to interpret the analysis results. To complete the instrument by data collecting questionnaires from the sample group

4. Findings

4.1 Frequency analysis of demographic variables

Demographic variable profiling provides basic descriptive information about the study sample, which is advantageous for the researcher to understand the overall characteristics of the study sample and provides an overview of the study context. By analyzing demographic variables, researchers can assess the representativeness of the study sample, which not only ensures that the sample mirrors multifarious characteristics of the research population, thereby helping generalize the research results, but also makes them more generalizable and extrapolable. And demographic variable characterization is both the starting point of the study and the basis for subsequent in-depth exploration. By understanding the demographic characteristics of the study sample, the researcher is able to grasp the research question more comprehensively, which can effectively ensure the scientific validity and reliability of the study.

Table 2 Frequency analysis of demographic variables

		n=160	
Title	Options	Frequency	Percentage
Distinguishing between the gender	Male	68	42.5
	Female	92	57.5
Only child or not	True	82	51.2
	Fault	78	48.8
Father's education	University (Bachelor's degree)	44	27.5
	Congrats(on passing an exam)	42	26.3
	College (Associate Degree)	28	17.5
	Primary or below	22	13.8
	Junior high school	15	9.4
	Postgraduate and above	9	5.6
Mother's education	Congrats (on passing an exam)	46	28.7
	University (Bachelor's degree)	34	21.3
	College (Associate Degree)	31	19.4
	Junior high school	21	13.1
	Postgraduate and above	16	10.0
	Primary or below	12	7.5

This study was conducted by analyzing the frequency of demographic variables through the results of the survey of 160 students. In terms of gender, 42.5% were male and 57.5% were female. On the variable of being an only child, 51.2% of the participants were only children and 48.8% were not. Parents' educational attainment was also a focus of the study, with the father's educational attainment showing 13.8% at or below elementary school, 9.4% at junior high school, 26.3% at high school, 17.5% at college, 27.5% at university, and 5.6% at graduate school and above. The educational performance of mothers was 7.5% in elementary or below, 13.1% in middle school, 28.7% in high school, 19.4% in college, 21.3% in university, and 10.0% in graduate and above.

4.2 Characterization of large-unit teaching

In an effort to understand the familiarity of the 160 students in this survey with the large-unit language teaching, as well as the degree of liking of the large-unit language teaching and the acceptance degree of the large-unit language teaching, the following table was obtained accordingly through the descriptive analysis of the SPSS 22.0, in which the mean values of the familiarity and the attitude towards teaching were greater than the theoretical median 3, which suggests that the familiarity with large-unit language teaching of the present survey was on the upper side of the average. To put it another way, most of the samples are familiar with it, and the mean value of teaching attitude is 3.33, that is to say, the students in this survey like the teaching of large-unit language teaching to be on the upper side. The mean value of the difficulty level is less than the theoretical median of 3, which indicates that the difficulty level of the large-unit language teaching is on the neutral side.

Table 3 Descriptive analysis of the characteristics of large-unit language teaching

Characteristics	Min	Max	M	SD
familiarity	1	5	3.23	1.19
attitude	1	5	3.33	1.29
degree of difficulty	1	5	2.99	1.20

4.3 Reliability analysis

The method adopted in this paper is the Cronbach's alpha coefficient method, which is the most extensively applied method to measure reliability, the calculated Cronbach's alpha coefficient may be the mean value of the folded half of the reliability, which takes the value between 0-1, and the maximum is 1. It's particularly noteworthy that the closer the analyzed value is to 1, the better it indicates the reliability of the survey data. In academic research, the reliability of the survey data is far beyond our expectation. The more the analyzed value tends to be 1, the more it can show that the survey data has desirable reliability. In academic research, the general requirement for Cronbach's alpha coefficient is that the overall value is greater than

or equal to 0.8. Apart from that, subscales greater than or equal to 0.7 can be considered to pass the reliability analysis.

The data in this paper were analyzed for reliability using SPSS 22.0 to investigate the data obtained for the variables in the questionnaire. The final result of the analysis is depicted in Table 4.

Table 4 Reliability testing

Dimension	Item count	Cronbach's alpha coefficient
Motivation	8	0.897
Learning outcomes	10	0.907
Overall Scale	18	0.898

As can be seen from the above table, the reliability alpha values of learning motivation and learning outcome dimensions are 0.897 and 0.907 respectively, and the reliability alpha values are up to the standard of this study, and the alpha coefficient of the overall scale is 0.898, which is greater than the standard value of 0.8, which indicates that the data results of this questionnaire have a good consistency.

4.4 Validity analysis

As revealed by the validity analysis, the data can also be true and reliable enough to mirror the correspondence between the variables, which can effectively explain the process of variable changes.

Table 5 Validity check

Dimension	KMO	Bartlett's test of sphericity		
		chi-square	Degrees of freedom	Significance
Motivation	0.913	600.499	28	0.000
Learning outcomes	0.937	727.515	45	0.000
Overall Scale	0.919	1388.09	153	0.000

The table 5 exhibits the results of KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) measure and Bartlett’s test of sphericity of the scale for assessing the correlation and applicability among the variables. KMO measure is used for assessing the applicability of the sample data and the value ranges between 0 and 1. A higher KMO value indicates that the variable has better validity. As clearly suggested in the above table, the KMO values of all variables are between 0.913 and 0.937, which indicates better sample data. And Bartlett’s test of sphericity is employed to validate whether the observed correlation matrix of the variables is a multiple of the unit matrix. The chi-square values, degrees of freedom and significance levels are exhibited in the table. In all cases, the significance level is less than 0.05, indicating that the correlation between the variables doesn’t arise itself from random factors. This demonstrates that the Bartlett’s test of sphericity can achieve the desirable results. And the validity of all variables in this survey is beyond our expectation.

4.5 Descriptive analysis of motivation/learning outcomes

In general, descriptive analysis is a basic statistical method for summarizing and generalizing the characteristics of a data set. It describes the variables in a dataset by calculating certain statistical indicators such as central tendency (e.g., mean) and degree of dispersion (e.g., standard deviation, range) to understand their characteristics and properties. Descriptive analysis is usually the first step in the initial analysis of a data set. More importantly, this analysis is beneficial for us to more clearly glimpse the overall pattern of the data before a more in-depth and extensive analysis.

Table 6 Descriptive analysis of motivation/learning outcomes

Characteristics	Min	Max	M	SD
motivation	1.25	4.50	3.18	0.94
Learning outcomes	1.60	4.80	3.30	0.88

The above table 6 illustrates that the mean values of both motivation and learning success are above the theoretical median of 3. It shows that in this survey, the students’ motivation and learning outcomes are above the average level.

4.6 Related Analysis

Generally speaking, correlation analysis is a basic method of relationship research, the purpose of which is to explore the relevance between two variables, including whether there is a connection between these two variables, as well as the closeness of the correlation. In line with the size of the Pearson coefficient, the value of the coefficient ranges between -1 and 1. If the Pearson coefficient is greater than 0, it indicates that there is a positive correlation between the variables. If it is less than 0, it illustrates that there is a negative association between the variables. The absolute value of the numerical value indicates the strength of the correlation. The closer the absolute value of this indicator is to 1, the stronger the correlation between the two variables.

Table 7 Correlations

		Familiarity	Attitude	Degree of Motivation	Learning difficulty	outcomes
Familiarity	Pearson Correlation	1				
	Sig. (2-tailed)					
	N	160				
Attitude	Pearson Correlation	.323**	1			
	Sig. (2-tailed)	0				
	N	160	160			
Degree of difficulty	Pearson Correlation	0.121	.352**	1		
	Sig. (2-tailed)	0.126	0			
	N	160	160	160		
Motivation	Pearson Correlation	.342**	.257**	.233**	1	
	Sig. (2-tailed)	0	0.001	0.003		
	N	160	160	160	160	
Learning outcomes	Pearson Correlation	.398**	.492**	.428**	.301**	1
	Sig. (2-tailed)	0	0	0	0	
	N	160	160	160	160	160

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

The above 7 table reveals that there are significant correlations between familiarity with large-unit language teaching, attitude toward teaching, degree of difficulty and learning motivation and learning outcomes. Pearson correlation coefficient is greater than 0, which not only suggests that there are significantly positive correlations between familiarity with large-unit language teaching, attitude toward teaching, degree of difficulty and learning motivation and learning outcomes, but also indicates that the higher the familiarity with large-unit language teaching, the higher the learning motivation and the better learning outcomes. The more favorable the teaching attitude towards large-unit language teaching, the higher the motivation and learning outcomes. The easier the level of difficulty of the large-unit language teaching, the higher the motivation and learning outcomes.

5. Conclusions Discussions and Recommendations

5.1 Conclusion

5.1.1 The application of large unit teaching in Lu Ming Primary School lacks depth.

Teachers' distribution of specific lesson objectives within the unit in Lu Ming Primary School was still characterized by a simple list of objectives, poor articulation of objectives between lessons, deficiency of gradient progression of objectives, and the teachers often followed the idea of single-article teaching, whereby the objectives of each lesson were fragmented and did not reflect the overall spiral of the unit, and the objectives of each lesson, more often than not, got progressively vague. The findings seems to contradict the suggestions of the structuralism of large-unit integrated teaching. (Ornstein & Hunkins, 2009). It is a teaching method on the basis of structuralism, which aims to reinforce students' understanding and application of knowledge by integrating large units.

5.1.2 The learning motivation and learning outcomes are remarkably influenced by the teachers' professional literacy and the design of the curriculum.

The higher the familiarity with the large-unit language teaching, the higher the learning motivation and learning outcomes. The more favorable the teaching

attitude towards large-unit language teaching, the higher the motivation and learning outcomes. The easier the level of difficulty of the large-unit language teaching, the higher the motivation and learning outcomes. Scholar Ma Lan put forward five operational steps for the overall teaching design of the unit, which are as follows: delve into the curriculum standards, analyze the teaching materials; integrate the unit content, compile the objectives; Preset evaluation requirements, formulate rubrics; select teaching strategies, form a plan. The finding supports the suggestions of Ma Lan's operational steps (Ma Lan, 2014).

5.2 Discussion

Structuralism is an important educational ideology, which also has great inspiration for large-unit teaching in primary language education. In this paper, we will discuss the practical application of structuralism in elementary school language education from the perspectives of language large-unit curriculum design and teachers.

1. Large-unit curriculum design

Structuralism believes that knowledge is structured and students need to build their own cognitive structure through continuous exploration, discovery and construction. Therefore, in the design of elementary school language large-unit curriculum, we should pay attention to the inner connection and structure of knowledge to help students build their own cognitive structure.

Specifically, the design of the large-unit curriculum should focus on the following aspects: 1) Determine the theme of the large-unit. The theme of the large unit should have a clear language knowledge and skills requirements, can be throughout the unit's teaching content. 2) Design of the large unit of teaching objectives. Large-unit teaching objectives should have a clear structure, including knowledge, skills and affective goals to help students build their own cognitive structure. 3) the development of large-unit teaching content. The content of large-unit teaching should emphasize the inner connection and structure of knowledge to help students build their own cognitive structure. At the same time, it should emphasize the diversity and comprehensiveness of the content to help students

broaden their horizons and enhance their language literacy. 4) Designing large-unit teaching activities. Large-unit teaching activities should emphasize students' participation and interaction to help students build their cognitive structures. At the same time, they should emphasize the diversity and comprehensiveness of teaching activities to help students broaden their horizons and enhance their language literacy.

2. Teachers

In elementary school language education, teachers are important guides and instructors of students' learning. Therefore, in elementary school language teaching, teachers should focus on the following aspects.

1) Teachers should pay attention to their own professionalism and teaching ability in order to improve the teaching effect and students' interest in learning. 2) Teachers should pay attention to the interaction and communication with students in order to understand the learning situation and needs of the students, and adjust the teaching strategies and methods in time. 3) Teachers should pay attention to the cultivation of students' independent learning and cooperative learning ability in order to improve the learning effect and interest of the students. 4) Teachers should pay attention to the development of students' learning ability and cooperative learning ability in order to improve the learning effect and interest of the students.

5.3 Recommendation

This paper takes a large unit teaching design case as an example to provide reference for the implementation of unit teaching design. In practical work, based on his own practical work experience, the author have provided specific design examples for the problems encountered in the current teaching design of primary school Chinese language units. The unit teaching design concentrates on each unit, including the organic connection between each text, which is beneficial for students to study systematically. In such case, students learn more knowledge in specific scenarios designed by teachers, which can strikingly strengthen their learning motivation and autonomy by combining with existing life experiences; In the course

of unit teaching design, students' vocabulary, reading and writing should not be neglected, and laying a satisfactory foundation is the premise of deep learning. When designing the teaching course, we should not neglect the mastery of basic knowledge on account of the emphasis on form. As a result, the author puts forth the following suggestions:

1. At present, the research on unit teaching design is still in the stage of theoretical construction. On that account, it needs a long period to be optimized and updated with regard to the unit teaching design in practice. On the basis of the existing research level, the author comes up with the unit teaching design model at the theoretical level, which is also implemented and evaluated in a small scope.

2. The case of unit teaching design chosen by the author is within a certain scope, which cannot sufficiently represent the overall thinking of the current elementary school Chinese unit teaching design, in other words, it lacks certain universality. It's imperative to systematically integrate teaching content and make full use of after-school teaching resources to make the teaching process more reasonable. In addition, it's preferable to adequately take into account the actual situation of students, as well as the functions and characteristics of each module of the course, so as to continuously adapt to different teaching styles and situations. In this situation, we can adapt to local conditions and continuously explore innovation, so that we can design teaching modules without breaking away from fixed processes. In the future, more teachers are needed to participate and jointly explore and optimize the teaching design of primary school Chinese language units.

3. The birth of large unit teaching, to some extent, has reversed the phenomenon of scattered knowledge points in single teaching. Nevertheless, it unnecessarily indicates that the single teaching is totally denied, because the unit teaching and the single teaching have an inseparable connection. In the whole unit teaching, we should not only grasp the humanistic experience and perception of a single text, but also grasp the comparative reading between the texts. Additionally, it's advisable to fix attention on both generality and individuality. In the intensive reading text teaching, we should not only refer to the form of single teaching, but also concentrate

on the whole teaching activities. Moreover, we should first take students as the center, and subsequently create an independent and cooperative learning atmosphere. Last but not least, it's sensible to guide students to actively explore and use language learning methods to achieve instrumental goals.

Reference

- An Guiqing. (2007). A Review of Western “Holistic Language Teaching Schools”. *Teacher Education Research*, 05, 69-74.
- Formulated by the Ministry of Education of the People’s Republic of China. (2017). *Chinese Curriculum Standards for Ordinary High Schools*. Beijing: People’s Education Press.
- Zhong Qiquan. (2016). Curriculum Development Based on Core Competence: Challenges and Issues. *Global Education Outlook*, 1, 3.
- Ma Lan. (2014). Discussion on the Teaching of Units of Integral and Orderly Design. *Curriculum·Textbook·Teaching Method*, 2, 24-25.
- Ornstein, A.C; and Hunkins, F.P (2009). Curriculum : Foundations, principles, and issues.
- Liu Hui. (2020). Unit Overall Teaching Configuration from the Perspective of “Big Concept” Also on Quality-Oriented Classroom Reform. *Educational Research*, 6, 74.
- Li Lei. (2019). An Guiqing. Integral teaching design based on unit. *People’s Education*, 1, 52-55.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Samples Size for Research Activities. *Educational and Psychological measurement*, 30, 607-610.
- Cronbach, L.J. (1990). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
เลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

On Being the Learning Organization of Learn Satit
Pattana School under the Office
of Private Education Commission, BMA

ปริญญานีย์ อสัมปทินพงศ์ *Pariyane Asumpinpong**

จิตติยาภรณ์ เขาวรากุล *Jitriyaporn Chaowarakul***

วัลย์พรรณ อ้วนนาแวง *Walaipan Ouannaweng****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง "การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
เลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การวิจัยเน้นไปที่การวิเคราะห์ความเป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยศึกษาทางด้านการคิดเชิงระบบ ความรอบรู้
ของบุคลากร แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้ของทีม
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จากกลุ่ม

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ วิทยาลัยนวัตกรรม
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาปีการศึกษา 2566 จำนวน 123 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test (Independent Sample) และทดสอบค่า ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านมีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับ มาก ซึ่งด้านความรอบรู้ของบุคลากรและการเรียนรู้ของทีมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การคิดเชิงระบบอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าครูและบุคลากร ทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : องค์กรแห่งการเรียนรู้, สถานศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

Abstract

This research aims to study the On Being the Learning Organization of Learn Satit Pattana School, under the Office of the Private Education Commission, BMA. The study has two main objectives: first, studying the school's organizational learning and secondly comparing factors based on personal factors and work experience. The analysis focuses on the school's organizational learning aspects: Systematic Thinking, Knowledge Mastery of Personnel, Thinking Model, Shared Vision, and Team Learning. The research methodology includes a five-level Likert Scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.93 and statistical analysis of data collected from a sample group comprising 123 teachers and educational personnel in the Academic Year 2023. Statistical tools used include frequency, percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, and F-test (One-way ANOVA).

The research findings have indicated a high level of organizational learning of Learn Satit Pattana School in overall and various factors. The Personnel Knowledge Mastery and Team Learning score the highest averages, followed by Systemic thinking at a high level ranks next, and the past one is the shared vision respectively. Furthermore, hypothetical result suggests no significant difference in perceptions of organizational learning among educators and education personnel, regardless of gender, marital status, education level, or work experience, with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Learning Organization, Educational Institution, Office of the Private Education Commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน ทำทนายให้ระบบการศึกษาปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป้าหมายหลักของการศึกษาในปัจจุบันคือ การสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถที่เข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับภาคแรงงานและสังคมแห่งอนาคต การเปลี่ยนแปลงนี้ได้ส่งผลต่อการปรับตัวของระบบการศึกษาทั้งในมิติของกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพและสร้างสังคมที่ยั่งยืน

การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างมากในวงการการศึกษา โดยเฉพาะในปัจจุบันที่องค์กรต่าง ๆ มุ่งมั่นในการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนให้เป็นองค์กรที่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมและเศรษฐกิจสมัยใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการสอนและการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเน้นการสนับสนุนการเรียนรู้ในโครงสร้างและกระบวนการของสถานศึกษาเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างสรรค์วิถีการเรียนรู้ที่เข้ากับยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน

หลักการและแนวคิดความสำคัญของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 5 ประการตามทฤษฎีของ เซงเก้ (Senge) มีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในองค์กร โดยแต่ละประการมีความสำคัญและอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง ประการแรกคือ การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) ที่เน้นการมองเห็นองค์กรเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันและมีผลกระทบต่อกัน จากนั้นมีการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personal Mastery) ซึ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรเพื่อสร้างแรงจูงใจและความสามารถในการปรับตัว แบบแผนทางความคิด (Mental Models) ซึ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแนวคิดและความคิดเดิม ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมถึงวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ที่เน้นการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ของทีม (Team Learning) ที่เน้นการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในทีม เพื่อสร้างการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทีมอย่างเต็มที่ โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา เป็นหนึ่งองค์กรที่มุ่งเน้นการเป็นแหล่งการเรียนรู้ และมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรที่มีความเข้าใจและมุ่งหน้าสู่เป้าหมายร่วมกัน อย่างไรก็ตามจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนในปีการศึกษา 2565 พบปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและการสื่อสารภายในองค์กร ทำให้โรงเรียนยังคงมีความแตกต่างในการมุ่งหน้าสู่เป้าหมาย

ร่วมกันได้อย่างเต็มที่และเต็มประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนาเป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อทำความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างและลักษณะของโรงเรียน และการพัฒนาแนวทางการเปลี่ยนแปลงองค์กร เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน

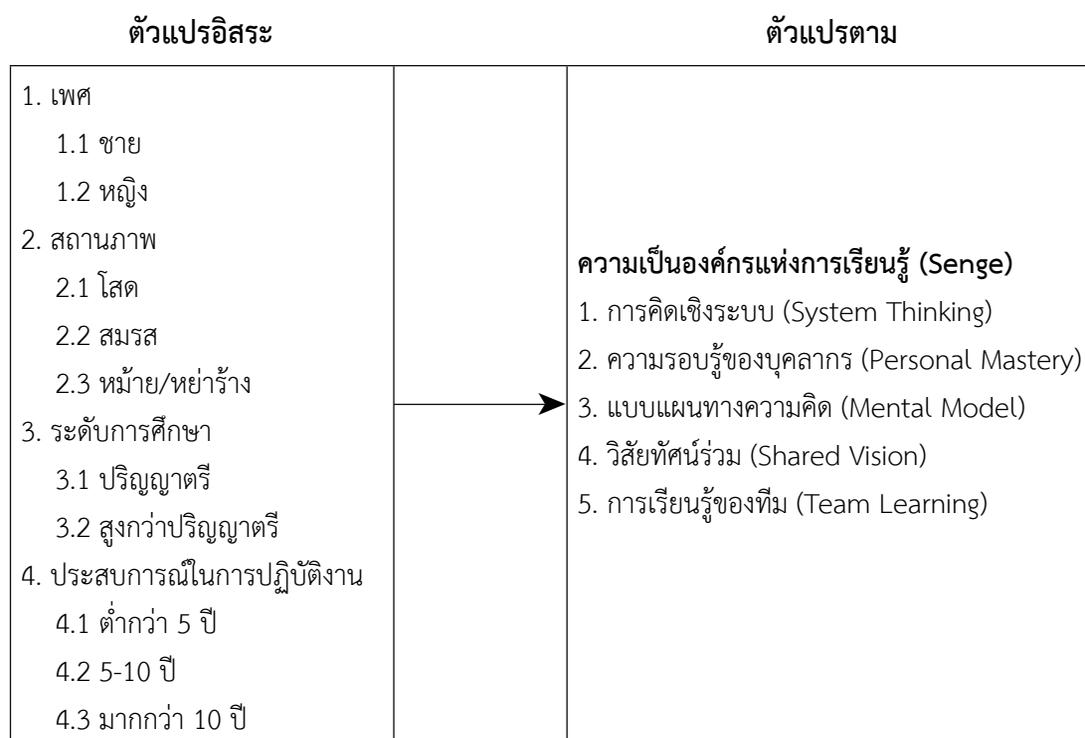
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา ประจำปีการศึกษา 2566 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 123 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ความน่าจะเป็น 95% และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2: แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านตามแนวคิดของเซงเก้ (Senge) ได้แก่ 1) ด้านการคิดเชิงระบบ (System Thinking) 2) ด้านความรอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) 3) ด้านแบบแผนทางความคิด (Mental Model) 4) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และ 5) ด้านการเรียนรู้ของทีม (Team Learning) ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยใช้แนวคิดของเซงเก้ (Senge) 5 ด้าน ตามหลักการขององค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน หลังจากนั้น นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Consistency-IOC) ความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 หาค่าความเชื่อมั่นการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability Test) โดยทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) พบว่า มีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามผ่าน Google Form จำนวน 123 คน หรือร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง และติดตามการตอบแบบสอบถามภายใน 15 วัน หลังจากนั้นทำการตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้น้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา โดยการทดสอบ ค่า t-test (Independent Sample) ส่วนสถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบ ค่า F test (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	57	46.0
หญิง	66	54.0
รวม	123	100.0
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	82	67.0
สมรส	37	30.0
หม้าย/หย่า	4	3.0
รวม	123	100.0
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	76	61.8
สูงกว่าปริญญาตรี	47	38.2
รวม	123	100.0
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	63	51.2
5-10 ปี	35	28.5
มากกว่า 10 ปี	25	20.3
รวม	123	100.0

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 มีสถานภาพโสดจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2

2. ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

(n=123)

การวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	\bar{X}	SD	แปลผล
การคิดเชิงระบบ	3.77	0.54	มาก
ความรู้รอบรู้ของบุคลากร	4.07	0.51	มาก
แบบแผนทางความคิด	3.65	0.54	มาก
วิสัยทัศน์ร่วม	3.37	0.69	มาก
การเรียนรู้ของทีม	3.40	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	3.65	0.52	มาก

การวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การคิดเชิงระบบ (System Thinking) อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ในลำดับต่อไปจะเป็นตารางในส่วนของรายด้าน ดังนี้

การคิดเชิงระบบ (System Thinking) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลและเหตุผลในการตัดสินใจ ปัญหา อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ท่านมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลในการเปลี่ยนแปลงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ความรู้รอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีความกระตือรือร้น สนใจและเฝ้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอจากวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ท่านสามารถสร้างบรรยากาศในการกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายได้แก่ สถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงานจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารให้บุคลากรทุกคนรับทราบร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

แบบแผนทางความคิด (Mental Model) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดวิธีการปฏิบัติงานให้

สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ท่านพร้อมเปิดรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขององค์กรอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนได้ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

การเรียนรู้ของทีม (Team Learning) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีวิธีการเพิ่มแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้บุคลากรระดมความคิดร่วมกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมปรึกษาก่อนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ปัญหาร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

การวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ t-test และ one-way ANOVA (F-Test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งภาพรวมและรายด้าน

(n=123)

การวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	\bar{X}	SD	แปลผล
การคิดเชิงระบบ	3.77	0.54	มาก
ความรู้รอบรู้ของบุคลากร	4.07	0.51	มาก
แบบแผนทางความคิด	3.65	0.54	มาก
วิสัยทัศน์ร่วม	3.37	0.69	มาก
การเรียนรู้ของทีม	3.40	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	3.65	0.52	มาก

สมมติฐานข้อที่ 2 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงการทดสอบสมมติฐานด้านเพศ

(n=123)

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p-value
ชาย	57	3.67	0.51	0.26	0.78
หญิง	66	3.64	0.52		

สมมติฐานข้อที่ 3 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพโสด สมรส และหม้าย/หย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน :

H_0 : โสด = สมรส = หม้าย/หย่าร้าง

H_1 : โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง อย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบสมมติฐานด้านสถานภาพการสมรส

(n=123)

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	โสด (n=82)		สมรส (n=37)		หม้าย/หย่าร้าง (n=4)		f	p-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
การคิดเชิงระบบ	3.72	0.57	3.99	0.44	3.86	0.57	1.39	0.25
ความรอบรู้ของบุคลากร	3.99	0.65	4.24	0.49	4.12	0.54	2.20	0.11
แบบแผนทางความคิด	3.61	0.57	3.78	0.48	3.40	0.35	1.92	0.15
วิสัยทัศน์ร่วม	3.40	0.67	3.42	0.71	2.65	0.45	2.95	0.05
การเรียนรู้ของทีม	3.38	0.75	3.49	0.81	3.08	0.85	0.74	0.47
เฉลี่ยรวม	3.62	0.53	3.77	0.49	3.42	0.43	1.57	0.21

สมมติฐานข้อที่ 4 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน :

H_0 : ปริญญาตรี = สูงกว่าปริญญาตรี

H_1 : ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 6 แสดงการทดสอบสมมติฐานด้านระดับการศึกษา

(n=123)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p-value
ปริญญาตรี	76	3.67	0.51	0.338	0.73
สูงกว่าปริญญาตรี	47	3.63	0.52		

สมมติฐานข้อที่ 5 ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 และมากกว่า 10 มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน :

H_0 : ต่ำกว่า 5 ปี = 5-10 ปี = มากกว่า 10 ปี

H_1 : ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี อย่างน้อย 1 คู่

ตารางที่ 7 แสดงการทดสอบสมมติฐานด้านประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน

(n=123)

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ต่ำกว่า 5 ปี (n=63)		5-10 ปี (n=35)		มากกว่า 10 ปี (n=25)		f	P -value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
การคิดเชิงระบบ	3.71	0.54	3.79	0.57	3.91	0.48	1.17	0.31
ความรอบรู้ของบุคลากร	4.02	0.63	4.04	0.63	4.24	0.53	1.22	0.29
แบบแผนทางความคิด	3.59	0.54	3.68	0.56	3.76	0.54	0.89	0.41
วิสัยทัศน์ร่วม	3.36	0.64	3.44	0.72	3.33	0.75	0.21	0.80
การเรียนรู้ของทีม	3.39	0.75	3.37	0.78	3.47	0.84	0.12	0.88
เฉลี่ยรวม	3.62	0.50	3.66	0.53	3.74	0.53	0.518	0.59

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเนื่องจาก สภาพปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางวัฒนธรรม สถานศึกษาและผู้บริหารต้องมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรมีการเรียนรู้ด้วยตนเองและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเข้าร่วมการอบรมพัฒนาความรู้ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา มั่นดี (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาสถานศึกษาไม่ใช่แค่ครูและบุคลากรคนใดคนหนึ่งสามารถทำได้ดีที่สุดใน แต่เป็นผู้บริหาร ครูและบุคลากรทั้งสถานศึกษาที่ต้องช่วยกันขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูและบุคลากรในสถานศึกษาจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนันธิดา ผมฉลวย (2559) ที่ได้ศึกษาสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับสภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเรียนรู้ของทีม รองลงมาคือ ด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบบแผนความคิดอ่าน และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ โดยในแต่ละด้านมีประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังนี้

1.1 การคิดเชิงระบบ (System Thinking) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการส่งเสริมครูและบุคลากร ให้มีการเชื่อมโยงการทำงานและมองเห็นปัญหาต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการคิดเชื่อมโยงจะทำให้แบบแผนต่าง ๆ สมบูรณ์และชัดเจน มองภาพรวมหรือ ภาพจากความคิดเชิงสังเคราะห์มากกว่าวิเคราะห์แยกแยะ มองเห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของระบบ (Marquardt, 1996) ทำให้กระบวนการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยามาศ สิทธิพันธ์ (2559) ที่ได้ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ครูหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลในการทำงานได้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

1.2 ความรอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก การฝึกฝนตนเอง ใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลาทำให้สามารถรู้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอด และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากคนในสถานศึกษามีลักษณะนี้จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มินตรา อินตะไชย (2560) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ด้านบุคคลที่รอบรู้ (Personal Mastery) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 แบบแผนทางความคิด (Mental Model) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสืบเสาะหาข้อมูลอยู่ตลอด ดังนั้นจึงต้องมีการจำแนกแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ และจัดเก็บข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบเพื่อจะได้ใช้ข้อมูลนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มินตรา อินตะไชย (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลพะเยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านรูปแบบวิธีคิด (Mental Model) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้รู้จักการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่

1.4 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะต้องเป็นองค์กรที่สมาชิกทุกคนได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดพลังร่วม ของคนทั้งองค์กรโดยสถานศึกษาได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเป้าหมายของโรงเรียนสู่การนำไปปฏิบัติทั้งในภาพของหน่วยงานและบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของบุษยมาศ สิทธิพันธ์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยในด้านครูผู้สอนมีมุมมองในภาพรวมของโรงเรียนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

1.5 การเรียนรู้ของทีม (Team Learning) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ และมีมุมมองใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทำให้สถานศึกษามีแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษารูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอและการที่ครูและบุคลากรรู้แนวทางและเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกันแล้ว จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา มั่นดี (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่าสภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ด้านการเรียนรู้ของทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรในสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาร่วมกัน

2. เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสพการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาคิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ไม่ว่าจะเป็หญิงหรือเพศชายมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา บุญชู (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์การเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์การเพื่อก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านพบว่าบุคลากรที่มีเพศต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และตำแหน่งงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาองค์การเพื่อก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยบุคลากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาคิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรทุกสถานภาพการสมรส มีความพร้อมในการรับรู้ต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาได้จัดการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูและบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนา บุญชู (2557) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีการรับรู้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาคิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนโยบายการบริหารงานเพื่อบุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความรู้ให้กับบุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละตำแหน่งงาน และระดับการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและคุณภาพงานที่มีประสิทธิผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งศรี ปัจจัย (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์การเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษาโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่าง มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาองค์การเพื่อก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาคิตพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ในปัจจุบันสังคม

มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรต้องจะปรับตัว และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะมีประสบการณ์การทำงานน้อยหรือมากก็ตาม เพื่อให้ตนเองมีการพัฒนาตามการเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติงานได้ลุล่วงสำเร็จทำให้สถานศึกษามีคุณภาพและอยู่รอดในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน บุญนา (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยมาศ สิทธิพันธ์ (2559) ที่ได้ศึกษาความเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ:

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรอบรู้ของบุคลากร (Personal Mastery) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การคิดเชิงระบบ (System Thinking) อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) โดยข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโอกาสให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ จัดให้มีการสร้างพื้นที่และกลไกที่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างและพัฒนาวิสัยทัศน์ขององค์กร ให้มีการเข้าฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากครูและบุคลากรทุกคน โดยอาจจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์หรือการประชุมทีม เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางการศึกษา โดยการนำวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นมาเชื่อมโยงกับเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและทักษะ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาศักยภาพและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและประยุกต์ใช้วิสัยทัศน์ โดยการจัดอบรมหรือการสนับสนุนในการศึกษาต่อ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีสร้างกลุ่มทีมที่มีความหลากหลาย โดยจัดสร้างกลุ่มทีมที่ประกอบด้วยบุคลากรที่มีพื้นฐานและความสามารถที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกของการมีส่วนร่วมและความเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการติดตามและประเมินผล โดยจัดสร้างระบบการติดตามและประเมินผลเพื่อวัดความก้าวหน้า ในการพัฒนาวิสัยทัศน์และการนำไปใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะต่อนโยบายภาครัฐ

2.1 ควรสนับสนุนและสร้างโครงสร้างที่เอื้อต่อการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและองค์กร

2.2 ให้ความสำคัญในการสนับสนุนให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสร้างสรรค์นวัตกรรมในการศึกษา

2.3 ควรสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่เน้นการศึกษาเชิงรุกในโรงเรียน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่นักเรียน

2.4 ควรสนับสนุนให้มีนโยบายและแนวทางที่ส่งเสริมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาทุกระดับ โดยการสร้างแรงจูงใจและระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทางวิชาการและองค์กร

2.5 ควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางด้านการศึกษา เพื่อสร้างนวัตกรรมและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาที่พบในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อเสนอแนะที่น่าจะมีการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการวิจัยครั้งต่อไป โดยสามารถเน้นไปที่ด้านการนำวิสัยทัศน์และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปสู่การดำเนินการและผลการปฏิบัติของโรงเรียนได้ เช่น

1. การวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการสร้างวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน โดยทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการสร้างวิสัยทัศน์ที่มีความชัดเจนและมีการนำไปใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน
2. การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ โดยทำการสำรวจถึงกระบวนการและแนวทางที่โรงเรียนใช้ในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น วิธีการสื่อสาร การสร้างแรงบันดาลใจ และการจัดการเปลี่ยนแปลง
3. การศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของวิสัยทัศน์และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยทำการสำรวจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลในการสร้างและการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- ฉันทนา บุญชู. (2557). ปัจจัยที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของลูกจ้างโรงพยาบาลนครปฐม. วารสารวิทยบริการ.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2559. จาก <https://journal.oas.psu.ac.th>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุษยมาศ สิทธิพันธ์. (2559). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรนภา มั่นดี. (2560). การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ไพลิน บุญนา. (2559). ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มินตรา อินตะไชย. (2560). แนวทางการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รุ่งศรี ปัจจัย. (2559). การพัฒนาองค์กรเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.*

Marquardt, M.J. (1996). *Building the Learning Organization: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success.* New York: McGraw-Hill.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization.* London: Century Press.

แนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย บนเรือสำราญ

Guidelines for Creating Thai Dance Performances on Cruise

ศรัณย์รัชฎ์ วิสกุล Saranrat Wesakun*

ศักย์กวีณ ศิริวัฒนกุล Sakgavin Siriwattanakul**

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของธุรกิจการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญ โดยใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต การทดลองสร้างสรรค์

ผลการศึกษาพบว่า เรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยาได้เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2530 โดยมีเรือเฟอร์รอสยาม ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ประกอบธุรกิจนี้แล้ว เป็นเรือลำแรกในช่วงนั้นที่ให้บริการในลักษณะของเรือดินเนอร์ บริการอาหาร เครื่องดื่ม การแสดงนาฏศิลป์ไทย วงดนตรีสด และอื่น ๆ ต่อมาก็ได้เกิดเรือที่ให้บริการในลักษณะดังกล่าวตามมามากมาย เช่น เรือโรงแรมแชงกรีล่า, เรือโรงแรมริเวอร์ไซด์, เรือแกรนด์พีล, เรือเจ้าพระยาปรีณเซส โดยเรือดินเนอร์เหล่านี้จะมีเวลาที่ให้บริการใกล้เคียงกันคือ 2 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 19.30 – 21.30 น. หรือ 20.00 – 22.00 น. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโปรแกรมของแต่ละบริษัท บางลำอาจจะเพิ่มรอบ Sun Set ช่วงเวลาก่อนพระอาทิตย์ตก จะใช้ระยะเวลาอยู่ที่ 1 ชั่วโมง หรือ 1 ชั่วโมง 45 นาที และขั้นตอนการสร้างสรรค์งานมี 7 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแนวคิดของการแสดง 2) การสร้างสรรค์ดนตรีประกอบการแสดง

* นิลิตหลักรัตนปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์ที่ปรึกษา

3) การคัดเลือกผู้แสดง 4) การออกแบบท่ารำ 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย
6) การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา 7) การเผยแพร่การแสดง
สู่สาธารณชน การพัฒนาศาสตร์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรีเป็น
สิ่งที่ท้าทาย ควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การแสดงนาฏศิลป์ไทย
บนเรือสำราญควรได้รับการสนับสนุนที่ชัดเจนจึงจะประสบความสำเร็จ ควรนำ
กลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาใช้และผู้จัดการแสดงเองก็ต้องคิดพัฒนารูปแบบ
การแสดงนาฏศิลป์ไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะทำให้วัฒนธรรม
ด้านนาฏศิลป์ไทยไม่เสื่อมถอยลง ผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานนาฏศิลป์ไทย
โดยตรงจึงคิดว่าการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือดินเนอร์สำราญในแม่น้ำเจ้าพระยา
นั้นสมควรได้รับการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศใน
ปัจจุบันที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว งานนาฏศิลป์ไทยก็ต้องก้าวตามให้ทันเช่น
เดียวกัน ดังนั้นแนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญ
ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญ คือ การศึกษาบริบทของเรือ ความต้องการของผู้ประกอบการ
และสัญชาตญาณนักท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการอนุรักษ์ พัฒนา ประยุกต์รูปแบบ
การแสดงให้เกิดความแปลกใหม่ แม้กระทั่งการปรับปรุงออกแบบตารางการแสดง
ขึ้นมาใหม่ ทันสมัยเหมาะสมกับช่วงเวลาในปัจจุบัน จึงได้ส่งผลเกิดแนวคิด
สร้างสรรค์ใหม่ของเครื่องแต่งกายในโชว์ต่าง ๆ ให้มีความงดงามมีชื่อเสียงและ
เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ทั้งนี้การสร้างสรรค์ผลงานนั้นยังจะต้องคงความเป็น
วัฒนธรรมไทยและไม่ผิดขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และแนวความคิด
การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญจะต้องสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์งานและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์, เรือสำราญ, ธุรกิจนาฏศิลป์ไทย

Abstract

This article is part of the thesis on Guidelines for creating Thai dance performances on cruise ships. The objectives are 1) to study the history of the business of Thai dance performances on cruise ships, and 2) to study guidelines for creating Thai dance performances on cruise ships. The study focused on information from documents, interviews, observation, and creative experimentation.

The study results showed that Cruises on the Chao Phraya River emerged in the 1980s with the Pearl of Siam currently not operating. It was the first ship during that time to provide services in the form of dinner serving food and drinks, offering Thai dance performances, live bands, etc. Later, there were many other ships competed in such services, such as the Shangri-La Hotel ship, Riverside Hotel Boat, Grand Pearl Boat, Chao Phraya Princess Boat, etc. These dinner boats would have a similar service time of 2 hours from 7:30 p.m. - 9:30 p.m. or 8:00 p.m. - 10:00 p.m., depending on the program of each company. Some ships might add the Sun Set time before sunset. The duration could be 1 hour or 1 hour 45 minutes. The process of creating a Thai dance performance consisted of 7 steps: 1) creating the concept of the performance, 2) creating the melody or music for the performance, 3) selecting the performers, 4) designing the dance moves, 5) designing and inventing the costumes, 6) presenting creative works to course advisors 7) publicizing the performance to the general public. Developing the arts and culture of dance and music was a challenge. There should be systematic management. Thai dance performances on cruise ships should have clear support to be successful. Marketing strategies should be brought into use and the performances organizers themselves must think about developing a more efficient form of Thai dance performances so that the culture of Thai dance would not deteriorate. The researcher was personally involved with Thai dance and therefore realized that performing Thai dance on a dinner cruise on the Chao Phraya River should be managed in accordance with the rapid ongoing situation of the country. Thai dance must keep up with the times as well. Therefore, the guidelines for creating Thai dance performances on cruise ships should include important factors: studying the context of the ship, the needs of the operator,

the nationality of the tourists, the conservation, the development and application of the performance format, creating something new, or even redesign the performance schedule to be more appealing and sustainable. This would result in new creative ideas for costumes in various shows in order to be beautiful, famous and unique in their own way. However, the creation of the work must toe the line to Thai culture and not violate traditions and customs. And the idea of creating a Thai dance performance on a cruise ship had to be consistent with the purpose of creating the work that could be put to practical use.

Keyword: Thai Original Dance, Dinner Cruise, Thai Dance Business

บทนำ

เรือสำราญเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวที่เติบโตต่อเนื่องมาอย่างยาวนานโดยบริษัท P&O และ Cunard ถือเป็นผู้ริเริ่มเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุสัญชาติอเมริกันซึ่งมีรายได้สูงและชื่นชอบการล่องเรือไปในหลากหลายเส้นทาง ขึ้นอยู่กับระยะเวลา ฤดูกาล และความชื่นชอบส่วนตัว ให้ความสำคัญกับคุณภาพ การบริการ ความปลอดภัย ตลอดจนกิจกรรมบนเรือและบนฝั่ง ในระยะเริ่มต้นของการขยายธุรกิจอย่าง เต็มตัว สายการเดินทางเรือได้ใช้เรือสำราญขนาดเล็กแต่หรูหราบริการในหลากหลายเส้นทาง เน้นเส้นทางแถบทะเลแคริบเบียนเป็นหลัก และมีการล่องเรือระยะยาวรอบโลก (World Cruise) แวะพักตามท่าเรือแวะพัก (Port of Call) ที่น่าสนใจในหลากหลายภูมิภาค เช่น ยุโรป อเมริกาใต้ เอเชีย ลักษณะเฉพาะของเรือสำราญคือการผสมผสานระหว่างธุรกิจที่พักและการคมนาคมขนส่งไว้ด้วยกัน โดยนำกิจกรรมที่มีสาระและความบันเทิงต่าง ๆ นำเสนอระหว่างการเดินทางล่องเรือ มีบริการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ห้องอาหาร (Restaurant) การแสดง (Show) คาสิโน (Casino) สปา (Spa) ร้านขายของปลอดภาษี (Duty free products) คลับ (Club) สระว่ายน้ำ (Swimming Pool) และอาจจะมีบริการเสริมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และใช้ท่าเรือแวะพักต่าง ๆ เป็นจุดดึงดูดกลุ่มเป้าหมายให้ตัดสินใจล่องเรือสำราญ ทั้งนี้ความปลอดภัยตลอดการล่องเรือถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด

ภาพที่ 2 การแสดงภายในเรือสำราญ
ที่มา : <https://www.thairath.co.th>

ซึ่งงานการแสดงนั้นก็จัดเป็นกิจกรรมพื้นฐานส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการขายบนเรือสำราญในต่างประเทศ สำหรับบนเรือสำราญในประเทศไทยนั้น ธุรกิจนาฏศิลป์ไทยก็ได้จัดเป็นบริการพื้นฐานส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการขายบนเรือสำราญเช่นกันที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่มีความตื่นตาตื่นใจในการมาล่องเรือยามค่ำคืน ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีความโดดเด่นและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นนาฏศิลป์ไทยจึงเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนดังกล่าวได้อย่างเต็มที่แล้ว ก็จะนำมาสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าเพิ่มต่อธุรกิจนาฏศิลป์ไทย งานนาฏศิลป์ไทยและดนตรีเป็นส่วนขององค์กรที่ผลิตการแสดง ซึ่งทำหน้าที่ตั้งแต่ริเริ่มดำเนินการเพียบพร้อมด้วยการอำนวยความสะดวก การบริหาร การจัดการ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงที่จะผลิตนั้น นาฏศิลป์ไทยเป็นการทำงานร่วมกันของคนหลายคน เพื่อให้เกิดผลงานที่มีเอกภาพ คณะบุคคลที่มาร่วมงานจึงนับเป็นองค์กรทางการแสดงหรือนาฏวงค์กร ซึ่งจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับขนาดของการแสดงชุดนั่นเอง

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ส่วนอำนวยความสะดวก ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการแสดงและเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวก
2. ส่วนสนับสนุนการแสดง ประกอบไปด้วย ฝ่ายหารายได้ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝ่ายสวัสดิการ
3. ส่วนการแสดง ประกอบไปด้วย ฝ่ายการแสดง ฝ่ายฉาก ฝ่ายเครื่องการแสดง ฝ่ายเทคนิค และฝ่ายดนตรี

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของผลงานสร้างสรรค์

1. แรงบันดาลใจ (Inspiration) และข้อมูล (Information)
2. แนวความคิด (Concept)
3. กระบวนการสร้างสรรค์ (Process)
4. จินตนาการ (Imagination)

นาฏศิลป์สร้างสรรค์ หมายถึง การคิดประดิษฐ์ทำหรือการออกแบบอาจจะเป็นการรำเดี่ยวหรือระบำหมู่หรืออาจจะเป็นการร่ายรำของตัวละครที่เกิดจากการคิดประดิษฐ์หรือออกแบบทำรำ การประพันธ์เพลง การแต่งกายขึ้นมาใหม่ โดยอาจยังคงโครงสร้างแบบแผนเดิม เช่น ยังคงใช้ลีลาทำรำของนาฏศิลป์ไทย หรืออาจจะผสมผสานกับลีลาท่าทางตามสำเนียงเพลงของภาษาอื่น ตามความเหมาะสมของชุดการแสดง โดยมีองค์ประกอบของฉาก แสง สี เสียง เพื่อให้การแสดงนั้นสมบูรณ์ ดังวัตถุประสงค์ นาฏศิลป์สร้างสรรค์นี้ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2543) ได้ให้ความหมายของการสร้างสรรค์

นาฏศิลป์ว่า นาฏยประดิษฐ์ (Choreographer) หมายถึงการคิดการออกแบบและสร้างสรรค์แนวคิด รูปแบบกลวิธีของนาฏศิลป์ชุดหนึ่งซึ่งแสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึงการปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุม ปรัชญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนดดนตรี เพลง เครื่องแต่งกาย สมบูรณ์ตามที่ตั้งไว้ ผู้ออกแบบนาฏศิลป์ เรียกกันว่า ผู้อำนวยการฝึกซ้อมหรือผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คือนักนาฏศิลป์ คือผู้สร้างสรรค์นาฏศิลป์ต่าง ๆ ในประเทศไทยมักเรียกรวมกันกับครุนาฏศิลป์ด้วย คือต้องมีฝีมือถึงขั้นครุจึงจะสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุดใหม่ ๆ ได้ แต่ในหลาย ๆ ประเทศนั้น นาฏศิลป์ประดิษฐ์เป็นอาชีพเฉพาะ เหมือนนักออกแบบหรือสถาปนิก บุคคลเหล่านี้อาจเป็นครุนาฏศิลป์ด้วยก็ได้ แต่มีคุณสมบัติพิเศษคือสามารถคิด สิ่งใหม่ ๆ ได้ดี นั่นหมายความว่าบุคคลเหล่านั้นต้องมีพื้นฐานนาฏศิลป์ที่ดีมาก่อน ข้อมูลที่ได้จาก นักนาฏยประดิษฐ์เหล่านี้จึงมักเป็นวิธีคิด วิธีสร้างสรรค์การแสวงหารูปลักษณ์และคุณลักษณะใหม่มากกว่า นาฏยลักษณ์

การสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ไทย นับเป็นการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์ด้านนาฏศิลป์อย่างหนึ่ง การสร้างสรรค์ผลงานจึงเป็นแรงผลักดันงานการแสดงประเภทต่าง ๆ ให้ออกมา แต่ผลงานเหล่านั้นผู้คิดสร้างสรรค์ ควรมีพื้นฐานความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทยมากพอที่จะเข้าใจถึงแก่นแท้ของศิลปะแขนงนี้ (สุรพล วิรุฬห์รักษ์. 2547: 225) กล่าวไว้ว่านาฏยประดิษฐ์มีการทำงานทั้งหมด 7 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีลักษณะของการทำงาน ดังต่อไปนี้

1. การคิดให้มีนาฏศิลป์ ดังได้กล่าวมาแล้วในคำนำว่า นาฏศิลป์มีบทบาทมากมายในสังคมมนุษย์ เพราะฉะนั้น ความต้องการให้มีการฟอมนำขึ้นในโอกาสใดนั้นย่อมมีเหตุผลมากมาย แต่พอสรุปได้เป็นเหตุผลใหญ่ 5 ประการ

1.1 พิธีกรรมและพิธีการ กิจกรรมนั้นต้องมีนาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมและพิธีการ หรือปรับปรุงนาฏศิลป์ชุดเดิมที่เคยใช้มาก่อนให้เหมาะสมกับโอกาสนั้น การปรับปรุงชุดเดิมให้เหมาะสมมักเกิดขึ้นกับพิธีกรรม

1.2 ส่งเสริมกิจกรรม กิจกรรมนั้นต้องการให้มีนาฏศิลป์ เป็นส่วนประกอบเพื่อสร้างความหรูหรา หรือ สีสันให้แก่กิจกรรมหลัก เรื่องของนาฏศิลป์ในฐานะเป็นสิ่งประดับที่ไม่มียกได้ มีเกียรติ

1.3 เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม กิจกรรมนั้นต้องการแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งมักสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ชุมชนซึ่งได้กำหนดเป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ได้รับการกระตุ้นให้ค้นหาหรือสร้างสรรค์นาฏศิลป์ท้องถิ่น ที่แสดงหรือสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของถิ่นนั้น

1.4 ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ กิจกรรมที่คิดให้มีนาฏยศิลป์ชุดใหม่ ๆ ขึ้นเพื่อความก้าวหน้าของศิลปะสาขานี้โดยตรง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์เพื่อร่วมในงานมหกรรมนาฏยศิลป์ระดับนานาชาติที่มีการกำหนดหัวข้อใหม่ ๆ

1.5 พัฒนาอาชีพ กิจกรรมที่สร้างสรรค์นาฏยศิลป์ใหม่ ๆ ขึ้นโดยตรงเพื่อแสดงเป็นอาชีพ ภาคนี้นี้จะพบได้มากในประเทศพัฒนาทางโลกตะวันตก เช่น ยุโรป และอเมริกาที่มีคณะนาฏยศิลป์หลายคณะ หาเลี้ยงชีพด้วยการแสดงนาฏยศิลป์สมัยใหม่ หรือ คอนเทมเพอราลีแดนซ์ ซึ่งมักมีการคิดระบำชุดใหม่ เพิ่มขึ้นในโปรแกรมของคณะของตนอยู่เสมอ และหากนาฏยศิลป์ใหม่ ๆ ชุดใดงดงาม และคนดูนิยมชมชอบ ก็จะได้รับ การสืบทอดโดยนาฏยศิลป์คณะอื่น ๆ ให้แพร่หลายออกไป

2. การกำหนดความคิดหลัก การกำหนดความคิดหลักเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างสรรคงานด้านนาฏยศิลป์ เพื่อให้ผลงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้สร้างสรรค์ การกำหนดความคิดหลักมี 2 ระดับ คือ ระดับ เป้าหมาย และระดับวัตถุประสงค์

2.1 ระดับเป้าหมาย เป็นการกำหนดให้ชัดเจนว่านาฏยศิลป์ชุดที่คิดขึ้นนี้ เพื่ออะไร หรือเพื่อใคร เช่น เพื่อทดสอบขีดความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขานาฏยศิลป์

2.2 ระดับวัตถุประสงค์ เป็นการนำเอาเป้าหมายมากำหนดเป็นสิ่งที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้น ในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย

3. การประมวลข้อมูล เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์แล้วนักนาฏยประดิษฐ์ ต้องทำการรวบรวมข้อมูลมาเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะการสร้างสรรค์ด้านศิลปะใด ๆ ก็ตามมิได้เกิดขึ้นจากความว่างเปล่า แต่เป็นกระบวนการที่นำเอาสิ่งที่มีอยู่ก่อนแล้วมาประยุกต์หรือปรับเปลี่ยน ทั้งในระดับนามธรรม หรือ รูปธรรมให้ได้ผลลัพธ์ใหม่ตามวัตถุประสงค์

4. การกำหนดขอบเขต การกำหนดขอบเขตหมายถึง การกำหนดว่า นาฏยศิลป์ชุดนั้นจะครอบคลุมเนื้อหา สารอะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง การกำหนดขอบเขตของการสร้างสรรค์จะช่วยนักนาฏยประดิษฐ์ มิให้คิดอะไรเกินกว่าที่จะทำได้จริง เพราะการทำงานสร้างสรรค์ทุกอย่างมีข้อจำกัดมากมาย หากไม่กำหนดขอบเขตของตนแล้ว ผลงานก็มักจะเต็มไปด้วยสิ่งล้นพ้นจนทำให้ การแสดงขาดเอกภาพและไม่ตอบสนองเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือมีฉะนั้นก็ออกมาไม่สำเร็จสมดังจินตนาการ

5. การกำหนดรูปแบบ นักนาฏยประดิษฐ์อาจเป็นผู้กำหนด หรือเป็นผู้ร่วมกำหนดหรือเป็นเพียงผู้รับคำสั่งมาก็ได้ โดยปกตินักนาฏยประดิษฐ์มักมีความชำนาญในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นพิเศษ และมักได้รับมอบหมายให้สร้างสรรค์ผลงานที่มีรูปแบบอย่าง ที่ตนเคยผลิตมาก่อน หรือกล่าว

อีกนัยหนึ่งก็คือ มีผู้ชอบรูปแบบผลงานของนักนาฏยประดิษฐ์คนนี้ จึงมอบหมายให้ทำโดยหวังว่าจะได้รูปแบบใกล้เคียงกันหรือมีฉะนั้นนักนาฏยประดิษฐ์คนนั้น ทดลอง ฝีมือในรูปแบบใหม่ ๆ บ้างก็ได้ เช่นเดียวกับจิตรกรเปลี่ยนรูปแบบการเขียนภาพของตน

6. การกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ นักนาฏยประดิษฐ์ ต้องกำหนดแนวคิด หรือรูปแบบขององค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะใช้ในการแสดง เช่น ผู้แสดง รูปแบบเครื่องแต่งกาย รูปแบบฉาก รูปแบบเพลง แสง เสียง ฯลฯ การกำหนดสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญในเบื้องต้น เพราะนักนาฏยประดิษฐ์ต้องทำงานกับคนอื่น ๆ ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง นักนาฏยประดิษฐ์ต้องทำให้คนเหล่านั้นเข้าใจแนวคิดและรูปแบบนาฏศิลป์ชุดที่ตนคิดขึ้นให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ และบอกความประสงค์ในด้านปริมาณ และด้านคุณภาพให้ละเอียด เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้ทำการออกแบบ และจัดทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่นักนาฏยประดิษฐ์ต้องการให้มากที่สุด

7. การออกแบบนาฏศิลป์ นักนาฏยประดิษฐ์มีหน้าที่ออกแบบโดยกำหนดให้ผู้แสดงออกท่าทาง ทิศทางการเคลื่อนไหว การจับกลุ่ม ฯลฯ ให้เป็นไปตามการออกแบบ นักนาฏยประดิษฐ์จำเป็นต้องคำนึงถึงทฤษฎีทางทัศนศิลป์ และทฤษฎีแห่งการเคลื่อนไหวที่จะนำมาประยุกต์ในการออกแบบของตนอยู่เสมอ

ภาพที่ 3 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด เทพธิดาแห่งสายน้ำ
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 4 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด เทพธิดาแห่งสายน้ำ
ที่มา : ผู้วิจัย

การรับประทานอาหารเช้าบนเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยา มีกลยุทธ์ในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การบริการ สถานที่และบรรยากาศบนเรือสำราญ คุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม และการแสดงนาฏศิลป์ไทย ซึ่งการแสดงนาฏศิลป์ไทยนี้มีความสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจเรือสำราญที่มีจำนวนหลายบริษัท โดยการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยาจะเป็นการแสดงในระหว่างการรับประทานอาหารค่ำของลูกค้ำซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ การจัดรายการการแสดงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความประทับใจให้ผู้ชมซึ่งจะส่งผลให้เรือสำราญกลายเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นมาของการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งปัจจัยที่หล่อหลอมขึ้นเป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่ใช้ทำการแสดงบนเรือสำราญนี้ เพื่อที่จะรวบรวมและประมวลขึ้นเป็นข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยอันเหมาะสมกับธุรกิจเรือสำราญนี้ต่อไป

ภาพที่ 7 การแสดงบนเรือสำราญ Royal Princess Cruise
ที่มา : ผู้วิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏยศิลป์ไทยบนเรือดินเนอร์สำราญ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของธุรกิจการแสดงนาฏยศิลป์ไทยบนเรือดินเนอร์สำราญ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏยศิลป์ไทยบนเรือดินเนอร์สำราญ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวคิดการนำศิลปวัฒนธรรมไทยมาจัดแสดงบนเรือ อีกทั้งรูปแบบและการปรับปรุงการแสดงนาฏยศิลป์ไทยของเรือทั้ง 3 ลำ โดยมีการกำหนดขอบเขตคือ เป็นเรือที่มี 2 ชั้น และมีการจัดการแสดงนาฏยศิลป์ไทยทุกวัน ดังนี้

- 1.1 เรือ River Star Princess
- 1.2 เรือ Smile Riverside
- 1.3 เรือ Chaopraya Princess Cruise

2. ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือดินเนอร์สำราญของเรือทั้ง 3 ลำ โดยมีการกำหนดขอบเขตคือ เป็นเรือที่มี 2 ชั้น และมีการจัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยทุกวัน ดังนี้

2.1 เรือ River Star Princess

2.2 เรือ Smile Riverside

2.3 เรือ Chaopraya Princess Cruise

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารจากตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 สืบค้นภาคสนามเพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ จากสถานที่ที่ได้กำหนดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนเอกสารที่รวบรวมได้จากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจ แนวคิดทางการตลาด รวมทั้งแนวคิดการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 ออกแบบเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสังเกตการณ์

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ทั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก การบันทึกภาพนิ่ง และถ่ายวิดีโอ

ขั้นตอนที่ 7 นำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปเรียบเรียงรายงานการวิจัย

รายงานผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า แม่น้ำเจ้าพระยาถือเป็นแม่น้ำสายหลักของกรุงเทพมหานคร และเป็นแม่น้ำสายหลักของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ภาคกลางหลายจังหวัด แม่น้ำเจ้าพระยามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน เป็นทั้งเส้นเลือดหล่อเลี้ยงเกษตรกรรมภาคกลางและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร เกิดจากการบรรจบกันของแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านไหลลงมาทางทิศใต้ผ่านจังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพมหานคร

ซึ่งริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานั้นก็จะมีแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญต่าง ๆ มากมายทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยให้ความสนใจขึ้นชอบในศิลปวัฒนธรรมไทยแขนงต่าง ๆ โบราณสถานและโบราณวัตถุ ตลอดจนการเดินทางท่องเที่ยวชมบรรยากาศสองริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดธุรกิจทางน้ำขึ้นหลายอย่าง เช่น ธุรกิจเรือด่วนเจ้าพระยา, ธุรกิจเรือข้ามฝาก, ธุรกิจเรือหางยาวนำเที่ยว, ธุรกิจเรือนำเที่ยว จนกระทั่งมีพัฒนาการเป็นเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเรือสำราญของประเทศไทยที่เป็นที่รู้จักกันอย่างดีของคนไทยคือ เรือสำราญที่ล่องในแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงเวลาบ่ายไปจนกระทั่งกลางคืนที่มีเฉพาะการให้บริการอาหารหรือการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวทัศนจร (Excursionist)

เรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยาได้เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2530 โดยมีเรือเพอร์ออฟสยามซึ่งปัจจุบันไม่ได้ประกอบธุรกิจนี้แล้ว เป็นเรือลำแรกในช่วงนั้นที่ให้บริการในลักษณะของเรือดินเนอร์ บริการอาหาร เครื่องดื่ม วงดนตรีสด และอื่น ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ได้มีเรือลำแรกที่มีการจัดการแสดงนาฏยศิลป์ไทย คือ เรือขนานน้ำเจ้าพระยา โดยมีคุณศิริพร วงษ์สวัสดิ์ เป็นเจ้าของกิจการห้องอาหารขนานน้ำและก็ได้เกิดเรือที่ให้บริการในลักษณะดังกล่าวตามมามากมาย เช่น เรือโรงแรมแชนกรีล่า, เรือโรงแรม ริเวอร์ไซด์, เรือแกรนด์เฟิร์ล, เรือเจ้าพระยาปรีณเซส, เรือยกยอมาริน่า โดยเรือดินเนอร์เหล่านี้จะมีเวลาที่ให้บริการใกล้เคียงกันคือ 2 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 19.30 – 21.30 น. หรือ 20.00 – 22.00 น. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโปรแกรมของแต่ละบริษัท บางลำอาจจะเพิ่มรอบ Sun Set ช่วงเวลาก่อนพระอาทิตย์ตกจะใช้ระยะเวลาอยู่ที่ 1 ชั่วโมง หรือ 1 ชั่วโมง 45 นาที ส่วนท่าเรือที่ใช้เทียบในการรับลูกค้าของเรือแต่ละลำก็จะมีอยู่หลายสถานที่ ได้แก่ ท่าเรือ Iconsiam, ท่าเรือ Asiatique, ท่าเรือ River City และท่าเรือโรงแรม Riverside Bangkok แต่ละบริษัทก็จะมีการประชุมการเลือกท่าเทียบเรือของบริษัทในแต่ละปีแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในอัตราค่าบริการของทางเจ้าของท่าเทียบเรือ ซึ่งการตัดสินใจของลูกค้าหรือกลุ่มเอเจนซีที่จะนำนักท่องเที่ยวเดินทางมาล่องเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีปัจจัยความต้องการทางการบริโภคหลายอย่าง เช่น ขนาดลำเรือ, การตกแต่งเรือ, อาหาร, เครื่องดื่ม, การแสดง และธุรกิจนาฏยศิลป์ไทยก็จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีการแข่งขันเป็นข้อเปรียบเทียบ ข้อเสนอของทางเรือสำราญเป็นตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวหรือเอเจนซีสามารถเลือกตัดสินใจได้ตามความต้องการในขณะนั้น

ในอดีตการจัดการแสดงนาฏยศิลป์ไทยบนเรือขนานน้ำนั้นนับเป็นเรือลำแรกที่มีการจัดการแสดงนาฏยศิลป์ไทย โดยจะจัดตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการหรือความต้องการของลูกค้า การแสดงนาฏยศิลป์ไทยจึงเป็นการแสดงที่มีทั้งแบบมาตรฐานและเบ็ดเตล็ด เช่น ระบำกฤษดาภินิหาร, ระบำเทพบันเทิง, เซิ้งโปงลาง, ตารีกีปัส ส่วนเรือสำราญลำอื่น ๆ ก็จะได้มีการนำเอาการแสดงนาฏยศิลป์ไทยมาแสดงบนเรือเช่นกันและมีการแสดงนาฏยศิลป์ไทยใน

ลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยจัดหมวดการแสดงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ระเบียบมาตรฐาน, ระเบียบเตล็ด และระเบียบพื้นเมือง มีการจัดโปรแกรมการแสดงในแต่ละวันที่แน่นอนไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่จะมีการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นฐานอยู่ที่ 3 ชุดการแสดงต่อวัน แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่เป็นแบบดั้งเดิมได้มีการพัฒนา ประยุกต์ ปรับปรุงจากนักนาฏยประดิษฐ์หลายท่าน เพื่อให้การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีความตื่นตาตระการใจ แปลกใหม่ และเผยแพร่ไปสู่สังคมจนเป็นที่ยอมรับและนำมาสู่การพัฒนาการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ควบคุมดูแลโปรแกรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญต้องมีการตื่นตัว พัฒนา และเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้มีความทันสมัย สวยงาม ทันโลกยุคปัจจุบันและสอดคล้องกับบริบทของเรือสำราญ ซึ่งแนวทางการพัฒนาการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือบนเรือสำราญนั้น ผู้ควบคุมการแสดงจะต้องมีการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมจากหลายส่วนงานไม่ว่าจะเป็น เอเจนซี (Agency), ผู้จัดการเรือ, บริษัททัวร์ท่องเที่ยว, กลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น และนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยและจัดตารางโปรแกรมการแสดงในแต่ละวันให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาติต่าง ๆ อีกทั้งต้องพัฒนา ประยุกต์ ปรับปรุงการแสดงนาฏศิลป์ไทยให้ได้ผลตอบรับที่ดีมีความพึงพอใจ ประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวบนเรือสำราญอีกด้วย

อภิปรายผล

การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องที่มีมาอยู่ยงนานและมีใช้มีเพียงบนเรือสำราญเท่านั้นยังมีการกระจายไปยังห้องอาหารต่าง ๆ เพื่อสร้างบันเทิงให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสถานประกอบการ การแสดงนาฏศิลป์ไทยในสมัยก่อนนั้นจะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะด้วยผู้ประกอบการธุรกิจนาฏศิลป์ไทยได้มีการจัดการแสดงตามแบบแผนได้อย่างเหมาะสมและลงตัวด้วยการจัดการแสดงที่เป็นมาตรฐาน อาทิเช่น ระเบียบเทพบันเทิง, ระเบียบฤชดาภิหาร, ระเบียบพรหมมาศ แต่ด้วยกาลเวลาที่เปลี่ยนไป สังคมที่เปลี่ยนไป จึงทำให้การแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญนั้นจะต้องมีการปรับตัวในการนำเสนอการแสดงชุดใหม่ เพื่อให้เข้ากับสภาวะในปัจจุบัน งานการแสดงนั้นจัดเป็นกิจกรรมพื้นฐานส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการขายบนเรือสำราญในต่างประเทศ สำหรับบนเรือสำราญในประเทศไทยนั้น ธุรกิจนาฏศิลป์ไทยก็ได้จัดเป็นบริการพื้นฐานส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการขายบนเรือสำราญเช่นกันที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวให้มีความตื่นตาตื่นใจในการมาล่องเรือยามค่ำคืนในขณะเดียวกันประเทศไทยมีความโดดเด่นและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น นาฏศิลป์ไทยจึงเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนดังกล่าวได้อย่างเต็มที่แล้ว ก็จะทำมาสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าเพิ่มต่อธุรกิจนาฏศิลป์ไทย งานนาฏศิลป์ไทยและดนตรีเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ผลิตการแสดง ซึ่งทำหน้าที่ตั้งแต่

ริเริ่มดำเนินการเพียบพร้อมด้วยการอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการ ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การแสดง ที่จะผลิตนั้น นาฏศิลป์ไทยเป็นการทำงานร่วมกันของคนหลายคนเพื่อให้เกิดผลงาน ที่มีเอกภาพ คณะบุคคลที่มาร่วมงานจึงนับเป็นองค์กรทางการแสดงหรือนาฏยวงค์กร ซึ่งจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับขนาดของการแสดงชุดนั้นเอง การรับประทานอาหารเช้าบนเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยา มีกลยุทธ์ในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การบริการ สถานที่ และบรรยากาศบนเรือสำราญ คุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม และการแสดงนาฏศิลป์ไทย ซึ่งการแสดงนาฏศิลป์ไทยนี้มีความสำคัญส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจเรือสำราญที่มีจำนวนหลายบริษัท โดยการแสดงนาฏศิลป์ไทยบนเรือสำราญในแม่น้ำเจ้าพระยาจะเป็นการแสดงใน ระหว่างการรับประทานอาหารเช้าของลูกค้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ การจัดการรายการ การแสดงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความประทับใจให้ผู้ชม ซึ่งจะส่งผลให้เรือสำราญกลายเป็นที่นิยมและ ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- มาลินี อาชายุทธการ. (2556). *การสร้างงานนาฏศิลป์ไทยเพื่อการอนุรักษ์และสร้างสรรค์สำหรับ คนรุ่นใหม่*. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณิศา วศินารมย์. (2549). *นาฏยประดิษฐ์ของเจ้าจอมมารดาเขียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร- มหาลัยบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เล่าตำนานร้อยปีกับ 4 ยุค จุดกำเนิดธุรกิจเรือสำราญ. (2560). หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์.
- สวภา เวชสุรักษ์. (2547). *หลักนาฏยประดิษฐ์ของทำนผู้หญิงแล้ว สนิทวงศ์เสนี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรดุขฎฐิบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทรี จำศิลป์. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการงานนาฏศิลป์ไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร- มหาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ พงศ์ทองคำ. (2539). *นาฏยศิลป์ไทยในร้านอาหาร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาลัยบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำรวย ปานเรือนแก้ว. ผู้จัดการเรือ Royal Princess Cruise. สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2566.
- บุญชัย ตั้งไพบูลย์สุข. เจ้าของกิจการเรือ River Star Princess. สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2566.
- อดุลย์ เทียมทับ. ผู้จัดการเรือ River Star Princess. สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2566.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
วิธีการสอนแบบเปิด
เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Development of Learning Activity Packages based
on Open Approach Entitled Good Citizens according
to the Democratic Way, Social Studies, Religion
and Culture Substance learning Group,
for Mathayomsuksa 2 students

ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์ *Bhumbhong Jomhongbhibhat**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิด
วิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม
การเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด 3) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตาม
แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2566 โรงเรียนในสังกัด
เทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 47 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2566 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี
ประชาธิปไตยฯ 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการแบบเปิด เรื่อง
พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) แบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี
ประชาธิปไตยฯ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด
มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.50/88.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธี
การสอนแบบเปิด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด

Abstract

The research's objectives are 1) to develop the learning activity packages based on open approach entitled citizens according to the democratic way, substance learning group, social studies, religion and culture for Mathayomsuksa 2 students, 2) to compare academic achievement before studying and after studying the learning activity packages based on open approach, and 3) to assess the satisfaction of Mathayomsuksa 2 students in using the learning activity packages based on open approach. The population used in this study is 47 Mathayomsuksa 2 students, studying in the semester 2, 2023 in schools under Ubon Ratchathani Municipality. The research samples consist of 28 Mathayomsuksa 2 students in the 2nd semester of 2023 at Thesaban 2 School,

Nong Bua, selected through cluster random sampling. The tools used in the research are 1) the learning activity packages based on open approach, 2) a learning management plan based on open approach, 3) The 30-item multiple choice academic achievement test and 4) a 5-scale learning satisfaction questionnaire of Mathayomsuksa 2 students in using the learning activity packages based on open approach.

The results of the research have showed that 1) the effect of learning activity packages based on open approach is equal to 87.50 / 88.21, meeting the specified criteria, 2) The after-study academic achievement is statistically higher at the significance of .01level, 3) Student satisfaction with the learning activity packages based on open approach is at a high level, having an average of 4.39 and standard deviation of 0.76

Keywords: Learning Activity Packages, Open Approach Concept

บทนำ

สังคมมนุษย์มีลักษณะเช่นเดียวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ กล่าวคือ ในบางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ในบางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงช้า จนเกือบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในรอบหลายร้อยปี แต่ทว่า ในระยะประมาณร้อยปีที่แล้วสังคมจำนวนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เดิมจากสภาพสังคมแบบโบราณได้กลายเป็นสังคมสมัยใหม่ และที่เห็นชัดเจนคือการเปลี่ยนจากสังคมแบบเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากสังคมแบบชนบทมาเป็นสังคมเมือง เป็นต้น สำหรับแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ในโลกยุคปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับโลกยุคเก่า การเปลี่ยนเข้าสู่โลกยุคใหม่ได้เริ่มขึ้นในราวร้อยกว่าปีมานี้ โดยเริ่มจากสังคมตะวันตกได้แพร่กระจายไปทั่วโลก ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในโลกปรากฏขึ้นชัดเจนหลายประการ เช่น 1) ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว 2) ขนาดของสังคมต่าง ๆ โดยเฉลี่ยใหญ่ขึ้น 3) มีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนถาวรและชุมชนเมืองมากขึ้น 4) สังคมมนุษย์มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น 5) มีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย 6) มีผลผลิตทางวัฒนธรรม (เช่น ข่าวสาร ความรู้และบันเทิง) 7) ผลผลิตเพิ่มขึ้นมากทั้งชนิดและปริมาณ 8) การจัดระเบียบทางสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น 9) มีความไม่เท่าเทียมภายในสังคมและระหว่างสังคมเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นมากน้อยและเร็วช้าไม่เท่ากันในแต่ละสังคม บางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงมากจนกลายเป็นสังคมที่ก้าวหน้า และเป็นศูนย์กลางของโลกยุคใหม่ หลายสังคมเปลี่ยนแปลงช้าหรือมีการเปลี่ยนแปลงบางด้านที่เป็นปัญหา เช่น ประชากรเพิ่มมากจนกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555: 65) จากสภาพการณ์ที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน อนึ่ง การที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นตัวการสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญในด้านต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมที่มนุษย์ทำขึ้น เพื่อพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดี อันเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนในชาติ ให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 และโลกในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติ

20 ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มาใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น และเห็นควรปรับปรุงหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบูรณาการกับความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนางานด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่นำไปสู่การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ หรือสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณ ความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการสื่อสารในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเข้าใจสภาพที่เป็นอยู่ และการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การจัดการและปรับใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 65)

“พลเมือง” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทย เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ทุกสังคม ย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงความมีร่างกายดี จิตใจดี คิดเป็น ทำเป็น และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และการเป็นพลเมืองดีนั้นย่อมต้องการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม มีคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอีกด้วย เพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน ในส่วนบริบทของวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นวิชาที่ต้องการศึกษาระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่าง และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก (ถัดดา ศิลาน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต, 2550: 164)

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา พบว่านักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และขาดการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นกระบวนการคิดที่หลากหลาย หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ไปเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยเฉพาะ

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ถ่ายทอด เน้นเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ และต้องสอนเนื้อหาให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อหวังผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) เป็นนวัตกรรมใหม่ของการเรียนการสอน ซึ่งแนวคิดของระบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry) ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) นี้ต้องอาศัยทักษะกระบวนการคิดค่อนข้างมาก ทั้งของครูผู้สอนเองและของนักเรียน ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้นี้จะเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งเกม กรณีตัวอย่าง บทความ ข่าวสาร ฯลฯ แต่กิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้นี้จะสร้างขึ้นเป็นสถานการณ์ โดยใช้ปัญหาปลายเปิด (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ, 2546)

จากความสำคัญที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำปัญหาปลายเปิดมาใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยจะใช้กับหน่วยการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ สิทธิเสรีภาพ สังคม วัฒนธรรม และความเสมอภาคของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ถือว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นั้น โดยมุ่งให้นักเรียนได้ฝึกความคิด ที่เป็นเหตุผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะในการค้นหาความรู้ และสามารถแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) เพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหาให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2562 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 47 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2562 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 28 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2) ตัวแปรตาม

2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2) ความพึงพอใจ

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

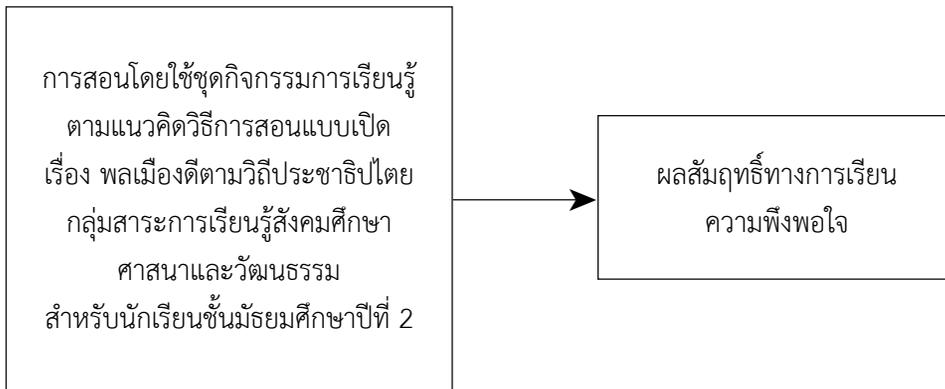
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2560

ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาทำการทดลองเป็นเวลา 12 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ชุด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการสอนโดย นางสาวสุจิตรา ไข่มะพัฒน์ ผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนเทศบาล 2 หอนงบัว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้จัดอบรมและชี้แจงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เวลาในการสอน จำนวน 12 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
2. ดำเนินการสอนตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด จำนวน 6 ชุด
3. เมื่อดำเนินการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถคิดสร้างสรรค์ (Post-test)
4. ทำการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการทดสอบค่าที กรณีข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent) (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 109)

3. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำแนก 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 102-103)

- 4.51 - 5.00 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 มีความพึงพอใจในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.50 / 88.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ที่	คะแนน	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม	\bar{X}	SD	ร้อยละ
1	คะแนนเฉลี่ยจากการทำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 6 ชุด (E_1)	100	28	2,450	87.5	2.45	$E_1=87.50$
2	คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (E_2)	30	28	771	26.46	1.20	$E_2=88.21$

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังการเรียน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนน			ΣD	$(\Sigma D)^2$	ΣD^2	t
		คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD				
ก่อนเรียน	28	30	12.11	3.53	402	161,604	6,108	20.71**
หลังเรียน	28	30	26.46	1.20				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าวิกฤตของ ที่ระดับ .01, = 40-1=39)

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิดเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 ดังตารางที่ 3

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
วิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ ความพึงพอใจ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า			
1.1 คำชี้แจงของกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย	4.75	0.50	มากที่สุด
1.2 รูปแบบเนื้อหา การ์ดกิจกรรม เหมาะสมและน่าสนใจ	4.42	0.67	มาก
1.3 การได้รับคำชมเชย ทำให้สามารถทำกิจกรรมสำเร็จ	4.25	0.78	มาก
1.4 สื่อในชุดกิจกรรมหลากหลายน่าสนใจทำให้อยากเรียน	4.42	0.62	มาก
1.5 เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสม	4.57	0.82	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ			
2.1 ชุดกิจกรรมส่งเสริมให้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.40	0.93	มาก
2.2 ชุดกิจกรรมทำให้เข้าใจเรื่องที่เรียนง่ายขึ้น	4.47	0.56	มาก
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ฝึกคิดวิธีการสอนแบบเปิด	4.35	0.66	มาก
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.28	0.92	มาก
2.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม	4.07	1.09	มาก
2.6 นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปยาก	4.42	0.67	มาก
2.7 ขั้นตอนแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น	4.46	0.68	มาก
3. ด้านผลผลิต			
3.1 ได้เรียนรู้ตามขั้นตอนแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach)	4.25	0.78	มาก
3.2 สามารถหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จากการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรม	4.42	0.77	มาก
3.3 ได้รับทราบความก้าวหน้าของตนเองและของกลุ่มจากการเข้า ร่วมกิจกรรม	4.25	0.94	มาก
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน	4.50	0.62	มาก
3.5 การเรียนด้วยชุดกิจกรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.32	0.84	มาก
รวม	4.39	0.76	มาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80/80 หมายความว่า ผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น คะแนนเฉลี่ยจากการทำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 6 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.50 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนจำนวน 30 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 88.21 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและวิธีการที่เหมาะสม คือ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์หลักสูตรและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และลักษณะเด่นของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการสร้างอย่างเป็นระบบตามกระบวนการของการวิจัยกิจกรรมการเรียนการสอนตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด ซึ่งเน้นกระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบและค้นพบข้อสรุปหรือคำตอบของตนเองโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเกิดการแข่งขันหรือเปรียบเทียบความสามารถระหว่างกลุ่ม ทำให้นักเรียนอ่อน หรือปานกลางมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสามารถของตนเอง ที่สามารถช่วยให้สมาชิกในกลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมตามชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิดในชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม แสวงหาคำตอบด้วยตนเองย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจอยากรู้ อยากเห็น กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ มีขั้นตอน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ส่งเสริมความกล้าทำและกล้าแสดงออก ช่วยให้นักเรียนเกิดความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ทำให้สามารถการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การจัดการเรียนรู้อุดมการณ์สูงเกินกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพโรจน์

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บ้านเหล่า (2551: 246) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยและหน่วยการเรียนรู้ เรื่องวิถีไทย สถาบันทางสังคมภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมไทย ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 75.5 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 85.00 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด อีกทั้งผลการศึกษาของ ณัฐชา ทนุธรรมนอก (2553: 116) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบเปิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .01 อาจเนื่องจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้และศึกษากิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกความคิดที่เป็นเหตุผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะในการค้นหาความรู้ และสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จึงทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังฝึกให้นักเรียน มีทักษะกระบวนการคิด มีโอกาสในการวางแผนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ และทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา ศิริพรรณ และคณะ (2547) ได้ทำการวิจัยหัวข้อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ด้วยวิธีการสอนแบบเปิด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนววิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่า จุดเด่นของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบแก้ปัญหา และการสอน

แบบสืบสวน สอบสวนท้าทายความคิด สามารถกระตุ้นสมองให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหว จดจ่อในการคิด ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการพัฒนาความคิดและสติปัญญาของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาคำตอบ และแก้ไขปัญหาอย่างอย่างเป็นระบบด้วยตนเอง

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจากนักเรียนมีอิสระในการเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าสำรวจ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การทำกิจกรรมกลุ่ม ศึกษาใบงาน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความสุขในการเรียนรู้ มีความเป็นประชาธิปไตยในกลุ่ม รู้จักการสร้างสรรคผลงานอย่างอิสระ นักเรียนจึงเกิดความภาคภูมิใจ และมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับ พุทธชาติ ชุมแวงวาปี (2554: 210) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ เรื่อง ชีวิตสุขีตามวิถีพอเพียงด้วยการสอนแบบเปิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ จากประเมินคุณภาพความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 38 คน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวร้อยละ 92.10 และมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ อัมราภรณ์ หนุยอด (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและทักษะการคิดวิเคราะห์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบเปิดสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน โดยนักเรียนร้อยละ 84.62 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 การนำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีแผนปฐมนิเทศก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ว่ามีส่วนประกอบหลัก ๆ อะไรบ้างในแต่ละชุดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้ใช้วิธี

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การสอนแบบเปิดและแต่ละวิธีการสอนมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว มีความมั่นใจและสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้

1.2 ครูผู้สอนควรมีการปรับชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ เนื้อหา ตลอดจนการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.3 ในขณะที่นักเรียนทำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูต้องคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำ ถ้านักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ในบางกิจกรรมหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาในชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ในระดับชั้นอื่น ๆ หรือในเนื้อหาอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ควรมีการนำชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ไปใช้กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ทักษะกระบวนการคิดและเชื่อมโยงความรู้

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กัมปนาท ศรีเชื้อ. (2534). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิษฐา ศิริพรรณ และคณะ. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ด้วยวิธี Lesson Study Approach กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้นวัตกรรมแบบ Open Approach*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- ณัชชา ทนุธรรมนอก. (2553). *ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พุทธชาติ ชุมแวงวาปี. (2554). *การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward design) เรื่องชีวิตสุโขทัยตามวิถีพอเพียงด้วยการสอนแบบเปิด (Open approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพโรจิตร บ้านเหล่า. (2551). *การพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด (Open approach) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 development of thinking skill by open approach for Mattayomsuksa 1 students*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. (2546). *ปฏิรูปการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนโดยเน้นกระบวนการทางคณิตศาสตร์*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- ลัดดา ศิลาน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต. (2550). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน แบบเปิด (Open approach) ในวิชาประวัติศาสตร์สำหรับครู สำหรับนักศึกษา สาขาสังคมศึกษา หลักสูตร 5 ปี*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ของกำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อัมราภรณ์ หนูยอด. (2557). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและทักษะการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบเปิด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการ
ความรู้ด้านเทคโนโลยี พจนานุกรมวิธีการสอนและเนื้อหา
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of English Reading Skills through
Knowledge Integration of Technology, Pedagogy and
Content for the Ninth Graders

ปราณิน พลพวง Pathanin Ponpuak*

กชกร ธิปัตดี Goachagorn Thipatdee**

สิริสุดา ทองเฉลิม Sirisuda Thongchalem***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีพจนานุกรมวิธีการสอนและเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีพจนานุกรมวิธีการสอนและเนื้อหาและ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีพจนานุกรมวิธีการสอนและเนื้อหา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีพจนานุกรมวิธีการสอนและเนื้อหา จำนวน 6 ชุด แบบทดสอบ

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

วัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 – 1.00 และแบบประเมินความพึงพอใจ แบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/ 88.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.13 อยู่ในระดับสูง และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.51 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : การบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา, การอ่านภาษาอังกฤษ

Abstract

The objectives of this research were to 1) create and identify the efficiency of the English reading activity packages through the knowledge integration via technology, pedagogy and content to enhance the English reading ability for the ninth-graders to meet the criterion of 80/80, 2) study the result of implementing the English reading activity packages through technology, pedagogy and content, and 3) study the satisfaction of the students toward English reading activity packages through knowledge integration via technology, pedagogy and content. The study population was 40 ninth-graders selected through cluster random sampling. The research tools included six English reading activity packages, a multiple-choice English reading test with a discrimination range of 0.20 to 1.00, and a 5-scale satisfaction evaluation questionnaire with a reliability score

- การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ●
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

of 0.88. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that 1) the English reading activity package through knowledge integration via technology, pedagogy and content to enhance English reading ability had an efficiency of 89.35/88.56, which was higher than the specified criteria of 80/80, 2) the English reading ability of students after learning through the activity packages was higher than before learning at the statistically significant level of .01 and the English reading skill increased 58.13 percent which was at a high level, and 3) the student satisfaction in learning the English reading activity packages through knowledge integration via technology, pedagogy and content had an overall mean score at 4.51 which was at the most satisfied level.

Keywords: Knowledge Integration via Technology, Pedagogy and Content, English Reading Comprehension

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมประชาชนให้ทันกับเทคโนโลยีโดยมีภาษาเป็นตัวกลางสำคัญในการรับหรือถ่ายทอดข้อมูลหรือข่าวสารจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่งเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นภาษาระหว่างประเทศ (International Language) คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้หากมีความรู้ภาษาอังกฤษ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย และคนไทยในยุคข้อมูลข่าวสาร ยุคที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วนั้น จำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ในการติดต่อกับต่างประเทศ มีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจนถึงขั้นใช้ในการติดต่อสื่อสาร ค้นคว้าความรู้ในขณะที่ยังเรียนและการดำรงชีวิตที่พึ่งตนเองได้พร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือในเวทีโลก ปณยตา หมื่นศรี (2557: 1) การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเป็นความท้าทายใหม่ที่ต้องพัฒนานักเรียนให้รู้เท่าทันโลก ในยุคที่มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วทุกมุมโลก แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่สามารถใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงานในปัจจุบัน มีความพร้อมที่จะนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ที่ซับซ้อน มีวิจรรย์ญาณในการเลือกรับข้อมูล มีความตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีคุณลักษณะในการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนทุกคน ดังนั้นหนึ่งในเป้าหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือ การเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนเพื่อเป็นพลเมืองโลก ศรัณย์พร ยินดีสุข (2557: 1) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะผ่าน Technology ให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า Active Learning ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2558: 1-2)

ปัจจุบันระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Learning) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่จำกัดเรื่องอุปกรณ์ วันเวลา และสถานที่เรียน ซึ่ง E-Learning ย่อมาจากคำว่า Electronic Learning เป็นการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิชุกรกระจายเสียง โทรทัศน์ ซีดีรอม/ดีวีดีรอม เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม โทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์พกพาหน้าจอสัมผัส โดยที่นักเรียนสามารถเข้าเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้ตามอัธยาศัยได้ ทุกสถานที่ ทุกเวลา ผ่านทางหน้าเว็บไซต์ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียไม่ว่าจะเป็นข้อความ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ อีกทั้งผู้ใช้งานสามารถทำการโต้ตอบได้เสมือนการนั่งเรียน

ในห้องเรียนปกติ อาณัติ รัตนธิรกุล (2558: 26) นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่ครูผู้สอนควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ TPACK ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเป็นหลักบูรณาการความรู้ทั้ง 3 ด้านมาผนวกเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) ความรู้เรื่องเนื้อหา (Content: CK) 2) ความรู้เรื่องวิธีสอน (Pedagogy: PK) 3) ความรู้เรื่องเทคโนโลยี (Technology: TK) เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่บูรณาการกับความรู้ด้านวิชาครูและเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน มาผนวกเข้าด้วยกัน และเกิดเป็นการบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูรู้จักบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีด้านวิชาครู และด้านเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ครูก็สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้ (Koehler, & Mishra, 2009, วรงค์ศรี แสงบรรจง, 2555) ดังนั้นครูผู้สอนต้องเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหาซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากขึ้นซึ่งจะเห็นได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ ตำราเรียน ประกาศ โฆษณา ฉลาก คำแนะนำในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ล้วนแต่ต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านทั้งสิ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ควรเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าสู่วิทยาการต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยตำราวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่มีทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษสูงย่อมได้เปรียบในการศึกษา Anderson (1999: 125) ซึ่งสอดคล้องกับ Eskey (1970: 315) การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเป็นการอ่านที่สำคัญที่สุด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองในการใช้สื่อและการผลิตสื่อมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการทดสอบวัดความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 8,338 คน ผลการทดสอบพบว่า คะแนนเต็มการทดสอบ 100 คะแนน นักเรียนมีผลคะแนนในระดับ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา 31.27, ระดับสังกัด 31.75 และระดับประเทศ 32.05 เมื่อพิจารณาตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้พบว่าสาระและมาตรฐานตัวชี้วัดที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มาตรฐาน 1.1, 1.2, และ 1.3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566: 1-3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge Model: TPACK) (Koehler, and Mishra, 2005b: 131-152; Koehler, and other, 2013; 13) มาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดการอ่านเพื่อความเข้าใจ แนวคิดการสอนแบบ MIA เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 480 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 40 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

2.2 คะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้ 1) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 2) กำหนดขอบเขตเนื้อหาซึ่งผู้วิจัยได้นำเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3) ศึกษากรอบแนวคิดด้านความรู้ ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา แนวคิดการสอนอ่านแบบ MIA ของเมอร์ตอกซ์ และแนวคิดการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และศึกษาองค์ประกอบการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ศึกษาวิธีการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สร้างชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 6 ชุด และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน จำนวน 6 แผน ซึ่งขึ้นการสอนตามใบกิจกรรมในชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 คำถามนำก่อนการอ่าน (Guiding question) ชั้นที่ 2 ชั้นเข้าใจคำศัพท์ (Vocabulary Understanding) ชั้นที่ 3 ชั้นทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง (Understanding the Text) ชั้นที่ 4 ชั้นตรวจสอบและทบทวน (Checking and Review) และชั้นที่ 5 ชั้นถ่ายโอนผ่านเทคโนโลยี (Transferring through Technology) 5) นำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 6) นำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 7) นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาวิเคราะห์ผลเพื่อหาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษโดยนำผลของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสม 3.51 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์พิจารณาและยอมรับว่าเป็นชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่นำไปใช้ได้ ซึ่งจากผลการประเมินพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่นำไปใช้ได้มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 มีความเหมาะสมมากที่สุดซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ 8) ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้ง 9) นำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษไปทดลองสอนกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงตัวอย่างเพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ 10) นำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาที่พัฒนาขึ้น สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้กับตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 โดยนำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาทั้ง 6 ชุดไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ซึ่งได้จากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมระหว่างเรียนจากชุดกิจกรรม และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) ได้จากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพก่อนนำไปใช้ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบทดสอบ 2) สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัดเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด 3) สร้างแบบทดสอบตามเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีลักษณะเป็นปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ (มากกว่าที่ต้องการจริง 20 ข้อ) 4) นำแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ของข้อสอบแต่ละข้อ พบว่าผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 สรุปได้ว่า ข้อสอบมีความสอดคล้องและนำไปทดสอบได้ทุกข้อ 4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน (นักเรียนเคยเรียนแล้วในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ (แบบอิงเกณฑ์) นักเรียนจำนวน 50 คน กำหนดคะแนนเกณฑ์ไว้ที่ 30 คะแนน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป พบว่า ข้อสอบ 60 ข้อ มีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ 47 ข้อ 5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผ่านการวิเคราะห์ มาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 จำนวน 40 ข้อ 6) นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 50 คน จากนั้นนำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ โดยวิธีของโลเวท (Lovett) ได้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

- การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ●
- สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) จำนวน 20 ข้อ ผ่านการเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นการวัดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.88 และผู้เชี่ยวชาญกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป

วิธีรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ One-Group Pretest – Posttest design โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับตัวอย่าง จำนวน 40 คน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ตรวจสอบผลการทดสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้ 2) ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงเนื้อหาขั้นตอนการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ดำเนินการสอนตามขั้นตอนใช้เวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง และเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ทดสอบหลังเรียน โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นตรวจสอบผลการทดสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้ และนำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมทุกกิจกรรม 4) นำคะแนนจากการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ข้อมูล

หลังเสร็จสิ้นการทดลองเพื่อเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าสถิติเพื่อเป็นการยืนยันคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำใบกิจกรรมทุกกิจกรรมทุกชุดมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละเปรียบเทียบกับคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนรวมกัน โดยใช้สูตร E_1/E_2 แล้วหาค่าเฉลี่ยร้อยละตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

2. เปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนของตัวอย่าง ตรวจสอบและรวบรวมคะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนโดยใช้สูตร t-test Dependent Samples

3. หาค่าดัชนีประสิทธิผล จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนของตัวอย่าง ตรวจสอบและรวบรวมคะแนนโดยใช้ค่าร้อยละ

4. หาค่าความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิเคราะห์แบบมาตราส่วนประมาณค่าแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ 2) ค่าอำนาจจำแนก 3) ค่าความเชื่อมั่น 4) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์ 80/80 และ 5) ค่าดัชนีประสิทธิผล

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ใช้สูตร t-test (Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/88.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นร้อยละ 58.13 สรุปได้ว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับสูง

- การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ●
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผล

การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 89.35/88.56 แสดงว่าชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน มีเนื้อหาสอดคล้องกับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาในการจัดทำชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พร้อมทั้งศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แนวคิดการสอนแบบ MIA และกรอบแนวคิด TPACK และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างให้ถูกต้องและสมบูรณ์แล้วดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ แล้วนำผลจากการทดลองไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลวาท สมถวิล (2551: 3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบ MIA และ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนเรียนโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA และ SQ3R ไม่แตกต่างกัน ความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA และ SQ3R ไม่แตกต่างกัน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิธีสอนแบบ MIA และวิธีสอนแบบ SQ3R อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษา

อังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นร้อยละ 58.13 สรุปได้ว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเป็นสื่อนวัตกรรมทางการเรียนที่ได้นำแนวคิดการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษบูรณาการกับแนวคิด TPACK ซึ่งเป็นการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษา สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดหวังของสังคมไทยที่อยากให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี จึงสามารถพัฒนานักเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจได้ดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณยตา หมั่นศรี (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ Facebook ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขางานธุรกิจค้าปลีกมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ Facebook พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่า ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่ผ่านขั้นตอนการสร้างและพัฒนาที่เป็นระบบทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในบทเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/88.56 แสดงว่าชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจนี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงถือได้ว่าชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษนี้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอน และเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/88.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 จึงนับเป็นสื่อ

นวัตกรรมทางเลือกหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ซึ่งสามารถปรับใช้ตามสภาพของนักเรียน เช่น อาจมีการปรับการทดสอบไปใช้เป็น google form แทนได้ เพราะสามารถสอบนอกเวลาได้ แต่นักเรียนจะต้องมีคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟน แต่บางโรงเรียนหากไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าว ครูผู้สอนก็ปรับใช้การสอบด้วยแบบทดสอบในห้องเรียนได้ นอกจากนี้ ชั้นการบูรณาการผ่านสื่อเทคโนโลยีแต่เดิมนักเรียนต้องนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านบทอ่านมาประยุกต์ใช้โดยการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ในประเด็นที่ครูกำหนดแล้วนำเสนอ โดยนักเรียนค้นคว้าแล้วเขียนและพูดนำเสนอเป็นรายบุคคล แต่หากเวลาไม่เพียงพอ สามารถปรับได้ เช่น นำเสนอเป็นกลุ่มโดยใช้ Power Point หรืออาจบันทึกเป็นคลิป นำเสนอผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม นอกจากนี้แล้ว การเลือกบทอ่านที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อาจปรับเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนหรือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มมากยิ่งขึ้น และอาจปรับกิจกรรมบางขั้นโดยอาจกำหนดบทอ่านให้นักเรียนไปศึกษานอกห้องเรียนแทนการเรียนในห้องเรียน เป็นต้น

2. นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นร้อยละ 58.13 มีพัฒนาอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นฐานความรู้ของนักเรียน แต่สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้สูงยิ่งขึ้น นั่นคือ ความตั้งใจและความสนใจในการเรียน ดังนั้น การปฐมนิเทศก่อนการเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อให้นักเรียนตระหนักในสำคัญของสิ่งที่จะเรียน และการให้นักเรียนได้รู้ถึงระดับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ในการเรียน รวมทั้งตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
2. ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีผนวกวิธีการสอนและเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพสำนักงานบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ปิ่นยศ หมื่นศรี. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้แฟ้มของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2566). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6*.
- วงศ์ศรี แสงบรรจง. (2555). *เครื่องมือและโมเดลการวัดที่แพค-เอสของนิสิตนักศึกษาครู: การพัฒนาและวิเคราะห์เปรียบเทียบโมเดลการแข่งขัน* (วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัณย์พร ยินดีสุข (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามแนวอินเตอร์แอคทีฟคอนสตรัคติวิสต์และการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อาณัติ รัตนธิกุล. (2558). *ติดตั้งและบริหารระบบ e-learning ด้วย Moodle (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- Anderson, N.J. (1999). *Exploring Second Language Reading: Issues and Strategies*. Toronto: Heinle & Heinle Publishes.
- Eskey, D.E. (1970). A New Technique for the Teaching of Reading to Advanced Students. *TESOL Quarterly* 4 (4).
- Ferdig Goodman. R.I. ; K.A. Fletcher and E.W. Schneider. (1980). The Effectiveness Index as a Comparative Measure in Media Product Evaluation. *Educational Technology*. 20(09): 30-34; May.

- การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ผนวกวิธีการสอนและเนื้อหา ●
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Koehler, P. And Armstrong. (2001). *Principles of Marketing*. 9th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Koehler, M.J., & Mishra, P. (2005). What Happens when Teachers Design Educational Technology? The Development of Technological Pedagogical Content Knowledge. *Journal of Educational Computing research*. 32(2), p. 131-152.

Koehler, M.J., Mishra, P. & Cain, W. (2013). What Is Technological Content Knowledge. *Journal of Education*. 193(3), 13.

การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพล
ต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพัน
ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

The value proposition to employees affects intention
to stay employed through their attachment
to a low-cost airline

พัทธ์จิรา สิริจารุตสิทธิ Patjira Sirijarutsit*
วัชระ เวชประสิทธิ์ Watchara Wetprasit**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน ความผูกพันของพนักงานและความตั้งใจคงอยู่ 2) การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงาน 3) การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงาน 4) ความผูกพันของพนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงาน 5) ความผูกพันของพนักงานในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ พนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามได้จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression)

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

** อาจารย์ที่ปรึกษา

- การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพัน
ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

ผลการวิจัยพบว่า

การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านค่าตอบแทน และด้านสวัสดิการตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความผูกพันของพนักงาน พบว่า อยู่ในระดับมากและความตั้งใจคงอยู่ของพนักงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความผูกพันของพนักงานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 39.30 ความผูกพันของพนักงานที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำ แห่งหนึ่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 62.40 และความผูกพันของพนักงานเป็นตัวแปรส่งผ่านอิทธิพลบางส่วนระหว่างการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานไปสู่ความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน, ความผูกพันของพนักงาน, ความตั้งใจคงอยู่

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the level of employee value proposition, employee attachment and intention to stay employed, 2) the employee value proposition that affected the employees' attachment, 3) the employee value proposition that influenced the employees' intention to stay employed, 4) the employees' attachment that influenced the employees' intention to stay employed, and 5) the employee attachment as a transmission variable for the employee value propositions that influenced employees' intention to stay employed in a low-cost airline company. The research population was 338 employees of a low-cost airline company using a stratified sampling method.

Data was collected through a questionnaire with a confidence value of 0.94. Statistics used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression analysis.

The research findings revealed as follows:

The overview of employee value proposition in every aspect was at a moderate level. The working environment had the highest average, followed by organizational culture, career advancement, remuneration, and welfare. The results of the employees' attachment analysis were found to be at a high level and the employees' intention to stay employed was at a moderate level. The employee value proposition positively influenced employees' attachment at a statistically significant level of 0.01. The value proposition to employees had a positive influence on employees' intention to stay employed at the statistically significant level of 0.01, with a predicted efficiency of 39.30 percent. The employees' attachment had a positive influence on employees' intention to stay employed in a low-cost airline company with the statistically significant level of 0.01 and a predicted efficiency of 62.40 percent. The employees' attachment was a variable that transmitted some influence of the employee value proposition on the employees' intention to stay employed in a low-cost airline at the statistically significant level of 0.05

Keywords: Value Proposition, Engagement, Intention to Stay

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำในภาพรวมยังคงมีแนวโน้มในการแข่งขันที่สูง ทั้งจากผู้ประกอบการสายการบินในประเทศและต่างประเทศที่เห็นศักยภาพของตลาดและเข้ามาร่วมลงทุนในประเทศไทย ผู้ประกอบการสายการบินจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนากลยุทธ์การตลาดใหม่ตามสถานการณ์ของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการอยู่ได้และสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ทางการตลาดได้อย่างคล่องตัว สิ่งสำคัญต่อธุรกิจการให้บริการอย่างสายการบินจะขาดมิได้เลยคือบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อมาปฏิบัติงาน และมาเป็นส่วนในการเสริมสร้างให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรแต่ด้วยสภาพการแข่งขันที่รุนแรงของสายการบินต้นทุนต่ำ จึงทำให้สายการบินต้นทุนต่ำต้องเผชิญกับปัญหาการลาออกของพนักงานมากขึ้นในทุกปี ในส่วนของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินจากสายการบินนกแอร์ มีปัญหาการลาออกจำนวนมากทำให้พนักงานไม่เพียงพอสำหรับการให้บริการผู้โดยสารในแต่ละวัน พนักงานต้อนรับที่คงอยู่ก็จะเหนื่อยล้าจากการปฏิบัติงานแทนคนที่ลาออกไป ซึ่งสามารถเป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีการลาออกเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการรองรับจำนวนเที่ยวบิน การบริการผู้โดยสารที่บริการได้ไม่เต็มที่สาเหตุจากการเหนื่อยล้า ไม่สามารถทำให้ผู้โดยสารเกิดความประทับใจในการบริการจนกลับมาใช้บริการซ้ำ สุดท้ายจะกระทบต่อชื่อเสียงและการดำเนินธุรกิจของสายการบิน ซึ่งการลาออกของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินส่วนใหญ่แล้วปัจจัยเกิดจากภายในองค์กร (ชมพูนุพรรณ เอกจันทร์, 2561) ทั้งนี้ปัจจัยด้านการคงอยู่และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากหากองค์กรมีพนักงานที่ผูกพันกับองค์กรมีความรักในองค์กร ก็จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายตามที่องค์กรตั้งไว้ได้เป็นอย่างดี ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวแปรสำคัญที่แสดงถึงความแตกต่าง ระหว่างการคงอยู่หรือลาออกจากองค์กรและควมมีประสิทธิภาพขององค์กร ถ้าพนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรสูงจะมีความตั้งใจและเสียสละทุ่มเทให้กับงานมากกว่าพนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรต่ำ ความผูกพันต่อองค์กรทำให้พนักงาน มีความพึงพอใจในงาน เกิดความเข้าใจอันดี ยอมรับเป้าหมาย เกิดขวัญกำลังใจ เต็มใจที่จะทำงานและเป็นพนักงานขององค์กร จะอุทิศสละเวลาทั้งแรงกายแรงใจให้กับองค์กร พนักงานซึ่งมีความผูกพันอย่างสูงมักมีความปรารถนาอย่างแรงที่จะคงอยู่กับองค์กรต่อไปเพื่อทำงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายซึ่งตนเองเลื่อมใสศรัทธา

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา และจากสภาพแนวโน้มการลาออกจากงานของพนักงานในองค์กรที่มีอัตราสูงดังที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานอันประกอบด้วยประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน ซึ่งองค์กรได้จัดเตรียมให้พนักงานที่อยู่กับองค์กรและพนักงานในอนาคตขององค์กรเพื่อกระตุ้นให้พนักงานตัดสินใจมาร่วมงานหรือคงอยู่กับองค์กร (Armstrong, 2006) และคุณลักษณะของการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน 5 คุณลักษณะ

ได้แก่ ค่าตอบแทน (เป็นตัวเงิน) สวัสดิการ (ไม่เป็นตัวเงิน) ความก้าวหน้าทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน (Browne, 2012) และวัฒนธรรมองค์กร (Parreira and Honours, 2007) ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่โดยผ่านความผูกพันของพนักงานสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง อีกทั้งยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยในส่วนของ การนำเสนอคุณค่าให้พนักงานของสายการบินต้นทุนต่ำ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน รวมถึงการกำหนดแผนการดูแลพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรให้ได้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นข้อมูลในการนำเสนอผู้บริหารหรือหน่วยงาน สำหรับการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน ความผูกพันและความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง
3. เพื่อศึกษาการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง
4. เพื่อศึกษาความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง
5. เพื่อศึกษาความผูกพันของพนักงานในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงาน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตั้งใจคงอยู่ในองค์กรของบุคลากร
4. การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ พนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งทั้งหมดจำนวน 1,847 คน โดยประชากรทั้งหมดจะเป็นพนักงานประจำของบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2566) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากจำนวนประชากรทั้งหมดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane 1976 โดยให้มีความคาดเคลื่อนที่ 0.05 การสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ นำไปเก็บตัวอย่างข้อมูลจากกลุ่มประชากร คือ พนักงานประจำของบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน ความผูกพันในงาน และความตั้งใจคงอยู่ของพนักงาน การตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอให้นักวิชาการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน การพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยใช้การวัดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อทดสอบว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือมากเพียงใด โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (try-out) จำนวน 30 ชุด ผลการทดสอบความเชื่อมั่นทั้งในรายข้อจำนวน 45 ข้อ และรายด้านของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งยอมรับได้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานในตำแหน่ง Ground Services มากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-35,000 บาท และมีอายุการทำงาน

อยู่ระหว่าง 4-6 ปี มากที่สุด

2. ข้อมูลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานของบริษัทสายการบิน ต้นทุนตำแหน่งหนึ่ง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านวัฒนธรรมองค์กร สรุปผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านค่าตอบแทน ตามลำดับ ส่วนด้านสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงาน (Employee Engagement) สรุปผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก พิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอยู่เสมอ รองลงมา คือ ทำงานด้วยความเต็มใจและทุ่มเทเพื่อองค์กร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำสุดคือ มักจะโต้แย้งทุกครั้งเมื่อมีบุคคลวิจารณ์องค์กรในทางลบ

2.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจคงอยู่ (Intention to Stay) สรุปผลการวิเคราะห์พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากคือ ทำงานอย่างเต็มความสามารถและช่วยเหลืองานผู้อื่นอย่างเต็มใจ รองลงมา คือ มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในองค์กรแห่งนี้มากกว่าหางานใหม่ในองค์กรอื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำสุด คือ มีแผนการจะลาออกจากองค์กรในเร็วนี้

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพันขององค์กรของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนตำแหน่งหนึ่ง ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน ความผูกพันและความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนตำแหน่งหนึ่ง

1.1 จากการศึกษาระดับความคิดเห็นการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานของบริษัทสายการบินต้นทุนตำแหน่งหนึ่ง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการรับรู้เป็นความรู้สึกที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจและความสัมพันธ์ (Kotler and Keller, 2009) ดังนั้นการรับรู้คุณค่าที่

- การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพัน ●
ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

องค์กรส่งมอบให้แก่พนักงาน เกิดจากการได้รับการตอบสนองเนื่องมาจากการสัมผัสและมีการประมวลผลว่าสิ่งที่ได้จากการสัมผัสนั้นมาตีความว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปัจเจกบุคคล คัดเลือกข้อมูล จัดการข้อมูล เก็บข้อมูล และรับข้อมูลนั้น (Hollenbeck, 2005) คุณค่าที่องค์กรนำเสนอให้ นั่น เป็นสิ่งที่พนักงานคาดหวัง พึงพอใจและมีความสุขที่ได้รับ และเมื่อนำไปเทียบกับองค์กรอื่นแล้วพนักงานยังคงตัดสินใจที่จะไม่ลาออก อยู่กับองค์กรจนเกิดความผูกพัน ใช้ทักษะความสามารถที่ตัวเองมีในการพัฒนาองค์กรให้สำเร็จตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่องค์กรวางไว้ หากองค์กรไม่สามารถนำเสนอคุณค่าได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม จะมีความเสี่ยงที่พนักงานจะลาออกเนื่องจากขาดความผูกพันและความตั้งใจคงอยู่กับองค์กร ส่งผลถึงความน่าเชื่อถือ ผลประกอบการ และภาพลักษณ์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญันทรกระจำง (2563) ที่ศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเครื่องใช้ไฟฟ้าแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ที่ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเครื่องใช้ไฟฟ้าแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากคือ ด้านสภาพแวดล้อม ระดับปานกลาง คือ ด้านลักษณะงาน ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านผลตอบแทน และด้านผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งให้ความคิดเห็นทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันที่มีต่อองค์กรของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเห็นว่าตนเองมีความตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอยู่เสมอ ทำงานด้วยความเต็มใจและทุ่มเทเพื่อองค์กร พร้อมทั้งจะทุ่มเทให้องค์กร แม้ในช่วงเวลาที่องค์กรตกอยู่ในสภาวะวิกฤติ มีความภูมิใจที่จะบอกกับผู้อื่นว่าตนเป็นพนักงานขององค์กร จึงมีความรักและความผูกพันกับองค์กรแห่งนี้ มักจะได้แย่งทุกครั้งเมื่อมีบุคคลวิจารณ์องค์กรในทางลบ พูดถึงองค์กรในด้านบวกให้บุคคลภายนอกฟังเสมอ มั่นใจว่าการทำงานในองค์กรจะทำให้ชีวิตมีความสุข เพราะมีความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร เป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับความต้องการในการทำงานของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Allen and Meyer (1990) ที่กล่าวว่า พนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรจะมีลักษณะเป็นบุคคลที่อยู่กับองค์กรไม่ว่าจะเป็นอย่างไร มาทำงานสม่ำเสมอ ทุ่มเทในการทำงาน ปกป้องทรัพย์สินของบริษัท และมีเป้าหมายร่วมกับองค์กร และเป็นไปตามแนวคิดของ Greenberg (2005), Hewitt Associates (2004), Tower Perrin (2003) และการศึกษาความผูกพันของพนักงานของ Institute for Employment Studies [IES] (2004) ที่อธิบายว่า พนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรนั้นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกลักษณะดังนี้ เช่น มีความภูมิใจที่ได้ทำงานเพื่อองค์กร พูดถึงองค์กรในทางที่ดี เข้าใจถึงบทบาทตนเองว่ามีความสัมพันธ์ต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างไร เต็มใจที่จะพยายาม

มากกว่าความคาดหวังปกติ และพร้อมที่จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขององค์กรเพื่อช่วยเหลือให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย เป็นต้น

1.3 จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาในรายชื่อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยเห็นว่าทำงานอย่างเต็มความสามารถและช่วยเหลืองานผู้อื่นอย่างเต็มใจ มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในองค์กรแห่งนี้มากกว่าหางานใหม่ในองค์กรอื่น ไม่ได้รู้สึกว่าการทำงานที่องค์กรแห่งนี้เป็นการผูกมัดตัวเอง มีความสุขที่ได้ทำงานในองค์กรปัจจุบัน มีความตั้งใจอยู่และทำงานให้องค์กรนี้ตลอดไป แผนการของช่วงชีวิตที่เหลือคือการทำงานที่องค์กรนี้ต่อไปตราบนานเท่าที่จะทำได้ ไม่คิดจะลาออกถึงแม้องค์กรจะตกอยู่ในสภาวะวิกฤติ แม้ว่ามีโอกาสเปลี่ยนงานไปอยู่กับองค์กรอื่นที่มีรายได้สูงกว่าแต่ก็สมัครใจที่จะทำงานที่องค์กรนี้ต่อไป และความคิดเห็นข้อคำถามที่ว่ากำลังมองหาอาชีพอื่นเพื่อต้องการจะเปลี่ยนงานและมีแผนการจะลาออกจากองค์กรในเร็วนี้ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้มีนโยบายการสร้างแรงจูงใจในด้านการปฏิบัติงานที่ทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจรักงานที่ปฏิบัติอยู่ และปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังที่ Mathis and Jackson (2011) กล่าวว่า ความตั้งใจคงอยู่ในองค์กรของบุคลากรเป็นสิ่งที่ผู้บริหารองค์กรสามารถบริหารจัดการได้ และสามารถกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสามารถทำให้บุคลากรเกิดความตั้งใจคงอยู่ในองค์กร

2. การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

จากการสรุปผลการวิจัยพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลเชิงบวกกับความผูกพันของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นภัสสร พรหมเขียว (2565) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดกระบี่ พบว่า โดยภาพรวมระดับความผูกพันอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ จากผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันเฉพาะตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงานและความผูกพันต่อองค์กร ของ KENEXA (2011) ที่พบว่า ปัจจัยหลักขององค์กรทั่วไปที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร คือ การให้ความสำคัญแก่พนักงาน การให้อิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน การรับรู้เป้าหมายองค์กร การเข้าใจยอมรับในวัฒนธรรมองค์กร และความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงานก็ถือเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ถือเป็นปัจจัยส่งเสริม เช่น โอกาสก้าวหน้า สวัสดิการ การให้อำนาจตัดสินใจ

- การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพัน
- ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

3. การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

จากการสรุปผลการวิจัย พบว่า การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงาน ในด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านวัฒนธรรมองค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจคงอยู่ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์กรรมนโยบายการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร ซึ่งเป็นการทำให้เกิดระบบงานที่ดี มีการกำหนดค่านิยมในการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พนักงานแสดงให้เห็นว่าพนักงานมีความสุขที่จะอยู่กับองค์กรเมื่อได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่มากกว่าองค์กรอื่น ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าความตั้งใจคงอยู่สะท้อนให้เห็นความมุ่งมั่นของพนักงานต่อองค์กรในฐานะสมาชิกขององค์กร ความตั้งใจเป็นปัจจัยโดยตรงในการวัดการลาออกของพนักงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ Mathis and Jackson (2011) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ 5 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะขององค์กร วัฒนธรรม และค่านิยมองค์กร กลยุทธ์และบริหารจัดการองค์กร ความมั่นคงในงาน (2) ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในอาชีพการพัฒนาทางอาชีพ การวางแผนความก้าวหน้าในอาชีพ (3) การให้รางวัล การแข่งขัน เรื่องการให้ผลประโยชน์ ผลประโยชน์พิเศษและสิทธิพิเศษ งานและค่าตอบแทน การได้รับการยอมรับ (4) ลักษณะงานและการทำงาน ความยืดหยุ่นของงาน ความสมดุลของชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว การมีอิสระในงาน และ (5) สัมพันธภาพของบุคลากรภายในองค์กร เป็นไปตามแนวคิดของนักวิชาการหลายคน อาทิ นิตยา วันทยานันท์ (2556) พิมณพัฒน์ แฉล้มเขตต์ (2559) นวียา ผ่องพรรณ (2557) สรุปแนวคิดของ Taunton, Krampitz, and Woods (1989) นำมาอธิบายการคงอยู่ในงานและกล่าวถึงองค์ประกอบของการคงอยู่ในองค์กร ด้านการสนับสนุนจากองค์กร ได้แก่ การจัดให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับงานก่อนการเลื่อนตำแหน่ง การมองหาความรู้ ทักษะและทรัพยากรใหม่ ๆ จากภายนอกองค์กร การดูแลบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี การเปิดโอกาสให้ทำงานที่ทำหายความก้าวหน้าในงาน สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากร การจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานเพื่อเพิ่มคุณภาพ และการเก็บรักษาบุคลากรที่ดีที่สุดไว้ในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพันขององค์กรของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่สามารถให้ข้อเสนอแนะได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะทางการบริหารธุรกิจ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทางการบริหารธุรกิจ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจคงอยู่ในองค์กรของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่เป็นวัฒนธรรมองค์กร ความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในเชิงบวก ส่วนปัจจัยอื่นมีอิทธิพลในเชิงลบ ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรควรพิจารณาการกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้กับบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำ โดยเฉพาะมิติของวัฒนธรรมองค์กร ความก้าวหน้าในอาชีพ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นสำคัญ เพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันในองค์กรและคงอยู่กับองค์กรยาวนานขึ้น

2. ผลการประเมินระดับความคิดเห็นต่อการนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานของบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง จากข้อคำถาม 20 ข้อ พบว่า 19 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย มีเพียงข้อเดียวอยู่ในระดับมาก นั่นอาจเป็นเพราะว่าพนักงานมีการรับรู้การนำเสนอคุณค่าที่องค์กรมอบให้แก่พนักงานยังไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้องค์กรไม่สามารถสร้างความแตกต่างกับองค์กรที่เป็นคู่แข่งได้ ดังนั้น องค์กรธุรกิจควรมีการทบทวนการส่งมอบคุณค่าแก่พนักงานโดยพิจารณากลยุทธ์การนำเสนอคุณค่าให้พนักงานนั้น สามารถสร้างความน่าสนใจที่ทำให้พนักงานรู้สึกได้รับคุณค่า กระตุ้นให้พนักงานคงอยู่กับองค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นความหมายและองค์ประกอบของความผูกพันกับองค์กรด้านจิตใจและความตั้งใจคงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคล ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอตามสภาพแวดล้อมและเวลา ดังนั้น การทำวิจัยเรื่องนี้ซ้ำจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยมีระยะเวลาการวิจัยห่างกันพอสมควร ทั้งนี้เพื่อจะให้เห็นผลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น องค์กรสามารถนำไปบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ชมพูนุพรรณ เอกจันทร์. (2561). *กลยุทธ์ในการลดอัตราการลาออกของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับสายการบิน กรณีศึกษา สายการบินนกแอร์*. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐนรี จันทร์กระจ่าง. (2563). *ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเครื่องใช้ไฟฟ้าแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- การนำเสนอคุณค่าให้แก่พนักงานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจคงอยู่ โดยผ่านความผูกพัน ●
ของพนักงานบริษัทสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง

- ถิตรัตน์ พิมพาภรณ์. (2559, มกราคม-มิถุนายน). “อิทธิพลของคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีต่อความตั้งใจคงอยู่ในงาน ผ่านความผูกพันในอาชีพของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง.” *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 6(1), 114-132.
- ธัญญา ญาณภักดี และ พัทธิยา หลักเพ็ชร. (2563, มิถุนายน). “ปัจจัยเชิงสาเหตุของการดำรงรักษาบุคลากรนักบินของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย.” *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 26(1), 82-101.
- จิตานันท์ พงศ์ละไม. (2560). *คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันของพนักงานของ บริษัท เบรนนท์แท็ก (ประเทศไทย) จำกัด*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภัสสร พรหมเขียว. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์กรของข้าราชการส่วนภูมิภาค ลังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดกระบี่*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นวิยา ผ่องพรรณ. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจ การทำงานเป็นทีม และการดำรงรักษาบุคลากรกับความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นิตยา วันทยานันท์. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวโรงพยาบาลในเขตจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*, 63(1), 1-18. Retrieved from file:///C:/Users/Administrator/Downloads/OrganizationalCommitment-Allen-Meyer1990.pdf
- Ariyanto, R., & Kustini, K. (2021). *Employee branding and employee value proposition: The key success of startup companies in attracting potential employee candidates*. Retrieved from <https://doi.org/10.35912/ahrmr.v1i2.728>
- Armstrong, M. (2006). *A Handbook of Human Resource Management Practice* (10th Edition). London: Kogan Pagen.
- Browne, R, 2012. Adult-onset immunodeficiency in Thailand and Taiwan. *The New England Journal of Medicine*, 367(8), 725-734. doi: 10.1056/NEJMoa1111160
- Browne, R. (2012). Employee value proposition. *Beacon Management Review*, 2, 29-36.

- Greenberg, J. (2005). *Managing Behavior in Organization* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hewitt Associates. (2003). *Best Employers in Asia: Regional results—2003*. Retrieved from <http://was4.hewitt.com/bestemployers/asia/english/results2003/index.htm>
- Hollenbeck, A. (2004). *Research Brief: employee engagement higher at double digit growth companies*. Retrieved from www.hewitt.com
- Institute for Employment Studies [IES] (2004). *Guide to Engagement for Senior Leaders*. Retrieved from file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Appendix_11.pdf
- KENEXA (2011). *Engagement Levels In Global Decline: Organizations Losing a Competitive Advantage A 2011/2012 Kenexa High Performance Institute WorkTrends Report*. Retrieved from <https://docplayer.net/10437426-Organizations-losing-a-competitive-advantage-i-n-s-t-i-t-u-t-e-a-2011-2012-kenexa-high-performance-institute-worktrends-report.html>
- Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing Management* (14th ed.). New York: Prentice Hall.
- Lahkar Das, B., & Baruah, M. (2013). Employee Retention: A Review of Literature. *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, 14, 8-16. Retrieved from <https://www.iosrjournals.org>
- Mathis, R. L., & Jackson, J. H. (2011). *Human Resource Management* (13th ed.). Boston, MA: West-South.
- Mayer, R. C., & Schoorman, F. D. (1992). Predicting participation and production outcomes through a two-dimensional model of organizational commitment. *Academy of Management Journal*, 35(3), 671–684. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.2307/256492>
- Parreira, J., & Honours, B. A. (2007). *An Analysis of an Employee Value*. November.
- Taunton R. L., Krampitz, S. D., & Woods, C. Q. (1989). Manager impact on retention of hospital staff: Part 2. *Journal of Nursing Administration*, 19(2), 15-19.
- Theys, N. A., & Barkhuizen, E. N. (2022). The development of an employee value proposition framework for the South African water board sector. *SA Journal of Human Resource Management*, Retrieved from <https://sajhrm.co.za/index.php/sajhrm/article/view/1944/3086>

ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ :
การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบ
ด้านทรัพยากรมนุษย์

Key Factors in Energy Management and Business
Management : A Literature Review on Human
Resource Impact

วิภารัตน์ ชมดง Wiparat Chomdong*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนวรรณกรรมและวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ และมุ่งเน้นการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบด้านทรัพยากรมนุษย์ของกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้วิกฤติเศรษฐกิจและสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน โดยเสนอแนวทางปฏิบัติ 5 แนวทางสำหรับผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์นำไปใช้ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน แนวทางปฏิบัติ 5 แนวทางประกอบด้วย 1. ต้องตระหนักถึงความสำคัญและศึกษาทรัพยากรมนุษย์อย่างลึกซึ้ง สามารถใช้ศิลปะในการทำงานร่วมกันกับกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์มากกว่าผลสำเร็จของงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในสถานที่ทำงาน 2. ต้องเข้าใจและหมั่นศึกษาถึงความแตกต่าง ความคาดหวัง เป้าหมาย พฤติกรรม และภาวะทางอารมณ์ของกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน รวมถึงพฤติกรรมของกลุ่มคนวัยทำงานที่เกิดขึ้นตามกระแสสังคม 3. ต้องวิเคราะห์และกำหนดคุณสมบัติ

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต กลุ่มวิชาเอกการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ตำแหน่งงาน อัตราค่าตอบแทน สวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ๆ หน้าที่ความ
รับผิดชอบ และตารางแสดงความก้าวหน้าในตำแหน่งงานให้ชัดเจนและโปร่งใส
สร้างสมดุลในการทำงาน 4. ต้องฝึกทักษะในการสื่อสารกับกลุ่มคนวัยทำงาน
ที่แตกต่างกัน ฝึกเป็นผู้ฟังที่ดีมากกว่าเป็นผู้พูดที่สร้างแรงกดดัน 5. ต้องเปิดโอกาส
และสร้างวัฒนธรรมองค์การให้เหมาะสมกับกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน
เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง มีความเท่าเทียมในการทำงาน ส่งเสริมโอกาส
ทำงานที่มีความท้าทาย และพร้อมในการยอมรับการปฏิเสธคำสั่งที่อาจเกิดขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการพลังงาน, การจัดการธุรกิจ, ทรัพยากรมนุษย์, กลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน

Abstract

The purposes of this article are 1) to make a literature review focusing on human resources impact of different working age groups, 2) to analyze the key factors in energy and business management using quantitative and qualitative analyses, and 3) to propose five guidelines to the executives and human resources departments to cope with the differences in working age groups so as to optimize the energy and business management and to achieve their goals in a prosperous and sustainable manner under the economic crisis and uncertain situation. The five guidelines are (1) recognizing the importance of the depth for human resources study, being able to apply the art of collaboration with different working age groups, prioritizing human resources over work outcomes and creating a positive atmosphere in the workplace, (2) understanding and constantly monitoring the differences, expectations, goals, behaviors and emotional states of different working age groups, especially their social trends, (3) analyzing and determining the job qualifications, remuneration rates for specific responsibilities and having a clear and transparent progressive table for job positions, (4) possessing communication skills in dealing with different working age groups, and (5) providing equal opportunities and creating an organizational

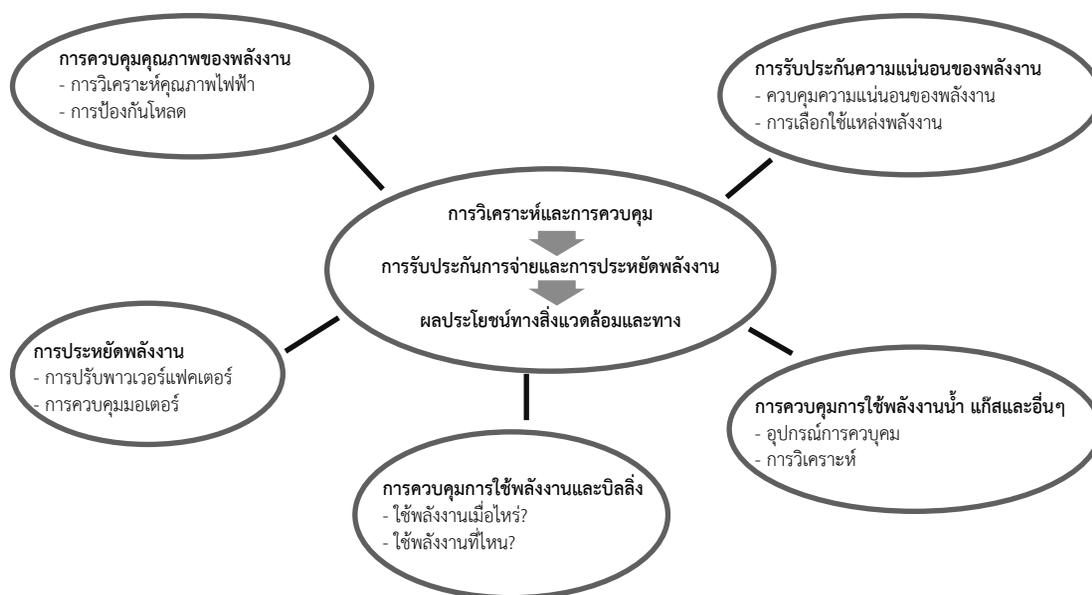
- ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ : การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบด้านทรัพยากรมนุษย์ ●

*... culture that is suitable for different working age groups in real
... situation, encouraging and challenging them in their work performance
... as well as being prepared to accept potential rejections from the
... personnel.*

Keywords: Energy Management, Business Management, Human Resources, Different Working Age Groups

บทนำ

บทความนี้จะสำรวจและวิเคราะห์ว่าทรัพยากรมนุษย์มีบทบาทอย่างไรในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ โดยการจัดการพลังงาน (Energy Management) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลก ในภาคอุตสาหกรรมมักจะนึกถึงการบริหารจัดการพลังงานและระบบสาธารณูปโภคในธุรกิจของตนเอง ตั้งแต่การออกแบบ การวางแผน การจัดการในการใช้พลังงานที่เหมาะสมตามมาตรฐานของกระทรวงพลังงาน และกระทรวงอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดการพลังงาน มีความหมายถึง ระบบการดำเนินงานภายในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร ทรัพยากร นโยบาย และขั้นตอนการดำเนินการ โดยมีการทำงานประสานกันอย่างมีระเบียบและแบบแผนเพื่อปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ หรือเพื่อให้บรรลุหรือรักษาเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน, 2560) ส่วนการจัดการธุรกิจ หมายถึง กระบวนการที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อทำการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมธุรกิจ โดยอาศัยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ วัตถุดิบ/เครื่องจักร/เงิน การจัดการ และวิธีการปฏิบัติงาน (Koontz, O'Donnel and Weihrich: 2010)

ภาพที่ 1 หลักสำคัญของการจัดการพลังงาน

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน

ปัจจัยการจัดการพลังงาน

1. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Management) หมายถึง การจัดการให้ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการพลังงาน มีการสนับสนุนให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนในทุกระดับมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานในหน่วยงาน มีการจัดฝึกอบรม การทบทวนนโยบาย และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายในองค์กรมีโอกาสในการนำเสนอแผนการอนุรักษ์พลังงานอย่างสม่ำเสมอ

2. การจัดการทรัพยากรดำเนินการ (Operating Resources Management) หมายถึง การจัดการทรัพยากรดำเนินการ อันได้แก่ วัตถุดิบ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้ายของการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ และการจัดการทรัพยากรดำเนินการดังกล่าวจะต้องให้ประโยชน์ต่อทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านการจัดหา การเก็บรักษา การซ่อมแซม การใช้อย่างประหยัด รวมทั้งการสงวนรักษา เพื่อให้ทรัพยากรนั้นสามารถให้ประโยชน์อย่างยาวนานตามความต้องการ และตามแบบแผนที่กำหนดไว้

3. นโยบายการดำเนินการ (Operating Policies) หมายถึง การกำหนดนโยบายการดำเนินการจัดการพลังงานตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร มีการทบทวนนโยบาย เป้าหมาย แผนการอนุรักษ์พลังงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งต้องสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการส่งเสริมอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน รวมถึงการส่งเสริมให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อนุรักษ์พลังงาน

4. ขั้นตอนในการทำงาน (Procedures) หมายถึง ผู้บริหารและพนักงานทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประสิทธิภาพการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อก่อให้เกิดการใช้พลังงานให้น้อยที่สุดแต่เกิดประโยชน์ ตามความต้องการและตามนโยบายที่กำหนดไว้ และควรจะต้องมีการทบทวน ติดตาม ตรวจสอบขั้นตอนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ภาพที่ 2 การจัดการพลังงาน

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน

ปัจจัยการจัดการธุรกิจ

1. ทรัพยากรมนุษย์ (Men) หมายถึง คนงาน พนักงาน หรือผู้บริหาร รวมทั้งบุคลากรจากภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดและมีความสำคัญสูงสุดต่อทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน เพราะการดำเนินการใด ๆ ก็ตามตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการควบคุม ล้วนจะต้องเกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่การวางแผน อัตราค่าจ้าง การสรรหา การคัดเลือก การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การจ่ายค่าตอบแทน การธำรงรักษา ทรัพยากรมนุษย์และทุนมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินธุรกิจ

2. วัตถุดิบ, เครื่องจักร, เงิน (Materials, Machines, Money)

2.1 วัตถุดิบ (Materials) หมายถึง วัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อนำสินค้าหรือบริการเข้าสู่กิจกรรมการตลาดไปยังกลุ่มผู้บริโภค

2.2 เครื่องจักร (Machines) หมายถึง เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ผลิตขนาดใหญ่ที่นำมาใช้อำนวยความสะดวกในการผลิตสินค้าและบริการ เป็นสิ่งที่มีมาช่วยให้ทรัพยากรมนุษย์ทำงานได้ง่ายขึ้น

2.3 เงิน (Money) หมายถึง สินทรัพย์ที่เป็นเงินสด ธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ หรืออื่นใดที่มีรูปแบบเงินสด การจัดการทรัพยากรดำเนินการด้านเงินสดเป็นเรื่องที่สำคัญในการที่จะควบคุม

และจัดสรรเงินสดด้วยการใช้อย่างประหยัดและใช้ในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความจำเป็น และความเป็นจริง

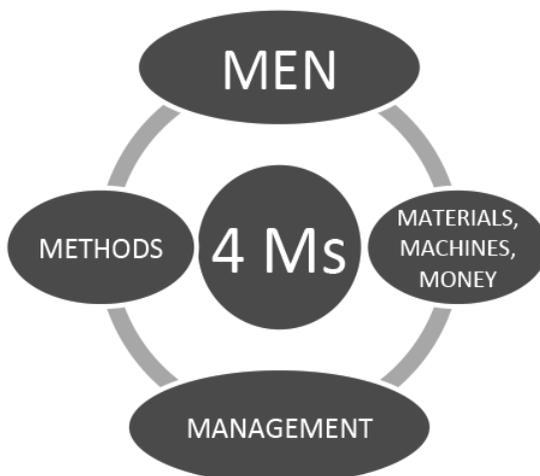
3. การจัดการ (Management) หมายถึง การที่ผู้บริหารกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายการจัดการธุรกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ได้แก่

3.1 ด้านการตลาด (Marketing Management) มุ่งเน้นการจัดการเพื่อสร้างความสำเร็จ ความมั่งคั่งยั่งยืนของธุรกิจด้านการตลาดอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะ การสร้างยอดขาย รายได้ และชื่อเสียงของบริษัทในระยะยาว มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ วางแผน การดำเนินการและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและปรับกลยุทธ์การตลาดให้เหมาะสม กับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3.2 ด้านการผลิต (Production Management) มุ่งเน้นการจัดการในการแสวงหาวัตถุดิบ เพื่อนำวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิตที่ออกแบบอย่างเป็นระบบ มีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย รวมถึงมีการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการแปลงวัตถุดิบต่าง ๆ เป็นสินค้าและบริการ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคอันนำไปสู่ยอดขายและผลกำไรของธุรกิจ

3.3 ด้านการเงิน (Financial Management) มุ่งเน้นการจัดการในการหมุนเวียนสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจโดยมีการวิเคราะห์การหมุนเวียนของ เงินสด รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ

4. วิธีการปฏิบัติงาน (Methods) หมายถึง กระบวนการ วิธีการ รูปแบบหรือขั้นตอนในการทำงานที่มอบหมายในการปฏิบัติงานของบุคลากรในทุกๆระดับ ซึ่งต้องมีการวางแผน การจัดการ การจัดหา การกำหนดงบประมาณ แนวทางการปฏิบัติงาน การติดตาม การทบทวน การควบคุมและ ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากร ในทุกระดับขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ อันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับการป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้น ในอนาคต

ภาพที่ 3 4 Ms IN MANAGING BUSINESS โดยการค้นคว้าและเรียบเรียงจากผู้เขียน

ในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าปัจจัยการจัดการพลังงาน มีลักษณะเดียวกันกับปัจจัยการจัดการธุรกิจ เพื่อการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจได้สะดวกขึ้น ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นในภาพที่ 4 ตารางเปรียบเทียบปัจจัยการจัดการพลังงานกับปัจจัยการจัดการธุรกิจที่ต้องปฏิบัติในทิศทางเดียวกันโดยให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับแรก ซึ่งเหมือนกันกับการหล่อหลอมวัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) หรือปัจจุบันใช้คำว่า การหล่อหลอมค่านิยมองค์กร (Corporate Value) อันเป็นสิ่งที่ผู้บริหารองค์กรและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์พยายามที่จะนำมาใช้เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานแบบ Matrix โดยมุ่งเน้นการสร้างทีมงาน (Teamwork) ในกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกันที่พร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้วิกฤติเศรษฐกิจและสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเปรียบเทียบได้ว่าการจัดการพลังงานก็คือการจัดการธุรกิจนั่นเอง

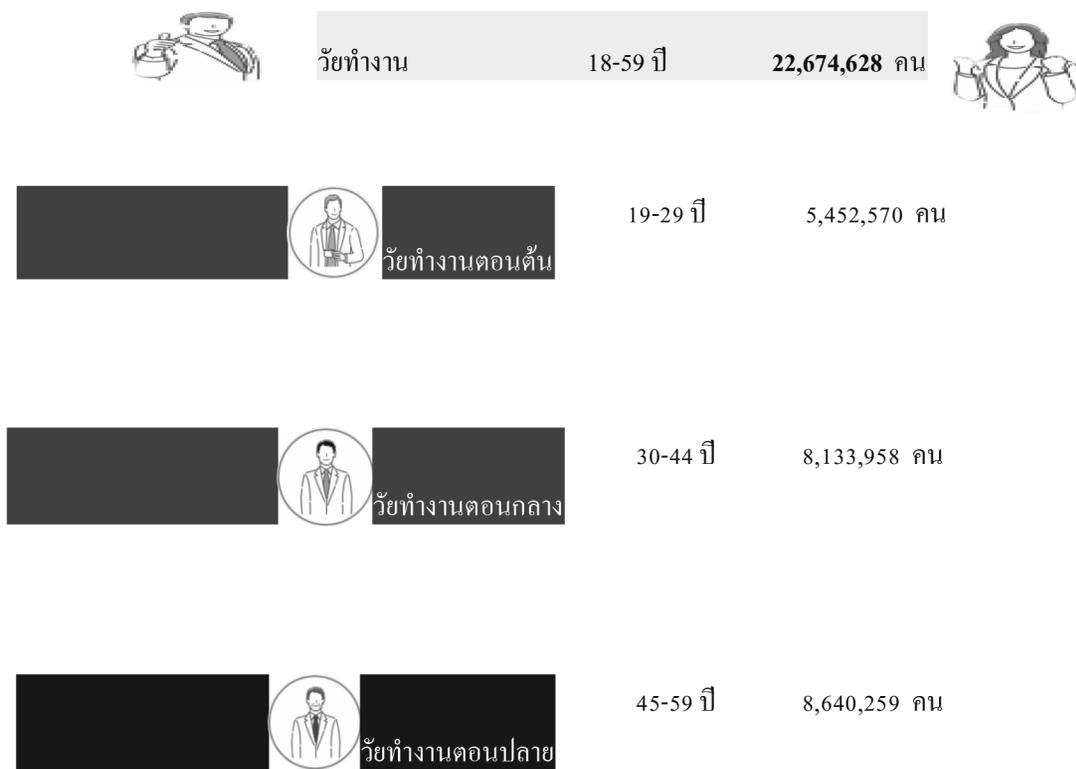
การจัดการพลังงาน (Energy Management)	การจัดการธุรกิจ (4 Ms in Management)
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	ทรัพยากรมนุษย์
การจัดการทรัพยากรดำเนินงาน	วัตถุดิบ, เครื่องจักร, เงิน
นโยบายการดำเนินงาน	การจัดการ
ขั้นตอนการทำงาน	วิธีการปฏิบัติงาน

ภาพที่ 4 ตารางเปรียบเทียบปัจจัยการจัดการพลังงานกับการจัดการธุรกิจโดยการค้นคว้าและเรียบเรียงจากผู้เขียน

จากข้อมูลข้างต้นผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันของปัจจัยด้าน “การจัดการพลังงาน” และ “การจัดการธุรกิจ” ซึ่งปัจจัยที่นำมาประกอบมีความเชื่อมโยงกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยเป้าหมายสูงสุดของการกำหนดปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน คือการทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ผู้มีส่วนได้เสีย และองค์กรของตนเองมีความมั่งคั่ง และยั่งยืน (Prosperity and Sustainability) ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจขององค์กรตามความคิดของผู้เขียน คือ “**ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources-MEN)**” สืบเนื่องจากการจัดลำดับที่แสดงในภาพที่ 4 ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์จะถูกจัดให้เป็นปัจจัยแรกของภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ ดังนั้นองค์กรต้องมีการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นระบบ ตั้งแต่กระบวนการวางแผนอัตราค่าจ้าง การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุเข้าทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการและผลประโยชน์ การปฐมนิเทศ ฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ การปรับความคิด (Mindset) และเสริมแรงเชิงบวก (Positive Reinforcement) ในการทำงานให้ทรัพยากรมนุษย์เหล่านั้นเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่อย่างเต็มที่ จนนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในปัจจุบันและในอนาคต ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้เขียนจึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ

ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ตัวแปรสำคัญที่สุดต่อการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ

จากการที่ผู้เขียนได้ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยและบทความวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์พบว่า ทรัพยากรมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาและศึกษาต่อเนื่องเพราะมีผลต่อศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (จุฑารัตน์ เพ็ชรสุวรรณ, 2560: 62) สมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานของพนักงานอยู่ในระดับมาก (บัณฑิตา เพิ่มเดช, 2564: 13) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (มินตา ขวัญงาม, 2563: บทคัดย่อ) อิทธิพลของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานโดยมีสมรรถนะเป็นตัวแปรส่งผ่าน (จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์, 2565: บทคัดย่อ) จึงทำให้ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์สำคัญที่สุดต่อการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ ปัจจุบันนี้ทรัพยากรมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกไม่ใช่เพียงแค่ว่าในประเทศไทยจะมีความหลากหลายกันในเรื่องเพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ ประสบการณ์ และรุ่น (Generation) ทั้งอยู่ในวัยทำงาน (กรมอนามัย, 2566) และวัยเกษียณ ที่ยังมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ จึงเป็นความท้าทายที่ผู้บริหารจะต้องเผชิญและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น

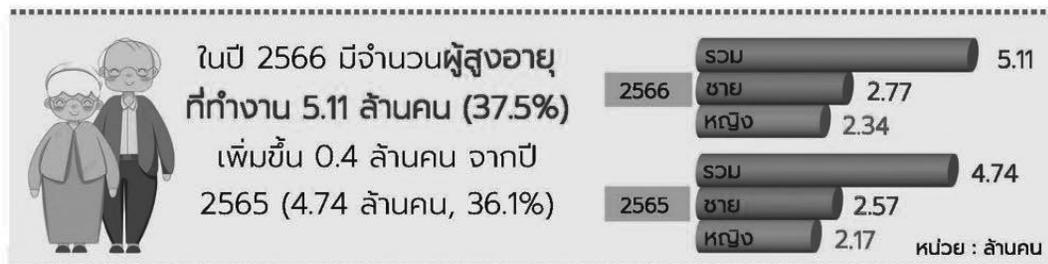

ภาพที่ 5 ข้อมูลวัยทำงาน ปี 2566

ที่มา : ฐานข้อมูลกลาง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ระบบ Health Data Center (ทะเบียนราษฎร์) ปี 2566

สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2566

ประเทศไทยมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 13.64 ล้านคน (19.5%) ของจำนวนประชากรทั้งหมดส่งผลให้ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aged society) ซึ่งหมายถึง มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 10% หรือมีคนอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 7% ของประชากรทั้งประเทศ รวมทั้งโครงสร้างของประชากรและโครงสร้างของกำลังแรงงานเปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ 6 ข้อมูลการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย ปี 2566

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ : การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบด้านทรัพยากรมนุษย์ ●

จากข้อมูลเชิงสถิติกลุ่มคนวัยทำงานและกลุ่มการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทยปี 2566 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) ทำให้ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาถึงพฤติกรรม การดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปของทรัพยากรมนุษย์ใน 5 Generations เพื่อผู้บริหารและ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์จะได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละรุ่น (Generation) ได้อย่างเข้าใจและปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับความแตกต่างในแต่ละรุ่นอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 7 แนวคิดของกลุ่มคนละรุ่น Generation
ที่มา : Beresford Research

1. Baby Boomer (ผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489 - พ.ศ. 2507)

คน Gen-B ให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นรอง และงานเป็นหลัก

จุดเด่น : มีความมุ่งมั่นและความคาดหวังในผลสำเร็จของงานอยู่ในระดับสูงมาก ทำงานอย่างจริงจัง

ภักดี อุทิศและเสียสละอย่างเต็มความสามารถ เพื่อนำองค์การสู่ความสำเร็จในระดับสูง

จุดด้อย : บ้างงาน ไม่ชอบพัฒนาตนเอง และเคร่งครัดในจารีตประเพณี

2. Generation X (พ.ศ. 2508 - พ.ศ. 2522)

คน Gen-X ให้ความสำคัญกับความสมดุลของการทำงานและการใช้ชีวิต

จุดเด่น : มีความอดทนในการทำงาน กล้าคิด กล้าทำ มุ่งมั่นในการสร้างความสมดุล

ของชีวิตการทำงานกับชีวิต

จุดด้อย : กังวลในเรื่องค่าครองชีพ มั่นใจในตนเองมากเกินไป ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก

และให้ความสำคัญในการสร้างสมดุลในงานมาก

3. Generation Y (พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2540)

คน Gen-Y ต้องการความมั่นคงในงานมาก รักตัวเองและชอบอิสระ

จุดเด่น : ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความกระตือรือร้น ต้องการรายได้ที่มั่นคงและชอบทำงานเป็นทีม

จุดด้อย : ไม่มีความอดทน เปลี่ยนงานบ่อย และไม่ชอบเงื่อนไขในการปฏิบัติงานและการใช้ชีวิตประจำวัน

4. Generation Z (พ.ศ. 2540 ขึ้นไป)

คน Gen-Z เติบโตมากับสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีต่าง ๆ

จุดเด่น : มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี พัฒนาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว และมองโลกในแง่ดี

จุดด้อย : ไม่ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เป้าหมายง่าย ขี้เกียจ

5. Generation C (แบ่งกลุ่มตามพฤติกรรมการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ก)

คน Gen-C ให้ความสำคัญและสนใจกับการใช้เทคโนโลยี โซเชียลมีเดีย มีอินเทอร์เน็ตเป็นเพื่อนคู่ใจ

จุดเด่น : ฉลาด มีความรู้รอบตัวดี ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เร็ว และหมั่นค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ

จุดด้อย : ไม่ชอบปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ไม่มีสมาธิกับการจดจ่อ และเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจริง

ภาพที่ 8 สรุปจุดเด่นและจุดด้อยของ 5 Generations โดยการค้นคว้าและเรียบเรียงจากผู้เขียน

ภาพจาก www.dreamstime.com

การจัดการความแตกต่าง ความคาดหวังและเป้าหมายของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละกลุ่มวัยทำงาน

ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 นี้ นอกเหนือจากการมุ่งเน้นผลกำไรสูงสุด (Maximize Profit) และกำหนดกลยุทธ์เพื่อการแข่งขันแล้ว ยังต้องศึกษาถึงพฤติกรรมของความแตกต่างด้านรุ่นของกลุ่มวัยทำงาน (Differences in Generations) ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ต้องหาแนวทางเพื่อจะติดต่อสื่อสารกับรุ่นของกลุ่มวัยทำงานที่แตกต่างกันในทุกระดับทั้งภายในและภายนอกองค์กรอันก่อให้เกิดความสมดุลในการปฏิบัติงานของบุคลากร (Balance at Work) ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรเดียวกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและนำองค์กรไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างมั่นคงและยั่งยืนตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขององค์กร เพราะทรัพยากรมนุษย์แต่ละรุ่น (Generation) ล้วนมีความคาดหวังและจุดมุ่งหมาย

ในความสำเร็จที่ไม่เหมือนกัน เช่น กลุ่ม Baby Boomer มีความคาดหวังในตัวผู้นำสูง คาดหวังผลสำเร็จของงานที่ตนได้รับมอบหมายอยู่ในระดับสูงมาก กลุ่ม Generation X มีความคาดหวังเรื่องการมีความสุขมีความเป็นอยู่ที่ดี มากกว่ามีความคาดหวังในตัวผู้นำ และ Generation Y มีความคาดหวังในการสร้างความสำเร็จร่วมกับผู้อื่นโดยจะต้องไม่รับผิดชอบภาระงานที่นอกเหนือจากที่ตนได้รับมอบหมาย เป็นต้น จากงานวิจัยเรื่องการทำงานร่วมกับคนต่างวัยพบว่าในปัจจุบันทุก ๆ องค์กรมีประชากรอย่างน้อยสามเจนเนอเรชันเหมือน ๆ กัน ซึ่งกำลังทำงานร่วมกัน ทำให้ทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม ตลอดจนมีความต้องการในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งคนในทุกองค์กร มักเจอปัญหาเหล่านี้ไม่แตกต่างกัน ตามแนวคิดของมันน์ไฮม์ (Mannheim, 1952) กล่าวว่า บุคคล ต้องประสบกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน เพื่อที่จะได้เกิดการรวมตัวกันเป็นรุ่นเดียวกัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับข้อสันนิษฐานที่ว่าคนรุ่นหนึ่ง ๆ ควรจะต้องผ่านกระบวนการเดียวกันในบริบท เฉพาะของประเทศนั้น (เดชา วัฒนไพศาล, 2552: บทคัดย่อ) อายุที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ ทีมงาน การทำงานเป็นทีมควรให้มีการผสมพนักงานที่อยู่ใน Generation X คือช่วงอายุ 41 – 55 ปี เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน ซึ่งกลุ่มคนที่มีอายุในช่วงดังกล่าวจะมีความรับผิดชอบ เพื่อที่จะได้นำความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ จากบุคลากรที่มีความอาวุโสมาเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรคนอื่น ๆ เนื่องจากบุคลากรที่มีอายุในช่วงดังกล่าว มักจะมีประสบการณ์แนวทางในการทำงานและความรับผิดชอบสูง ซึ่งจะช่วยเป็นแบบอย่างและช่วยเพิ่มทักษะให้แก่บุคลากรที่อายุน้อยกว่าได้เรียนรู้และเอาเป็นแบบอย่าง เพื่อช่วยให้ประสิทธิภาพการทำงานดียิ่งขึ้นตามหลักการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (ภัทร นีละเสวี, 2564: 14) อีกประเด็นที่ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ จะต้องให้ความสนใจคือการศึกษาด้านพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นจากการทำงานและการใช้ชีวิตที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มวัยทำงานที่เรียกว่า โรค NCDs (Non-Communicable Diseases) อาทิ โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคกระดูกพรุน โรคความดันโลหิตสูง โรคออฟฟิศซินโดรม โรคหัวใจ โรคกรดไหลย้อน โรคอ้วนลงพุง โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ โรคเมะเร็ง และโรคภูมิแพ้ (โรงพยาบาลบางปะกอก 3, 2566) นอกจากนี้ควรต้องให้ความสนใจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรโดยเฉพาะภาวะทางจิตใจของบุคลากรที่เกิดขึ้นตามกระแสสังคม โดยผู้เขียนขอเสนอตัวอย่าง 2 พฤติกรรมที่เกิดตามกระแสสังคมในปัจจุบันอันส่งผลต่อศักยภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้แก่

1. ภาวะหมดไฟในการทำงาน (Burn Out) คือภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจที่เป็นผลมาจากความเครียดเรื้อรังในที่ทำงานและไม่ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (พิชญ์ พิเศษสาร, 2563) โดยแบ่งลักษณะอาการออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เหนื่อยล้าทางอารมณ์ รู้สึกหมดพลัง สูญเสียพลังจิตใจ 2) มีทัศนคติเชิงลบต่อความสามารถในการทำงานของตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในความสำเร็จ และ 3) ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ความสัมพันธ์ในที่ทำงานเหินห่างหรือเป็นไปทาง

ลบ และ 2. ภาวะลาออกจากการทุ่มเททำงาน (Quiet Quitting) คือภาวะที่ขณะนี้จะเกิดกับกลุ่มคนวัยทำงานใน Generation Y และ Generation Z ซึ่งไม่ได้หมายถึงภาวะที่กลุ่มวัยทำงาน 2 กลุ่มนี้พร้อมใจกันลาออกจากงานประจำ แต่กลุ่มวัยทำงาน 2 กลุ่มนี้ยังทำงานประจำอยู่เหมือนเดิมในตำแหน่งเดิม เพียงแต่จะทำงานและรับผิดชอบงานเท่าที่จำเป็นเท่านั้นเอง หหมดความทะเยอทะยานความคาดหวังกับอนาคต คิดและมองว่าตนเองไม่เห็นโอกาสความก้าวหน้าในชีวิตเหมือนคนหมดหวังในการทำงานและอนาคต จึงเลือกใช้ชีวิตการทำงานประจำในแบบที่จะไม่ทำอะไรไปมากกว่าที่จำเป็น ทำตามที่ได้รับมอบหมายในระดับพื้นฐานขั้นต่ำ หรือทำให้น้อยที่สุด เอาแค่พออยู่รอด ในการปฏิบัติงานแต่ละวัน (มาเรีย คอร์โดวิกซ์, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษนี้เป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากกว่าอดีต จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์จะต้องจัดการตนเองในการยอมรับ ปรับตัวและบูรณาการเพื่อความอยู่รอดขององค์การภายใต้วิกฤติและสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

unสรุป

การจัดการ (Management) นั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้กำหนด ทัศนะการจัดการมาตั้งแต่ยุคก่อนคลาสสิกจนถึงปัจจุบัน การจัดการมีความสำคัญที่ครอบคลุมในศาสตร์ของการปฏิบัติงานสำหรับองค์การในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการจัดการพลังงาน การจัดการธุรกิจ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการการตลาด การจัดการการผลิต การจัดการการเงิน ฯลฯ ทุกศาสตร์ของการจัดการล้วนมีความเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์กันตั้งแต่กระบวนการแรกของการดำเนินงานจนถึงกระบวนการสุดท้าย และคงความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นพลวัต (Dynamic) บทความนี้จากการทบทวนวรรณกรรม บทความและงานวิจัยที่ผู้เขียนได้กล่าวข้างต้น พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ให้ความสำคัญ ณ ระดับมากที่สุดในทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐหรือภาคเอกชนตามศาสตร์ด้านการจัดการ อาทิเช่น การจัดการการตลาด การจัดการการผลิต การจัดการการเงิน ล้วนแต่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์เพราะการจัดการธุรกิจจะเกิดขึ้นและเห็นผลได้ต้องเกิดจากทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์ 5 แนวทางเพื่อให้ผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการพลังงาน การจัดการธุรกิจ โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจภายใต้วิกฤติการณ์และสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในกลุ่มวัยทำงานที่แตกต่างกันเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

แนวทางในการบริหารจัดการ 5 แนวทาง มีดังนี้

1. ต้องตระหนักถึงความสำคัญและศึกษา ศาสตร์ของการจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังต้องมีความสามารถในการใช้ศิลปะสำหรับการทำงานร่วมกันกับกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่าง กัน มุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์มากกว่าผลสำเร็จของงาน เรียนรู้การสร้างบรรยากาศ ที่ดีในสถานที่ทำงานเพื่อให้บุคลากรทุกคนในทุกระดับมีความประทับใจและสบายใจในการปฏิบัติงาน

2. ต้องเข้าใจและหมั่นศึกษาถึงความแตกต่าง ความคาดหวัง เป้าหมายและพฤติกรรม/ ภาวะทางอารมณ์ของกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน รวมถึงพฤติกรรมของกลุ่มคนวัยทำงานที่เกิดขึ้น ตามกระแสสังคม เปิดใจยอมรับในความแตกต่าง และความหลากหลายที่เกิดขึ้นกับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ให้กับองค์กร

3. ต้องวิเคราะห์และกำหนดคุณสมบัติตำแหน่งงาน อัตราค่าตอบแทน สวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ๆ หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงาน และตารางแสดงความก้าวหน้าใน ตำแหน่งงานให้ชัดเจนและโปร่งใส เพื่อให้กลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกันมีความเข้าใจและปฏิบัติได้จริง มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในการทำงาน และประกาศให้บุคลากรทุกคนในทุกระดับทั้งบุคลากรภายในและ ภายนอกองค์กรรับทราบก่อนที่จะมีการปฏิบัติงานจริง

4. ต้องฝึกทักษะในการสื่อสารกับกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกันเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิง บวก เสริมแรงเชิงบวก แสดงความชื่นชม เปิดโอกาสและยอมรับกับผลสำเร็จ/ความล้มเหลวของงาน ที่บุคลากรนำเสนอ ฝึกเป็นผู้ฟังที่ดีมากกว่าเป็นผู้พูดที่สร้างแรงกดดัน

5. ต้องเปิดโอกาสและสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เหมาะสมกับกลุ่มคนวัยทำงานที่แตกต่างกัน ให้มีโอกาสในการแข่งขันตามรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง มีความเท่าเทียมในการทำงาน ส่งเสริมโอกาสการทำงานที่มีความท้าทาย และพร้อมในการยอมรับการปฏิเสธคำสั่งที่อาจเกิดขึ้น

หากผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์นำข้อเสนอแนะ 5 แนวทางที่ผู้เขียนสรุปมาจากการ ค้นคว้าและเรียบเรียง (ตระหนัก-เข้าใจ-วิเคราะห์-ฝึกทักษะ-เปิดโอกาส) และมีศิลปะในการนำ 5 แนวทางไปปฏิบัติในการจัดการทรัพยากรมนุษย์แล้ว จะทำให้ปัญหาความแตกต่างในกลุ่มวัยทำงาน ลดน้อยลงหรืออาจไม่เกิดขึ้น เพราะทุกคนในทุกระดับมีการตระหนักรับรู้ เข้าใจ เข้าถึง และปฏิบัติ ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์ใน ทุกกลุ่มคนวัยทำงานอย่างมีนัยสำคัญ

รายการอ้างอิง

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2567). *สรุปผลที่สำคัญของการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2566 (ไตรมาสที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน)*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.nso.go.th/>
- ฐานข้อมูลกลาง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2566). *ข้อมูลวัยทำงานปีงบประมาณ 2566*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567. จาก <https://dohdatacenter.anamai.moph.go.th/index.php?r=groupdata/index&group=1&id=3>
- ภทร นีละเสวี. (2566). *ประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากรต่างเจนเนอเรชั่น : กรณีศึกษาบุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเรื่องดื่มแอลกอฮอล์*. การค้นคว้าอิสระโครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์ และปณิตา ลิ้มเรืองรอง. (2565, มกราคม-มิถุนายน). “อิทธิพลของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโดยมีสมรรถนะของพนักงานเป็นตัวแปรส่งผ่าน”. *วารสารครีนครีนทรวีโรตมวิจัยและพัฒนา* 14(27): 75-86.
- มาเรีย คอร์โดวิกซ์. (2565, กันยายน). “Quiet Quitting เบื่องานไม่ได้อยากลาออก” *บทความวิชาการด้านพฤติกรรมเชิงองค์กร มหาวิทยาลัยนอตติงแฮม*.
- บัณฑิตา เพิ่มเดช. (2564). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนกลาง*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัยคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิชญ์ พิเศษสิทธิ์. (2563, มกราคม). “ภาวะหมดไฟในการทำงานคืออะไร” *บทความสาระความรู้เวชศาสตร์ป้องกันฟรีเมียร์ไลฟ์เซ็นเตอร์ โรงพยาบาลพญาไท*.
- โรงพยาบาลบางปะกอก 3. (2563). *โรค NCDs คืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2567. จาก https://www.Bangpakok3.com/care_blog/view/166
- มินตา ขวัญงาม. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในองค์กรของพนักงานภาคเอกชน กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์ณดา เลิศปกรณ์ธีรทัต. (2562). *ทัศนคติที่มีผลต่อการทำงานร่วมกับคนต่างวัยของประชากรที่มีงานทำในกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2560). *หลักสำคัญของการจัดการพลังงาน*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.zeroenergy.co.th/energy-management-system-article/>

- ปัจจัยสำคัญในการจัดการพลังงานและการจัดการธุรกิจ : การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบด้านทรัพยากรมนุษย์ ●

จุฑารัตน์ เพ็ชรสุวรรณ. (2560). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมบางกอกเซ็นเตอร์. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Beresford Research. (2024). *Age Range by Generation in 2024*. Retrieved May 31, 2024 from <https://www.beresfordresearch.com/age-range-by-generation/>

Harold Koontz, Cyril O'Donnel and Heinz Wehrick. (1996). *Essentials of Management*. (11th ed.). McGraw Hill, McGraw Hill Education 2010.

การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของพู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน

Home Loan Debt Management of Borrowers by Accounting to Increase Financial Efficiency

วาริสรา เทียมทัต Warissara Thiamthat*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี และ 2) ศึกษาอิทธิพลของการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี ที่มีต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป็นผู้กู้จากหน่วยโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 175,315 ราย กลุ่มตัวอย่าง 400 ราย เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC 0.96 และค่าความเชื่อมั่น α 0.76 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบ Offline และ Online วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี ผู้กู้ควรดำเนินการตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง ลำดับแรก : การเลือกแหล่งเงินกู้จะต้องทำตารางบัญชีลิสต์ (List) รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินกู้จากสถาบันธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ ลำดับสอง: การชำระคืนเงินต้น จะต้องวางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติม (“โปะ”) เมื่อมีกระแสเงินสดเข้ามา เพื่อลดต้น-ลดดอกเบี้ย จะช่วยลดภาระหนี้ ทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น และลำดับสาม: การบริหารอัตราดอกเบี้ย จะต้องตรวจสอบเมื่อครบ 3 ปี แล้วยังไม่สามารถปิดยอดเงินกู้ได้ ให้เตรียมรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารอื่นที่ดอกเบี้ยถูกกว่า 2) การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ดังนั้น การนำผลวิจัยไปใช้ ผู้กู้จำเป็นต้องเลือกแหล่งเงินกู้ ทำบัญชีเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย บริหารการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

คำหลัก : การบริหารหนี้สินเชื่อบ้าน, การจัดทำบัญชี, ประสิทธิภาพด้านการเงิน

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the management of home-loan debt by borrowers with accounting, and 2) examine the influence of managing home-loan debt using accounting on financial efficiency. This research was quantitative. The population consisted of 175,315 borrowers from the housing-transfer units in the Bangkok Metropolitan Region and its periphery, with a sample size of 400. The research tool used was a questionnaire, which was validated by three experts with an IOC (Index of Item-Objective Congruence) value of 0.96 and a reliability coefficient (α) of 0.76. Data collection was conducted both offline and online. The data were analyzed through descriptive statistics and the research hypothesis was tested using multiple regression analysis.

The research findings revealed that 1) in managing home-loan debt through accounting, borrowers prioritized their actions as follows: First, selecting a loan source by creating a list of loan sources from both public and private commercial banks to facilitate their decision-making. Second, for principal repayment, borrowers planned monthly additional payments (overpayments) when they had cash flow so as to reduce the principal thus alleviating debt faster. Third, in managing interest rates, if the loan could not be fully repaid after three years, borrowers would look for a refinance with another bank for lower interest rates. 2) The management of home-loan debt through accounting influenced financial efficiency thus supported the research hypothesis. Therefore, in applying these research findings, it is recommended that borrowers should select loan sources, create a comparative accounting of housing loans, and effectively manage the repayment of principal and interest.

Keywords: Home Loan Debt Management, Accounting, Financial Efficiency

1. บทนำ

การกู้เพื่อขอสินเชื่อบ้านนั้นสำคัญมาก สำหรับผู้ที่ไม่มีเงินก้อนที่จะสามารถซื้อบ้านด้วยเงินสดได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นจากผลกระทบของโควิด-19 แต่ตลาดอสังหาริมทรัพย์ของไทยเป็นตลาดที่ใหญ่แต่มีความต้องการขาย (Supply) และความต้องการซื้อ (Demand) สูง ในปี 2565 มีการปล่อยสินเชื่อบ้านหรือการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยจากผลิตภัณฑ์ทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ของเอกชนและของรัฐบาลยอดสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 322,487 ล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) ซึ่งในแต่ละจังหวัด จะเลือกซื้อที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว ราคา 3-4 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ผู้กู้ตระหนักดีว่าเมื่อกู้ซื้อบ้าน จะต้องรับภาระอัตราดอกเบี้ยที่สูงและระยะเวลาเป็นนี่ยาวนาน เมื่อผ่อนชำระครบตามระยะเวลา เช่น 30 ปี ราคาบ้านที่ผ่อนชำระจาก 3 ล้านบาท เมื่อจ่ายรวมเงินต้นและดอกเบี้ยแล้วผู้กู้จะต้องจ่ายสูงถึง 5-6 ล้านบาท ซึ่งสูงเป็นอีกเท่าตัว และมีความเสี่ยงที่จะชำระไม่ไหวระหว่างทางหากเกิดความเสียดใด ๆ ที่ไม่คาดคิด ในการยื่นขอสินเชื่อบ้านจากธนาคาร มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้กู้ต้องใส่ใจกับอัตราดอกเบี้ย และอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำ (Minimum Retail Rate: MRR) ซึ่งจะเป็นอัตราดอกเบี้ยรูปแบบลอยตัว (Floating Rate) แต่ธนาคารจะกำหนดลอยตัวที่สูงและต่ำแตกต่างกัน MRR ธนาคารเรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำใช้คำนวณเป็นอัตราดอกเบี้ยบ้านที่มี Rate เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอขึ้นอยู่กับนโยบายการบริหารทรัพย์สินและหนี้สินของธนาคาร และการแข่งขันของตลาด (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2567) ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูง ค่าครองชีพสูง สวนทางกับรายได้ของผู้กู้ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 50,000 บาท ส่งผลต่อการอนุมัติสินเชื่อของธนาคาร ทำให้เกิดความไม่สมดุลของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ อัตราที่อยู่อาศัยว่างในประเทศไทยได้แก่ บ้านเดี่ยว บ้านแฝด คอนโดมิเนียม ทาวน์เฮาส์ ทาวน์โฮม และอาคารพาณิชย์ ที่ยังขายมีจำนวนมากถึง 1.3 ล้านหลัง ทำให้มีอุปทานสะสมในตลาดสูง (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2566) ขณะที่ ความต้องการที่อยู่อาศัยในไตรมาส 1 ปี 2566 พบว่ามีหน่วยโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยทั่วประเทศจำนวน 84,619 หน่วยมูลค่า 241,167 ล้านบาท มูลค่าสินเชื่อที่อยู่อาศัยบุคคลทั่วไปปล่อยใหม่ทั่วประเทศ มีจำนวน 152,817 ล้านบาท และสินเชื่อที่อยู่อาศัยบุคคลค้างทั่วประเทศจำนวน 4,775,515 ล้านบาท

จากการศึกษาปัญหาของหนี้สินซื้อบ้าน พบว่า 1) ผู้ซื้อบ้านราคาต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อย ที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งบ้านที่ราคาต่ำกว่า 3 ล้าน จัดอยู่ในกลุ่มอันตรายในการปล่อยสินค้าจากธนาคาร เนื่องจากมีหนี้เสียค่อนข้างสูงส่งผลให้ธนาคารไม่อนุมัติเงินกู้สูงกว่าร้อยละ 70 (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2566) 2) ในกรณีเกิดปัญหาเนื่องจากต้องผ่อนชำระในระยะยาว มีผู้กู้บางส่วน ไม่ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ซึ่งนำมาซึ่งสาเหตุของการยึดทรัพย์

จากธนาคารที่ปล่อยสินเชื่อ (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2567) 3) การมีรายได้ที่จำกัดทำให้ต้องใช้จ่ายเงินแบบเดือนต่อเดือน อีกทั้งมีภาระหนี้ที่ต้องผ่อนชำระ และไม่มีการจัดทำบัญชีควบคุมการใช้จ่ายจึงทำให้ขาดประสิทธิภาพด้านการเงิน 4) ลักษณะหนี้บ้าน เป็นหนี้ระยะยาวที่มีอายุสัญญาในการผ่อนชำระตั้งแต่ 10-30 ปี ดังนั้นวงเงินกู้จึงค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับระดับรายได้ อัตราดอกเบี้ยในช่วงแรกอยู่ในระดับต่ำ และจะปรับเพิ่มสูงขึ้นในระยะถัดไป ส่งผลให้ภาระดอกเบี้ยรวมอาจเป็นจำนวนที่สูงมากเมื่อเทียบกับวงเงินกู้ 5) บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร) ได้รายงานภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัว ทำให้มีความเสี่ยงสูงในการอนุมัติเงินกู้จากสถาบันการเงิน และ 6) ผลกระทบจากหนี้ครัวเรือนส่งผลต่อกำลังซื้อของผู้บริโภค ประกอบกับแนวโน้มการปรับขึ้นดอกเบี้ย และการเข้มงวดการอนุมัติสินเชื่อที่อยู่อาศัย (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2566)

จากปัญหาดังกล่าวหากนำแนวคิดการบริหาร (มัญญณ์ภูฏ โภชนจันทร์, 2566) จัดการหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชี (วริสสร่า เทียมทัต และคณะ, 2560) มาประยุกต์ใช้จะช่วยแก้ไขปัญหาลดผลกระทบเชิงลบต่อผู้กู้ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงินได้ เช่น ในการบริหารจัดการหนี้บ้าน ผู้กู้หรือลูกหนี้ควรจัดทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายในระยะยาว ควรประเมินแนวโน้มรายรับ-รายจ่ายของตนเองในช่วงเวลาที่นานกว่า 12 เดือน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) เนื่องจากหนี้บ้านเป็นภาระผูกพันระยะยาวที่มีวงเงินค่อนข้างสูง การวางแผนทางการเงินระยะยาวจะช่วยให้สามารถปรับตัวได้อย่างทันเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

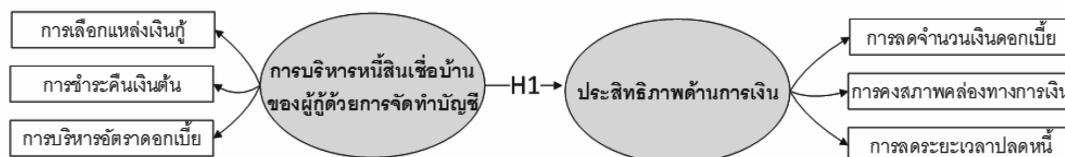
1. เพื่อศึกษาการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน

3. สมมติฐานการวิจัย

H₁: การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้สร้างบนพื้นฐานแนวคิดของ มนูญณ์ภูฏ์ โภชนจันทร (2566); วิธึสรร รเ็ยมทัด และคณะ (2560); สายสุณี ปรดบัณาค และคณะ (2566); ณีษาพรธรม ป้องชาวลา (2565)

4. วรธณกรธรมทักัทยวข้อง

การบริหารจัดการ จะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย (อัจฉรียา พุทอชโนรสสกุล และคณะ, 2566) ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีความพร้อมด้านข้อมูล ชอบเข้าสังคม อารมณดี มีความประนีประนอม เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น มีความสามารถในการประสานงานที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ (แก้วภัทธา จิตรอักษร และคณะ, 2565) การบริหารจัดการเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐบาล องค์กรธุรกิจ (มนูญณ์ภูฏ์ โภชนจันทร, 2566) นอกจากนี้ การจัดทำบัญชี คือการบันทึก รายการต่าง ๆ ระบบการบัญชีมีความจำเป็นต่อการบริหาร จัดการชีวิตประจำวัน และจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับภาคธุรกิจการค้า ที่ต้องจัดทำบัญชีตามกฎหมาย ซึ่งบัญชีนั้นมีอยู่หลายประเภท ได้แก่ 1) บัญชีประเภทสินทรัพย์ 2) บัญชีประเภทหนี้สิน และ 3) บัญชีประเภทส่วนของผู้เจ้าของ (วิธึสรร รเ็ยมทัด และคณะ, 2560) การทำบัญชียังมีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ซึ่งปัจจุบันมีการส่งเสริมให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีรู้จักแนวคิดบัญชีครัวเรือน โดยภาครัฐบาล มีการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินแก่ประชาชน (วิธึสรร รเ็ยมทัด และคณะ., 2560) ขณะที่การบริหารหนี้สินเชือบ้าน เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการผ่อนชำระหนี้ระยะยาว ดังนั้น ด้วยระยะเวลาที่ยาวนานทำให้ความเสี่ยงทางการเงินเกิดขึ้นเสมอ ผู้กู้จะต้องบริหารสินเชือบ้านตั้งแต่ การเลือกแหล่งเงินทุน เช่น การจัดทำตารางบัญชีลิสต์รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินทุนจากสถาบันธนาคาร พาณิษฐ์ทังของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจยื่นกู้ และ การชำระคืนเงินต้น จะต้องมี การวางแผนชำระให้มากกว่ายอดจ่ายรายเดือนเพื่อร่นระยะเวลาให้หมดภาระหนี้สินเร็วขึ้น เช่น โดยการ

ทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายใน ระยะยาว (สายสุณี ประดับนาค และคณะ, 2566) เพื่อป้องกันการเงินสะสมที่จะส่งผลทำให้การผ่อนชำระรายงวดนั้นหยุดชะงักได้ ตลอดจน การบริหารอัตราดอกเบี้ย ซึ่งผู้กู้อย่างใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์กู้บ้าน อาจยังไม่ทราบว่าอัตราดอกเบี้ยจะมีราคาถูกในช่วง 3 ปีแรกเท่านั้น ดังนั้น หากไม่สามารถผ่อนชำระหรือปิดหนี้ได้ใน 3 ปี จึงควรทำการบริหารความเสี่ยงอัตราดอกเบี้ย เมื่อมีแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น (ณิชาพรรณ ป้องขวาลา, 2565) หรือทำการ รีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปยังธนาคารอื่นที่รับข้อเสนออัตราดอกเบี้ยที่ถูกกว่าธนาคารเดิม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ประชากรการวิจัย เป็นผู้กู้จากหน่วยโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 175,315 ราย จำแนกเป็นห้องชุด 90,077 ราย ทาวน์เฮ้าส์ 51,111 ราย บ้านเดี่ยว 20,392 ราย และ อื่น ๆ 13,735 ราย (ศูนย์ข้อมูลสังหาริมทรัพย์, 2560) กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 400 ราย ใช้วิธีกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967) ขณะที่เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน รวม 42 ข้อคำถาม ที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ข้อคำถามพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมดังบางส่วนในหัวข้อ 4.1 – 4.4 ข้างต้น ร่วมกับการสังเคราะห์ใหม่โดยผู้วิจัย ทั้งนี้ เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความน่าเชื่อถือได้ค่า IOC = 0.96 และค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.76$ ผ่านเกณฑ์ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การแจกแบบ Offline และ Online ผ่านเครือข่ายตัวแทนฝ่ายสินเชื่อของธนาคาร ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 เดือน ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2567 จากนั้นจึงนำเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลผล โดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับในแบบสอบถามของ (Best & Kahn, 1993) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความสำคัญ ทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

6. ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 : เพื่อศึกษาการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี

ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ตอบ 400 คน

การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD	แปลผล	อันดับ
การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี	4.32	0.76	มาก	-
1. การเลือกแหล่งเงินกู้	4.38	0.79	มาก	(1)
1.1 ทำตารางบัญชีลิสต์ (List) รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินกู้จากสถาบันธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ	4.89	0.92	มากที่สุด	1
1.2 ทำบัญชีเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โพรโมชัน และเงื่อนไขต่าง ๆ	4.72	0.81	มากที่สุด	2
1.3 ทำบัญชีเปรียบเทียบชื่อเสียง การให้บริการ ความคล่องตัว ความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร ความรวดเร็วในการให้บริการของพนักงานธนาคารนั้น ๆ	4.20	0.76	มาก	4
1.4 ทำเช็กลิสต์ (check List) สรุปรทุกเงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ	4.21	0.65	มาก	3
2. การชำระคืนเงินต้น	4.36	0.75	มาก	(2)
2.1 ทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายในระยะยาว	4.61	0.88	มากที่สุด	2
2.2 จัดบันทึกและประเมินแนวโน้มรายรับ-รายจ่ายของตนเองในช่วงเวลาที่นานกว่า 12 เดือน	4.50	0.74	มากที่สุด	4
2.3 จัดทำแผนการเงินระยะยาว และวางแผนหารายได้เพิ่มช่องทางอื่น	4.54	0.92	มากที่สุด	3
2.4 วิเคราะห์ความเสี่ยงของตนเองด้านการเงิน เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างทันเวลา	4.12	0.64	มาก	6
2.5 ตั้งระบบแจ้งเตือน และผ่อนชำระเต็มจำนวนตามกำหนดเวลา	4.10	0.70	มาก	7
2.6 ตั้งเป้าหมายต้องไม่ให้มีเบี้ยปรับเกิดขึ้น	4.05	0.67	มาก	8

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ตอบ 400 คน (ต่อ)

การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD	แปลผล	อันดับ
2.7 วางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติม (“โปะ”) เมื่อมีกระแสเงินสดเข้ามา เพื่อลดต้น-ลดดอกเบี่ย จะช่วยลดภาระหนี้ทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น	4.72	0.81	มากที่สุด	1
2.8 เก็บหลักฐานการผ่อนชำระทุกงวด อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตรวจสอบหรือโต้แย้งหากระบบชำระหนี้บ้านผ่านเว็บไซต์ของธนาคารมีข้อมูลผิดพลาดเกิดขึ้น	4.24	0.64	มาก	5
3. การบริหารอัตราดอกเบี้ย	4.22	0.75	มาก	(3)
3.1 ทำการบริหารความเสี่ยงอัตราดอกเบี้ย เมื่อมีแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น	4.04	0.72	มาก	5
3.2 วางแผนการเงินให้พร้อมเมื่อดอกเบี้ยเพิ่ม และรายจ่ายพุ่งสูงกว่าเดิม	3.91	0.68	มาก	7
3.3 เมื่อดอกเบี้ยขาขึ้น ให้ดูว่าสินเชื่อบ้านของเราคิดดอกเบี้ยแบบใด เป็นแบบคงที่หรือแบบลอยตัว	3.96	0.79	มาก	6
3.4 ให้ตรวจสอบว่าดอกเบี้ยของเรากี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ย 3 ปี กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ยตลอดอายุสัญญาที่เปอร์เซ็นต์ (%)	4.60	0.85	มากที่สุด	2
3.5 ทำการทบทวน ตัวเราเลือกข้อเสนออัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมแล้วหรือไม่	4.14	0.69	มาก	4
3.6 ระหว่างผ่อนชำระ ต้องรักษาประวัติเครดิตให้ดีเหมือนเดิม เพื่ออนาคตอันใกล้ที่ต้องยื่นกู้ใหม่อีกครั้ง	4.20	0.71	มาก	3
3.7 เมื่อครบ 3 ปี แล้วยังไม่สามารถปิดยอดเงินกู้ได้ ให้เตรียมรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารอื่นที่ดอกเบี้ยถูกกว่า	4.71	0.81	มากที่สุด	1

การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD	แปลผล	อันดับ
ประสิทธิภาพด้านการเงิน	4.39	0.77	มาก	-
1. การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชีช่วยลดจำนวนเงินดอกเบี้ย	4.61	0.79	มากที่สุด	(1)
2. การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชีช่วยคงสภาพคล่องทางการเงิน	4.01	0.71	มาก	(3)
3. การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชีช่วยลดระยะเวลาปลดหนี้	4.54	0.82	มากที่สุด	(2)

จากตารางที่ 1 สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า “การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี” ผู้กู้ควรดำเนินการตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง ดังนี้

ลำดับแรก : การเลือกแหล่งเงินกู้ จะต้อง 1) ทำตารางบัญชีลิสต์ (List) รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินกู้จากสถาบันธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ 2) ทำบัญชีเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โพรโมชัน และเงื่อนไขต่าง ๆ และ 3) ทำรายการตรวจสอบ (Checklist) สรุปทุกเงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ

ลำดับสอง : การชำระคืนเงินต้น จะต้อง 1) วางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติม (“โปะ”) เมื่อมีกระแสเงินสดเข้ามา เพื่อลดต้น-ลดดอกเบี้ย จะช่วยลดภาระหนี้ทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น 2) ทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายในระยะยาว และ 3) จัดทำแผนการเงินระยะยาว และวางแผนหารายได้เพิ่มช่องทางอื่น

ลำดับสาม : การบริหารอัตราดอกเบี้ย จะต้อง 1) เมื่อครบ 3 ปี แล้วยังไม่สามารถปิดยอดเงินกู้ได้ ให้เตรียมรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารอื่นที่ดอกเบี้ยถูกกว่า 2) ให้ตรวจสอบว่าดอกเบี้ยของเราก็เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ย 3 ปี ก็เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ยตลอดอายุสัญญาที่เปอร์เซ็นต์ (%) และ 3) ระหว่างผ่อนชำระ ต้องรักษาประวัติเครดิตให้ดีเหมือนเดิม เผื่ออนาคตอันใกล้ที่ต้องยื่นกู้ใหม่อีกครั้ง

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 : เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน

ผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

Variable	B	Std. Error	Beta ^β	t	Sig.
(Constant)	0.742	0.206		3.581	0.000**
การเลือกแหล่งเงินกู้ (X ₁)	0.220	0.071	0.252	3.060	0.002**
การชำระคืนเงินต้น (X ₂)	0.178	0.086	0.194	2.004	0.046*
การบริหารอัตราดอกเบี้ย (X ₃)	0.230	0.103	0.240	2.152	0.032*
R = 0.820, R ² = 0.680, Adjusted R ² = 0.691, F = 70.436, Sig. = 0.000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 สมการพยากรณ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = 0.742 + 0.220X_1 + 0.178X_2 + 0.230X_3$$

สมการพยากรณ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y = 0.252X_1 + 0.194X_2 + 0.240X_3$$

จากสมการข้างต้นอธิบายได้ว่า

หากปัจจัย การเลือกแหล่งเงินกู้ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ประสิทธิภาพด้านการเงินจะเพิ่มขึ้น 0.252 หน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หากปัจจัย การชำระคืนเงินต้น เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ประสิทธิภาพด้านการเงิน จะเพิ่มขึ้น 0.194 หน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หากปัจจัย การบริหารอัตราดอกเบี้ย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะทำให้ประสิทธิภาพด้านการเงิน จะเพิ่มขึ้น 0.240 หน่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบข้างต้นสรุปผลได้ว่า การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี มีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ตัวแปรอิสระร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม สามารถสรุปได้ว่า มีความสอดคล้องกับสมมติฐาน

ดังนั้น H_1 : การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพด้านการเงิน” จึงยอมรับสมมติฐาน

7. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปและอภิปรายผล “การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเงิน” ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

7.1 การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.32 สำคัญระดับมาก โดยการเลือกแหล่งเงินกู้ ค่าเฉลี่ย 4.38 สำคัญระดับมาก ข้อคำถาม ที่สำคัญระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ทำตารางบัญชีลิสต์ (List) รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินกู้จากสถาบันธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ และ 2) ทำบัญชีเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โปรโมชั่น และเงื่อนไขต่าง ๆ สอดคล้องกับ ศรัญญา รักสงฆ์ และปิยองโฮ ยู (2561) ที่ว่า การเลือกแหล่งเงินกู้ จะเลือกเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์เป็นหลักตามด้วยของภาครัฐ โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ทางการเงินเป็นหลัก เช่นเดียวกับ อนุวัฒน์ อ้นประเสริฐ และพุทธิธร จิรายุส (2567) ที่ว่า การตัดสินใจเลือกใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยจะตัดสินใจจากผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการ ส่วนการชำระคืนเงินต้น ค่าเฉลี่ย 4.36 สำคัญระดับมาก ข้อคำถาม ที่สำคัญระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายในระยะยาว 2) จัดทำแผนการเงินระยะยาว และวางแผนหารายได้เพิ่มช่องทางอื่น และ 3) วางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติม (“โปะ”) เมื่อมีกระแสเงินสดเข้ามาเพื่อลดต้น-ลดดอกเบี้ย จะช่วยลดภาระหนี้ทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ อักษรสาร (2560) ในด้านวางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติมเมื่อมีกระแสเงินสดเข้า ที่ว่า งบกระแสเงินสดคือ รายงานที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อแสดงการได้มาและใช้ไปของเงินสด โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน และ สายสุณี ประดับนาค และคณะ (2566) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการทางการเงินของครัวเรือน รายจ่ายครัวเรือน ต้องทำบัญชี เช่น ค่าผ่อนชำระสินค้าต่าง ๆ ค่าเลี้ยงดูบิดา มารดา และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สินจากแหล่งเงินกู้มากกว่า 1 แหล่ง ขณะที่ การบริหารอัตราดอกเบี้ย ค่าเฉลี่ย 4.22 สำคัญระดับมาก ข้อคำถาม ที่สำคัญระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ให้ตรวจสอบว่าดอกเบี้ยของเรากี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถ้าเฉลี่ย 3 ปี กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถ้าเฉลี่ยตลอดอายุสัญญาที่กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และ 2) เมื่อครบ 3 ปี แล้วหากยังไม่สามารถปิดยอดเงินกู้ได้ ให้เตรียมรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารอื่นที่ดอกเบี้ยถูกกว่า สอดคล้องกับ นิชาพรรณ บ้องขวลา (2565) ที่ศึกษาเรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้

เงิน จากบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยและอัตราดอกเบี้ยผิดนัดในพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยผิดนัด และกำหนดวิธีการคำนวณดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ให้เหมาะสม

7.2 ประสิทธิภาพด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.32 สำคัญระดับมาก ข้อคำถาม ที่สำคัญระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชีช่วยลดจำนวนเงินดอกเบี้ย และ 2) การบริหารหนี้สินเชื่อบ้านด้วยการจัดทำบัญชีช่วยลดระยะเวลาปลดหนี้ สอดคล้องกับ รัตนา ศรีนวน และคณะ (2563). ในด้านประสิทธิภาพด้านการเงิน ที่ว่า สถาบันการเงินมีบทความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเงินของประเทศ โดยที่ 1) ประสิทธิภาพทางเทคนิคมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานด้านการเงิน และ 2) การใช้ประโยชน์สินทรัพย์ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานด้านการเงิน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในการบริหารหนี้สินเชื่อบ้านของผู้กู้ด้วยการจัดทำบัญชี ผู้กู้จะต้องการเลือกแหล่งเงินกู้ โดยการทำการร่างบัญชีลิสต์ (List) รายการเปรียบเทียบแหล่งเงินกู้จากสถาบันธนาคารพาณิชย์ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ 2) ผู้กู้จะต้องทำบัญชีเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โพรโมชัน และเงื่อนไขต่าง ๆ และทำการตรวจสอบ (Checklist) สรุปทุกเงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ 3) ในการชำระคืนเงินต้น ผู้กู้จะต้องวางแผนรายเดือนเพื่อชำระหนี้เพิ่มเติม (“โปะ”) เมื่อมีกระแสเงินสดเข้ามา เพื่อลดต้น-ลดดอกเบี้ย จะช่วยลดภาระหนี้ทำให้ปลดหนี้ได้เร็วขึ้น ทำบัญชีและวางแผนรายรับ-รายจ่ายในระยะยาว และจัดทำแผนการเงินระยะยาว รวมทั้งวางแผนหารายได้เพิ่มช่องทางอื่น และ 4) ในการบริหารอัตราดอกเบี้ย ผู้กู้จะต้องตรวจสอบเมื่อครบ 3 ปีแล้ว หากยังไม่สามารถปิดยอดเงินกู้ได้ ให้เตรียมรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารอื่นที่ดอกเบี้ยถูกกว่า และให้ตรวจสอบว่าดอกเบี้ยของเรา กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ย 3 ปี กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และถัวเฉลี่ยตลอดอายุสัญญา กี่เปอร์เซ็นต์ (%) และระหว่างผ่อนชำระต้องรักษาประวัติเครดิตให้ดีเหมือนเดิม เพื่ออนาคตอันใกล้ที่ต้องยื่นกู้ใหม่ อีกครั้ง

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบัญชียุคใหม่ การเข้าถึงบริการทางการเงินยุคใหม่ ที่ไม่มีบัญชีธนาคาร กระเป๋าเงินดิจิทัล การชำระเงินแบบทันทีทันใด

รายการอ้างอิง

- แก้วภักทรา จิตรอักษร, พัทธราวัลย์ สังข์ศรี และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2563). “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.” *วารสารลีรินธรปริทรรศน์*, 23(1), 249-261.
- นิชาพรรณ ป็องขวาเลา. (2565). “อัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้เงิน.” *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(1), 267-274.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *การแก้ไขปัญหาหนี้*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.bot.or.th/th/satang-story/managing-debt/housing-loan-restructuring.html>.
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2567). *รอบรู้เรื่องบ้าน*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2567, จาก <https://www.krungsri.com/th/krungsri-the-coach/loan/mortgages/what-is-mrr>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). *รายงานสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2567, จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=935&language=TH.
- พิชาภพ พันธุ์แพ และ Ravee Art Phoewhawm. (2565). “แนวทางการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อประสิทธิภาพของสวนสัตว์ฉิ่งในการเป็นที่อยู่อาศัยถาวรสำหรับสัตว์.” *วารสารบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 4(2), 134-165.
- มนัญญ์ภัฏ โภชนจันทร์. (2566). “การพัฒนาทักษะทรัพยากรมนุษย์เพื่อการเปลี่ยนแปลงธุรกิจ สำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลขององค์กร.” *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*, 9(1).
- รุ่งทิพย์ อักษรสาร. (2560). “งบกระแสเงินสด : งบการเงินที่นักบัญชีต้องให้ความสนใจ.” *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(1), 107-117.
- รัตนา ศรีนวน, พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม. (2563). “ผลกระทบของประสิทธิภาพทางเทคนิคและการใช้ประโยชน์สินทรัพย์ทางการเงิน ต่อผลการดำเนินงานด้านการเงิน และมูลค่าองค์กรตามราคาตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสถาบันการเงิน.” *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(112), 199-219.
- วริสสรา เทียมทัต, พรทิพย์ ผินกลีบ, และศัสยพร แผนสุพรรณ. (2560). “การรับรู้บทบาทการบัญชีเพื่อการจัดการ: การสื่อสารทางบัญชี การครอบงำของบัญชีการเงิน และการพัฒนาสู่ความยั่งยืน.” *วารสารเซนต์จอห์น*. 20(26). 140-155.
- ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2566). *อสังหาฯ ปี 66 ทรงหรือทรุดยิ่งลุ่ม หนี้ครัวเรือน - ดบ.พุ่งแบงก์เข้ม - ดีมานด์หดทางรอดรัฐฯคลอดมาตรการปลุกกำลังซื้อ*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2567, จาก <https://reic.or.th/News/RealEstate/467554>.

- ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2566). *อสังหาริมทรัพย์ 3 ล้าน โชนอันตราย หนี้เสียพุ่ง-แบงก์ปฏิเสธกู้ 70%*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567, จาก <https://www.reic.or.th/News/RealEstate/468143>.
- ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2560). *หน่วยโอนกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล (แยกนิติบุคคล-บุคคลธรรมดา) ปี 2559*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก https://www.reic.or.th/Activities/REICInfo_Detail/1.
- ศรัญญา รักสงฆ์ และปิยงโฮ ยู. (2561). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อธุรกิจกับสถาบันการเงินของรัฐของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” *Journal of Graduate School of Commerce-Burapha Review*, 13(2), 53–65.
- สายสุณี ประดับนาค, สิริทิพ วัฒนรัตน์ และนันทวรรณ บั้วรา. (2566). “การวิเคราะห์แบ่งกลุ่มครัวเรือนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการทางการเงินของครัวเรือนในตำบลบ้านเข็ญ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยนาท.” *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 18(2). 185-196.
- อนุวัฒน์ อันประเสริฐ และพุทธิธร จิรายุส. (2567). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกกู้ซื้อบ้านของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ในเขตพื้นที่สมุทรสาคร.” *Journal of Buddhist Education and Research: JBER*, 10(1), 1-15.
- อรนภา ทศนัยนา, ฤกษ์ชัย แยมวงษ์ และภูซังค์ รุ่งอินทร์. (2564). “ถอดบทเรียนการจัดการกิจกรรมเดิน-วิ่ง เสริมอนิจจังสมระยะทางเพื่อสุขภาพ : กรณีศึกษาโครงการนันทรีฮีสานเวอร์ชวลรัน ซีซั่น 1.” *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 17(1), 91-104.
- อุทัย ปริญาสุทธินันท์. (2566). “ถอดบทเรียนการจัดการชุมชนทุ่งตำเสา.” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(3), 63- 80.
- อัจฉริยา พุทธิชินรสสกุล, วิชิต สุรดิษฐ์กูร, อัครมณี สมใจ, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล, และนลินี สุรดิษฐ์กูร. (2566). “การบริหารจัดการและพฤติกรรมการรับรู้ และการตัดสินใจซื้อวัสดุอุปกรณ์ป้องกันการแพร่เชื้อไวรัสโควิด 19 ของพื้นที่ควบคุมสูงสุด.” *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 13(1), 60-72.
- Best, R. & Kahn, J.V. (1993). *Research in Education*. 7 th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis, 2nd Edition*, New York: Harper and Row.

การออกแบบนโยบายควบคุมอะไหล่คงคลัง แบบเบสสต็อกในโรงงานผลิตไฟฟ้า

Design of Base Stock Spare Parts Inventory Control Policy in a Power Generation Plant

ชุมพล มณฑาทิพย์กุล Chumpol Monthatipkul*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อกที่มีระยะเวลาในการทบทวนสต็อกแบบคงที่สำหรับชิ้นส่วนอะไหล่ประเภทสามัญที่อุปสงค์มีความผันแปร ซึ่งสามารถลดต้นทุนในการจัดการอะไหล่คงคลังในบริบทของโรงงานผลิตไฟฟ้ากรณีศึกษา การศึกษานี้ใช้การจำลองสถานการณ์แบบมอนติคาร์โลบนข้อมูลจริงจากการดำเนินงานของโรงงานผลิตไฟฟ้าตลอดระยะเวลา 1 ปี เพื่อออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่ที่เหมาะสมที่สุด การเก็บข้อมูลครอบคลุมเดือนมกราคม ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2565 ของอะไหล่คงคลังตัวอย่างจำนวน 5 รายการ ซึ่งถูกคัดเลือกมาแบบเจาะจง ข้อมูลสำคัญที่จัดเก็บ คือ อุปสงค์และยอดคงคลังรายวันของอะไหล่ ต้นทุนการสั่งซื้อ ต้นทุนการจัดเก็บและต้นทุนดอกเบี้ย การจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลขใช้ระยะเวลา 10 ปี และบันทึกผลของค่าต้นทุนต่าง ๆ อันได้แก่ ต้นทุนรวม ต้นทุนการสั่งซื้อ ต้นทุนการจัดเก็บ และต้นทุนดอกเบี้ย ผลการวิจัยคือสามารถออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อกของอะไหล่แต่ละรายการได้ และสามารถประเมินศักยภาพในการลดต้นทุนของระบบใหม่นี้ได้อย่างน้อยร้อยละ 15 ผลการศึกษานี้มีประโยชน์ คือ แสดงถึงความเป็นไปได้ของการนำวิธีการจัดการอะไหล่คงคลังแบบใหม่มาใช้กับกรณีศึกษา

คำสำคัญ : การจำลองสถานการณ์, มอนติคาร์โล, เบสสต็อก, ราคาซื้อแปรผัน, อะไหล่คงคลัง

* อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Abstract

The objective of this research was to design a base-stock inventory control policy with a fixed review period for common spare parts with variable demand. The aim was to reduce inventory management costs within the context of the case study: Power Generation Plant. The study employed Monte Carlo simulation using real operational data from the plant over a one-year period to develop the most optimal inventory control policy. Data were collected from January to December 2022, focusing on five specifically selected spare parts. Key data collected included daily demand and inventory levels, ordering costs, holding costs, and interest costs. The numerical simulation was conducted over a 10-year period, recording various cost components such as total cost, ordering cost, holding cost, and interest cost.

The results showed that a base-stock inventory control policy could be designed for each spare part, with the potential to reduce overall costs by at least 15%. This study demonstrated the feasibility of applying a new inventory management approach to the case study setting.

Keywords: Simulation, Monte Carlo, Base Stock, Variable Purchase Cost, Spare Parts Inventory

บทนำ

กรณีศึกษาเป็นบริษัทเอกชนผู้ผลิตไฟฟ้าที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ในปี 2565 บริษัทได้เข้าซื้อหุ้นในโรงไฟฟ้าโคเจนเนอเรชัน (Cogeneration) ซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า มีกำลังการผลิตไฟฟ้า 110 เมกะวัตต์ (MW) โดยมีมูลค่ากิจการประมาณ 6,000 ล้านบาท การลงทุนครั้งนี้ทำให้บริษัทต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากธนาคาร และนำกลยุทธ์การดำเนินงานที่เน้นประสิทธิภาพมาใช้ เพื่อสร้างรายได้และผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน (นิชานันท์ บุญสร้าง, 2566: 1) สำหรับการจัดการอะไหล่สำรองของบริษัทมีความยุ่งยากมากมาย เนื่องจากยังขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน การสั่งซื้อในแต่ละครั้งใช้ประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้สั่งซื้อเท่านั้น โดยไม่มีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน แม้ผู้สั่งซื้อจะคำนึงถึงปริมาณอะไหล่คงเหลือที่มีอยู่ และความจำเป็นในการสั่งซื้อเพิ่มเติม แต่การกำหนดปริมาณและเวลาในการสั่งซื้อยังไม่มี ความชัดเจน การสั่งซื้อมักขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเฉพาะหน้าในแต่ละสถานการณ์ และมักใช้หลักการที่แตกต่างกัน ผู้สั่งซื้อมีแนวโน้มในการสั่งซื้อเป็นปริมาณมาก เพื่อป้องกันการขาดสต็อก ซึ่งส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเพิ่มสูงขึ้น และไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัท การที่ไม่มีมาตรฐานในการสั่งซื้ออะไหล่นี้ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการควบคุมต้นทุนและประสิทธิภาพของการผลิต

แม้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับการสั่งซื้ออย่างประหยัดสำหรับอะไหล่สำรองจะมีอยู่มากมาย แต่การศึกษาด้านการควบคุมปริมาณอะไหล่คงคลังสำรองในโรงงานผลิตไฟฟ้ายังมีอยู่อย่างจำกัด และงานวิจัยที่มีจะอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การเบิกจ่ายมีค่าคงที่และสม่ำเสมอ (Zhu, Liu, & Chen, 2015) ทำให้ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษาได้ เนื่องจากการเบิกจ่ายอะไหล่ของกรณีศึกษามีความแปรผันและไม่สม่ำเสมอ

ดังนั้น งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการค้นหาแนวทางใหม่ในการสั่งซื้ออะไหล่ โดยประยุกต์ใช้ระบบการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อกที่มีช่วงระยะเวลาในการทบทวนสต็อกแบบคงที่ รวมถึงการประเมินศักยภาพในการลดต้นทุนจากแนวทางดังกล่าว สำหรับการวิจัยนี้จะมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยอดรายวันของอะไหล่คงเหลือ ยอดรายวันของการเบิกจ่าย และยอดการสั่งซื้อในแต่ละครั้งของอะไหล่ตัวอย่าง 5 รายการ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2565 ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์สำหรับการคำนวณค่าเบสสต็อก (Base stock) เพื่อกำหนดเป็นค่าเริ่มต้น (Initial solution) จากนั้นจะใช้กระบวนการจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลข (Numerical simulation) เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุด ประโยชน์จากการวิจัยนี้จะช่วยให้กรณีศึกษามีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการสั่งซื้ออะไหล่คงคลังสำรอง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของระบบการบำรุงรักษาเครื่องจักรของบริษัท

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังสำรองแบบเบสสต็อกที่มีระยะเวลาในการทบทวนสต็อกคงที่สำหรับชิ้นส่วนอะไหล่ประเภทสามัญที่อุปสงค์มีความผันแปร สามารถลดต้นทุนในการจัดการอะไหล่คงคลังในบริบทของโรงงานผลิตไฟฟ้ากรณีศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลัง

การจัดการสินค้าคงคลังที่ดี จะช่วยให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องรักษาสมดุลระหว่างต้นทุนในการจัดเก็บกับความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า (Chopra, 2020) การจัดการสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยลดการจัดเก็บที่มากเกินไป ลดการขาดแคลน และลดการเสื่อมสภาพของสินค้า ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ปริมาณการสั่งซื้ออย่างประหยัด (Economic order quantity, EOQ) ยังคงเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญที่มุ่งค้นหาปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสมที่สุด เพื่อลดต้นทุนรวมระหว่างต้นทุนการจัดเก็บและต้นทุนการสั่งซื้อให้เหลือน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม EOQ จะอยู่บนสมมติฐานของความถี่และความถี่ระยะเวลาการขนส่งที่คงที่ (Zhu, Liu, & Chen, 2015) ซึ่งในความเป็นจริงมีความผันผวนและความไม่แน่นอนของตลาดเป็นอย่างมาก การพยากรณ์ยอดขายที่ไม่แม่นยำ จะทำให้เกิดปัญหาสินค้าคงคลังเกินหรือขาด ซึ่งล้วนสร้างภาระต้นทุนที่สูง

นโยบายการควบคุมสินค้าคงคลังที่ดีต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของอุปสงค์ขององค์กร ตัวอย่างนโยบายการควบคุมที่ใช้งานกันอย่างแพร่หลาย คือ นโยบายการควบคุมแบบเบสสต็อก (Base stock) นโยบายการควบคุมแบบกำหนดจุดต่ำสุดและสูงสุด (Min/Max) นโยบายการควบคุมแบบจุดสั่งซื้อพร้อมปริมาณการสั่งซื้อแบบประหยัด (s, Q) เป็นต้น นโยบายเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ นโยบายที่ทบทวนสินค้าคงเหลือตามช่วงเวลา (Periodic review) และนโยบายที่ทบทวนสินค้าคงเหลืออย่างต่อเนื่อง (Continuous review) ซึ่งมีวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายตรงกัน คือ ลดต้นทุนในการจัดการสินค้าคงคลังให้ต่ำที่สุด (Water, 2003)

นโยบายการควบคุมแบบทบทวนตามช่วงเวลา คือ การทบทวนสินค้าคงเหลือตามช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๆ สัปดาห์ ทุก ๆ เดือน หรือทุก ๆ ไตรมาส และจะทำการสั่งซื้อตามนโยบายที่กำหนด ข้อดี คือ การลดความถี่ในการสั่งซื้อ แต่มีโอกาสเกิดการขาดสต็อกระหว่างช่วงเวลาที่รอการทบทวนสต็อก ในทางตรงกันข้าม นโยบายการควบคุมแบบทบทวนระดับสต็อกอย่างต่อเนื่อง คือ การทบทวนสินค้าคงเหลืออย่างต่อเนื่อง และเมื่อสินค้าคงเหลือถึงจุดที่กำหนด จะทำการสั่งซื้อสินค้า

ตามนโยบายทันที นโยบายนี้ช่วยลดความเสี่ยงจากการขาดสต็อก และเพิ่มความแม่นยำในการควบคุมสินค้าคงคลังได้ดียิ่งขึ้น

2. นโยบายการควบคุมเบสสต็อก (Base stock policy)

ระบบเบสสต็อก (Base stock system) จะรักษาปริมาณสินค้าคงคลังให้อยู่ในระดับที่กำหนดไว้เสมอ และเมื่อมีการเบิกสินค้า ก็จะมีการสั่งเติมเต็มให้กลับไปอยู่ในระดับเดิมที่กำหนดไว้ (Olsson, 2019) ระบบนี้เหมาะสำหรับสินค้าที่มีความต้องการและเวลานำที่แน่นอน หลักการทำงานของระบบเบสสต็อก เริ่มจากการกำหนดระดับสินค้าคงคลังที่ต้องการ (Base stock level) โดยพิจารณาถึงอุปสงค์และระยะเวลานำ (Lead time) ถ้ามีการเบิกสินค้า ก็จะมีการสั่งซื้อมาเติมเต็มเท่ากับปริมาณที่ถูกเบิกไปทันที การสั่งเติมเต็มนี้อาจกำหนดเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมก็ได้ เช่น ทุก ๆ วัน ทุก ๆ สัปดาห์ หรือทุก ๆ เดือน ข้อดีของระบบเบสสต็อก คือ เป็นระบบที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ซึ่งช่วยให้การบริหารสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อเสีย คือ ระบบนี้อาจทำให้สินค้าที่มีความผันผวนสูง เกิดการขาดแคลนได้ หรือหากระดับเบสสต็อกถูกกำหนดไว้สูงมาก จะส่งผลให้ต้นทุนการถือครองสินค้ามีค่าเพิ่มขึ้น การวิจัยในระบบเบสสต็อกมีหลากหลาย Debnath, Mazumder, Hossain, Garai, & Illes (2023) ใช้ระบบเบสสต็อกเพื่อควบคุมซีเมนต์ของร้านค้าปลีก ภายใต้ความเสี่ยงจากผู้ขาย ผู้วิจัยนำเสนอระบบเบสสต็อกที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสามารถในการทำกำไรในระยะยาว Bu, Gang, & Chao (2022) ได้พิจารณาระบบเบสสต็อกสำหรับสินค้าที่มีวันหมดอายุ และสรุปสภาวะหรือเงื่อนไข ที่ระบบเบสสต็อกจะมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อถูกนำไปประยุกต์ใช้

3. การใช้การจำลองสถานการณ์ในงานวิจัยการควบคุมสินค้าคงคลัง

การจำลองสถานการณ์เป็นเทคนิคที่ถูกใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการทำวิจัยด้านการควบคุมพัสดุคงคลัง ซึ่งแนวคิดสำคัญ คือ การวิเคราะห์ระบบจำลองที่สร้างขึ้นบนฐานของสถานการณ์จริง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงใด ๆ (Law, 2024) การจำลองสถานการณ์ช่วยให้นักวิจัยสามารถทดลองนโยบายการควบคุมสินค้าคงคลัง โดยไม่มีความเสี่ยงต่อการดำเนินงานจริงขององค์กร เช่น การทดสอบนโยบายการจัดการระดับสินค้าคงคลังและการสั่งซื้อสินค้า การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในตลาดหรือโซ่อุปทาน โดยสามารถระบุข้อดีและข้อเสียของนโยบายต่าง ๆ เพื่อพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การจำลองสถานการณ์มีความยุ่งยากในการสร้างแบบจำลอง ใช้ระยะเวลานาน และการวิเคราะห์ผลมีความซับซ้อนและต้องการความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ สำหรับตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้การจำลองสถานการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในระบบควบคุมสินค้าคงคลัง เช่น Solari, Lysova, & Montanari (2024), Mesquita & Tomotani (2022)

4. งานวิจัยด้านการควบคุมอะไหล่คงคลังที่เกี่ยวข้อง

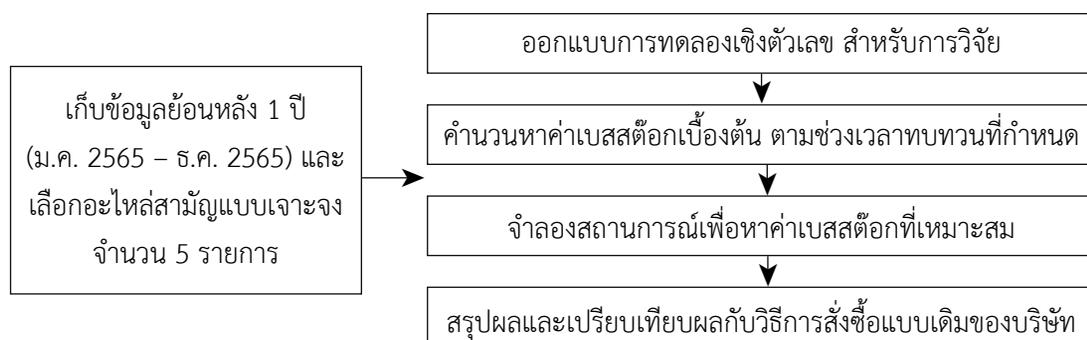
อะไหล่สำรองมีความสำคัญต่อการบำรุงรักษาเครื่องจักร ปริมาณคงคลังที่น้อยเกินไป อาจจะทำให้เกิดการหยุดสายงานการผลิต ปริมาณคงคลังที่มากเกินไป จะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดูแลสูง งานวิจัยในสายงานนี้มีอยู่มากมาย Zhang, Huang, & Yuan (2021) ได้ทบทวนวรรณกรรมในสายงานนี้ ตั้งแต่ ค.ศ. 2010 ถึง ค.ศ. 2020 และสรุปได้ว่า นโยบายการควบคุมสต็อกอะไหล่สำรอง (Inventory policy) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การทบทวนสต็อกอย่างต่อเนื่อง กลุ่มการทบทวนสต็อกตามช่วงเวลา และกลุ่มนโยบายการสั่งซื้อครั้งสุดท้าย (Final order policy) และงานวิจัยในสายงานนี้ยังแบ่งออกเป็นงานวิจัยเชิงทฤษฎีและงานวิจัยเชิงกรณีศึกษา สำหรับงานวิจัยเชิงกรณีศึกษา ส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเพื่อออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนให้กับกรณีศึกษา ปารเมศ ชูติมา และ สุทัศน์ รัตนเกื้อกัจวาน (2551) ได้พัฒนาการจัดการอะไหล่คงคลังสำรองของกรณีศึกษาแห่งหนึ่ง ที่ให้บริการซ่อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้ใช้ระบบการจัดเก็บสูงสุด-ต่ำสุด (Max/Min) และคำนวณการสั่งซื้อแบบประหยัด (EOQ) ซึ่งทำให้อัตราหมุนเวียนอะไหล่เพิ่มขึ้นจาก 2.13 เป็น 3.18 รอบ และทำให้ต้นทุนการจัดเก็บลดลง 35,205 บาท วราภรณ์ หมื่นสุนทร (2561) ได้วิจัยการจัดการอะไหล่สำรองของโรงงานบ่มชิ้นงานเหล็กแห่งหนึ่ง ผู้วิจัยได้เสนอนโยบายใหม่สำหรับกรณีศึกษา คือ การกำหนดปริมาณการสั่งซื้อตามความต้องการอะไหล่ และระยะเวลาในการสั่งซื้อของอะไหล่ ซึ่งสามารถลดระดับการคงคลังอะไหล่ลงได้ 1 ถึง 5 เท่า ศรัณย์พร เสี่ยงพานิช (2565) ได้ศึกษาการคงคลังอะไหล่สำรอง สำหรับบริษัทผลิตผลิตภัณฑ์บรรจุแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการหาปริมาณการสั่งซื้อแบบประหยัดและการคำนวณจุดสั่งซื้อใหม่สำหรับอะไหล่ที่ศึกษาปริญญา จันทรวินิจ และศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2556) ได้ปรับปรุงระบบการจัดการอะไหล่คงคลังในโรงงานแห่งหนึ่ง ซึ่งมีการจัดเก็บอะไหล่คงคลังสูงถึง 81 ล้านบาท ผู้วิจัยได้เสนอนโยบายการควบคุมแบบค่าสูงสุดและต่ำสุด (Max/Min) ในการควบคุมอะไหล่ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับสูงสุด (Max) ด้วยตัวแบบการสั่งซื้อแบบประหยัดแบบดั้งเดิม (Classical EOQ) และสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บลงได้ 19.9% สมัชชา นุ่มพูล (2556) ได้ศึกษาการจัดการอะไหล่คงคลังประเภทสิ้นเปลือง และอะไหล่สำหรับงานซ่อมบำรุงของโรงงานอุตสาหกรรมกระจกแห่งหนึ่ง ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการควบคุมอะไหล่โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลการเบิกย้อนหลังสำหรับอะไหล่สิ้นเปลือง และการคงคลังอะไหล่ตามแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกันสำหรับรายการอะไหล่ซ่อมบำรุง ซึ่งสามารถลดต้นทุนลงได้มากกว่า 9.96%

แม้ว่างานศึกษาทางด้านนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังจะมีอยู่มากมาย แต่โดยภาพรวมงานวิจัยเหล่านี้จะมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพหรือลดต้นทุนในการควบคุมอะไหล่คงคลัง ซึ่งนโยบายในการควบคุมอะไหล่คงคลังส่วนใหญ่จะเป็นแบบทบทวนสต็อกอย่างต่อเนื่องหรือทบทวนสต็อกตามช่วงเวลาที่กำหนด นักวิจัยแต่ละท่านได้เลือกวิธีการควบคุมที่เหมาะสมตามบริบทของกรณีศึกษาที่ตนเอง

ศึกษา นักวิจัยหลายท่านใช้ระบบการทบทวนอย่างต่อเนื่อง โดยประยุกต์ใช้สูตรคณิตศาสตร์ในการคำนวณหาปริมาณการสั่งซื้อและจุดสั่งซื้อที่เหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ตัวแบบการสั่งซื้อแบบประหยัดแบบดั้งเดิม (Classical EOQ) แม้ว่าตัวแบบคณิตศาสตร์แบบดั้งเดิมนี้อาจอยู่บนสมมติฐานว่าการเบิกจ่ายอะไหล่มีค่าคงที่และต่อเนื่องตลอดเวลา (Zhu, Liu, & Chen, 2015) งานวิจัยเหล่านี้ก็สามารถลดต้นทุนให้กับกรณีศึกษาได้ นอกจากนี้ ถึงแม้ว่า จะมีรายงานวิจัยการใช้เบสสต็อกแบบทบทวนสต็อกตามช่วงเวลาในการควบคุมอะไหล่คงคลังอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ปรากฏงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทของอะไหล่สำัญสำรองของโรงงานผลิตไฟฟ้า ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่สำัญคงคลังสำรองแบบเบสสต็อก ที่สอดคล้องกับบริบทของกรณีศึกษา

กรอบการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์และศึกษาเฉพาะสำหรับกรณีศึกษาเท่านั้น โดยมุ่งค้นหานโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อกที่มีระยะเวลาในการทบทวนสต็อกคงที่ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นนโยบายที่ง่ายต่อการปฏิบัติ เพราะจะทำให้กรณีศึกษาสามารถสั่งซื้ออะไหล่ได้หลายรายการต่อการสั่งซื้อหนึ่งครั้ง มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการจำลองสถานการณ์แบบมอนติคาร์โล ซึ่งเป็นการจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลขบนพื้นฐานของข้อมูลจริงตามหลักการทางสถิติ ซึ่งมีข้อดี คือ สามารถกำหนดระยะเวลาการจำลองสถานการณ์ได้นานพอจนระบบเกิดความเสถียร ซึ่งมีผลทำให้ผลการทดลองมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น งานวิจัยนี้มีกรอบการดำเนินงานตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจริงจากบริษัทกรณีศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยรวบรวมประวัติยอดอะไหล่คลังเหลือรายวันและยอดการเบิกจ่าย นอกจากนี้ยังได้รวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสั่งซื้อ กิจกรรมการจัดเก็บและอัตราดอกเบี้ย จากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกอะไหล่สามัญ (Common spare parts) แบบเจาะจงจำนวน 5 รายการ โดยเลือกอะไหล่ที่มีความแปรผันด้านปริมาณการเบิกจ่ายที่แตกต่างกันเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการออกแบบนโยบายเบสสต็อกที่ระดับความผันแปรต่าง ๆ

งานวิจัยนี้ได้ออกแบบการทดลองเชิงตัวเลขเป็นจำนวน 3,650 วัน โดยสร้างตัวเลขการเบิกจ่ายตามลักษณะการกระจายตัวของการเบิกจ่ายจริงเชิงสถิติ (Statistical distribution of demand) กำหนดพารามิเตอร์ด้านต้นทุนในการจำลองสถานการณ์ตามข้อมูลจริงของกรณีศึกษา โดยประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณต้นทุนตามฐานกิจกรรม (Activity base costing) กล่าวคือ การปันส่วนผลรวมของต้นทุนของทรัพยากรที่ใช้ทำกิจกรรมต่อผลงานเชิงปริมาณที่เกิดขึ้น ต้นทุนของทรัพยากร ได้แก่ ต้นทุนด้านบุคลากร ด้านวัสดุและอุปกรณ์ เครื่องจักร สถานที่ พลังงาน และค่าสาธารณูปโภค งานวิจัยนี้จะทดลองเพื่อหาค่าเบสสต็อกที่เหมาะสมที่สุด โดยทำการปรับค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ 2 รายการ คือ ค่าช่วงระยะเวลาในการทบทวนสต็อกและค่าเบสสต็อก

ค่าเบสสต็อกเริ่มต้น (ขีดเส้นให้เป็นเลขจำนวนเต็ม) จะคำนวณโดยใช้สูตรในหัวข้อระเบียบวิธีวิจัย สำหรับการทดลองจะจำลองสถานการณ์โดยกำหนดค่าช่วงระยะเวลาในการทบทวนสต็อกเป็น 7 วัน 15 วัน และ 30 วัน ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อนำเสนอช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการทบทวนสต็อกต่อผู้บริหารของกรณีศึกษา ส่วนค่าเบสสต็อกที่เหมาะสมที่สุด จะทดลองโดยการปรับค่าคงที่ k (ดูสูตรการคำนวณเบสสต็อก) ในการทดลองจะบันทึกผลของต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปรับค่าพารามิเตอร์ดังกล่าว โดยบันทึกต้นทุนการจัดเก็บรายวัน ต้นทุนการสั่งซื้อ ต้นทุนเงินทุน (ดอกเบี้ย) และต้นทุนรวมทั้งหมด นโยบายเบสสต็อกที่เหมาะสม คือ นโยบายที่ให้ค่าต้นทุนรวมที่ต่ำที่สุด และเมื่อได้นโยบายเบสสต็อกที่เหมาะสมแล้ว จะได้นำผลไปเปรียบเทียบกับผลของต้นทุนรวมที่เกิดขึ้นจริงจากพฤติกรรมการสั่งซื้อและการจัดเก็บเดิมในอดีต เมื่อปี พ.ศ. 2565

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์เก็บข้อมูลเฉพาะกับบริษัทกรณีศึกษาแห่งหนึ่งเท่านั้น

2. กลุ่มอะไหล่เป้าหมาย

งานวิจัยนี้เลือกอะไหล่ตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 5 รายการ โดยคัดเลือกอะไหล่ที่มีการ

เบิกจ่ายที่มีความผันแปรแตกต่างกัน เรียงลำดับจากความผันแปรมากไปหาน้อย ทั้งนี้เพื่อศึกษาอิทธิพลจากความผันแปรดังกล่าวที่จะมีผลต่อการกำหนดนโยบายเบสสต็อก

3. เครื่องมือวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ตัวแบบคณิตศาสตร์เพื่อกำหนดค่าเบสสต็อกเบื้องต้น (Initial solution) และใช้เทคนิคการจำลองสถานการณ์เพื่อปรับค่าพารามิเตอร์ เพื่อให้ได้ค่าต้นทุนในระบบที่มีค่าน้อยที่สุดและไม่เกิดการขาดแคลนอะไหล่ (Shortage)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากบันทึกของบริษัทกรณีศึกษา โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 1 ปี ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง ธันวาคม 2565 อันได้แก่ ข้อมูลอุปสงค์ของอะไหล่ และข้อมูลอะไหล่คงเหลือรายวัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองเชิงตัวเลข (Numerical experiments) ซึ่งใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอกซ์เซล (MS-Excel) สำหรับการจำลองสถานการณ์ (Simulation)

การทดลองและการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำภายใต้สมมุติฐานดังนี้

ก. การเบิกอะไหล่ในแบบจำลองเป็นไปตามการเบิกในอดีต โดยที่อะไหล่รายการที่ i มีปริมาณการเบิกที่มีลักษณะการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution) ด้วยค่าเฉลี่ย (μ_i) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (δ_i)

ข. กรณีศึกษาใช้ระบบควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อก โดยไม่ยินยอมให้มีการขาดสต็อกเกิดขึ้นเลย การคำนวณค่าเบสสต็อกเบื้องต้น (Initial solution) ของอะไหล่แต่ละรายการ คือ

$$B^* = D_{r+L} + k \delta_{r+L}$$

เมื่อ B^* คือ ค่าเบสสต็อก (Base stock)

r คือ ช่วงระยะเวลาในการทบทวนอะไหล่คงเหลือ (วัน)

L คือ ช่วงระยะเวลานำในการส่งอะไหล่จากผู้ขาย (วัน)

D_{r+L} คือ ค่าเฉลี่ยของอุปสงค์ในช่วงเวลา $r + L$ เท่ากับ ผลคูณของค่าเฉลี่ยรายวัน (μ_i) กับ $r + L$

k คือ ค่าคงที่ ทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง (ค่าพารามิเตอร์สำหรับการปรับค่าเพื่อหาค่าที่ดีที่สุด)

δ_{r+L} คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ D_{r+L} เท่ากับ $(\delta_i) (r + L)^{1/2}$

- ค. อะไหล่คลังตั้งต้นงวดก่อนการจำลองสถานการณ์มีค่าเท่ากับ B^*
- ง. ผู้ขายอะไหล่ของกรณีศึกษามีสินค้าเพียงพอต่อการเติมเต็มทุกครั้ง
- จ. ระยะเวลาในการส่งอะไหล่จากผู้ขายเท่ากับ 1 วัน ($L = 1$)
- ฉ. การประเมินประสิทธิภาพของระบบจะใช้ต้นทุนรวมทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วยต้นทุนการสั่งซื้อ ต้นทุนการถือครอง และต้นทุนดอกเบี้ย
- ช. การจำลองสถานการณ์จะจำลองเป็นระยะเวลา 3,650 วัน

ผลการวิจัย

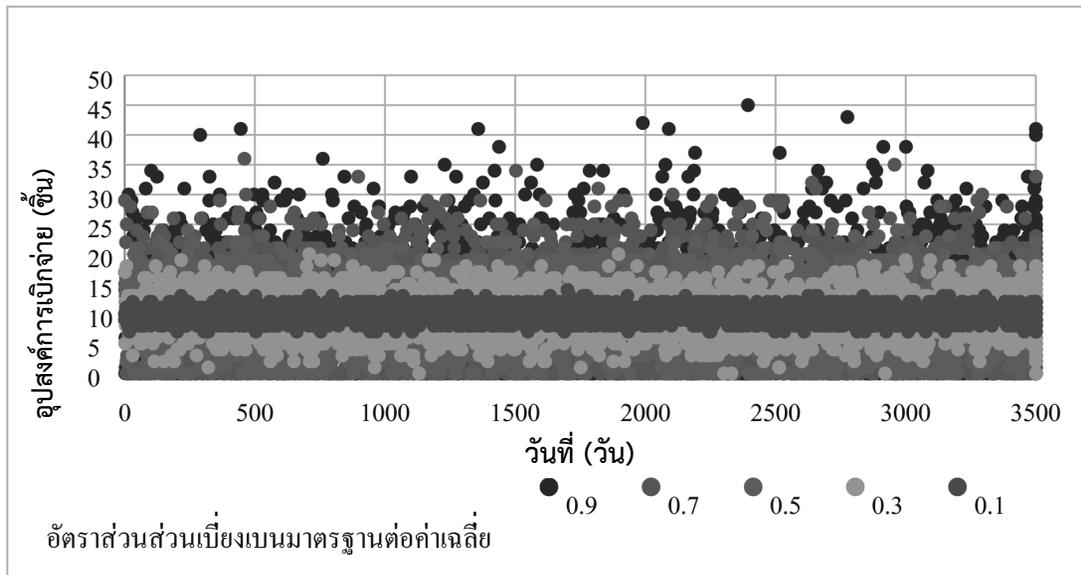
1. อุปสงค์การเบิกจ่ายอะไหล่

ภาพที่ 2 แสดงอุปสงค์การเบิกจ่ายอะไหล่ทั้ง 5 รายการ ที่มีความเบี่ยงเบนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ระดับของความเบี่ยงเบนแสดงด้วยอัตราส่วนระหว่างค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ย อัตราส่วน 0.9 คืออะไหล่ที่มียอดเบิกผันแปรมาก จึงมีการกระจายตัวเป็นอย่างมากในกราฟ ส่วนค่า 0.1 คืออะไหล่ที่มียอดการเบิกผันแปรน้อย มีความสม่ำเสมอ กระจุกตัวเป็นแถบตรงกลางของกราฟ ส่วนค่าอัตราส่วนอื่น ๆ ที่เหลือจะมีระดับความรุนแรงลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ ยอดอุปสงค์จากกราฟได้จากการสุ่มสร้างตัวเลข ให้มีการกระจายตัวเชิงสถิติที่ตรงกับการเบิกจ่ายจริงของกรณีศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้ในการจำลองสถานการณ์

2. ตัวอย่างการจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลข

ตารางที่ 1 แสดงการกำหนดพารามิเตอร์สำหรับการทดลอง ตัวเลขได้จากการปิดเศษของข้อมูลจากกรณีศึกษา อุปสงค์เฉลี่ยต่อวันอยู่ระหว่าง 8 ถึง 10 ชิ้น ต้นทุนการสั่งซื้อเท่ากับ 1,000 บาทต่อครั้ง และต้นทุนการจัดเก็บเท่ากับ 150 บาทต่อชิ้นต่อปี โดยมีอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 6%

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างของการจำลองสถานการณ์ กรณีค่าเฉลี่ยของการเบิกเท่ากับ 10 ชิ้นต่อวัน มีการทบทวนสต็อกทุก ๆ 7 วัน และกำหนดค่า $k = 2.6$ ซึ่งจากการทดลองสามารถคำนวณค่าเบสสต็อกจากสูตรได้เท่ากับ 146 ชิ้น ได้ต้นทุนรวมเท่ากับ 761,586 บาท ประกอบไปด้วยต้นทุนการสั่งซื้อ 521,000 บาท ต้นทุนการถือครอง 156,224 บาท และต้นทุนดอกเบี้ยเท่ากับ 84,361 บาท

ภาพที่ 2 แสดงอุปสงค์การเบิกจ่าย 3,650 วัน ของอะไหล่ทั้ง 5 รายการ

ตารางที่ 1 แสดงค่าพารามิเตอร์สำหรับการทดลอง (ข้อมูลจากฝ่ายบัญชี)

พารามิเตอร์	ค่า	พารามิเตอร์	ค่า
อุปสงค์เฉลี่ยต่อวัน (μ_i)	8-10	ต้นทุนการสั่งซื้อ (S)	1,000 ต่อครั้ง
อัตราส่วน δ/μ	0.9, 0.7, 0.5, 0.3, 0.1	ต้นทุนการจัดเก็บ (H)	150 ต่อชิ้นต่อปี
เวลานำ (L)	1	ดอกเบีย	6%
k	-1 ถึง 4 (ปรับทีละ 0.1)	ช่วงเวลาการทบทวน r	7, 15, 30

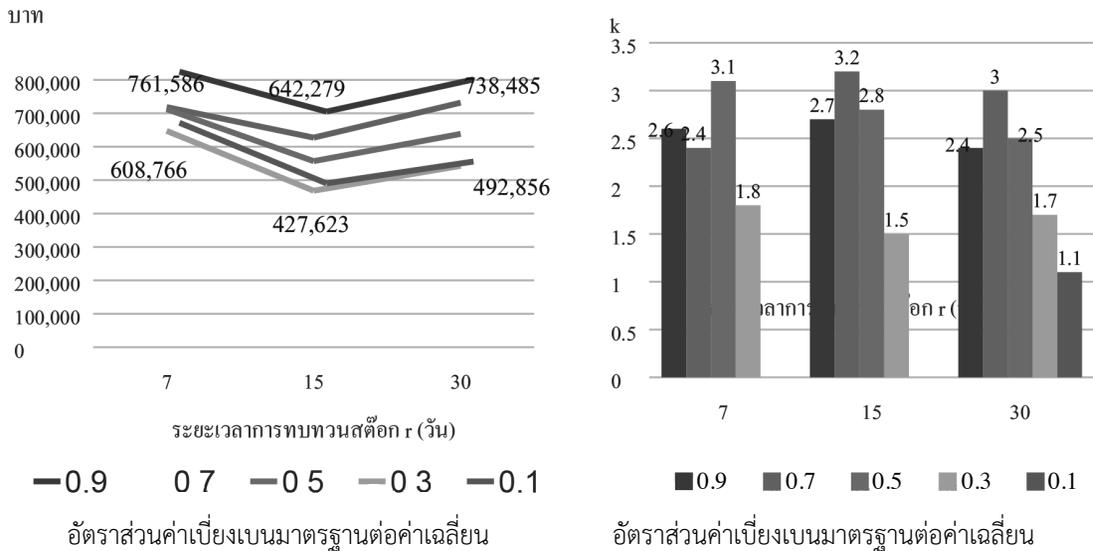
3. นโยบายเบสสต็อกที่เหมาะสม

ภาพที่ 3 ด้านซ้าย แสดงต้นทุนรวมจากการทดลองทั้งหมด จากภาพจะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการทบทวนสต็อกที่ให้ค่าต้นทุนรวมที่ต่ำที่สุด คือ 15 วัน การทบทวนสต็อกในทุก ๆ 7 วัน หรือ ทุก ๆ 30 วัน ส่งผลให้ต้นทุนรวมในระบบมีค่าสูงขึ้น ข้อสังเกตนี้พบได้ทุก ๆ ระดับของความผันแปรของการเบิกจ่ายอะไหล่ นอกจากนี้ยังพบว่า ต้นทุนรวมในระบบจะมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่ออุปสงค์จากการเบิกจ่ายมีความเบี่ยงเบนมากขึ้น จากกราฟจะพบว่า เส้นต้นทุนรวมของค่าอัตราส่วน 0.1 จะอยู่ในระดับต่ำสุดตลอดเวลา และเส้นกราฟจะยกกระดกปรับตัวสูงขึ้นเมื่อค่าอัตราส่วนเพิ่มขึ้น เส้นกราฟที่อยู่ในระดับบนสุดเป็นเส้นกราฟของค่าอัตราส่วน 0.9 สำหรับค่า k ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งจะได้จากการปรับค่าในการจำลองสถานการณ์จะแสดงอยู่ในภาพที่ 3 ด้านขวา ซึ่งพบว่า ค่า k ที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง

0 ถึง 3 เท่านั้น และถ้าอุปสงค์ของการเบิกจ่ายมีความเบี่ยงเบนน้อย ค่า k จะมีค่าน้อยลง จนอาจมีค่าเท่ากับศูนย์ได้ ส่วนอะไหล่ที่มีความเบี่ยงเบนของการเบิกจ่ายสูง จะมีค่า k สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดต้นทุนในการจัดเก็บในระบบที่มากขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างการจำลองสถานการณ์ของอะไหล่ 1 รายการ

ตัวแปรและผลลัพธ์ของการจำลองสถานการณ์							
เบสสต็อก (ชิ้น/ครั้ง)	146	ต้นทุนรวม (บาท/ปี)		761,586			
ราคาต่อชิ้น (บาท)	1,350	อัตราส่วน δ/μ	0.9	$\mu = 10$	$r = 7$	$k = 2.6$	
วันที่	ยอดต้นงวด (ชิ้น)	อุปสงค์ (ชิ้น)	ยอดปลายงวด (ชิ้น)	ยอดสั่ง (ชิ้น)	คำสั่งซื้อ (บาท)	ค่าจัดเก็บ (บาท)	ดอกเบี้ย (บาท)
1	146	9	137	0	0	56.30	30.40
2	137	0	137	0	0	56.30	30.40
3	137	6	131	0	0	53.84	29.07
4	131	1	130	0	0	53.42	28.85
5	130	13	117	0	0	48.08	25.96
6	117	16	101	0	0	41.51	22.41
7	101	8	93	53	1000	38.22	20.64
8	146	13	133	0	0	54.66	29.52
.
.
3649	146	1	145	0	0	59.59	32.18
3650	145	16	129	0	0	53.01	28.63
					รวม	รวม	รวม
					521,000	156,224	84,361

ภาพที่ 3 แสดงต้นทุนรวมและค่า k ที่เหมาะสมของระบบเบสสต็อกจากการทดลอง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อออกแบบนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังสำรองแบบเบสสต็อก

การออกแบบนโยบายแบบเบสสต็อก คือ การหาค่าที่เหมาะสมที่สุดของค่าเบสสต็อกและค่าช่วงระยะเวลาการทบทวนสต็อก ในการทดลองนี้ ค่าเบสสต็อกที่เหมาะสมสะท้อนอยู่ในค่าพารามิเตอร์ k ซึ่งจากการทดลองพบว่าไม่สามารถมีค่าคงที่ k เพียงค่าเดียวที่ดีที่สุด แต่ช่วงของค่า k ที่ดีที่สุดอยู่ระหว่าง 0 ถึง 3.2 สำหรับค่า k ที่เหมาะสมที่สุด จะได้จากการจำลองสถานการณ์เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามค่า k จะมีค่าน้อยลงและอาจมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าอุปสงค์มีความผันแปรน้อย ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนรวมในระบบมีค่าน้อยลง เพราะมีปริมาณอะไหล่คงคลังโดยเฉลี่ยที่ลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามค่า k จะมีค่าสูงขึ้น ถ้าอุปสงค์มีความผันแปรมากขึ้น โดยค่า k ที่สูงขึ้น จะทำให้ระดับปริมาณอะไหล่คงคลังในระบบโดยเฉลี่ยสูงขึ้น และอะไหล่คงคลังส่วนหนึ่งจะทำหน้าที่เสมือนสต็อกเพื่อความปลอดภัยเพื่อรองรับต่อการผันแปรดังกล่าว เป็นเหตุให้ต้นทุนรวมมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องมาจากต้นทุนการจัดเก็บและต้นทุนดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นกรณีศึกษาอาจจะต้องทำการศึกษาเชิงลึกเพิ่มเติม ถึงต้นเหตุของความผันแปรของอุปสงค์ในการเบิกจ่าย และกำหนดแนวทางในการลดความผันแปรเหล่านั้น สำหรับการหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนสต็อก ซึ่งจะยังคงได้มาจากการจำลองสถานการณ์จากการทดลองพบว่าช่วงระยะเวลาที่ให้ต้นทุนรวมต่ำสุด คือ 15 วัน และไม่แปรเปลี่ยนไปตามระดับ

ของความผันแปรของอุปสงค์ ช่วงระยะเวลา 7 และ 30 วัน ให้ต้นทุนรวมที่มากขึ้น ทั้งนี้เพราะระยะเวลาในการทบทวนสต็อกมีความสัมพันธ์โดยตรงกับต้นทุนในการสั่งซื้อ การทบทวนที่บ่อย ($r = 7$) จะทำให้เกิดการสั่งซื้อถี่มากขึ้น และต้นทุนในการสั่งซื้อเพิ่มขึ้น และถึงแม้ว่าการสั่งซื้อบ่อย ๆ จะสามารถลดปริมาณการสั่งซื้อลงได้ เพื่อให้เกิดต้นทุนในการจัดเก็บและต้นทุนดอกเบี้ยที่ต่ำ แต่ก็ไม่สามารถชดเชยกับต้นทุนการสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้นได้ เป็นผลให้ต้นทุนรวมมีค่ามากขึ้น ส่วนการทบทวนสต็อกที่ห่าง ($r = 30$) จะส่งผลในทางตรงกันข้าม และต้นทุนรวมก็ยังคงมีค่าสูง ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับ ปริญญา จันทรวินิจ และ ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2556) ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะใช้นโยบายอื่นในการควบคุมสต็อก แต่งานวิจัยยังคงเป็นการปรับสมดุล (Trade off) ระหว่างต้นทุนการเก็บรักษาและต้นทุนการสั่งซื้อ

2. เพื่อประเมินศักยภาพในการประหยัดต้นทุนในบริบทของกรณีศึกษา

งานวิจัยในครั้งนี้ สามารถลดต้นทุนในระบบการจัดการอะไหล่คงคลังได้มากกว่า 15% แต่อย่างไรก็ตาม การประหยัดนี้เป็นเฉพาะสำหรับรายการอะไหล่สามัญตัวอย่าง 2 รายการเท่านั้น สำหรับอะไหล่รายการอื่น ๆ จำเป็นต้องทำการจำลองสถานการณ์เฉพาะต่างหาก ซึ่งอัตราการประหยัดสามารถมีค่าได้มากกว่าหรือน้อยกว่า 15% ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและเงื่อนไขเฉพาะของอะไหล่แต่ละรายการ เมื่อพิจารณาเฉพาะรายการอะไหล่ตัวอย่าง 2 รายการ จะพบว่าศักยภาพในการประหยัดต้นทุนเกิดขึ้นเนื่องจากวิธีการสั่งซื้อแบบเดิมของกรณีศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จะทำการสั่งซื้อ ถึงแม้ว่ายังคงมีอะไหล่คงเหลือจำนวนหนึ่ง และไม่มีหลักคิดว่า ปริมาณที่คงเหลือนี้พอเพียงหรือน้อยจนเกินไป ผู้สั่งซื้อมีแนวโน้มการสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการขาดสต็อก เพราะการขาดแคลนอะไหล่จะทำให้เครื่องจักรหยุดเป็นเวลานานขึ้น และไม่สามารถรับผิดชอบต่อเหตุการณ์เช่นนี้ได้ ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดต้นทุนการจัดเก็บและต้นทุนดอกเบี้ยที่สูง และยังคงไม่สามารถควบคุมต้นทุนในการสั่งซื้อได้ แต่นโยบายการสั่งซื้อแบบใหม่นี้ จะให้หลักคิดแก่ผู้สั่งซื้อ ซึ่งเกิดจากการจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลข และเมื่อพิจารณาเชิงลึกจะพบว่า นโยบายการสั่งซื้อแบบเบสสต็อก มีรอบการสั่งซื้อที่คงที่ที่สามารถกำหนดรอบระยะเวลาที่เหมาะสมได้ เป็นผลให้สามารถควบคุมต้นทุนในการสั่งซื้อได้ สำหรับต้นทุนในการถือครองก็สามารถปรับลดลงได้ให้เหลือน้อยที่สุดได้ โดยการปรับค่าเบสสต็อกลง แต่ยังคงมีค่ามากพอจนไม่เกิดเหตุการณ์การขาดสต็อกขึ้น ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ วราภรณ์ หมั่นสุนทร (2561) ซึ่งได้ปรับปรุงนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังของโรงงานป้อนชิ้นงานแห่งหนึ่ง ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะใช้นโยบายการควบคุมอะไหล่ที่แตกต่างกัน แต่ผลวิจัยสอดคล้องกัน คือ สามารถลดต้นทุนในการถือครองอะไหล่คงคลังลงได้ โดยการปรับพารามิเตอร์ปริมาณในการสั่งซื้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากแนวทางใหม่ในการกำหนดนโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อก ผู้วิจัยได้คัดเลือกอะไหล่สามัญคงคลังที่สำคัญของกรณีศึกษาขึ้นมา 2 รายการ และใช้กระบวนการจำลองสถานการณ์ข้างต้น เพื่อกำหนดระยะเวลาในการทบทวนสต็อกและค่าเบสสต็อกที่เหมาะสม จากนั้นใช้เทคนิคการจำลองสถานการณ์เชิงตัวเลขเพื่อเปรียบเทียบผลของต้นทุนรวมกับวิธีการสั่งซื้อแบบเดิมของบริษัท ผลจากการจำลอง พบว่า แนวทางแบบที่นำเสนอสามารถลดต้นทุนรวมลงได้มากกว่า 15% ดังนั้นผลกระทบในทางปฏิบัติสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ สามารถเป็นข้อมูลเชิงลึกสำหรับผู้บริหาร ในการกำหนดนโยบายแบบใหม่เพื่อควบคุมอะไหล่คงคลัง และเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับอะไหล่คงคลังรายการอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้ ได้ใช้การควบคุมอะไหล่คงคลังแบบเบสสต็อกและทบทวนสต็อกด้วยระยะเวลาคงที่ ซึ่งเป็นผลให้เกิดรอบการขนส่งที่แน่นอน งานวิจัยในครั้งต่อไป ควรพิจารณานโยบายการควบคุมอะไหล่คงคลังแบบที่มีการทบทวนสต็อกอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาเชิงลึกถึงลักษณะของการเบิกจ่ายอะไหล่ที่มีค่าแปรผันไปตามฤดูกาล ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดระบบควบคุมที่มีการปรับตัวตามได้

รายการอ้างอิง

- นิชนันท์ บุญสร้าง. (2566). *การหาปริมาณการสั่งซื้อแบบประหยัดของอะไหล่ กรณีราคาซื้อแปรผันของโรงไฟฟ้าแห่งหนึ่ง*. การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย การจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ปริญญา จันทรวินิจ และ ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2556, มกราคม). “การปรับปรุงระบบการคงคลังอะไหล่สำหรับเครื่องจักรการผลิต” *วิศวกรรมสารฉบับวิจัยและพัฒนา* 24 (1): 58-66.
- ปารเมศ ชูติมา และ สุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน. (2551, พฤศจิกายน). “การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการสินค้าสำหรับบริษัทให้บริการซ่อมอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ” *วารสารรามคำแหง ฉบับวิศวกรรมศาสตร์* 2(2): 55-67.
- วารภรณ์ หมื่นสุนทร. (2561). *การปรับปรุงระบบจัดการอะไหล่คงคลังในโรงงานป้อนชิ้นงานเหล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรัณย์พร เส็งพานิช. (2565). *การจัดการสินค้าคงคลังประเภทอะไหล่สำรอง กรณีศึกษาของบริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์*. งานนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมัชชา นุ่มพูล. (2556). *การพัฒนาแบบจำลองการจัดการอะไหล่คงคลัง กรณีศึกษา อุตสาหกรรมกระจก*. วุฒินิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bu, J., Gong, X., & Chao, X. (2022). Asymptotic optimality of base-stock policies for perishable inventory systems. *Management Science*, 69(2), 846-864.
- Chopra, S. (2020). *Supply chain management: strategy, planning, and operation*. Hoboken, NJ: Pearson.
- Debnath, M., Mazumder, S.K., Hossain, M.B., Garar, A., & Illes, C.B. (2023). Optimal base-stock inventory-management policies of cement retailers under supply-side disruptions. *Mathematics*, 11(18), 3971; <https://doi.org/10.3390/math11183971>.
- Law, A. M. (2024). *Simulation modeling and analysis* (6th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Mesquita, M. A., & Tomotani, J. V. (2022). Simulation-optimization of Inventory Control of Multiple Products on a Single Machine with Sequence-dependent Setup Times. *Computers & Industrial Engineering*, 174, 108793, <https://doi.org/10.1016/j.cie.2022.108793>.
- Olsson, F. (2019). Simple modeling techniques for base-stock inventory systems with state dependent demand rates. *Mathematical Methods of Operations Research*, 90(1), 61-76.
- Solari, F., Lysova, N., & Montanari, R. (2024). Perishable Product Inventory Management in the Case of Discount Policies and Price-Sensitive Demand: Discrete Time Simulation and Sensitivity Analysis. *Procedia Computer Science*, 232, 1233-1241.
- Waters, D. (2003). *Inventory control and management*. Chichester, England: John Wiley & Sons Ltd.
- Zhang, S., Huang, K., & Yuan, Y. (2021). Spare parts inventory management: A literature review. *Sustainability*, 13(5), 2460. <https://doi.org/10.3390/su13052460>.

Zhu, H., Liu, X., & Chen, Y. (2015). Effective inventory control policies with a minimum order quantity and batch ordering. *International Journal of Production Economics*, 168, 21-30.

องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Innovation Organization of School under the Primary
Educational Service Area Office

สมศักดิ์ จัตตูปรพงษ์ Somsak Jattupornpong*

ศักดิ์ดา สถาพรวงษา Sakda Sathapornwachana**

ปิ่นนิชา อุตตมะเวทิน Pinnicha Uttamawatin***

สาริศา เจนเข้ว่า Sarisa JenKwao****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบขององค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 379 คน โดยการเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยของ เครจซี และมอร์แกน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความตรงอยู่ระหว่าง .80 -1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน การวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ Scheffe

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ รองลงมา คือ ด้านศักยภาพของบุคลากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านระบบสารสนเทศ

* อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
,*,**** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยชินวัตร

..... การติดต่อสื่อสารและเครือข่ายความร่วมมือ 2) ผลการเปรียบเทียบขององค์กร
..... นวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
..... จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และขนาดของสถานศึกษา
..... พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตาม
..... ประสบการณ์การบริหาร ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : องค์กรนวัตกรรม, สถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aims to (1) study the Innovation Organization of schools under the Primary Educational Service Area Office, and (2) compare the Innovation Organization of schools under the Primary Educational Service Area Office based on variables such as gender, age, education level, work position, administrative experience, and school size. The sample consisted of 379 school administrators, selected through multi-stage random sampling, stratified random sampling, and simple random sampling methods, with the sample size determined by Krejcie and Morgan's sample-size table. Data were gathered through a researcher-developed questionnaire on a five-point rating scale, with a validity range between .80 and 1.00 and a reliability of .92. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-tests, one-way ANOVA, and Scheffe's pairwise difference test.

The results indicated that (1) the overall Innovation Organization of schools under the Primary Educational Service Area Office was rated high, when considered each aspect the learning organization and knowledge management received the highest mean scores, followed by personnel potential, while information, communication, and networking had the lowest scores, and (2) the significant differences in the Innovation Organization of schools based on gender, age, education level, work position, and school size were found to be at the .01 level, whereas no significant differences were noted for administrative experience.

Keywords: Innovation Organization, School, Primary Educational Service Area Office

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เกิดความเจริญเติบโตและก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านส่งผลต่อมนุษย์ในด้านการดำรงชีวิต สภาพการทำงานภายในองค์กรที่ดำรงอยู่ วัฒนธรรมขององค์กรที่ต้องปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสังคมที่เราดำรงชีวิตอยู่ ดังนั้นเราในฐานะคนทางการการศึกษาต้องเกิดการปรับตัวอย่างเร่งด่วน โรงเรียนหรือสถาบันทางการศึกษาจำเป็นต้องเร่งปรับเปลี่ยนทั้งองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นครูหรืออาจารย์ ผู้สอน นักเรียน นักศึกษา วัฒนธรรมการทำงานขององค์กรทางการศึกษา วิธีการสอนที่จำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านจากการสอนทางตรง มาสู่การสอนผ่านสื่อเทคโนโลยี รวมทั้งการสอนแบบผสมผสาน ระหว่างการสอนแบบดั้งเดิมกับสื่อเทคโนโลยี ประกอบการสอนและวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับ Wong & Chin, (2007) กล่าวว่า กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนไป ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันจะไม่ได้มีความท้าทายเพียงแค่งานการผลิตเท่านั้น แต่รวมถึงการทำให้ลูกค้าเกิดความจงรักภักดีหรือการออกแบบสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ก่อนคู่แข่ง เป็นเรื่องที่ทำลายของธุรกิจในการตอบสนองความคาดหวังที่มีอย่างไม่จำกัดของลูกค้า สอดคล้องกับ Dooley & Sullivan, (2003) ที่กล่าวถึง การที่องค์กรธุรกิจยังคงอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือมีความเป็นพลวัต (Dynamism) และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตนั้นเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความท้าทายใหม่ที่มีทั้งการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันต้องเริ่มจากหน่วยการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต และ Tidd and Bessant (2020) กล่าวว่า องค์การนวัตกรรมการ คือ องค์กรที่มีการบูรณาการองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ นวัตกรรมแผ่ซ่านทั่วทั้งองค์กร และสอดคล้องกับ Ekvall (2002) กล่าวว่า องค์การนวัตกรรมการ เป็นองค์กรที่มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยใช้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ระบบ โครงสร้าง และนโยบายต่าง ๆ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2563) กล่าวว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยยังพบเห็นโดยทั่วไป และมีข้อค้นพบว่า การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จำเป็นต้องเปลี่ยนแนวทางในการทำงาน จากเดิมซึ่งเป็นการให้คนเข้าถึงการศึกษา (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่เข้าถึงผู้เรียนผ่านเทคโนโลยี เครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ ทุกเวลา ในรูปแบบที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และข้อจำกัดหรือความจำเป็นเฉพาะบุคคล และจำเป็นต้องมีการเชื่อมร้อยเครือข่ายหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชนทั่วไปทั้งในระดับพื้นที่ ระดับชาติ และระดับนานาชาติ (All for Education) และ สิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้ก็คือ นวัตกรรมที่จะมาทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหายไป ภายใต้แนวคิด All for Education ประกอบด้วย 1) การจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ (Area based Education: ABE) 2) นวัตกรรมการเงิน การคลังเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา 3) การใช้ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และ 5) การวิจัยและการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Research and Developmental Evaluation) ซึ่งแนวคิดของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาสอดคล้องกับการพัฒนานโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นโครงการนำร่องของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดพื้นที่พิเศษในการจัดการศึกษาที่เอื้อให้คนในพื้นที่และทุกภาคส่วนร่วมพลังร่วมจัดการศึกษา เรียนรู้การสร้างและใช้นวัตกรรมศึกษาร่วมกัน เพื่อตอบโจทย์ผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาของพื้นที่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ พื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จะเป็นพื้นที่เรียนรู้ ทดลอง นำร่องระบบ กลไก นวัตกรรมการบริหารจัดการ นวัตกรรมการเรียนการสอน และนวัตกรรมเชิงนโยบาย (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรม, 2562) อันเป็นจุดเริ่มการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรมในประเทศไทย

สถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา คุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพในตัวของผู้เรียนอย่างยั่งยืน จะต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่หลากหลายเพียงพอต่อการนำไปกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เรื่อง องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ได้ข้อมูลพื้นฐานอันจะนำไปพัฒนาต่อยอดในลำดับต่อไป

คำถามวิจัย

1. องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นอย่างไร
2. องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเป็นองค์การนวัตกรรม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

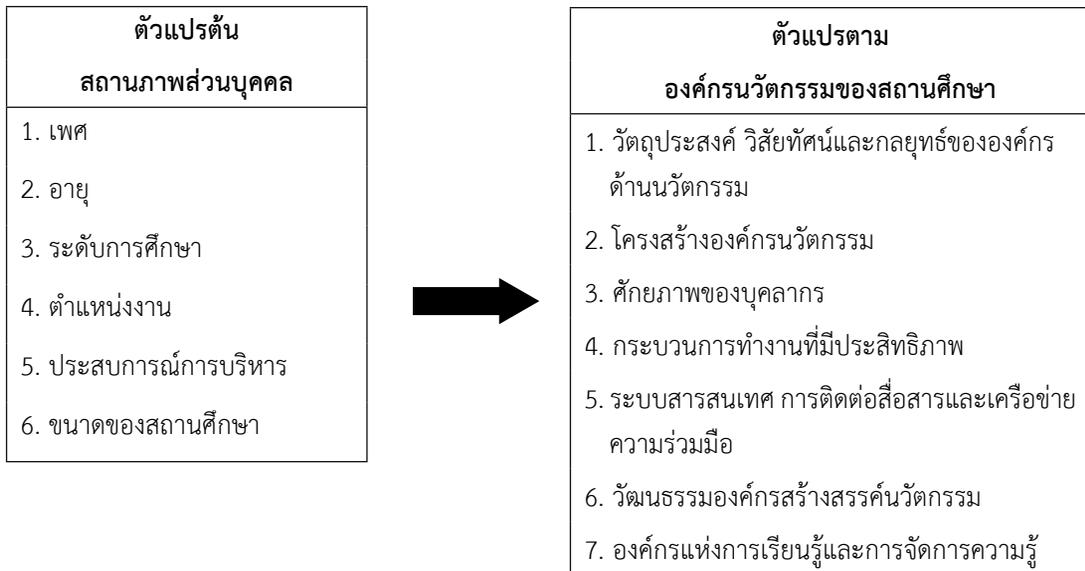
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวนทั้งหมด 29,313 คน โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 379 คน โดยการเปิดตารางขนาดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียนและการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์การนวัตกรรม ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดขององค์กรนวัตกรรมของ Higgins (1995) Christiansen (2000) และ Tidd and Bessant (2020) ได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรด้านนวัตกรรม 2. โครงสร้างองค์กรนวัตกรรม 3. ศักยภาพของบุคลากร 4. กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ 5. ระบบสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารและเครือข่ายความร่วมมือ 6. วัฒนธรรมองค์กรสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 7. องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาและกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาและการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม

1.5 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหารและด้านวัดและประเมินผลรวมจำนวน 5 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เครื่องมือฉบับนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง .80 – 1.00

1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (a-Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดค่าความเที่ยงของแบบสอบถามไว้ว่าต้องมีค่า .70 ขึ้นไป เครื่องมือมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

1.8 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหารและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, R.1967)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2) ข้อมูลองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

3) ข้อมูลเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

4) ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเมื่อพบว่า มีความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 379 คน ตอบกลับคืนมา จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 93.93 และพบว่า เป็นเพศหญิงจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป – 50 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60 ตำแหน่งงานมีวิทยฐานะชำนาญพิเศษเป็นต้นไป จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 75.80 มีประสบการณ์การบริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป – 20 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และเป็นโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 119 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.40 ตามลำดับ

1. องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพรวม (ตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพรวม

(n =356)

ลำดับ	องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา	\bar{X}	SD	การแปลความหมาย	อันดับ
1	ด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์	4.40	.29	มาก	5
2	ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรม	4.43	.16	มาก	3
3	ด้านศักยภาพของบุคลากร	4.45	.23	มาก	2
4	ด้านกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	4.43	.27	มาก	4
5	ด้านระบบสารสนเทศ	4.28	.21	มาก	7
6	ด้านวัฒนธรรมองค์กรสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.38	.18	มาก	6
7	ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้	4.45	.19	มาก	1
เฉลี่ยรวม		4.40	.10	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$ และ $SD = .10$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.45$ และ $SD = .19$) รองลงมา คือ ด้านศักยภาพของบุคลากร ($\bar{X} = 4.45$ และ $SD = .23$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านระบบสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารและเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.28$ และ $SD = .21$)

2. ผลการเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร ขนาดของสถานศึกษา (ตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของสถานศึกษา

องค์การนวัตกรรมการ	สถานภาพส่วนบุคคล					
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	ประสบการณ์	ขนาด
1. ด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์	.01**	.02*	.094	.02*	.02*	.185
2. ด้านโครงสร้างองค์การนวัตกรรมการ	.01**	.01**	.01**	.01**	.01**	.01**
3. ด้านศักยภาพของบุคลากร	.09	.01**	.511	.01**	.01**	.01**
4. ด้านกระบวนการทำงาน	.01**	.01**	.01**	.236	.02*	.03*
5. ด้านระบบสารสนเทศ	.01**	.01**	.01**	.01**	.01**	.01**
6. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.01**	.968	.01**	.01**	.01**	.01**
7. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้	.26	.01**	.01**	.01**	.01**	.01**
ภาพรวม	.01**	.01**	.01**	.01**	.65	.01**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 องค์การนวัตกรรมการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาพรวม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการจำแนกประสบการณ์การบริหาร พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบคุณภาพกับการสร้างองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี และพบว่า การสร้างองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ทุกสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขององค์การด้วยความคิดสร้างสรรค์ในการบูรณาการองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการองค์การ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานนวัตกรรมของบุคลากรไปสู่องค์กรรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นไปตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาองค์กรสู่ Thailand 4.0 ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) มุ่งพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และสอดคล้องกับแนวคิด Tidd and Bessant (2009) กล่าวว่า องค์กรนวัตกรรม คือ องค์กรที่มีการบูรณาการองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้นวัตกรรมแผ่ซ่านทั่วทั้งองค์กร

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบขององค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การบริหาร ขนาดของสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็น ภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ด้วงอุดม (2562) วิจัยเรื่อง สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้เพราะความแตกต่างทางเพศน่าจะส่งผลต่อแนวความคิด ทักษะคติ หรือปรัชญาที่ฝังอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล การเข้าถึงซึ่งความรู้ รวมทั้งปัจจัยที่ได้รับมาแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อมุมมองในเรื่องต่าง ๆ เหมือนหรือต่างกันไปตามบริบทและสภาพแวดล้อมได้

2.2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ด้วงอุดม (2562) เรื่อง สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

ปริญญาตรี มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นเช่นนี้เพราะระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะได้รับการเพิ่มพูนองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้กว้างขวางมากขึ้น เรียนรู้วิธีการเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลายผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย น่าจะส่งผลต่อความเชื่อ ทศนคติ หรือมุมมองในเรื่องต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนไป จึงมีความคิดว่าสถานศึกษาถึงเวลาต้องปรับตัวเป็นองค์กรนวัตกรรมเพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าถึงซึ่งความรู้ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Higgins (1995) ที่สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์กรนวัตกรรมจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่าบุคลากรในองค์กรรูปแบบอื่น ๆ ดังนั้น องค์กรจึงควรสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพให้สูงขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อการฝึกอบรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนวัตกรรม

2.3 จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอริน โรจนรักษ์ (2558) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรนวัตกรรมกับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งพบว่า ตำแหน่งงานปัจจุบันที่แตกต่างกัน มีการรับรู้ถึงปัจจัยองค์ประกอบความเป็นองค์กรนวัตกรรมและสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะตำแหน่งงานหรือวิทยฐานะที่แตกต่างกัน เช่น วิทยฐานะชำนาญการ กับวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษ หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ อาจมีความคิด มุมมอง วิธีการทำงาน ต่อประเด็นต่าง ๆ แตกต่างกัน หรืออาจมาจากแต่ละตำแหน่งมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานไว้ไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน แต่ละตำแหน่งมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ แตกต่างกัน จึงทำให้มีมุมมองต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมแตกต่างกัน เป็นไปตามแนวคิดของ Adair (1996) ที่เสนอว่าการกำหนดตำแหน่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ขององค์กรในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นทีมงาน การติดต่อสื่อสาร เป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่คุณภาพและการสร้างนวัตกรรม

2.4 จำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ตันตาศณี (2561) พบว่า อายุต่างกันมีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมแตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanif & Bukhari (2015) พบว่า อายุที่ต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพื่อหลอมรวมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมองค์กรให้เกิดความแตกต่างกันไป

2.5 จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ดั่งอุตม (2562) เรื่องสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะระยะเวลาในการ

ทำงานหรือประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคลมากน้อยแตกต่างกันนั้นนำไปสู่การเพิ่มพูนความรู้ สมรรถนะ ทักษะและความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยี บริบทและสภาพแวดล้อมสูงมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tidd and Bessant (2009) ที่สรุปว่า บุคคลที่มีความสามารถอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ที่มีประสบการณ์การทำงาน เป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีพลังที่จะช่วยให้องค์กรประสบผลสำเร็จ บุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะสร้างนวัตกรรมที่มีชื่อเสียง มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี มีแรงบันดาลใจ แรงจูงใจ และข้อผูกพัน เป็นผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล เครือข่าย มีความสามารถตามศักยภาพที่มีอยู่ และเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนในองค์กร จะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางนวัตกรรม

2.6 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรด้านนวัตกรรม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธิดา เมฆวัตต์ (2559) วิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรตาด พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวน ภาวีกุล (2556) เรื่อง การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี พบว่า รายงานทุกด้านตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน แต่ทุกโรงเรียนต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดต่างมีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน โดยต่างมีกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และปัจจัยประกอบทุกด้านให้มีความยืดหยุ่นอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดความเจริญก้าวหน้าในตัวของผู้เรียน และสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงสนองตอบต่อนโยบาย วิสัยทัศน์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มอบหมายไว้ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Higgins (1995) โครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการปรับตัวและฉกฉวยโอกาส จะช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมขึ้นในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำไปกำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในความรับผิดชอบให้เป็นองค์กรแห่งการสร้างสรรค่นวัตกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาคคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพในตัวของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.1.2 สถานศึกษาทุกแห่งควรร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันขับเคลื่อนสถานศึกษาของตนให้เป็นองค์กรนวัตกรรม เพราะมีจุดหมายปลายทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

1.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นองค์การนวัตกรรมที่เข้มแข็งและมุ่งเน้นให้ครูและบุคลากรสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ

1.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จของการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2 ควรวิจัยเชิงเปรียบเทียบการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั้งวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

รายการอ้างอิง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2563). 5 นวัตกรรม ที่จะมาทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหายไป ภายใต้แนวคิด All for Education. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2567 จาก <https://www.eef.or.th/knowledge-19-10-20/>.

ชวน ภาวิมล. (2556). การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ปานชนก ดั่งอุดม. (2562). การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. พระนครศรีอยุธยา เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). ข้อเสนอระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. กรุงเทพฯ: สกศ.

ไอริน โรจนรักษ์. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรนวัตกรรมกับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมกรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.” วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2(2), 46-60.

- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *สถิติจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2567 จาก http://www.bopp.go.th/?page_id=3860.
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2561). “การสร้างองค์กรนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย,” *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (2018): มกราคม - มิถุนายน 2561, 257-270.
- Adair. John. (1996). *Effective Innovation: How to stay ahead of the competition*. London: Pan Books.
- Ekvall, G. (2002). *The climate for creativity and innovation: M1 creativity fresh Perspective ideas solution*. <http://www.m1creativity.co.uk/innovationclimate.html>.
- Likert, R. (1967). “*The Method of Constructing and Attitude Scale*,” in *Attitude Theory and Measurement*. P.90-95. New York: Wiley & Son.
- Quinn, J. B. (1991). Managing innovation: Controlled chaos. *Harvard Business Review*, 63(3), 17-28
- Tidd, Joe, John Bessant, and Keith Pavitt. (2020). *Managing Innovation Integrating Technological, Market and Organization Change*. UK: University of Excter.

พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรม
เพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน

The Buddhist Integration of the Cultural Powerful
Value into Strengthening the Thai Buddhist Monks Role
of Community Development

พระครูฐิติธรรมญาณ (ปุนณภูรีวัฒน์ ฐิติรัฎฐ์ศิวิโรตม์)*

Phrakruthitidhammayana (Punnaphureewat Thitiratsiwarot)

กัญยาวิรีร์ สัทธาพงษ์ Kanyawee Sathapong**

สวัสดิ์ อโนทัย Sawat Anothai***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโน้ตค้นเกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน 2) ศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชน 3) พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบพุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและเป็นที่ยอมรับจากประชาชน เป็นสื่อกลางในการชักจูงประชาชนเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะการนำคุณค่าภูมิพลัง

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและพระพุทธศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์หลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์ร่วม

ทางวัฒนธรรม อันเป็นวิถีชีวิตที่สอดคล้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยการนำหลักพลธรรม 4 อันประกอบด้วยปัญญาพละ วิริยพละ อนวัชชพละ และสังคหพละ และหลักฆราวาสธรรม 4 อันประกอบด้วยสัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ มาเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชน พุทธบูรณาการในภูมิพลังทางวัฒนธรรมทำให้เกิดคุณค่าเชิงสังคม การเกิดปัญญาพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีความเห็นถูกต้อง คุณค่าเชิงศีลธรรม ด้วยการนำกิจกรรมพัฒนาตนเองในหลักศีล คุณค่าเชิงจริยธรรม การปฏิบัติให้เป็นผู้มีความเสียสละ มีความกตัญญูกตเวที มีความสามัคคีและคุณค่าเชิงสุนทรียธรรม อันเป็นความมั่งคั่งจากการได้พัฒนาคุณภาพจิตใจ มองเห็นความเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วดำรงตนด้วยความไม่ประมาทในชีวิต องค์กรความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้คือ BCV(CD) = WANMAO Model

คำสำคัญ : พุทธบูรณาการ, คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรม, การเสริมสร้าง, บทบาทพระสงฆ์ไทย, การพัฒนาชุมชน

Abstract

This research article aims to 1) study the concept of strengthening the Thai monks role in using cultural power values based community development; 2) study the postmodern philosophy and Buddhist principles on cultural power in community development; 3) integrate Buddhist values of cultural power to strengthen the Thai monks role in community development; and 4) create new knowledge and models of Buddhist integration of cultural power values to strengthen the Thai monks role in community development. This is a qualitative research using documentary research methods under the analytic, appreciative, and applicative approach to lead to the creation of new knowledge in philosophy and Buddhism

The research results have found that monks are important for social development and are accepted by the public to be a medium to encourage people to participate in the development of their own

communities willingly, especially in bringing in cultural power values, which are a way of life that is consistent with Buddhism by using the principles of the four virtues, consisting of wisdom power, diligence power, non-violence power, and social power, and the four principles of the laity, consisting of truthfulness, self-control, patience, and generosity, as a mechanism for community development. Integrating Buddhism in cultural power creates virtues in terms of truthfulness. The emergence of wisdom to develop quality of life with correct views; moral values by leading self-development activities in the principles of morality; ethical values, practicing to be a person with sacrifice, gratitude, unity; and aesthetic values, which is the beauty that comes from developing the quality of the mind, seeing the fellowship of human beings who share suffering, birth, aging, illness and death, and then conducting oneself with mindfulness in life. New knowledge from this research is BCV(CD) = WANMAO Model.

Keywords: Buddhist Integration, Cultural Powerful Value, Strengthening, Thai Buddhist Monks Role, Community Development

บทนำ

ในกระแสโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง สิ่งมีชีวิตชนิดเดียวคือ มนุษย์ที่สามารถเรียนรู้ จดจำและคิดต่อจนเกิดเป็นประสบการณ์ มุมคิด ความรู้ ความสามารถใหม่ ๆ ถ้ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น สิ่งสมเป็นค่านิยมเชิงวัฒนธรรมขึ้นมาอย่างไม่รู้จบ เพราะมนุษย์รู้จักแสวงหารูปแบบการอยู่ร่วมกันแล้วนำมาประยุกต์ เพื่อพัฒนาให้ตนเองอยู่รอดอย่างถาวรที่สุด มนุษย์เป็นสัตว์รู้จักการใช้ปัญญาในการขบคิดหาหนทาง การแก้ปัญหา (กิริติ บุญเจือ, 2546: 35) เมื่อมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีปัญญา และปัญญานั้นได้ถูกสั่งสมและสร้างอย่างมีพัฒนาการจนกลายเป็นภูมิปัญญา มนุษย์ได้นำภูมิปัญญาเหล่านั้นมาเป็นพลังของการขับเคลื่อนคุณค่าและค่านิยมเชิงวัฒนธรรมของมนุษย์ที่เรียกว่า ภูมิพลังทางวัฒนธรรมให้สามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกันได้ในชุมชนหรือสังคมอย่างมีความสุข แต่ในปัจจุบัน ท่ามกลางมิติสังคมที่ไม่สามารถแสวงหาจุดร่วมและสงวนจุดต่างได้ จึงทำให้ชีวิตของผู้คนจำนวนมากต้องประสบกับสภาวะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างหลากหลาย วิธีชีวิตดั้งเดิมจากที่เคยเรียบง่ายสงบสุขต้องเปลี่ยนไป เป็นเหตุให้ผู้คนต้องแสวงหาวิธีการหรือแนวคิดเพื่อถือเป็นรูปแบบให้การดำเนินชีวิตผ่านสู่เป้าหมายโดยไร้ปัญหาและอุปสรรค แต่ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เป็นความไม่รู้หรือไม่เข้าใจในรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่เกิดความหลงผิด ขาดเหตุและผลในการเลือกปฏิบัติ จึงทำให้มีความเชื่อในสิ่งที่ผิด คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อชีวิต หรือมีความเชื่อว่าจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ได้ในที่สุดก็ให้ความสำคัญกับสิ่งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุนิยม หรือค่านิยมในการอุปโภคบริโภคที่เกิดจากกระแสของการโฆษณาชวนเชื่อให้หลงติด รวมไปถึงการแสวงหาอำนาจและเกียรติยศที่ไม่ถูกต้อง ทั้งไม่ชอบธรรมและผิดจารีตประเพณีอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อสิ่งที่เรียกว่า ชีวิต จึงต้องทำให้สรรพชีวิตต้องดิ้นรนไขว่คว้าประโยชน์แห่งตน โดยแก่นแท้แล้ว มนุษย์จะต้องไม่ปล่อยให้ความรักความหวงแหนต่อชีวิตของตนเองมาบดบังคุณธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน (สิทธิ์ บุตรอินทร์, 2559: 163) สภาวะการณ์ของสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแย่งอาหารกันกิน แย่งถิ่นกันอยู่ แย่งคู่กันพิชิตแย่งอำนาจกันเป็นใหญ่ วิธีชีวิตดั้งเดิมถูกสั่นคลอนไปด้วยความหลากหลาย (Pluralism) และความแตกต่าง (Difference) ด้านค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและชาติพันธุ์ เป็นต้น กำลังกลายสภาพเป็นสนิมร้ายที่กัดกร่อนทำลายประเทศชาติอยู่ในขณะนี้ มนุษย์จึงต้องพยายามหาช่องทางพัฒนาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดรอยต่างแห่งวิถีชีวิตมากกว่าที่เป็นอยู่ ธรรมชาติได้สร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความสมดุลเชิงสัมพันธภาพแห่งโลกธรรม ฉะนั้น สิ่งที่มีมนุษย์พึงตระหนักว่าคุณค่าความหมายของความเป็นมนุษย์คือ ต้องทำอย่างไรมนุษย์จึงจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีอยู่มากมายในโลกนี้ได้อย่างสันติ มีความสุขราบรื่นบนพื้นฐานความถูกต้องอย่างจริงแท้ของวิถีสังคมโลก พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2556: 607) กล่าวไว้ว่า คนเราจะมีความสุขอย่างแท้จริงได้ก็ต้องดำเนินชีวิตให้ถูกต้องคือ จะต้องปฏิบัติถูกต้องต่อชีวิต

ของตนเองและต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคม ทางธรรมชาติ และทางวัตถุโดยทั่วไป รวมทั้งเทคโนโลยี คนที่รู้จักดำเนินชีวิตให้ถูกต้องย่อมมีชีวิตที่ดีงามและมีความสุขที่แท้จริง ซึ่งหมายถึง การมีความสุขที่เอื้อต่อการเกิดมีความสุขของผู้อื่นด้วย

ในสังคมดิจิทัล ได้มีปรากฏการณ์ของภูมิพลังทางวัฒนธรรมประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริโภคของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นเป็นกิจวัตรในชีวิตประจำวันของมนุษย์ หากดูผิวเผินเสมือนกับจะเป็นเรื่องเล็กน้อยในสายตาของผู้คนทั่วไป แต่ถ้าพิจารณาอย่างถ่องแท้ อันที่จริงแล้วมีความซับซ้อนอยู่เบื้องหลังการบริโภคนั้น นัยแห่งภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภคใหม่นี้ได้แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบความหมายและคุณค่าจากอดีตสู่ยุคการเปลี่ยนผ่านมาถึงยุคแห่งการเป็นสังคมบริโภคในเวลาต่อมา อันแสดงให้เห็นบทบาทและความสำคัญของกระแสโลกาภิวัตน์อันมีสื่อมวลชนกับการโฆษณา รวมทั้งภาพสะท้อนการบริโภค และคุณค่าที่คนในสังคมมีต่อสิ่งอุปโภคและบริโภคในช่วงเวลาดังกล่าว สวีส์ต์ อโณทัย (2566: 13) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า ความเป็นเกินจริงของวัฒนธรรมบริโภคเชิงสัญญะนี้เป็นผลลัพธ์ของการบริโภคที่เติบโตมากขึ้นจากพัฒนาการของเศรษฐกิจในระบอบทุนนิยม วัฒนธรรมการบริโภคนั้นได้แสดงถึงการสอดประสานของพลังทางเศรษฐกิจกับวัฒนธรรม เป็นความเกี่ยวพันกันระหว่างตรรกะของตลาดที่กำลังเติบโตกับตรรกะทางวัฒนธรรมแบบใหม่ของความก้าวหน้าด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีข่าวสารและสังคมดิจิทัล และวัฒนธรรมการบริโภคจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มเข้าสู่กระบวนการทำให้กลายเป็นสินค้า แล้วพัฒนาขึ้นจนกลายเป็นกรอบทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับปัจเจกชนนิยม และเป็นลักษณะพื้นฐานทางสังคมของความสุข การนำเสนอภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภคในสังคมยุคและหลังยุคด้วยมุมมองของนักปรัชญาเป็นจำนวนมากในปรัชญาตะวันตกและปรัชญาเชิงศาสนาในโลกตะวันออกไม่เว้นแม้ในพุทธปรัชญา มุ่งพยายามวิเคราะห์ปรากฏการณ์บริโภคร่วมสมัยผ่านทฤษฎีวัฒนธรรมบริโภค (Consumer culture theory) ซึ่งทำให้เห็นว่า การบริโภคได้เปลี่ยนแปลงจากกิจกรรมที่มีความเรียบง่ายและดูเป็นธรรมชาติในอดีต กลายเป็นประเด็นของสังคมร่วมสมัย จนเกิดเป็นวาทกรรมแห่งการบริโภค การดำรงอยู่โดยมีการบริโภคเป็นศูนย์กลาง ได้สะท้อนหลักอภิปรัชญาหลังยุคของสภาวะเชิงปัจเจกในการบริโภคและการเสพสินค้า เป็นตัวบ่งชี้ถึงเกียรติยศ อัตลักษณ์ และสถานะของตนในสังคม จนนำไปสู่สภาวะของความเป็นเกินจริงในวัฒนธรรมการบริโภคนั้น นักปรัชญาหลังยุคอย่าง โบดริยาร์ด (Jean Baudrillard, 1929-2007) (Jean Baudrillard, 1996) เห็นว่า สังคมหลังยุคเป็นยุคที่เทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นและก่อให้เกิดความสามารถในการผลิตซ้ำ ทั้งสินค้าที่เป็นวัตถุและสินค้าเชิงวัฒนธรรม ความสามารถในการผลิตซ้ำได้อย่างไม่จำกัด ทำให้เกิดสังคมเกินจริง (Hyper-reality society) ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งจำลอง (Simulacrum) จนไม่สามารถที่จะแยกแยะระหว่างของจริงกับสิ่งจำลองได้ และยังเป็นยุคการระเบิดแบบรวมตัว (Implosion) ของเส้นแบ่งระหว่างสิ่งต่าง ๆ ทำให้ไม่มีการแบ่งแยกระหว่างวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ไม่มีการแบ่ง

แยกระหว่างสิ่งที่ปรากฏกับความเป็นจริง นั่นคือ ไม่มีความหมายที่อยู่เบื้องหลังสิ่งต่าง ๆ ที่จะให้ค้นหาความเป็นเกินจริงเกี่ยวข้องกับสังคมสื่อ สังคมเครือข่าย ข้อมูลข่าวสารที่ร่วมกันสร้างความจริงที่ยิ่งกว่าสิ่งเป็นจริง (More real than real) ที่ความเป็นจริงได้ตกเป็นรองภาพตัวแทน และนำไปสู่การหลอมละลายความเป็นจริงในขั้นสุดยอด (Jean Baudrillard, 1998)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยให้ลุ่มลึกเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์และการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานพัฒนาชุมชนโดยใช้ภูมิพลังวัฒนธรรมเป็นฐานมองผ่านความเข้าใจกระบวนการทรงสนทนทางปรัชญาหลังนวยุค โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์และประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยขอนำหลักพุทธธรรมคือ หลักพลธรรม 4 รวมทั้งหลักขรรษาธรรม 4 มาใช้ในเชิงบูรณาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำดัชนีพันธ ภายใต้วหัวข้อเรื่อง “พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชน
3. เพื่อพุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบพุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ภายใต้อกระบวนการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (Dialectic method) และการใช้เหตุผลแบบมีวิจารณ์ญาณ (Discursive method) ด้วยกระบวนการของการศึกษาเชิงบูรณาการ (Integration) อันประกอบด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) การวิจิักษ์ (Appreciation) และการวิธาน (Application) เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาเชิงเอกสาร (Document study) ดังต่อไปนี้

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary source) จะค้นคว้าจากคัมภีร์พระไตรปิฎก 45 เล่ม โดยเฉพาะพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary source) จะศึกษาค้นคว้าจากคัมภีร์อรรถกถา ฎีกาและอนุฎีกาที่เกี่ยวข้อง เช่น คัมภีร์วิสุทธิมรรค คัมภีร์วิมุตติมรรค อภิธัมมตถสังคหะ เป็นต้น อีกทั้งรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ คุชฌีนิพนธ์ งานวิจัย บทความ ข้อเขียน บทวิจารณ์ เอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวถึงเรื่อง การบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน โดยเฉพาะกิริติ บุญเจือ ราชบัณฑิตทางปรัชญา ผู้ได้วางกรอบหลักคิดเกี่ยวกับกระบวนการตรรกศาสตร์ทางปรัชญา 5 ยุค และแนวคิดสำคัญของนักปรัชญาหลังนวยุคอย่าง ฌอง โปดริยาร์ด ผู้เปิดมิติใหม่แห่งวัฒนธรรมการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ รวมทั้ง ศึกษาผลงานสำคัญ ๆ ของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) พุทธทาสภิกขุ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ประเวศ อินทองปาน สมบูรณ์ บุญโท สุจิตรา อ่อนค้อมและนักวิชาการอื่น ๆ ทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน

จากนั้น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารปฐมภูมิ และเอกสารชั้นทุติยภูมิเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาแล้ว ด้วยการวิเคราะห์จากหลักฐานหรือเอกสารที่เชื่อถือได้ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยปรับความคิดที่เอนเอียงออกไปให้มีความเป็นวัตถุวิสัยหรือน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งสามารถศึกษาและยืนยันได้จากข้อมูลที่พิสูจน์แล้ว โดยผู้วิจัยทำการอ่านเอกสารที่รวบรวมไว้ ตามกรอบวิเคราะห์เอกสารที่กำหนดไว้โดยละเอียด เพื่อจับใจความและประเด็นสำคัญและทำการจดบันทึกแต่ละใจความที่ได้ไว้ หลังจากนั้น ผู้วิจัยให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของผลการวิเคราะห์เอกสารที่ได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่หนึ่งและข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน และเพื่อศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชน

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาเขียนบรรยายตามหลักวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ของการเขียนอภิปรายแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description) ด้วย ให้เชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกันภายใต้การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัยและวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา

สรุปผลการวิจัย

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน ทำให้เข้าใจได้ว่า พระสงฆ์เป็นผู้นำได้อย่างสมบูรณ์จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความสมบูรณ์พร้อมกัน 3 มิติ คือ มิติทางคุณธรรม มิติทางปัญญา และมิติการเป็นผู้นำ หรืออีกนัยหนึ่ง พระสงฆ์ไทยควรถึงพร้อมด้วยวิชาจรรยา อันประกอบด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน เมื่อพระสงฆ์มีความรู้ความสามารถทั้งคุณธรรม ปัญญา และภาวะผู้นำนั้นแล้ว ท่านก็จะใช้สมรรถนะเหล่านั้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนด้วยวิธีการทำงานที่หลากหลาย หนึ่งในบรรดาเหล่านั้น คือ การใช้ภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาชุมชน ด้วยเหตุผลที่ว่า ปัญหาหนึ่งที่สำคัญของสังคมไทยปัจจุบัน คือ ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในชนบทอันเนื่องมาจากความล้มเหลวในการพัฒนาชนบท ถึงแม้จะประสบความสำเร็จก็เป็นเพียงด้านวัตถุแต่ขาดมิติทางด้านจิตใจ เป็นผลให้พระสงฆ์ในเขตชนบทได้มีโอกาสทำหน้าที่ของการเป็นผู้นำการพัฒนา นำพาชาวบ้านร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง พระสงฆ์ในชนบทมีพื้นฐานได้รับความศรัทธาเคารพของชาวบ้าน เป็นแกนนำในการเข้าไปมีบทบาทพัฒนาชนบท ซึ่งเมื่อพระสงฆ์นำพาชาวบ้านพัฒนาจิตใจหรือวัตถุในกิจกรรมใด กิจกรรมนั้นมักจะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากชาวบ้านอย่างมีจิตศรัทธาสามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินได้โดยง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย แต่บทบาทพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ยังไม่จำกัดอยู่ในแวดวงเฉพาะพระสงฆ์ ในบางพื้นที่ยังไม่กว้างขวางนักและยังมีกิจกรรมลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่ประสานกันอย่างเป็นกระบวนการหรือองค์กรหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ จึงยังไม่เด่นชัด ดังนั้น บทบาทพระสงฆ์ไทยจำเป็นต้องพยายามเข้าช่วยพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยจะต้องพัฒนาควบคู่ไปทั้งด้านวัตถุและจิตใจ แต่จะเน้นในด้านใดมากกว่ากัน ควรจะพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นฐานของโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละชุมชน การดำเนินงานพัฒนาชนบทให้บรรลุวัตถุประสงค์จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนจึงจะสำเร็จได้ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป บทบาท

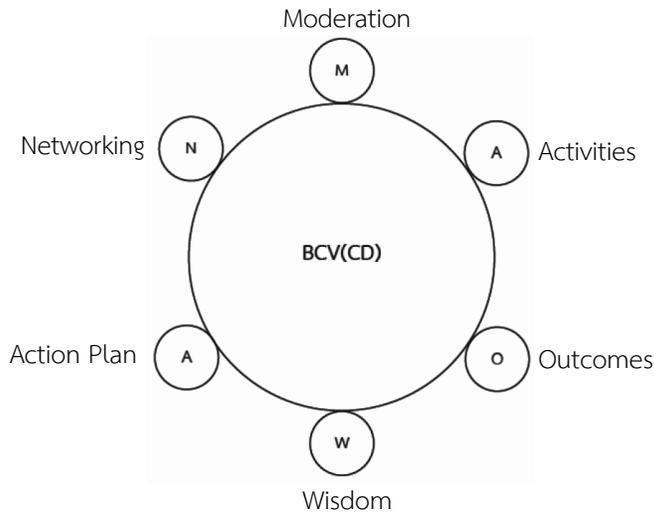
ของพระสงฆ์ต่อชุมชนถูกลดทอนลงไปมาก ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชนบทมักจะไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากหลายฝ่ายทั้งประชาชนบางกลุ่มและข้าราชการ พระสงฆ์ที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชนบทจึงต้องสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ทั้งจากประชาชนในชุมชนและข้าราชการจากภายนอก เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในการพัฒนาอันเป็นกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชนบท พระสงฆ์จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาสังคมและต้องพยายามสร้างการยอมรับจากประชาชน เพื่อเป็นสื่อกลางในการชักจูงประชาชนเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะการนำเอาคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรม อันเป็นวิถีชีวิตที่สอดคล้องตามแนวทางพระพุทธศาสนามาใช้

2. ประโยชน์หลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชน ทำให้เข้าใจได้ว่า วัฒนธรรมการบริโภคในปัจจุบันได้สร้างความเชื่อมโยงอันทรงภูมิพลังระหว่างมิติทางเศรษฐกิจและมิติสังคมวัฒนธรรม วัฒนธรรมการบริโภคเป็นโครงสร้างที่อยู่ภายนอกซึ่งกดทับปัจเจกบุคคลไว้ ปัจเจกบุคคลเหล่านั้นล้วนแล้วแต่จะถูกผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญญาณที่มีการบ่งบอกวัฒนธรรมของการบริโภคของสังคมหลังนวยุค โดยผ่านกลไกสำคัญคือ การสื่อสารโฆษณาที่ต้องอาศัยสังคมออนไลน์ภายใต้อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ที่มุ่งกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดการบริโภคที่ผ่านการให้ความหมายเชิงสัญญาณนั้น ๆ จึงกล่าวได้ว่า สังคมหลังนวยุคนี้ในยุคแห่งพลเมืองเน็ตและยุคแห่งพลเมืองเน็ตนี้ได้กำเนิดเกิดสร้างภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภค โดยเฉพาะวัฒนธรรมการบริโภคเชิงสัญญาณนำมาสู่ประเด็นการถกปัญหาเชิงปรัชญาหลังนวยุคของการแสวงหาความคุ้มค่าของสิ่งที่เป็นมูลค่าหรือคุณค่า หรือควรสร้างภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภคหลังนวยุคอย่างมีมูลค่าและคุณค่า การเข้าใจพลวัตของความเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลด้วยหลักคิดทางปรัชญาหลังนวยุคจึงนำมาสู่การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการ ดังนั้น การปรับระบบและกลไกทั้งในส่วนของบทบาทพระสงฆ์และหลักพุทธจริยธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน โดยการใช้ภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐานนี้ จึงได้นำเอาหลักพลธรรม 4 อันประกอบด้วยปัญญาพละ (กำลังปัญญา) วิริยพละ (กำลังความเพียร) อนวัชชพละ (กำลังสุจริต) และสังคหพละ (กำลังการสงเคราะห์) มาแก้ปัญหามหาภัยของพระสงฆ์ในฐานะผู้ขับเคลื่อนการสืบสานวัฒนธรรม และได้นำหลักฆราวาสธรรม 4 อันประกอบด้วยสัจจะ (ความจริง ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำจริง) ทมะ (การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ) ขันติ (ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร) และจาคะ (ความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตัวได้) มาเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชน เมื่อหลักพุทธธรรมทั้งสองนั้นได้นำมาประยุกต์ใช้ จะนำไปสู่การก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ พลังแสวงหา พลังปรับตัวและพลังความร่วมมือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นหนึ่งในพื้นฐานของการพัฒนาศาสนาพุทธชาติให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนต่อการพัฒนาชุมชนต่อไป

3. พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทย ในการพัฒนาชุมชน ภายหลังจากวิเคราะห์ วิจัยและวิธานได้พบว่า สารัตถะของพุทธบูรณาการ คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภคสิ่งใดก็ตามต้องตั้งอยู่บนหลักของความพอดี พอประมาณนั้น เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิต การรู้จักประมาณในการบริโภคอย่างพอดี พอเหมาะ ด้วยการ มีสติสัมปชัญญะคอยกำกับให้มีวิจรรย์ญาณ และเมื่อนั้นจะเกิดคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภค ตามแบบพระพุทธศาสนาที่สามารถแก้ปัญหาความเป็นเกินจริงของวัฒนธรรมการบริโภคทั้งที่เป็นเชิง สัญญะหรืออื่นใดนั้นได้ พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทของ พระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนนั้น ควรพิจารณาให้เห็นถึงคุณค่าเชิงศีลธรรมที่สามารถนำไปสู่การ เกิดปัญหาที่ถูกต้องที่เรียกว่า มีสัมมาทิฐิ พิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีความเห็น ถูกต้อง กิจกรรมหรือรูปแบบทางวัฒนธรรมนั้นแม้เป็นโปรโตไซสที่เครื่องมืออุปกรณ์ทำให้เกิดความ เข้าใจในหลักพุทธธรรมที่ต้องในเรื่องของบาปบุญคุณโทษ โดยนำสู่กระบวนการคิดไตร่ตรองด้วยหลัก โยนิโสมนสิการ การพิจารณาสู่ความเชื่อกฎแห่งกรรม ความมีอยู่แห่งสังสารวัฏ ภพภูมิเป็นสิ่งที่มียู่ จริง แล้วนำสู่คุณค่าเชิงศีลธรรม ด้วยการนำกิจกรรมหรือรูปแบบต่าง ๆ ของวัฒนธรรมมาเป็น เครื่องพัฒนาตนเองด้วยการตั้งตนให้อยู่ในหลักศีล เช่น ศีล 5 ศีล 8 สู่การพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นด้วย การประพฤติปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ 10 ในการประพฤติปฏิบัติก็นำสู่คุณค่าเชิงจริยธรรม ดังที่จะเห็นมากมายในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น การประพฤติปฏิบัติในการเป็นผู้มีความ เสียสละ มีความกตัญญูตเวที การเป็นผู้มีความโอบอ้อมอารี ตลอดถึงร่วมอก่อร่วมใจให้เกิดเป็นพลัง ความสามัคคีอันเป็นผลลัพธ์เกิดขึ้นแก่สังคม ในขณะที่ตนเองได้เกิดคุณค่าเชิงสุนทรียธรรม อันเป็น ความงดงามจากการได้พัฒนาคุณภาพจิตใจ มองเห็นความเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วดำรงตนด้วยความไม่ประมาทในชีวิต ขวนขวายฝึกฝนอบรมตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์อันเป็น วิมุตติรสของพระพุทธศาสนา

องค์ความรู้ใหม่

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ถอดมาเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ได้แก่ BCV(CD) = WANMAO Model ซึ่งเป็นกระบวนการปฏิบัติพันธกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน โดยนำคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเชิงพระพุทธศาสนามาเป็นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1: องค์ความรู้จากการวิจัย BCV(CD) = WANMAO Model บทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชน โดยใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน

จากภาพสามารถอธิบายแนวความคิดของกระบวนการได้ ดังนี้

BCV(CD) มาจากคำว่า Buddhist Cultural Value in the Community Development คุณค่าทางวัฒนธรรมเชิงพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชุมชน ถือเป็นงานหนึ่งในพันธกิจของบทบาทพระสงฆ์ไทยที่ต้องปฏิบัติในด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ในการเผยแพร่หลักคำสอน โดยเป็นการเผยแพร่ผ่านหลักคำสอนตรง และผ่านรูปแบบกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งทางกายภavana ศิลภavana จิตภavana และปัญญาภavana ให้อยู่ร่วมและรวมกันอย่างมีความปกติสุขและสงบสุข โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชน

W มาจากคำว่า Wisdom ปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ความมีเหตุมีผล บทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องมีการมองเห็นหนทางที่ถูกต้องนับแต่การมองเห็นสภาพปัญหาของสังคม และนำสู่การวางแนวทางของการปลูกความรู้ ความเห็น ความเชื่อด้วยการมีการมองกว้าง ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์จนพัฒนาเคียงคู่มาเป็นสังคมยุคดิจิทัล

A มาจากคำว่า Action Plan การวางแผนเชิงปฏิบัติการ นับตั้งแต่กระบวนการของการมองเห็นปัญหา แสวงหาแนวทางคำตอบ เลือกบางแนวทางที่เหมาะสมในลักษณะประโยชน์สุขแบบ WIN-WIN ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนทุกฝ่ายในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการ

N มาจากคำว่า Networking การสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน อันประกอบด้วยเครือข่ายแบบพหุภาคี ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมอุดหนุนงบประมาณ และกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือการพัฒนาชุมชน

M ย่อมาจาก Moderation การรู้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง พอดีพอประมาณ อันเป็นเนื้อหาของการการขับเคลื่อนและนำมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มผู้ร่วมทำงานด้วยกัน การดำเนินชีวิตของกลุ่มทำงานแบบทางสายกลางและให้เกิดประโยชน์สุขกันทุกฝ่าย

A ย่อมาจาก Activities การกำหนดกิจกรรม บทบาทพระสงฆ์ไทยควรขับเคลื่อนให้เป็นที่ไปภายใต้หลักการของพระพุทธศาสนาที่ตั้งอยู่บนการไม่ทำชั่ว ส่งเสริมการทำดี และพัฒนาจิตปัญญาให้หลุดพ้นจากปัญหาของชุมชนและตนเอง

O ย่อมาจาก Outcomes ผลลัพธ์ ผลจากการดำเนินงานจากคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเชิงพระพุทธศาสนาไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชนทั้งกาย จิต อารมณ์ สังคมและปัญญา จนทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนายั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ว่า

1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการพัฒนาชุมชนโดยการใช้คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเป็นฐาน เป็นความจริงที่พระสงฆ์ต้องอยู่เคียงคู่กับชาวบ้าน ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สถานะของวัดและบทบาทของพระสงฆ์เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน เป็นแกนนำในการเข้าไปมีบทบาทพัฒนาชนบท ปัญหาหนึ่งที่สำคัญของสังคมไทยปัจจุบัน คือ ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในชนบทอันเนื่องมาจากความล้มเหลวในการพัฒนาชนบท ถึงแม้จะประสบความสำเร็จก็เป็นเพียงด้านวัตถุ แต่ขาดมิติทางด้านจิตใจ ซึ่งเมื่อพระสงฆ์นำพาชาวบ้านพัฒนาจิตใจหรือวัตถุในกิจกรรมใด กิจกรรมนั้นมักจะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากชาวบ้านอย่างมีจิตศรัทธา สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินได้โดยง่ายและเสียค่าใช้จ่ายน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปริยัติกิจวิธาน (ไพสิทธ์ ศรีรอด) (2561) เรื่อง การประยุกต์ใช้พุทธญาณวิทยาของหลักกาลามสูตรในสังคมไทยหลังนวยุค ที่สะท้อนให้เห็นว่า การที่มนุษย์หลงใหลในวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยมจนตกเป็นทาสของวัตถุ เป็นปัญหาที่เกิดจากความเชื่อว่า ความสุขของมนุษย์ขึ้นอยู่กับวัตถุหรือถือเอาการมีวัตถุหรือการครอบครองวัตถุเป็นฐานในการมีความสุข แล้วพากันปฏิเสธสิ่งอื่น ๆ เช่น ปฏิเสธศาสนา ทำให้ชีวิตขาดสมดุล ขาดความพอดี มนุษย์จึงแสวงหาแต่วัตถุมาปรนเปรอตนเองทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินมา

2. ประชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการแก้ปัญหาบทบาทของพระสงฆ์ด้วยความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา บนพื้นฐานของการมีหลักคิด หลักทฤษฎี และหลักปฏิบัติ ด้วยเหตุที่ภูมิพลังทางวัฒนธรรมการบริโภคใน

สังคมดิจิทัลนี้ได้สร้างกระบวนการทำให้กลายเป็นสินค้าที่มีนัยครอบคลุมเกินกว่ารูปแบบของสินค้า และการบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูประสุตโพธิคุณ (จิภาณ สุวรรณรงค์) (2561) เรื่อง ความเป็นเกินจริงในพิธีกรรมการอุปสมบทในพระพุทธศาสนา มองผ่านปรัชญาหลังนวยุค ที่ได้ชี้ให้เห็น ถึงสังคมปัจจุบันมีความเป็นเกินจริงอยู่มาก สร้างอัตราหรือเสริมอัตรา ปัญหาการให้ความสำคัญวัดดู มากกว่าจิตใจ สร้างปัญหาให้เกิดในสังคม สังคมไม่คิดหาทางแก้ไข หากปล่อยไว้อย่างนี้ สุดท้ายกลายเป็นความเป็นเกินจริงมากกว่าเนื้อหา ใส่ใจสิ่งที่มีใช้สารระว่าเป็นสาระ สิ่งที่เป็นปัญหาเหล่านี้ต้องนำหลัก พุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะหลักพลธรรม 4 อันเป็นหลักธรรมที่มีทั้งการบริหารจัดการ และการนำไปสู่การประพุดติของปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาเชมปัตต์ สุทธิธมโม (พิชญกิตติกุล) ธิติวุฒิ หมั่นมี และวิชชุกร นาครน (2565) เรื่อง การบริหารการพัฒนาตามแนวทาง ของหลักพล 4 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ยืนยันให้เห็น ว่า แนวทางการบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลักพล 4 ในการบริหารการพัฒนา ต้อง นำมาสู่ภาคปฏิบัติโดยยึดประชาชนเป็นหลัก มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของนโยบาย อย่างแท้จริง อีกทั้งเพิ่มความแข็งแกร่งด้วยหลักขรวาธรรม 4 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษสุดา นามปัญญาและพรพินิล โพธิ์ชัยหล้า (2566) เรื่อง บทบาทการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาตามหลัก ขรวาธรรม 4 ของสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ยืนยันชัดเจนว่า ควรมีการตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับปัญหา หรือจุดบกพร่อง เพื่อที่ใน ครั้งต่อไปจะได้ปรับปรุง พัฒนามากขึ้น

3. พุทธบูรณาการคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมเพื่อการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ไทยในการ พัฒนาชุมชน เป็นสิ่งที่บทบาทพระสงฆ์ไทยควรเข้าใจเป็นเบื้องต้นในการบริหารจัดการถึงปัญหาของ พระสงฆ์ในการเผยแผ่ สิ่งที่บทบาทพระสงฆ์ไทยควรเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของความเป็นจริงใหม่ ของสังคมปัจจุบันภายหลังจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการเติบโตขยายของเขตของเทคโนโลยี จนนำไปสู่การปะทะกันของโลกาภิวัตน์ซึ่งถูกทำให้เอ่อล้นด้วยพลังตัวตน ทุกวันนี้เราไม่ได้บริโภค อรรถประโยชน์ของสินค้าแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เราบริโภคสินค้าเชิงสัญญาะไปพร้อมกัน เมื่อได้ นำทั้งหลักปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมย่อมนำไปสู่คุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรม สอดคล้อง กับงานวิจัยของ พระปลัดสาโรจน์ ธมฺมสาโร (ปัญญารัมย์) (2564) เรื่อง รูปแบบอัตลักษณ์วัฒนธรรม มองผ่านปรัชญาหลังนวยุคของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชี้ให้เห็นผลลัพธ์ด้านคตินิยม เกิดความรู้ ความเข้าใจถูกต้องต่อหลักการดำเนินชีวิตตามหลักมัชฌิมาปฏิปทาในพระพุทธศาสนา ด้านเนติธรรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการผลิตและการแสวงหาที่ถูกต้องตามหลักสัมมาอาชีวะ ด้านสธรรม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันและการอยู่ร่วมกันในสังคมบนฐานหลักสังคหวัตถุธรรม 4 และด้าน วัตถุธรรม มีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องบนเงื่อนไขความรู้

ข้อเสนอแนะ:

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้จะมีคุณค่าต่อเมื่อได้ถูกนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้อย่างเป็นองค์รวม จะเกิดขึ้นเพียงลำพังหน่วยย่อยใดหน่วยหนึ่ง ย่อมเป็นไปได้ ต่างต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทุก ๆ ฝ่าย ทั้งบุคคล ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานอิสระอื่น ๆ ต้องร่วมแรงร่วมใจในการช่วยกันส่งเสริมให้การปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ลุล่วงไปได้ด้วยดีเพื่อให้สืบทอดต่อไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป โดยเฉพาะคณะสงฆ์ที่จะต้องคอยตรวจสอบ สอดส่องถึงความเหมาะสม ควรนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายคณะสงฆ์ และในเชิงสาธารณะของการอบรมเตรียมความพร้อมของพระสงฆ์ไทยในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์นี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากระบวนการจิตอาสาของพระสงฆ์รุ่นใหม่โดยการใช้สื่อดิจิทัลเชิงคุณค่าภูมิพลังทางวัฒนธรรมในการเผยแผ่หลักพุทธธรรม
- 2) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ของบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมแก่ชุมชน
- 3) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาความพร้อมของพระสงฆ์ไทยด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ การพัฒนาชุมชนทั้งด้านความรู้ความสามารถและขอบเขตของการช่วยเหลือ
- 4) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับพุทธบูรณาการบทบาทพระสงฆ์เพื่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน
- 5) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคโดยการใช้ปรัชญาปฏิรูปนิยมเป็นฐานในการส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสงฆ์ไทย

รายการอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2546). *เริ่มรู้จักปรัชญา เล่ม 1 ในชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- เกษสุดา นามปัญญา และพรพิมล โพธิ์ชัยหล้า. (2566, กรกฎาคม-ธันวาคม). “บทบาทการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาตามหลักฆราวาสธรรม 4 ของสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด.” *วารสารรัฐศาสตร์สาส์น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 2(2): 1-11.
- พระครูใบฎีกาเกษมปัตต์ สุทธิธมโม (พิชญกิตติกุล) ธิติวุฒิ หมั่นมี และวิชชุกร นาคชน. (2565). *การบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลักพละ 4 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปริยัติกิจวิธาน (ไพสิทธ์ ศรีรอด). (2561). *การประยุกต์ใช้พุทธญาณวิทยาของหลักกาลามสูตรในสังคมไทยหลังนวยุค*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พระครูปสุตโปธิคุณ (จิภาณ สุวรรณรงค์). (2561). *ความเป็นเกินจริงในพิธีกรรมการอุปสมบทในพระพุทธศาสนาผ่านปรัชญาหลังนวยุค*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พระปลัดสาโรจน์ ธมมสาโร (ปัญญารัมย์). (2564). *รูปแบบอัตลักษณ์วัฒนธรรมผ่านปรัชญาหลังนวยุคของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2556). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 38. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธรรม.
- สวีสดี อโณทัย กันยาวิร์ สัทธาพงษ์ สมบูรณ์ บุญโท เตโซ แสงจันทร์ พระครูประโชติกิจโกศล (ประโชติ หงษ์มณี). (2566, มกราคม-มิถุนายน). “ความเป็นเกินจริงของวัฒนธรรมการบริโภคอาหารในสังคมหลังนวยุค.” *วารสารเซนต์จอห์น (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 26(38): 1-14.
- สิทธ์ บุตรอินทร์. (2559). *ปรัชญานิพนธ์ Philosophical Composition*. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- Baudrillard, Jean. (1996). *The Systems of Object*. London: Verso.
- _____. (1998). *The Consumer Society*. London: Sage.

พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ พระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล

The Buddhist Integration for the Dhamma Facilitator Competency Development in Digital Society

พระปลัดฤทธิพร จารุวนโณ (ทุมสุวรรณ) Phrapalad Ritthiporn Caruvanno (Tumsuwan)*

สมบุญ บัญโท Somboon Boondo**

สวัสดิ์ อโณทัย Sawat Anothai***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล 2) ศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยการพัฒนาสมรรถนะ 3) พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า พระธรรมวิทยากรถือว่าเป็นพระหนุ่มที่มีกุศลเจตนาในการมุ่งมั่นทำงานด้านการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนา มีรูปแบบการทำงานเชิงรุก โดยนำปรัชญาหลังนวยุคเป็นเครื่องมือเพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงหลักพุทธธรรมเป็นกลไกนำมาใช้คือ หลักไตรสิกขา มีศีล สมาธิและปัญญา หลักภาวนา 4 คือ 1. การพัฒนาสุขภาวะทางกาย 2. การพัฒนาสุขภาวะทางสังคม 3. การพัฒนาสุขภาวะทางจิตใจ และ 4. การพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา การพัฒนา

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและพระพุทธศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

** อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุฎีนิพนธ์หลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุฎีนิพนธ์ร่วม

สมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัลบูรณาการด้วยความเข้าใจในพุทธวิธีการสอนอย่างมีความแจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้าและร่าเริง อีกทั้งต้องมีความพร้อมทั้งด้านคุณวุฒิ คุณสมบัติ คุณภาพ และคุณลักษณะของผู้ที่จะนำหลักธรรมไปเผยแผ่ ซึ่งเป็นหลักการของการถึงพร้อมด้วยวิชาจรณะ คือ มีทั้งความรู้และการประพฤติปฏิบัติ มุ่งการเผยแผ่สู่เป้าหมายของการทำให้ผู้เข้าร่วมจากการพัฒนาสมรรถนะของพระธรรมวิทยากรมีความสุข สามารถพัฒนาตนเองจนนำไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ องค์กรความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้คือ CEKSA Model

คำสำคัญ : พุทธบูรณาการ, การพัฒนาสมรรถนะ, พระธรรมวิทยากร, สังคมดิจิทัล

Abstract

This research article aims to 1) study the concept of the Dhamma facilitator competency development in the digital society; 2) study the postmodern philosophy and Buddhist principles on competence development; 3) integrate Buddhism for the Dhamma facilitator competency development in digital society; and 4) create new knowledge and Buddhist integration models for the Dhamma facilitator competency development in the digital society. This is a qualitative research using documentary research methods under the analytic, appreciative, and applicative approach to lead to the creation of new knowledge in philosophy and Buddhism

The research results have found that Dhamma facilitators are young monks who have good intentions in working on spreading the teachings of Buddhism. They have a pro-active working style by using postmodern philosophy as a tool to understand the changes. The Buddhist principles are the mechanisms used, namely the Threefold training principle, which consists of morality, concentration, and wisdom. The four principles of development are: 1. Physical well-being development 2. Social well-being development 3. Mental well-being development and 4. Intellectual well-being

development. The development of the competence of Dharma facilitators in the digital society is integrated with an understanding of the Buddhist teaching method in a clear, motivating, courageous, and cheerful manner. In addition, there must be readiness in terms of knowledge qualifications, specific qualities, the quality, and characteristics of those who will spread the principles of Dhamma, which is the principle of being complete in knowledge and conduct, that is, having both knowledge and practice, focusing on spreading to the goal of making participants from the development of the competence of the Dhamma facilitators happy, able to develop themselves until leading to liberation from suffering. New knowledge from this research is the CEKSA Model.

Keywords: The Buddhist Integration, The Dhamma Facilitator, Competency Development, Digital Society

บทนำ

ในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทุกด้านของการพัฒนาประเทศชาติในสังคมดิจิทัล สิ่งที่เป็นตัวแปรแห่งปรากฏการณ์ใหม่ นั่นคือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่อยู่ในรูปของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ตลอดจนเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเหล่านั้นอาจเป็นทั้งส่วนที่เป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศด้านความก้าวหน้าในการผลิตสินค้าและบริการ ขณะที่อีกด้านหนึ่งอาจเป็นผลกระทบในบางด้าน อย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น การขโมยข้อมูลทางด้านธุรกิจหรือข้อมูลส่วนบุคคล ในยุคปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่า ประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้าจะไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ หรือการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคมจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา เป็นต้น เมื่อพิจารณาในฉากทัศน์ (Scenario) ภาพย่อในลักษณะการพัฒนาเชิงนิเวศวัฒนธรรม อย่างเป็นที่ปรากฏในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2561) และในเหตุผลการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (ประกาศสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2566) ได้สะท้อนความจริงของสังคมไทยว่า โลกปัจจุบันเป็นสังคมยุคดิจิทัลที่ทุกอย่างเชื่อมโยงถึงกันหมด เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เป็นยุคที่โลกต้องการผู้ที่มีสมรรถนะ หรือมีขีดความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศทั้งที่ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีก็ตาม หรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ก็ตาม ทั้งสองที่มีรากฐานจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างชี้ให้เห็นความจำเป็นของการพัฒนาคนเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้เป็นอันดับแรก และเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นลำดับต่อไป ในการพัฒนาคนนั้น สิ่งที่มีความจำเป็นคือ การเน้นการพัฒนาสมรรถนะ หรือพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) เพื่อให้คนมีความสุขกายและจิตใจที่ดีสมบูรณ์ และสมดุล เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายแรกและเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา

คนเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพหรือสมรรถนะของคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวังด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ “คุณธรรม” สามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรมซื่อสัตย์สุจริตอดทนขยันหมั่นเพียร พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น และสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรมรวมทั้งการจัดการทรัพยากรมีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและ

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข สำหรับเหตุผลสำคัญที่ต้องพัฒนามนุษย์ เพราะว่าการพัฒนามนุษย์เกิดขึ้น สิ่งทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับตัวมนุษย์ก็จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปในเชิงคุณภาพ เช่น เรื่อง ความสุข เมื่อพัฒนามนุษย์ได้ ความสุข ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพด้วย หมายความว่า ความสุข มีการพัฒนาเกิดขึ้นมีความสุขอย่างใหม่ ๆ และความหมายของความสุขก็เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน เพราะว่าเมื่อพัฒนาคน คุณสมบัติทั้งหลายในตัวคนก็พัฒนาไปด้วย หมายความว่าคนเมื่อได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง จะกลายเป็นคนที่มีสมรรถนะหรือศักยภาพในการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของคนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่เรียกว่า การพัฒนาสมรรถนะ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543: 92) การพัฒนาสมรรถนะของคนมีหลายสิ่งที่ได้รับการส่งเสริมให้สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ในศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นการสร้างความรู้แบบใหม่ที่ต้องอาศัยทักษะหลายด้านที่แตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 (ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง, 2557) ในการพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์ในสังคมดิจิทัลด้วยการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรมถือว่าเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต้องมี เป็นรากฐานของการพัฒนาความเป็นมนุษย์ เพราะหากปราศจากคุณธรรมจริยธรรมแล้วไซ้ บุคคล สังคมและประเทศจะดำเนินเป็นไปอย่างมีปัญหา ทั้งนี้ เพราะการยอมรับแนวคิดการพัฒนาแบบมุ่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจนเกิดความเป็นวัตถุนิยมขึ้นในใจคนไทย อันเนื่องจากวิทยาศาสตร์และศาสนาในกระบวนทรรศน์สมัยใหม่ เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่สะสมมาจากยุคสมัยใหม่ได้ต่อเนื่องมาจนถึงยุคปัจจุบันที่เรียกว่า “กระบวนทรรศน์ทางปรัชญาหลังนวยุค” (กิริติ บุญเจือ, 2545: 55)

กิริติ บุญเจือ (2546: 13-17) ชี้ให้เห็นว่า ปรัชญาหลังนวยุคเป็นปรัชญาที่ให้ความสำคัญกับความรู้ที่อยู่ในช่องว่างของเครือข่ายความรู้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเพียงเครื่องมืออีกอันหนึ่งในการพิสูจน์ตามระบบเครือข่าย ก่อให้เกิดความก้าวหน้าเพราะพบความจริงในอีกหลายด้าน ซึ่งแต่เดิมหลุดลอดระบบเครือข่ายของหลักตรรกะไป ทำให้เกิดการพัฒนาด้านวิทยาการต่าง ๆ แต่นักปรัชญา ก็ได้เกิดความสงสัยต่อเครือข่ายความรู้ และเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของโลก ความก้าวหน้าทางวิทยาการทำให้เกิดความขัดแย้งที่ขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ในโลก ดังนั้น เพื่อขจัดความขัดแย้งอันนำไปสู่ความวุ่นวายของโลกนี้ จึงเกิดแนวความคิดที่ชี้ชวนให้คนไม่ยึดมั่นถือมั่นต่อเครือข่ายความรู้ เพราะเห็นว่าต่างคนต่างมีเครือข่ายความรู้เฉพาะตนที่แตกต่างจากเครือข่ายความรู้ของคนอื่น แต่ถ้าหากทำให้ทุกฝ่ายยอมรับกันและกันได้บนหลักการเอกภาพในความหลากหลาย (Unity in diversity) นั่นคือ ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่เปลี่ยนมาเป็นส่งเสริมกัน ถือว่าความหลากหลายเป็นความสวยงามทางความคิด และเป็นปัจจัยแห่งการสร้างสรรคสิ่งใหม่ หลักการสำคัญคือ การแสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง โดยอิงอาศัยวิธีสมานเสวนา (Peaceful dialogue) เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดง

ความคิดต่าง ทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นตามระบบเครือข่ายของตนเอง และก็ยอมรับฟังความคิดตามระบบเครือข่ายของผู้อื่น โดยไม่ได้มุ่งที่จะล้มล้างหรือเอาชนะความคิดเหล่านั้นว่าไม่ตรงกับความเป็นจริง แต่มองหาจุดร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อความก้าวหน้า ความเจริญ เพื่อสันติภาพของโลก ขณะที่หลักพุทธจริยธรรมที่มีความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เข้ารับการอบรม โดยหลักใหญ่ของการอบรมปฏิบัตินั้นจะต้องยึดหลักไตรสิกขา อันประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา (ที.ปา. (ไทย) 11/228/231) ถือว่า เป็นข้อศึกษาและปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษาฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญา โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องช่วยนำทางให้การพัฒนา มนุษย์ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงาม เป็นการป้องกันโทษและความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการพัฒนา หลักไตรสิกขานี้มุ่งนำไปสู่การพัฒนากาย สังคม อารมณ์และปัญญา ซึ่งเรียกว่า หลักภาวนา 4 (อภ.ปัญญาจก.(ไทย) 22/79/121) อันประกอบด้วย 1) กายภาวนา การพัฒนาสุขภาวะด้านร่างกาย การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) สีสภาวนา การพัฒนาสุขภาวะด้านสังคมด้วยศีล มีพฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่สร้างความเดือดร้อน 3) จิตตภาวนา การพัฒนาสุขภาวะด้านจิตใจ มีจิตภาพที่เข้มแข็งมั่นคง เจริญอกงามด้วยคุณธรรม และ 4) ปัญญาภาวนา การพัฒนาสุขภาวะด้านปัญญา มีปัญญาภาพรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะจากประเด็นข้อสงสัยและเครื่องมือของปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสมเหตุสมผลของความจำเป็นในการนำมาสู่การจัดทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยการพัฒนาสมรรถนะ
3. เพื่อพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ภายใต้กระบวนการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (Dialectic method) และการใช้เหตุผลแบบมีวิจารณ์ญาณ (Discursive method) ด้วยกระบวนการของการศึกษาเชิงบูรณาการ (Integration) อันประกอบด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) การวิจิักษ์ (Appreciation) และการวิธาน (Application) เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางปรัชญาและพระพุทศาสนา

ผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาเชิงเอกสาร (Document study) ดังต่อไปนี้

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary source) จะค้นคว้าจากคัมภีร์พระไตรปิฎก 45 เล่ม โดยเฉพาะพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 อีกทั้ง คัมภีร์อรรถกถา ฎีกาและอนุฎีกาที่เกี่ยวข้อง เช่น คัมภีร์วิสุทธิมรรค คัมภีร์วิมุตติมรรค เป็นต้น

2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary source) จะศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ งานวิจัย บทความ ข้อเขียน บทวิจารณ์ เอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ได้กล่าวถึงเรื่อง แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรม เพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล รวมทั้ง ศึกษาผลงานสำคัญ ๆ ของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) พุทธทาสภิกขุ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กิรติ บุญเจือ และนักวิชาการอื่น ๆ ทางปรัชญาพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล

จากนั้น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารปฐมภูมิ และเอกสารชั้นทุติยภูมิเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาแล้ว ด้วยการวิเคราะห์จากหลักฐานหรือเอกสารที่เชื่อถือได้แล้วนำมาวิเคราะห์โดยปรับความคิดที่เอนเอียงออกไป ให้มีความเป็นวัตถุวิสัยหรือน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งสามารถศึกษาและยืนยันได้จากข้อมูลที่พิสูจน์แล้ว ตามกรอบวิเคราะห์เอกสารที่กำหนดไว้โดยละเอียด เพื่อจับใจความและประเด็นสำคัญและทำการจดบันทึกแต่ละใจความที่ได้ไว้ หลังจากนั้น ผู้วิจัยให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของผลการวิเคราะห์เอกสารที่ได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่หนึ่งและข้อที่สอง คือ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัล และเพื่อศึกษาปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยการพัฒนาสมรรถนะ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาเขียนบรรยายตามหลักวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนั้น

ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จึงถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของการเขียนอภิปรายแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description) ด้วยพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมดิจิทัลให้เชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกันภายใต้การศึกษาเชิงปรัชญาหลังนวยุค ด้วยกระบวนการของการวิเคราะห์ วิจัยและวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนา

สรุปผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล ทำให้เข้าใจว่าพระธรรมวิทยากรถือว่าเป็นพระหนุ่มที่มีกุศลเจตนาในการมุ่งมั่นอยากทำงานด้านการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนา มีรูปแบบการทำงานเชิงรุก ตอบสนองความต้องการของผู้ขอรับบริการให้บริการ มีวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมที่ถือเป็นรูปแบบในการอบรมการพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ทั้งในแง่การให้ความรู้ และเพื่อโน้มน้าวใจในการสร้างความเชื่อมั่นเข้าสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในหลักพุทธธรรม แล้วนำมาสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลตามความต้องการ การเผยแผ่พุทธธรรมของพระสงฆ์กลุ่มพระธรรมวิทยากรนี้อาจมีรูปแบบแตกต่างจากพระสงฆ์ดั้งเดิมบ้าง เช่น รูปแบบการแสดงพระธรรมเทศนาบนธรรมาสน์ ซึ่งพระสงฆ์ที่จะทำหน้าที่ต้องได้รับการอาราธนาให้แสดงพระธรรมเทศนา มีระเบียบวิธีปฏิบัติที่ตายตัวแน่นอน รูปแบบดังกล่าวนี้ได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป เพราะสังคมที่ซับซ้อนไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ประกอบกับความเจริญทางเทคโนโลยี การสื่อสารสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ทำให้การเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์ไทยในยุคปัจจุบันอย่างกลุ่มพระธรรมวิทยากรนี้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ตามความสอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมพัฒนา ทั้งในรูปของการบรรยาย การเสริมสร้างกิจกรรม และนำไปสู่การอบรมธรรมะเชิงปฏิบัติการ ด้วยการใช้สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ มาผสมผสานตามยุคสมัยของสังคมดิจิทัล แต่ในกระบวนการทำงานของพระธรรมวิทยากรดังกล่าว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะของพระธรรมวิทยากรอย่างน้อย 4 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะ ด้านความสามารถ และด้านความประพฤติที่พึงประสงค์

2. ปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยการพัฒนาสมรรถนะ ทำให้เข้าใจว่า ปรัชญาหลังนวยุค เป็นกระบวนการที่ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของกระบวนการที่ในอดีตให้ได้ จะต้องแก้ไขประเด็นที่เอื้อสงคราม และสนับสนุนประเด็นที่ส่งเสริมสันติภาพในแต่ละกระบวนการที่ชี้ให้เห็นความเข้าใจในกระบวนการที่พัฒนาสมรรถนะของมนุษย์นั้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะของผู้เข้าอบรมเพาะบ่มปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยกลุ่มพระสงฆ์รักและอุทิศการทำงาน

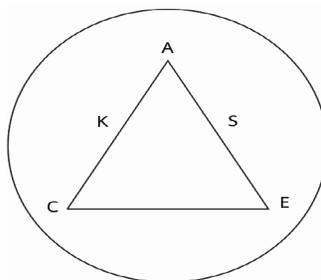
ด้านการเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนานั้น เพื่อเป็นการดึงเอาศักยภาพหรือขีดความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน อีกทั้งในการพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์จำเป็นต้องนำหลักไตรสิกขา อันเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาให้เกิดขึ้นในตนเองอย่างมั่นคงจนกลายเป็นอุปนิสัยแห่งตน เริ่มจากการฝึกพัฒนาตนเองตามหลักศีลสิกขา คือ การฝึกฝนพัฒนาตนเองด้านศีล ได้แก่ การพัฒนาตนด้านการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบวินัยต่าง ๆ การพัฒนาด้านศีลเน้นการพัฒนาสมรรถนะหรือศักยภาพของตนทั้งในแง่ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เรียกว่า การพัฒนาด้านกาย เน้นที่การติดต่อสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างดีมีคุณภาพ เป็นไปเพื่อประโยชน์และความเจริญทั้งแก่ตนเองและสังคม การพัฒนาด้านจิตตสิกขา ได้แก่ การฝึกฝนอบรมด้านจิตใจ เป็นการฝึกสมรรถนะในการควบคุมจิตใจหรืออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนไม่ให้หลงใหลไปตามกระแสกิเลสที่ยั่วยู่ทางอายตนะสัมผัสที่ส่งผลต่อการแสดงออกเป็นพฤติกรรม และการพัฒนาด้านปัญญาสิกขา ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะหรือศักยภาพของตนด้านความรู้ความเข้าใจสิ่งประสพหรือสิ่งที่เข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์ตรงตามความเป็นจริง แล้วจึงนำมาบูรณาการจัดทำเป็นรูปแบบกิจกรรมของการเพิ่มพูน เพาะบ่มและปลูกฝังทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถ ด้วยการประยุกต์หลักไตรสิกขามาสู่หลักภาวนา 4 คือ 1. กายภาวนา การพัฒนาสุขภาวะทางกาย 2. ศีลภาวนา การพัฒนาสุขภาวะทางสังคม 3. จิตตภาวนา การพัฒนาสุขภาวะทางจิตใจ และ 4. ปัญญาภาวนา การพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา ด้วยการบูรณาการดังกล่าวเป็นหลักธรรมที่ช่วยให้มีสติปัญญาหรือมีวิจารณ์ญาณ และช่วยระงับหรือลดของการยึดติดในตัวตน ในอารมณ์ ในวัตถุต่าง ๆ

3. พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล ทำให้สามารถบูรณาการได้ว่า ในกระบวนการพัฒนาสมรรถนะด้านความสามารถ พระธรรมวิทยากรควรนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เข้ารับอบรมผ่านกิจกรรมที่นำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มาเป็นองค์ความรู้หรือเครื่องมือ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้สามารถทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ ครบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย พัฒนาการทางด้านกาย (กายภาวนา) พัฒนาการทางด้านสังคม (ศีลภาวนา) พัฒนาการทางจิต (จิตตภาวนา) และพัฒนาการทางด้านปัญญา (ปัญญาภาวนา) มุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาและปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน ตลอดถึงผู้เข้ารับการอบรมเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในจิตใจ สามารถเป็นคนที่ดีของสังคมไทยและเป็นกำลังสำคัญในการร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านสิ่งที่พึงประสงค์ พระธรรมวิทยากรควรถึงพร้อมด้วยความรู้และความประพฤติ โดยเฉพาะความงดงามด้านความประพฤติ ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้จักวางตัวของพระธรรมวิทยากรอันเป็นคุณลักษณะที่พึงสังวร ระมัดระวังในการอยู่ท่ามกลางสมาคมคนจำนวนมากในการออกไปบรรยาย อบรม พัฒนา ในลักษณะการเผยแผ่พระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ยิ่งในสังคมดิจิทัลอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน มีการใช้เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าทันสมัย อีกทั้งโซเชียล-

มีเดียมืออยู่รอบตัวเรา เกิดอะไรขึ้นมาในที่หนึ่ง สามารถเกิดการรับรู้ได้ทั่วโลก ถ้ามีอากัปกริยาขงนามนำเลื่อมใส ก็จะเป็นเหตุทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความศรัทธาเหมือนอุปติสสมานพเห็นอากัปกริยาของพระอัสสชิ ทำให้เกิดการเปลี่ยนความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ในทางกลับกัน หากมีพฤติกรรมอื่นใดที่ไม่เหมาะสมกับสมณสาธูป ก็จะเป็นเหตุทำให้เกิดความเสื่อมเสียทั้งแก่ตนเอง คณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนา ดังนั้น ความประพฤติของพระธรรมวิทยากรจึงเป็นสิ่งที่พึงระวังและเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในการเผยแผ่หลักธรรม โดยพระธรรมวิทยากรควรพิจารณาเนื่อง ๆ ด้วยหลักปัพพชิตอกถิมหัจจเวกขณั เป็นการปลูกฝังให้เกิดการตระหนักในลักษณะของจิตสำนึกแห่งสมณภาวะเมื่อถึงพร้อมด้วยความประพฤติแล้ว สิ่งที่ควรมีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น กัลยาณมิตรธรรม 7 หลักกอธิทานิยธรรม 7 หลักสาราณียธรรม 6 ตลอดถึงมีคุณลักษณะขององค์แห่งพระธรรมกถึก เพราะหลักธรรมเหล่านี้นำมาใช้ในการทำงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ผู้ประสานงาน ติดต่อกัน เครือข่าย และผู้ฟัง ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นผู้รับบริการ ทั้งหมดเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ และเมื่อมีคุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้ สิ่งที่สำคัญของเนื้องานคือ การลงมือสู่การกระทำด้วยการนำเอาความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ นำมาใช้ในการอบรม พัฒนาสมรรถนะของผู้เข้ารับการให้บริการของพระธรรมวิทยากรนั้น ด้วยการนำหลักไตรสิกขาเป็นเครื่องมือ นำไปสู่การพัฒนาภาย สังคม อารมณั และสติปัญญาด้วยหลักภาวนา 4 มุงสู่เป้าหมายของการทำให้ผู้เข้าร่วมจากการพัฒนาสมรรถนะของพระธรรมวิทยากรมีความสุข สามารถพัฒนาตนเองจนนำไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ได้

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล” ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ได้แก่ CEKSA Model มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1: องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย CEKSA Model พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล

จากภาพสามารถอธิบายแนวความคิดของกระบวนการได้ ดังนี้

C มาจากคำว่า Character คุณลักษณะบุคคล อันเป็นบุคลิกภาพที่ถ่ายทอดจากการได้แสดงออก พระธรรมวิทยากรในฐานะพระสงฆ์ที่เป็นสัญลักษณ์ในตัวแทนจินตภาพของพระพุทธศาสนามีความถึงพร้อมด้วยความประพฤดี มีสมณสาธูปทั้งดงาม

E มาจากคำว่า Ethics จริยธรรม การดำรงตนอย่างสุจริตธรรมของพระธรรมวิทยากรบนพื้นฐานหลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จรรยาบรรณ เป็นผู้ใส่ใจเมตตากรุณาโอบอ้อมอารี มุ่งการปฏิบัติด้านการเผยแผ่หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาผู้อื่นให้มีความสุขด้วยหลักไตรสิกขา

K มาจากคำว่า Knowledge ความรู้ การใฝ่รู้ในการศึกษาเรียนรู้ถึงแนวทาง รูปแบบวิธีการนำมาเสริมสร้างเป็นคุณวุฒิในการเตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติงานด้านการเผยแผ่พระธรรมคำสอน ย้อนอ่านพุทธวิธีในการเผยแผ่คำสอน เข้าใจหลักการ อุทมการณ์ และวิธีการของพุทธประสงค์

S มาจากคำว่า Skill ทักษะ การเข้าถึงรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ คือ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดถึงช่องทางการใช้โซเชียลมีเดียในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน อีกทั้ง การมีทักษะในการรู้จักเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่ม วัย สถานการณ์ในบริบทของสังคมดิจิทัล

A ย่อมาจาก Activities การกำหนดกิจกรรม บทบาทพระธรรมวิทยากรมีการพัฒนาสมรรถนะในการสร้างกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยกระบวนการของหลักไตรสิกขานำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เข้ารับการให้บริการที่จะทำให้เกิดผลผลิตตามหลักภาวนา 4 ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชนทั้งกาย จิต อารมณ์ สังคมและปัญญา จนทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ว่า

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล ถือเป็นการก่อให้เกิดคุณูปการอันเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าแห่งวิทยาการและแนวทางการนำไปปฏิบัติ เพราะพระธรรมวิทยากรเป็นผู้มีความมุ่งมั่นต้องการทำงานด้านการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนา เพิ่มรูปแบบการทำงานเชิงรุก ตอบสนองความต้องการของผู้ขอรับการให้บริการ มีวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมที่ถือเป็นรูปแบบในการอบรมการพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ และเพื่อโน้มน้าวใจในการสร้างความเชื่อมั่นเข้าสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในหลักพุทธธรรม แล้วนำมาสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลตามความต้องการที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับการวิจัยของ ชีระพล เจริญสุข (2564) เรื่องการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร กรมสรรพสามิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนา

สมรรถนะของบุคลากร ในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการพัฒนาผลงานให้สูงกว่ามาตรฐาน ที่กรมสรรพสามิตกำหนด ด้านการบริการควรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการให้บริการตามขั้นตอน สอดคล้องกับมาตรฐานที่กรมสรรพสามิตกำหนด ด้านความเชี่ยวชาญ มีการพัฒนาทักษะ ทางเทคโนโลยีและการเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านหลักยึดมั่นในความถูกต้องควรมี การส่งเสริมความโปร่งใสในการทำงานอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ ด้านการทำงาน เป็นทีมควรมีการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ด้านการพัฒนา องค์กรควรมีการกำหนดแนวทางการยกระดับมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกรอบการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการส่งเสริม และสนับสนุนแนวทางการปรับปรุง ระบบการบริหารจัดการ และด้านการคิดวิเคราะห์มีการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ และ การแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงให้เกิดความพร้อมตามสมรรถนะบุคลากร

2. ปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมว่าด้วยการพัฒนาสมรรถนะ เป็นเครื่องมือที่สำคัญ โดยเฉพาะกระบวนการที่ปรัชญาหลังนวยุคที่จะสร้างความเข้าใจการพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์นั้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะของผู้เข้าอบรมเพาะบ่มปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยกลุ่ม พระสงฆ์ผู้รักและอุทิศการทำงานด้านการเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนานั้น เพื่อเป็นการดึง เอาศักยภาพหรือขีดความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการวิจัยของพระมหาธนิสร จนทวณโณ (วรตันติ) สวัสดิ์ อโณทัย สมบูรณ์ บุญโท (2567) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคและ หลักพุทธธรรมแห่งสัปปายะเพื่อการพัฒนาวัดสร้างสุขในสังคมดิจิทัล ได้ยืนยันถึงปรัชญาหลังนวยุค ที่สามารถพัฒนาแบบบูรณาการให้เกิดความสมดุลใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านจิตภาพ 3) ด้านพฤติกรรมภาพ และ 4) ด้านปัญญาภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือ เมื่อนำหลักพุทธธรรมทั้งหลักไตรสิกขาและหลักภาวนา 4 จะทำให้การดำเนินงานด้าน การเผยแผ่นี้มีแนวทางและเป้าหมายอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการวิจัยของพระใบฎีกาธีรศักดิ์ สุธีโร (น้อยอ่อน) (2560) เรื่อง ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตาม แนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท โรงเรียนกระสังพิทยาคม ตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยืนยันถึงการนำหลักไตรสิกขาเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา ฝึกหัดอบรม กาย วาจา จิต และ ปัญญา ให้มีความเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไปตามลำดับจนบรรลุถึงผลแห่งความสำเร็จตามกระบวนการ ไตรสิกขาตามแนวทางพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับการวิจัยของวรสิทธิสิน หงษ์ทอง สุกัญญาณัฐ อบสิน และพระครูนิวริฐศีลขันธการ (2566) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ในการพัฒนาศักยภาพ ของผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาลเมืองพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่พบว่า สามารถ นำมาสู่การวางแผนในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ ทำโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ การติดตามประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ และการยกระดับการพัฒนาศักยภาพของ

ผู้สูงอายุ

3. พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรในสังคมยุคดิจิทัล ทำให้กระบวนการการทำงานของพระธรรมวิทยากรที่ควรนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เข้ารับอบรมผ่านกิจกรรมที่นำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มาเป็นองค์ความรู้หรือเครื่องมือ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้สามารถทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ ครบทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย พัฒนาการทางด้านกาย (กายภาวนา) พัฒนาการทางด้านสังคม (ศีลภาวนา) พัฒนาการทางจิต (จิตภาวนา) และพัฒนาการทางด้านปัญญา (ปัญญาภาวนา) มุ่งเป้าหมายเพื่อพัฒนาและปลูกฝังให้เด็กเยาวชน ตลอดถึงผู้เข้ารับการอบรมเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอยู่ในจิตใจ สามารถเป็นคนที่ดีของสังคมไทยและเป็นกำลังสำคัญในการร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการวิจัยของพระปลัดเมธี ปิยะมโธ (หินใหม่) (2562) เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาหลังนวยุคและพุทธปรัชญาเพื่อการเผยแผ่หลักพุทธธรรมในสังคมยุคดิจิทัล ที่ได้ทำหน้าที่ผลักดันและขับเคลื่อนพระพุทธศาสนาเชิงรุก โดยนำกระบวนการและกลไกการจัดการสู่การสร้างองค์กรแห่งการตื่นรู้ด้วยหลักปริยัติธรรม หลักปฏิบัติธรรม หลักปฏิเวธธรรม ผ่านการสร้างสรรคด้วยสื่อดิจิทัล เพื่อให้เข้าถึงประโยชน์สุขตามแนวพระพุทธศาสนา และงานวิจัยของพระอรุณพล ทองสง (2563) เรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นนอกระบบการศึกษาโดยการฝึกอบรมหลักสูตรกลุ่มคลินิกคุณธรรมถึงผลลัพธ์ของนักเรียนวัยรุ่นนอกระบบหลังจากผ่านการเข้ารับการฝึกในหลักสูตรกลุ่มคลินิกคุณธรรม พบว่ามีพฤติกรรมดีขึ้นโดยเฉพาะในด้าน การมีวินัย ความสามัคคี ความกตัญญู การรู้จักตนเองได้เข้าใจตัวเอง การตรงต่อเวลา มีความอดทนและมีระเบียบมากขึ้น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มากขึ้น ไม่เอาตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น สามารถนำหลักธรรมต่าง ๆ ไปแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตและอยากให้มีค่ายการฝึกอบรมหลักสูตรกลุ่มคลินิกคุณธรรม ทุก ๆ ปี ควรเพิ่มเนื้อหาและใช้ระยะเวลาฝึกอบรมให้ยาว นานขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้จะมีคุณค่าต่อเมื่อได้ถูกนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้อย่างเป็นองค์รวม จะเกิดขึ้นเพียงลำพังหน่วยย่อยใดหน่วยหนึ่ง ย่อมเป็นไปได้ ต่างต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทุก ๆ ฝ่าย ทั้งบุคคล ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานอิสระอื่น ๆ ต้องร่วมแรงร่วมใจในการช่วยกันส่งเสริมให้การปฏิบัติงานด้านการเผยแผ่หลักพุทธธรรมนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดีเพื่อให้สืบทอดต่อไปยังรุ่นต่อ ๆ ไป โดยเฉพาะคณะสงฆ์ที่จะต้องคอยตรวจสอบสอดส่องถึงความเหมาะสม ควรนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายของคณะสงฆ์ในการอบรมเตรียมความพร้อมของพระสงฆ์ไทยในการปฏิบัติ

งานด้านการเผยแผ่นี้ อีกทั้งนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการสำหรับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ผู้เป็นศาสนทายาทรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการเผยแผ่หลักพุทธธรรมที่ไม่ “ตกม้าตาย” ด้วยเทคนิคและสื่อดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการสร้างผลลัพธ์ของการเผยแผ่หลักพุทธธรรมในสังคมดิจิทัล
- 2) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับพุทธจริยศาสตร์ในกระบวนการสร้างตัวชี้วัดและองค์ประกอบด้านความประพฤติที่พึงประสงค์ของพระธรรมวิทยากร
- 3) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับท่าทีกระบวนทรรศน์ทางปรัชญาหลังนวยุคในการบูรณาการงานเผยแผ่หลักพุทธธรรมของพระสงฆ์ไทย
- 4) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการออกแบบกิจกรรมด้วยหลักไตรสิกขาและภาวนาธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน
- 5) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบ่มเพาะจิตอาสาของพระสงฆ์รุ่นใหม่ในการสืบสานศาสนทายาทด้านการเผยแผ่หลักพุทธธรรม
- 6) ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับพุทธบูรณาการการสร้างเครือข่ายพหุภาคีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในสังคมดิจิทัล

รายการอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2545). *ปรัชญาหลังนวยุค*. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- _____. (2546). *เริ่มรู้จักปรัชญา เล่ม 1 ในชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระพล เจริญสุข. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรกรมสรรพสามิตในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ศรีอยุธยา.

- ประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2561). เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนพิเศษ 82 ก หน้า 1-9 (13 ตุลาคม 2561).
- ประกาศสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2566). เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง หน้า 3,4,11,12 (1 พฤศจิกายน 2565).
- พระใบฎีกาธีรศักดิ์ สุธีโร (น้อยอ่อน). (2560). *ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท โรงเรียนกระสังพิทยาคม ตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์*. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาที่ยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระปลัดเมธี ปิยธมโม (หินใหม่). (2562). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาหลังนวยุคและพุทธปรัชญาเพื่อการเผยแผ่หลักพุทธธรรมในสังคมยุคดิจิทัล*. คุษณินิพนธ์ปรัชญาคุษณินิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- พระมหาธนิสร จันทวณโณ (วรตันติ), สวัสดิ์ อโณทัย และ สมบูรณ์ บุญโท. (2567, มกราคม-มิถุนายน). “รูปแบบการบูรณาการปรัชญาหลังนวยุคและหลักพุทธธรรมแห่งสปปายะเพื่อการพัฒนาชีวิตสร้างสุขในสังคมดิจิทัล.” *วารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม*. 6(1): 640-653.
- พระอรรถพล ทองสง. (2563). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นโดยการฝึกอบรมหลักสูตรกลุ่มคลินิกคุณธรรม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรสิทธิสิน หงษ์ทอง, สุกัญญาณัฐ ออบสิน และพระครูนิวาสิตขันธ์การ. (2566, มีนาคม-เมษายน). “การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาลเมืองพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.” *วารสารวิจัยวิชาการ*. 6(2): 155-168.

การสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ของอาร์ตทอย ในตลาดกล่องสุ่ม

Creating Sign Value for Art Toys in the Blind Box Market

กัญญ์ณัฐ อรุณรัตน์* Kannanat Anuruktiphon*

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มุ่งค้นหาคำตอบของข้อสงสัยที่ว่า การสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ของอาร์ตทอยในตลาดกล่องสุ่ม สามารถนำแนวคิดทฤษฎีวิทยาแห่งการบริโภคของฌอง โบตริยาร์ด (Jean Baudrillard) มาสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการบริโภคกล่องสุ่มของสังคมนี้อาจสามารถสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ได้หรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า ปรากฏการณ์ในการบริโภคอาร์ตทอยในตลาดกล่องสุ่มนี้ แต่เดิมผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับอาร์ตทอยในระดับแรก คือ ธรรมชาติของมูลค่าใช้สอย ที่อาร์ตทอยเป็นเพียงแค่ของเล่นของสะสมเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้น อีกทั้งอาร์ตทอยยังถูกนำมาแลกเปลี่ยนซื้อขายกันจนเกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อ (ผู้บริโภค) กับผู้ขายจนก่อให้เกิดธรรมชาติของการบริโภคในระดับที่สอง คือ ธรรมชาติของการแลกเปลี่ยน ซึ่งเมื่อนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันแล้ว อาร์ตทอยนั้นก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนความรักและการแบ่งปันเมื่อมอบเป็นของขวัญให้กันและกันในทุก ๆ เทศกาลจนนำไปสู่การสร้างธรรมชาติของการบริโภคในระดับที่สาม คือ ธรรมชาติของการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ขึ้น แต่สำหรับผู้บริโภคในยุคปัจจุบันนี้ พวกเขาไม่ได้บริโภคอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริงอีกแล้ว แต่ผู้บริโภคหรือสะสม

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสื่อสารองค์กรและแบรนด์ คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

มูลค่าเชิงสัญลักษณ์ที่แนบมากับกล่องสุ่ม ตรรกะการบริโภคกล่องสุ่มจึงมีลักษณะ เป็นกึ่งการเสพงานศิลปะชั้นสูงและศิลปะชั้นล่างผสมเข้าด้วยกัน วัฒนธรรมชั้นสูง ถูกแปรรูปมาเป็นสินค้ามวลชนมากขึ้น กล่าวคือ อาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่ม ได้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมเพื่อการซื้อขายสัญลักษณ์เป็นหลัก (ระดับที่สี่ ตรรกะการบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์) แทนการเสพงานศิลปะจากการจัดแสดง นิทรรศการของศิลปินอย่างเดียว สัญลักษณ์ต่าง ๆ ถูกประกอบสร้างระหว่างศิลปะ สมัยใหม่เข้ากับของเล่นแบบเดิมจนทำให้อาร์ตทอยในแต่ละคอลเลกชัน กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อจิตใจผู้บริโภค อาร์ตทอยได้กลายเป็น สัญลักษณ์ของความหรูหราตามกระแสนิยม โดยการสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ผ่าน การออกแบบหีบห่อบรรจุภัณฑ์ของกล่องสุ่มให้น่าดึงดูดความสนใจ แสดงภาพ ทับบ้างกล่องเพื่อให้ผู้บริโภคเสาะแสวงหาตัว “ซีเคร็ท” การทำ “รีเซล” ทำให้อาร์ตทอย มีราคาสูงขึ้นในกลุ่มผู้ขายและผู้ซื้อ การออกแบบสร้างเรื่องราว (Brand Storytelling) ให้แก่อาร์ตทอยในแต่ละคอลเลกชัน การใช้กลยุทธ์การสร้าง ความร่วมมือ (Co-branding) รวมทั้งการใช้สื่อออนไลน์ของเหล่าดารา ศิลปิน และอินฟลูเอนเซอร์ ล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ให้แก่อาร์ตทอยในตลาดกล่องสุ่ม ข้อค้นพบของผู้เขียนนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิด ตรรกวิทยาแห่งการบริโภคของ ฌอง โบ德里ยาร์ด ทั้งสิ้น

คำสำคัญ : มูลค่าเชิงสัญลักษณ์, อาร์ตทอย, กล่องสุ่ม

Abstract

This academic article aims to explore whether the creation of sign value for art toys in the blind box market can be examined through Jean Baudrillard's concept of consumption logic to reflect the phenomenon of blind box consumption in contemporary society and assess its ability to generate sign value.

The study found that the phenomenon of art toy consumption in the blind box market initially operated on the first level of consumer logic: the logic of use value. In this stage, art toys were merely collectibles intended for personal enjoyment. As art toys became

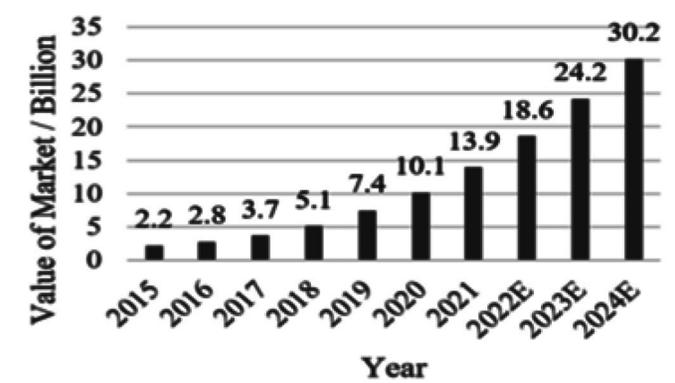
objects of exchange in the marketplace, a relationship between buyers (consumers) and sellers was established, leading to the second level of consumer logic: the logic of exchange value. Through transactions, art toys began to acquire symbolic meanings, representing love and sharing when exchanged as gifts during various celebrations. This process further evolved into the third level of consumer logic: the logic of symbolic exchange. However, in today's consumer culture, reveals that consumers today do not consume based on actual needs but instead aim to consume or collect the sign value associated with the blind boxes. The logic of consuming blind boxes, therefore, represents a combination of high art and low art appreciation. High culture is increasingly transformed into mass commodities; i.e. art toys in the form of blind boxes have become cultural goods primarily intended for sign trading (the fourth level: the logic of sign value), rather than solely for the consumption of art through artists' exhibitions. Signs are combined to transform modern art into traditional toys, making each art toy collection a cultural product that influences consumers' perceptions. Art toys have become symbols of luxury and popular trends. The sign value is created through the design of the blind box packaging, making it attractive, interesting, and featuring an image on the side to encourage consumers to search for the "secret" toy, and reselling art toys to increase prices among sellers and buyers, brand storytelling for each collection, co-branding strategies, including the use of online media featuring celebrities, artists, and influencers are all methods of creating sign value for art toys in the blind box market. The findings of this study are fully aligned with Jean Baudrillard's concept of consumption logic.

Keywords: Sign value, Art toy, Blind Boxes

บทนำ

“ตลาดกล่องสุ่ม” ตลาดที่ได้รับความสนใจอย่างมากในกลุ่มผู้บริโภคทุกเพศทุกวัย จนกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจ จากการคาดการณ์ตลาดอุตสาหกรรมของเล่นในประเทศจีนตั้งแต่ ค.ศ. 2017-2023 ได้ชี้ชัดให้เห็นถึงแนวโน้มของสัดส่วนผู้บริโภคใน ค.ศ. 2023 ที่ซื้อของเล่นสูงขึ้นไปถึงร้อยละ 23.03 จากผลงานวิจัยของ Xiaolin Chen (2021) เรื่อง “Research on Blind Boxes Consumers---Taking Pop Mart as an Example.” ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Atlantis Press พบว่า การคาดการณ์ใน ค.ศ. 2023 ขนาดตลาดอุตสาหกรรมของเล่นในประเทศจีนจะมีมูลค่ารวมมากกว่า 57,460 ล้านหยวน หรือเป็นเงิน 289,641 ล้านบาท มีสัดส่วนของมูลค่าตลาดกล่องสุ่มของเล่นสูงถึง 9,300 ล้านหยวน หรือเป็นเงิน 46,878 ล้านบาท อีกทั้งผลการวิจัยยังพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริโภคในตลาดกล่องสุ่มเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38 ตามลำดับ โดยมีช่วงอายุตั้งแต่ 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12 และอายุ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ จากผลการวิจัยยังพบอีกว่า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อการซื้อกล่องสุ่มสูงสุดของผู้บริโภคชาวจีนอยู่ในช่วง 100 - 500 หยวน หรือ 504 - 2,520 บาท คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือ 500 - 1,000 หยวน หรือ 2,520 - 5,040 บาท คิดเป็นร้อยละ 22 และ 100 หยวน หรือ 504 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจซื้อกล่องสุ่มของผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อเพราะสินค้ามีความน่ารักและน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเพราะต้องการที่จะนำกล่องสุ่มไปเป็นของขวัญหรือของฝาก โดยเฉพาะผู้บริโภคอายุในช่วงวัย 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 27 อีกทั้งยังพบว่า ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเพราะแบรนด์ของกล่องสุ่มนั้นได้มีการใช้กลยุทธ์การสร้างแบรนด์แบบร่วมมือกันระหว่าง 2 แบรนด์ (Co-branding) กล่าวคือ ทั้งสองแบรนด์ต่างใช้ตราสินค้าและความเชี่ยวชาญของตนร่วมกันเพื่อสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่ตนมีจนทำให้ผลิตภัณฑ์กลายเป็นสิ่งที่หายาก (Rare Item) หรือรุ่นพิเศษ (Special Edition) (กัญญาณัฐ อนุรักษ์ดิพันธ์, 2566) หรือเรียกกันว่า “ตัวซีเคร็ท (Secret)” ซึ่งส่งผลให้ยอดขายสูงเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23 และผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเพราะความอยากรู้อยากเห็นว่ามีอะไรอยู่ในกล่องสุ่ม และเพื่อเก็บเป็นของสะสม คิดเป็นร้อยละ 18 อีกทั้งยังพบว่า ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเพราะราคาไม่แพงจนเกิดการซื้อซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 14 และต้องการใช้กล่องสุ่มเพื่อแสวงหาเพื่อนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ จากผลการวิจัยนี้เองสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการทางจิตวิทยาในการซื้อกล่องสุ่มของผู้บริโภคว่ามีด้วยกันหลากหลายเหตุผล จึงเกิดกระแสใหม่ที่เรียกว่า “กล่องสุ่มทางเศรษฐกิจ”

จากกระแสดังกล่าวคาดการณ์ว่า ภายใน ค.ศ. 2024 ตลาดกล่องสุ่มทางเศรษฐกิจนี้จะขยายตัวอย่างก้าวกระโดดถึง 30,000 ล้านดอลลาร์ (Mob Research Institute, 2020) กล่าวคือ ในช่วง ค.ศ. 2019 ขนาดตลาดของเล่นกล่องสุ่มในประเทศจีนมีมูลค่าตลาดสูงถึง 20.7 พันล้านหยวน ซึ่งเพิ่มจากเดิมอีกร้อยละ 47.9 เมื่อเทียบกับมูลค่าตลาดใน ค.ศ. 2018 อุตสาหกรรมตลาดของเล่นกล่องสุ่มได้กลายเป็นตลาดที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับของเล่นแบบมีดีไซน์ จากภาพที่ 1 จะเห็นว่ามีการเติบโตอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลา 5 ปี และภายใน ค.ศ. 2024 ขนาดตลาดของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนี้จะมีมูลค่าสูงถึง 3 หมื่นล้านหยวนอีกด้วย

ภาพที่ 1 แสดงขนาดตลาดกล่องสุ่มในประเทศจีนตั้งแต่ ค.ศ. 2015 – 2024

ที่มา : Mob research institute. (2020, December 17)

อีกทั้งผลงานวิจัยของ Lige Fu และ Zheyu Zhao (2022) เรื่อง “Chinese Blind Box Market Needs Regulation” ยังรองรับในประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นไว้ว่า ความนิยมของกล่องสุ่มจะกลายเป็นของเล่นที่ทันสมัยด้วยรูปลักษณะที่ได้ออกแบบมาให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสามารถตอบสนองความชอบด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ปรากฏการณ์การบริโภคกล่องสุ่มที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ ผู้เขียนมุ่งค้นหาคำตอบของปรากฏการณ์ดังกล่าวโดยใช้กรอบแนวคิดตรรกวิทยาแห่งการบริโภคของฌอง โบตริยาร์ด (*Jean Baudrillard*) มาอธิบาย และสะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคในสังคมยุคใหม่ที่สามารถสร้างมูลค่าจนก่อให้เกิดตรรกะการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (Logic of Symbolic Exchange) และตรรกะการบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ (Logic of Sign Value) เพื่อทดแทนการบริโภคแบบเดิมที่มุ่งเน้นตรรกะของมูลค่าใช้สอยหรือตรรกะเชิงอรรถประโยชน์ (Logic of Utility/Practical Operation)

ความเป็นมาของกล่องสุ่มและอาร์ตทอย

ในสมัยยุคเอโดะ (ค.ศ. 1603-1868) “กล่องสุ่ม” ได้ถือกำเนิดขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น ร้านกิโมโน ได้คัดแยกสินค้าภายในร้านโดยนำสินค้าที่จะขายซึ่งก็คือเสื้อผ้ากิโมโนศิลปะหลาย ๆ ตัวใส่ไว้ในถุงทียบ เพื่อที่จะไม่ให้ผู้ซื้อเห็นสินค้าก่อนนั่นเองโดยตั้งชื่อถุงนี้ว่า “ถุงเอบิสึ” ซึ่งก็คือชื่อของเทพเจ้าด้านการค้าขายและเทพเจ้าแห่งโชคลาภของประเทศญี่ปุ่น และเมื่อเข้าสู่ยุคเมจิ (ค.ศ. 1868 – ค.ศ. 1912) แต่ละร้านก็นำเอาไอเดียแบบเดียวกันนี้มาใช้ โดยศิลปะสินค้าในร้านของตนที่หลากหลาย อีกทั้งได้ปรับเปลี่ยนชื่อถุงเป็น “ฟุกุบุคุโระ” หรือแปลว่าถุงโชคตินั่นเอง นับแต่นั้นมาถุงโชคตินี้ก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลปีใหม่คนญี่ปุ่นยังคงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมฟุกุบุคุโระโดยในวันที่ 1 มกราคม ทุกร้านค้าในประเทศญี่ปุ่นจะเปิดขายสินค้าแบบกล่องสุ่มหรือฟุกุบุคุโระนี้ และกล่าวอ้างว่าสินค้าในกล่องสุ่มหรือถุงโชคตินี้มีสินค้าที่มีคุณภาพคุ้มค่าง่าราคาสินค้าที่ต้องจ่าย (ประธอรพิต กัญฐ์วัฒนา, 2564) (ตามภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงภาพถุงเอบิสึ หรือถุงโชคติ

ที่มา : Fukubukuro on sale outside a store on Takeshita Street Tokyo, in 2006

อย่างไรก็ตามในช่วงแรก ๆ ของทศวรรษที่ 1990 กล่องสุ่มได้ถูกพัฒนาและหลอมรวมเข้ากับของเล่น หรือ อาร์ตทอย (Art toy) หรือบางประเทศเรียกว่า ดีไซน์เนอร์ทอย (Designer toy) ซึ่งในช่วงทศวรรษนี้ ผลงานการออกแบบไอเดียสร้างสรรค์อาร์ตทอยจะมาจากเหล่าศิลปินชื่อดังโดยเริ่มจากศิลปินชาวฮ่องกง ชื่อ เรย์มอนด์ ชอย (Raymond Choy) ได้ออกแบบอาร์ตทอยให้เป็นชุดของเล่นสะสมในชื่อว่า คี (Qee) ที่มีลักษณะคล้ายของเล่นเลโก้ที่ตัวมีลักษณะเป็นคน แต่มีหัวเป็นลิง กระต่าย และหนู เป็นต้น โดยอาร์ตทอยในช่วงแรกนี้ค่อนข้างมีราคาสูงและผลิตออกมาในจำนวนจำกัด ซึ่งถือเป็นการจุดกระแสอาร์ตทอยให้เติบโตขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วยโดยมีชื่อว่า ดันนี่ ซีรีส์ (Dunny Series) อาร์ตทอยคาแรกเตอร์กระต่ายหลายลาย และในประเทศญี่ปุ่นก็เกิดอาร์ตทอยในชื่อ แบร์บริค (BE@RBRICK) ที่ส่วนหัวเป็นหมี่แต่มีช่วงตัวเป็นเลโก้ แบร์บริคจัดเป็นของเล่นที่สะสมหลากหลายสไตล์ที่สร้างกระแสความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะคาแรกเตอร์ของแบร์บริคที่มีความผสม

ผลงานระหว่างของเล่นและงานศิลปะที่สร้างชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก จะเห็นได้ว่าในช่วงแรกนั้น อาร์ตทอยจะถูกออกแบบมาให้มีสถานะเป็นของเล่นกึ่งสะสมกึ่งงานศิลปะ ที่ถ่ายทอดอารมณ์ของศิลปิน แนวพ็อปอาร์ต (Pop Art) ที่แต่ละคนจะรังสรรค์ผลงานศิลปะของตนสะท้อนประสบการณ์ทั้งหมดของศิลปินในช่วงเวลาหนึ่ง อีกทั้งนักสะสมอาร์ตทอยยังเก็บไว้เป็นของสะสมเพื่อต้องการเพิ่มมูลค่าในตลาดอีกด้วย การเติบโตของ “อาร์ตทอย” ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวถูกจำกัดอยู่ในแวดวงของเหล่าศิลปินที่มักจะนำอาร์ตทอยมาจัดแสดงนิทรรศการของตนผ่านหอศิลป์หรือพิพิธภัณฑ์ศิลปะเท่านั้น และนักสะสมที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนก็หวังเพียงเพื่อเก็งกำไรจากผลงานหรืออาร์ตทอยดังกล่าว

จุดเปลี่ยนที่ทำให้ “อาร์ตทอย” ออกมาสู่สายตาของสาธารณชนมากขึ้นแทนที่จะจำกัดอยู่ในแวดวงของงานศิลปะผ่านการจัดแสดงนิทรรศการของเหล่าศิลปินก็เพราะการเปิดตัวของร้านป๊อปมาร์ท (Pop Mart) ร้านค้าปลีกสัญชาติจีน โดยมี หวังหนิง (Wang Ning) ผู้ซึ่งเป็นซีอีโอแห่งอาณาจักร “กล่องสุ่ม” (Blind Boxes) ที่ใหญ่ที่สุดของจีน และเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทป๊อปมาร์ท (Pop Mart) บริษัทผู้ผลิต “ของเล่นกล่องสุ่ม” ซึ่งเป็นบริษัทบุกเบิกเริ่มแรกที่ได้ร่วมมือกับเหล่าศิลปินนำออกแบบที่มีชื่อเสียงหลายคน เพื่อร่วมกันสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของตนเอง หวังหนิง กล่าวว่า เนื่องจากชีวิตวัยเด็กที่เขาได้รับอิทธิพลจากครอบครัวที่ทำธุรกิจมาตั้งแต่อายุน้อยน้อยทำให้เขามีความสนใจและมีความมุ่งมั่นอย่างมากที่จะทำธุรกิจของตนเองหลังจากที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย หวังหนิงและทีมงานได้ดำเนินการสำรวจตลาดและตัดสินใจทำธุรกิจโดยมีการกำหนดทิศทางในการพัฒนาธุรกิจของตน ซึ่งเขาเล็งเห็นว่าการจำหน่ายสินค้าประเภทไลฟ์สไตล์ที่มีดีไซน์ทันสมัยจะเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพในอนาคต จากความมุ่งมั่นนี้เองร้านป๊อปมาร์ท สาขาแรกได้เปิดตัวอย่างเป็นทางการที่กรุงปักกิ่งในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2010 และเขาได้ซื้อลิขสิทธิ์อาร์ตทอยมอลลี่ (Molly) ซึ่งทำให้ร้านป๊อปมาร์ทกลายเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวในการจำหน่ายอาร์ตทอยตัวนี้ ตู๊กตามอลลี่ (Molly) เป็นอาร์ตทอยที่ได้รับการออกแบบโดย เคนนี่ หว่อง (Kenny Wong) ศิลปินชาวฮ่องกง ซึ่งอาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่นี้ได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบมาจากเด็กที่เคนนี่หว่องได้ช่วยเหลือและร่วมงานด้วยโดยมีจุดประสงค์อยากทำให้อาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่ สามารถเข้าได้กับคนทุกเพศทุกวัย ปรากฏว่านับตั้งแต่อาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่ ได้ออกมาวางจำหน่ายในรูปแบบกล่องสุ่ม ด้วยคอลเลกชันประจำราศีเกิดที่เปิดตัวในตลาดจีน กล่องสุ่มตุ๊กตามอลลี่ก็ได้สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แก่ร้านป๊อปมาร์ท ทั้งยังได้รับความนิยมจากผู้บริโภคอย่างรวดเร็วจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเฉิงตู, 2556)

พูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์, 2567) ได้ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์การค้าอาร์ตทอยทั่วโลกที่เติบโตทั้งตลาดโลกและตลาดไทย ที่ส่งผลให้เกิดการผลักดัน

และสนับสนุนศิลปินไทยให้สร้างผลงานออกแบบเพื่อช่วยเพิ่มรายได้เข้าสู่ประเทศ ซึ่งพูนพงษ์ กล่าวว่าเป็นสินค้าของเล่นของสะสมประเภทหนึ่งที่กำลังอยู่ในกระแสนิยม ได้รับการออกแบบโดยการผสมผสานระหว่างศิลปะสมัยใหม่กับของเล่นแบบเดิม โดยส่วนใหญ่ทำมาจากวัสดุหลากหลายชนิด อาทิ พลาสติก ไวนิล ไม้ เหล็ก เป็นต้น ซึ่งอาร์ตทอยเหล่านี้จะถูกผลิตในจำนวนจำกัด จึงส่งผลให้เกิดการแข่งขันเพื่อการครอบครอง ยิ่งเป็นผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียง ก็ส่งผลให้เกิดความต้องการที่สูงขึ้นด้วยจนทำให้ราคาเพิ่มขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้หากมีการขายในรูปแบบกล่องสุ่มก็จะช่วยสร้างความน่าตื่นตื้นตันให้แก่ผู้ซื้อจากการแกะกล่องสุ่มที่ไม่รู้ว่าข้างในกล่องจะได้อะไร จนเกิดเป็นกระแสนิยมในแบบป๊อปคัลเจอร์ (POP Culture) หรือวัฒนธรรมร่วมสมัยที่ได้รับความนิยม กระแสของอาร์ตทอยดังกล่าวได้ก่อตัวขึ้นจากนักสะสมไปสู่กลุ่มผู้บริโภคที่ซื้อมาเพื่อทำคอนเทนต์โดยแกะกล่องสุ่มเพื่อโชว์อาร์ตทอยภายในกล่องผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นติ๊กต็อก (TikTok) เฟซบุ๊ก (Facebook) หรืออินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น โดยเฉพาะอาร์ตทอยตัวซีเครีทที่เป็นตัวพิเศษหายากจนเกิดการเก็งกำไรและเกิดการ “รีเซล” ขึ้นในกลุ่มผู้ขายที่รับหรือออเดอร์จากร้านค้าเมื่อสินค้าเริ่มวางจำหน่ายวันแรก กลุ่มผู้ขายกลุ่มนี้จะนำมาเพิ่มราคาให้สูงขึ้นเพื่อขายต่อให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อนักสะสมอีกทอดหนึ่ง

ผลการวิจัยของบริษัท แซนรู (Zanroo) บริษัทผู้เชี่ยวชาญด้านดาต้า พบว่า การวิเคราะห์ความเสี่ยงในโซเชียลมีเดียจาก Social Listening Tools ซึ่งเป็นเครื่องมือที่บริษัทได้นำมาใช้เพื่อคอยรับฟังเสียงของผู้บริโภคที่อยู่ในโลกโซเชียลมีเดีย ผ่านการตรวจสอบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ บนโลกออนไลน์พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ให้ความสนใจอาร์ตทอยที่วางจำหน่ายในร้านป๊อปมาร์ทสูงที่สุดมีด้วยกัน 3 คาแรกเตอร์ (เดลินิวส์ออนไลน์, 2567) ดังนี้

ลาบูบู้ (Labubu) ครองอันดับ 1 ด้วยยอดเอ็นเกจเมนต์ สูงถึง 1,056,959,353 ผลงานของศิลปินชาวจีนที่เติบโตในฮ่องกง ชื่อ คาซิง ลัง (Kasing Lung) ลาบูบู้ เป็นปีศาจน้อยมอนสเตอร์ หูยาว ฟันแหลม ตากลมโต โดดเด่นด้วยรูปลักษณะที่ขี้เล่น รอยยิ้มเห็นฟันอันเป็นเอกลักษณ์ แม่น้ำตาจะน่ารักและแอบทำเรื่องเลวร้ายโดยไม่ได้ตั้งใจหากแต่มีจิตใจดีคอยสนับสนุนช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอไม่ว่าลาบูบู้จะเจอความยากลำบากมากแค่ไหน ลาบูบู้ก็จะยิ้มสู้และมอบความสุขให้ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์หลักเฉพาะตัว ลาบูบู้ อาร์ตทอยตัวนี้ถือกำเนิดขึ้นใน ค.ศ. 2015 โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากเทพนิยายยุโรปผสมผสานกับเรื่องราวของเอลฟ์ คาซิง ลังได้ออกแบบหนังสือภาพเทพนิยายเรื่อง Nordic Fairy Tale จำนวน 3 เล่ม ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของแก๊งสัตว์ประหลาดที่มีทั้งความดีและความชั่ว โดยมีตัวละครหลากหลาย ได้แก่ ซิโมโม (Zimomo) (พี่ชายฝาแฝดของลาบูบู้) ไทโคโค (Tycoco) สปิคกี้ (Spooky) พาโต (Pato) และคาแรกเตอร์ที่โด่งดังมากที่สุดคือลาบูบู้ (Labubu) โดยลาบูบู้ถูกออกแบบมาให้คู่กับไทโคโค แฟนหนุ่มขี้อายจิตใจใสซื่อในคอนเซปต์

คุกกี้กุกัดที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของคาซิง ลังที่ว่า อารมณ์และนิสัยแบบเด็กแม้จะเกินพอดีก็มักจะถูกเก็บซ่อนไว้ในผู้ใหญ่เสมอ ใน ค.ศ. 2017 ตัวละครในแก๊งสัตว์ประหลาดของคาซิง ลัง ได้รับการจัดแสดงนิทรรศการในชื่อชุดว่า De Kleuren MONSTERS ซึ่งแปลว่า อาณาจักรของเหล่าเอลฟ์ เป็นการแสดงภาพวาดมากกว่า 20 ภาพ โดยมีลาบูบู้เป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่อง ค.ศ. 2019 ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญเมื่อบริษัทป๊อปปาร์ทได้ทำข้อตกลงจัดลิขสิทธิ์ผลงานชุดนี้ของคาซิง ลัง และส่งผลให้ปัจจุบันอาร์ตทอยลาบูบู้ในรูปแบบกล่องสุมได้รับความนิยมสูงสุด โดยเฉพาะลาบูบู้รุ่นมาการอง ที่พัฒนาหน้าให้อ้วนขึ้น ขนปุกปุย มี 7 สีให้ได้เก็บสะสม โดยสีตัวที่ 7 จะเป็นตัวซีเคร็ต (Secret) ที่หายากที่สุด อีกทั้งยังออกแบบมาให้เป็นพวงกุญแจนำมาห้อยคล้องกระเป๋าให้ดูโดดเด่น และสามารถแต่งตัวใส่เสื้อผ้าให้ลาบูบู้ได้ กระแสลาบูบู้ในประเทศไทยครั้งสำคัญ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2567) เกิดขึ้นเพราะดารานักแสดงนิยมนำลาบูบู้มาห้อยกระเป๋าพร้อมโพสต์ภาพผ่านสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะ ชมพู่ อารยา และลิซ่า นักร้องสมาชิกวงแบล็กพิงก์ เกิร์ลกรุ๊ปเกาหลีได้ส่งผลให้กล่องสุมจากราคากล่องละ 550 บาท ปรับราคาสูงขึ้นถึงกล่องละ 3,500 บาทภายในข้ามคืน และยอดราคาริเซลคือการนำสินค้ามาขายต่อซึ่งเป็นการปรับราคาขายได้มากกว่าราคาที่ซื้อมาสูงเกือบถึงสี่หมื่นบาทอีกด้วย

ครายเบบี้ (Crybaby) อันดับ 2 ด้วยยอดเอ็นเกจเมนต์ 390,871,605 ผลงานของศิลปินไทย ซึ่งออกแบบโดย นิสา ศรีคำดี ครายเบบี้ เป็นเด็กผู้หญิงผมสั้นที่มีน้ำตาคลอเบาเม็ดใหญ่ ผสานด้วยใบหน้าที่สะท้อนถึงความเศร้าและเสียงหัวเราะผ่านใบหน้าเดียวกัน ศิลปินได้ออกแบบครายเบบี้มาเพื่อเป็นตัวแทนของคนที่น่าสงสาร อ่อนแอ คนที่ไม่กล้าร้องไห้ให้ใครเห็นแต่แอบแฝงไปด้วยเสน่ห์ความน่ารัก ความอ่อนไหว อ่อนโยนและน่าเอ็นดู นิสา ศรีคำดี ได้สะท้อนให้เห็นว่าการร้องไห้เป็นเพียงอารมณ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่คนเรามักพยายามกดทับมันไว้ด้วยความสุขเพราะอยากให้คนอื่นเห็นว่าเราสบายดี ผลงานของ นิสา ศรีคำดี มีด้วยกัน 4 ผลงานที่สำคัญ ซึ่งแต่ละผลงานจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เดอะ (The)” ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์บางอย่างของคนที่ยังคง ผลงานแรกชื่อว่า “The Insomniac” เป็นน้องครายเบบี้ที่ผู้ออกแบบวางคอนเซ็ปต์เรื่องการนอนไม่หลับ เหตุผลที่นอนไม่หลับเพราะต้องเก็บกลิ่นความรู้สึกเอาไว้ตลอดทั้งวัน เมื่อถึงเวลากลางคืนที่ได้อยู่กับตัวเองก็ยังคงวนเวียนคิดอยู่อย่างนั้นจนนอนร้องไห้ถึงเช้า ผลงานชิ้นที่สองชื่อว่า “The Broken One” ผู้ออกแบบสะท้อนมุมมองของมนุษย์ผู้แตกสลายไม่มีชิ้นดีผ่านน้องครายเบบี้ชิ้นที่ 2 นี้ที่ส่วนหัวอยู่ทางหนึ่ง แขนและขาอยู่อีกทางหนึ่ง ผลงานชิ้นที่สามชื่อว่า “The Good One” น้องครายเบบี้ที่กำลังสุขุบหูรีที่สะท้อนให้เห็นว่าสัญลักษณ์ของบุหรืดูไม่ดี แต่คนไม่ดีก็มีหัวใจ เพราะอาร์ตทอยครายเบบี้เมื่อออกแบบมาให้มีลักษณะเป็นเด็ก แต่จริง ๆ แล้วความหมายเชิงสัญญะที่ซ่อนอยู่กลับไม่ใช่เด็กและไม่ระบุเพศ แต่ที่ออกแบบมาให้โครงสร้างภายนอกมีลักษณะเป็นเด็กนั้น ก็เพราะเด็กร้องไห้ได้อย่างซื่อตรงและจริงใจที่สุด ผลงานชิ้นที่สี่มีชื่อว่า “The Angry”

น้องทรายเบบี้เจ้าแห่งความโกรธ ที่ผู้ออกแบบสะท้อนให้เห็นว่า มนุษย์บางคนแสดงความก้าวร้าวผ่านความโกรธ แต่จริง ๆ แล้วเขาเหล่านั้นเจ็บปวดและไม่รู้ว่าควรจะแสดงความเจ็บปวดนั้นออกมาอย่างไร ไม่รู้วิธีขอความช่วยเหลือ จึงได้ใช้ความโกรธมาลบเกลือนความรู้สึกนี้ สำหรับกระแสทรายเบบี้ในประเทศไทยครั้งสำคัญเกิดขึ้นเพราะน้อยหนึ่งซึ่งเป็นบิวตี้บล็อกเกอร์ช่องยูทูบ ได้สร้างคลิปเปิดกล่องสุม์อาร์ตทอยชุดทรายเบบี้ฟาเรด ชื่อว่า “เปิดกล่อง 94 ปีอปมาร์ท น้องร้องไห้ (CRYBABY)” ผ่านทางช่องยูทูบน้อยหนึ่งเมคอัพ ซึ่งมียอดผู้เข้าชมเกือบถึง 100,000 วิว อีกทั้งยังมีการจัดแสดงนิทรรศการชื่อชุด Cry Me A River ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นนิทรรศการศิลปะเดี่ยวครั้งแรกของ ‘มอลลี่-นิสา ศรีคำดี’ ที่บอกเล่าว่าการแสดงด้านที่อ่อนแอออกมาไม่ใช่เรื่องแปลกเราสามารถร้องไห้ได้โดยไม่จำเป็นต้องเก็บความเศร้าเอาไว้ไม่ให้ใครเห็น และนิทรรศการชื่อชุด Everybody/Cries/Sometimes ใน พ.ศ. 2566 ด้วยแนวคิดที่ว่าจะไม่ปล่อยให้ใครร้องไห้เพียงลำพัง ซึ่งนิทรรศการทั้ง 2 ครั้งนี้กลายเป็นกระแสให้ผู้ชื่นชอบถ่ายรูปเช็คอินพร้อมโพสต์ภาพน้องทรายเบบี้ลงอินสตาแกรมอีกด้วย สำหรับทรายเบบี้ในรูปแบบกล่องสุม์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ CRYBABY x Powerpuff Girls เป็นการทำความร่วมมือกันระหว่างทรายเบบี้กับเดอะพาวเวอร์พัฟฟ์เกิลส์ การ์ตูนจากสหรัฐอเมริกาที่สอนว่าเด็กผู้หญิงก็เป็นฮีโร่ได้ โดยออกวางจำหน่ายทั้งหมด 13 แบบ และมีตัวซีเคิร์ตที่หายากที่สุด 1 ตัว

Molly (มอลลี่) อันดับ 3 ด้วยยอดเอ็นเกจเมนต์ 383,575,761 ผลงานการออกแบบของนายเคนนี่ หว่อง (Kenny Wong) ศิลปินชาวฮ่องกง เขาได้เริ่มออกแบบน้องมอลลี่ ใน ค.ศ. 2006 โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากการที่เขาได้เข้าร่วมงานการกุศลที่ผู้เข้าร่วมงานจะต้องวาดรูปแลกเปลี่ยนกับเด็ก ๆ ภายในงาน ซึ่งเด็กผู้หญิงที่เคนนี่ หว่อง ได้พบเจอนั้น เธอแต่งตัวเป็นนักจิตรกรที่มีดวงตาสีเขียวมรกต ผมงของเธอสั้นและมีสีประกายทอง นั่นคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้ เคนนี่ หว่องออกแบบอาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่ ให้มีตากกลมโตที่ชวนหลงใหล ทำหน้ามุ่มๆ ปากอวบอิมที่มีลักษณะของการจื่อปาก โดดเด่นด้วยความน่ารักที่สามารถเข้าถึงผู้คนได้ในทุกเพศทุกวัย ปัจจุบันอาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่มีหลากหลายขนาด และถูกวางจำหน่ายในรูปแบบกล่องสุม์ทั้งหมด 18 คอลเลกชัน (ในบทความนี้ขอกล่าวถึงเพียง 10 คอลเลกชันเท่านั้น) ตั้งแต่คอลเลกชัน 1. Molly Castle Miracle Box Series (2024) ที่ออกแบบมา 8 แบบต้อนรับเทศกาลคริสต์มาสเหมาะแก่การนำไปแขวนไว้บนต้นคริสต์มาส 2. MOLLY Carb-Lover Series คอลเลกชันนี้มี 12 แบบ และ 1 ตัวซีเคิร์ต เป็นการออกแบบให้มอลลี่เป็นนักสำรวจโลกขนมปัง 3. MOLLY Anniversary Statues Classical Retro 2 เป็นคอลเลกชันที่ออกแบบให้มอลลี่พาทุกคนเข้าสู่ยุคเรโทรที่วัสดุถูกออกแบบมาให้เสมือนทำจากเนื้อไม้ 4. Baby Molly When I was Three Series Figures คอลเลกชันนี้สะท้อนให้ย้อนกลับไปพี่น้องมอลลี่ในวัย 3 ขวบกับกิจกรรมต่าง ๆ ของเธอ 5. MEGA SPACE MOLLY 100% BLIND BOX

SERIES คอลเลกชันตะลุยกอวกาศ เป็นการออกแบบน้องมอลลี่ให้กลายเป็นนักบินอวกาศหลากหลาย คาแรกเตอร์ ตั้งแต่ นักบินอวกาศในชุดสฟั้นจ์บีบ สแควร์แพ้นท์ (การ์ตูนทีวีแอนิเมชันของประเทศสหรัฐอเมริกา) ชุดเยลลี่ หรือชุดของคิธ แฮริง ซึ่งเป็นศิลปินชาวอเมริกาที่สะท้อนภาพวาดผ่านรอย ชุดซีตบนผนังที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก 6. MEGA SPACE MOLLY 100% Series 2-B เมื่อคอลเลกชันตะลุยกอวกาศเวอร์ชันแรกได้รับความนิยม จึงได้ผลิตคอลเลกชันตะลุยกอวกาศเวอร์ชัน B เพิ่มขึ้นอีก 7. MOLLY Anniversary Statues Classical Retro Series Figures คอลเลกชันแนวเรโทรที่ออกแบบมาให้ให้น้องมอลลี่เวอร์ชันนี้ถูกแกะสลักด้วยงานไม้จริง ๆ 8. MOLLY My Instant Superpower Series Figures คอลเลกชันที่อาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่เป็นผู้มีพลังพิเศษ หายตัวได้ บินได้ เดินบนน้ำได้ 9. Molly x Warner Bros. 100th Anniversary Series คอลเลกชันนี้ใช้กลยุทธ์การสร้างแบรนด์แบบร่วมมือกันระหว่าง 2 แบรนด์ (Co-branding) โดยคอลแลบ (collabs) อาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่กับค่ายหนังวอร์เนอร์บราเธอร์สเอนเทอร์เทนเมนต์ที่มีอายุครบ 100 ปี เพื่อร่วมเฉลิมฉลอง โดยผสมผสานการออกแบบน้องมอลลี่กับการ์ตูนชื่อดัง อาทิ น้องมอลลี่ในคาแรกเตอร์ชุดซูเปอร์แมน ชุดแบทแมน หรือน้องมอลลี่ในชุดวิลลี่วงก้า เป็นต้น 10. Molly x Mika Ninagawa Flower Dreaming Series คอลเลกชันนี้ใช้กลยุทธ์การสร้างแบรนด์แบบร่วมมือกัน ด้วยการผสมผสานงานออกแบบของ มิกะ นินางาวะ (Mika Ninagawa) ศิลปินช่างภาพและผู้กำกับชาวญี่ปุ่นผู้แสดงผลงานผ่านแรงบันดาลใจจากดอกไม้และผู้หญิง โดยอาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่ถูกออกแบบมาให้มีสีสันสดใสและเนรมิตดอกไม้ให้กลายเป็นองค์ประกอบหลักในงานออกแบบครั้งนี้

ด้วยกลยุทธ์การสร้างแบรนด์แบบร่วมมือด้วยการดึงเหล่าศิลปินนักออกแบบมาเป็นพันธมิตร ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้เขียนเห็นว่ากลยุทธ์ดังกล่าวช่วยสร้างความนิยม และชื่อเสียงให้แก่บริษัทป๊อปมาร์ทเป็นอย่างมาก จนสามารถดึงดูดผู้บริโภคโดยเฉพาะผู้บริโภคกลุ่มเจเนซี (Generation Z) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เกิดระหว่าง ค.ศ. 1996 – 2012 ให้หันมาสนใจและกลายเป็นผู้บริโภคกลุ่มหลักของตลาดกล่องสุมนี้ได้ อีกทั้งผู้เขียนยังเห็นว่าคงเป็นเพราะผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับรสนิยม “สุนทรียะต้องมาก่อน” พวกเขาจะสนใจสินค้าหรือแบรนด์ที่มีการออกแบบสร้างเรื่องราว (Brand Storytelling) ดังเช่นการสร้างเรื่องราวของอาร์ตทอยมอลลี่ทั้ง 10 คอลเลกชัน และสนใจแบรนด์ที่สามารถสื่อสารบุคลิกภาพของแบรนด์ที่สะท้อนความเป็นตัวเองอย่างตรงไปตรงมา ดังเช่นลาบูบู้ปีศาจน้อยที่แอบทำเรื่องเลวร้ายแต่จิตใจดีคอยช่วยเหลือผู้อื่นและครายเบบี้อาร์ตทอยที่สะท้อนบุคลิกภาพว่าการร้องไห้ก็เป็นเพียงอารมณ์ชั่ววูบพื้นฐานของมนุษย์เท่านั้น ใคร ๆ ก็ร้องให้ได้ทั้งสิ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความชื่นชอบในการเสพสุนทรียะหรือสัญญาของผู้บริโภคกลุ่มนี้ทำให้พวกเขายินดี

ที่จะจ่ายเงินซื้ออาร์ตทอยถ้าพวกเขารู้สึกสนใจและสามารถตอบสนองความต้องการอยากรู้ อยากเห็น ของพวกเขาได้ อีกทั้งผลงานวิจัยของ K. M. Hill, P. W. Fombelle, N. J. Sirianni. (2016) ยังเสริม ในประเด็นนี้ไว้ว่า คงเป็นเพราะบริษัทผู้ค้าปลีกได้ใช้ความลึกซึ้งซับซ้อน และความอยากรู้ อยากเห็น ของผู้บริโภคกลุ่มเจนซีมาสร้างแรงกระตุ้นจนทำให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อ บริษัทหลายแห่งจึงจำกัด ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของตนเพื่อกระตุ้นความอยากรู้ อยากเห็นของผู้บริโภค ซึ่งส่งผลให้เกิดแรง จูงใจในการตัดสินใจซื้ออาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มในที่สุด

แนวคิดตรรกวิทยาแห่งการบริโภคของฌอง โบตริยาร์ด

การศึกษาเรื่อง การสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ของอาร์ตทอยในตลาดกล่องสุ่ม ผู้เขียนมุ่งศึกษา เกี่ยวกับการที่ผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจในการสะสม “ของเล่นกล่องสุ่ม” หรือเรียกอีกนัยว่า “อาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่ม” จนก่อให้เกิดกระแสกล่องสุ่มทางเศรษฐกิจที่ถูกสร้างมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ ผ่านการบริโภคของผู้บริโภค โดยผู้เขียนได้ใช้แนวคิดตรรกวิทยาแห่งการบริโภคของ ฌอง โบตริยาร์ด มาสะท้อนถึงปรากฏการณ์ในการบริโภคจนเกิดเป็นกระแสดังกล่าวว่าผู้บริโภคยุคนี้บริโภคหรือสะสม อะไรในกล่องสุ่มและมีตรรกะบริโภคกล่องสุ่มในลักษณะอย่างไรนั่นเอง

ฌอง โบตริยาร์ด (Jean Baudrillard, 1929-2007) นักคิดชาวฝรั่งเศส ผู้ซึ่งเป็นบุคคล สำคัญต่อแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Post-modernism) ฌอง โบตริยาร์ด มีความเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับ วัตถุและการบริโภคในสังคมปัจจุบัน ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าด้วยเรื่องของอรรถประโยชน์ (Utility) หรือทฤษฎีแห่งความพึงพอใจ (Pleasure) โดยทั่วไป เพราะการบริโภคของคนในยุคนี้มีความสลับ ซับซ้อนมากกว่าการเสพมูลค่าใช้สอย และมูลค่าแลกเปลี่ยน แต่วางอยู่บนรากฐานของการสร้าง คุณค่าและความหมายของวัตถุที่ถูกสร้างขึ้นในสังคม (นพดล รัตนแสงหิรัญ, 2562) ซึ่งผู้เขียนได้ ชี้ข้อค้นพบว่า การบริโภคอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มดังที่กล่าวไว้แล้วในข้างต้น ก็น่าจะสอดคล้องกับ แนวคิดดังกล่าวที่การบริโภคไม่ได้บริโภคบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริง แต่เป็นการบริโภคผ่าน การแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (มูลค่าเชิงสัญลักษณ์) และผ่านการบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ (มูลค่า เชิงสัญลักษณ์) ตามประเด็นที่ฌอง โบตริยาร์ดได้ให้ความสำคัญไว้ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2560) ดังนี้

1. การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิดเรื่อง “การบริโภค” ฌอง โบตริยาร์ดได้เปลี่ยน กระบวนทัศน์ทางความคิดแบบเดิม ๆ กล่าวคือ การยกเลิกเส้นแบ่งระหว่าง ศิลปะชั้นสูง (High Art) กับ ศิลปะชั้นล่าง (Low Art) ซึ่งผู้เขียนได้ข้อค้นพบว่า ดีไซน์เนอร์ทอย (Designer Toy) หรือ อาร์ตทอย ในรูปแบบกล่องสุ่ม ต่างล้วนถูกนำมาแปลงให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมเพื่อการซื้อขายมากขึ้น ซึ่งจากเดิมอาร์ตทอยคาแรกเตอร์ลาบูบู้ ครายเบบี้ และมอลลี่ มักจะถูกออกแบบมาให้เป็นของสะสม

กิจงานศิลปะของเหล่าศิลปินชื่อดังที่จัดแสดงผลงานในนิทรรศการผ่านหอศิลป์หรือพิพิธภัณฑ์เท่านั้น อีกทั้งทักษะที่กล่าวมานี้ก็ยังสอดคล้องกับข้อเสนอของ วอลเตอร์ เบ็นจามิน (Benjamin, W, 1973) ที่กล่าวว่า เมื่อระบบอุตสาหกรรมผลิตวัฒนธรรมออกมาเป็นปริมาณมหาศาลนั้น ไม่เพียงแต่จะทำให้ วัฒนธรรมชั้นสูงถูกแปรรูปมาเป็นสินค้ามวลชนเท่านั้น แต่วัฒนธรรมประชานิยมเหล่านี้ ยังเปิดโอกาส ให้มวลชนได้เข้าถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ครั้งหนึ่งอาจเคยขีดวงอยู่แค่ในกลุ่มของคนชั้นสูงเท่านั้น ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าระบบการผลิตอุตสาหกรรมอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มจึงสะท้อนให้เห็นถึง การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิดเรื่องการบริโภคได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สำหรับประเด็นการยกเลิกเส้นแบ่งระหว่างความลุ่มลึก กับความผิวเผิน ของ ฌอง โบดริยาร์ด ผู้เขียนพบว่า แม้ศิลปินจะออกแบบอาร์ตทอยต้นฉบับให้มีความหมายที่ลุ่มลึกทั้งลาบูบู้ ครายเบบี้ หรือมอลลี่ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นก็ตาม โดยผู้บริโภคสามารถเสพความหมายที่ลุ่มลึกนี้ผ่าน การจัดแสดงผลงานในนิทรรศการต่าง ๆ ของเหล่าศิลปิน แต่เมื่อผู้บริโภคได้เสพอาร์ตทอยตัวสำเนา ที่ให้ความหมายเพียงผิวเผินภายในร้านป๊อปปาร์ท กลับพบว่า ไม่ได้ทำให้ผู้บริโภคลดทอนความหมาย ที่ได้รับลงเลย กล่าวคือ คุณค่าความหมายที่ได้รับจากการบริโภคอาร์ตทอยต้นฉบับ (ความลุ่มลึก) และอาร์ตทอยตัวสำเนา (ความผิวเผิน) ได้ให้ความหมายที่เท่าเทียมกันนั่นเอง

2. การวิเคราะห์ “สินค้า” ฌอง โบดริยาร์ดได้เปลี่ยนวิธีวิเคราะห์สินค้าจากมิติเศรษฐกิจ มาสู่มิติทางด้านวัฒนธรรม และจำแนกประเภทสินค้าออกเป็นสองประเภทหลัก ๆ คือ สินค้าทั่วไป และสินค้าทางวัฒนธรรม โดยเขากล่าวว่า สินค้าทั่วไปจะนำมาบริโภคเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก แต่สินค้าทางวัฒนธรรมจะเป็นสินค้าที่มีผลกระทบในระดับจิตใจ ซึ่งผู้เขียนค้นพบว่า สินค้าประเภท อาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มจัดเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่ขายสัญลักษณ์เป็นหลัก กล่าวคือ สินค้าถูก ขายคุณค่าด้านงานศิลปะ ขายความหมายของคาแรกเตอร์ของอาร์ตทอยแต่ละคอลเลกชัน รวมทั้งยังสามารถสะท้อนรสนิยม และรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้บริโภคได้ เพราะอาร์ตทอยแต่ละคอลเลกชันนั้น ได้รับการออกแบบมาให้มีการผสมผสานระหว่างศิลปะสมัยใหม่กับของเล่นแบบเดิม อาร์ตทอยจึงไม่ใช่ เป็นสินค้าทั่วไปที่เป็นเพียงแค่ของเล่นเหมือนแต่เดิมอีกแล้ว เช่น อาร์ตทอยคาแรกเตอร์ครายเบบี้ที่ คอลแลบกับเดอะเพาเวอร์พัฟฟ์เกิลส์ ผู้เขียนคิดว่าการผสมผสานงานออกแบบร่วมกันเป็นการแฝง สัญลักษณ์ และความหมายเอาไว้ว่าคนที่เจ้าน้ำตา (ครายเบบี้) ก็สามารถกลายเป็นเหล่าฮีโร่ (เหมือน เพาเวอร์พัฟฟ์เกิลส์) ได้นั่นเอง หรือ อาร์ตทอยคาแรกเตอร์มอลลี่ในชุดเทศกาลคริสต์มาส ชุดนักสำรวจโลกขมมปัง ชุดเรโทร ชุดนักบินตะลุยกาศสพันจ์บ๊อบ สแควร์แพนท์ ชุดเยลลี่ ชุดคิธ แฮร์ริง ชุดผู้มีพลังวิเศษ ชุดซูเปอร์แมน แบทแมน วิลลิ่งก้าก็ตาม ล้วนแล้วแต่ถูกประกอบสร้าง ให้กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้บริโภคทั้งสิ้น

3. การวิเคราะห์ “สัญญาและการบริโภค” ฌอง โบตริยาร์ด ได้กล่าวถึง ตรรกะของการบริโภค หรือระดับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัตถุว่ามีอยู่ 4 ระดับด้วยกัน ดังนี้

ระดับแรก ตรรกะของมูลค่าใช้สอย (Logic of Use Value) หรือบางครั้งเรียกว่า ตรรกะเชิงอรรถประโยชน์ (Logic of Utility/Practical Operation) ที่ผู้บริโภคจะสัมพันธ์กับวัตถุนั้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย ซึ่งผู้เขียนยกตัวอย่าง “ของเล่น” ในระดับแรกที่แต่เดิมของเล่นจะถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเพื่อเล่นหรือให้ความเพลิดเพลินแก่เด็กและผู้ใหญ่ เช่น ของเล่นในยุคโบราณที่มีอายุราว 25,000 ปีก่อนคริสตศักราช ที่มีลักษณะเป็นตุ๊กตารูปทรงเป็นผู้หญิงรูปร่างท้วมชื่อว่า Venus of Willendorf ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยที่เป็นของเล่นหรือเพื่อบูชาเทพเจ้าในยุคนั้น หรือของเล่นที่นำเอาวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่าย อาทิ ไม้ไผ่ กะลามะพร้าว ส่วนต่าง ๆ ของต้นกล้วย พืชพรรณที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็น “ของเล่นพื้นบ้าน” ซึ่งมักถูกประดิษฐ์โดยผู้ใหญ่ภายในครอบครัวนำมาให้เด็ก ๆ เล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็กนั่นเอง

ระดับสอง ตรรกะมูลค่าแลกเปลี่ยน (Logic of Exchange Value) หรือบางครั้งเรียกว่า ตรรกะเชิงความเท่ากัน (Logic of Equivalence) ที่ผู้บริโภคเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยมีวัตถุเป็นตัวกลาง เช่น ผู้ขายแปลงวัตถุ (ของเล่น) เป็นสินค้า และผู้บริโภคก็นำเงิน (วัตถุอีกชิ้นหนึ่ง) มาซื้อ หรือเงินและของเล่นถูกแปลงให้เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายก่อให้เกิดมูลค่าแลกเปลี่ยนขึ้น เป็นต้น

ระดับสาม ตรรกะการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (Logic of Symbolic Exchange) หรือ ตรรกะเชิงคุณค่านามธรรม (Logic of Ambivalence) อันหมายความว่า วัตถุนั้นได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายบางอย่างกับเรา และเราใช้สัญลักษณ์ดังกล่าวสื่อสารแลกเปลี่ยนความหมายกับผู้อื่น ดังเช่น ผลวิจัยของ Xiaolin Chen (2021) เรื่อง “Research on Blind Boxes Consumers---Taking Pop Mart as an Example.” ที่พบว่า ร้อยละ 60 ของผู้บริโภคที่อายุ 10-20 ปี ตัดสินใจซื้อฮาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มไม่ว่าจะเป็น ลาบูบู้ ครายเบบี้ หรือมอลลี่ เพราะต้องการนำไปเป็นของขวัญของฝากและแสวงหาเพื่อนใหม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยผ่านระบบสัญลักษณ์ซึ่งไม่ใช่แค่ผ่านตัววัตถุแบบง่าย ๆ เหมือนสองระดับแรก หากแต่เป็นสัญลักษณ์ที่แนบมาในตัววัตถุ (ฮาร์ตทอย) นั้น ๆ และในประเด็นดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์แชล มอสส์ (Marcel Mauss 1872-1950 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2560) เกี่ยวกับ ทฤษฎีว่าด้วยของขวัญ/ของแลกเปลี่ยน (Theory of The Gift) ที่ว่า ของขวัญโดยตัวมันเองไม่เคยเป็นสิ่งที่แลกเปลี่ยนแบบยกให้ฟรี แต่ของขวัญเป็นพื้นฐานที่ทุก ๆ สังคมต้องมีทั้งการให้ การรับ และการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่แลกเปลี่ยนให้กันและกันนี้ ก็ไม่ได้มีเพียง

สินค้าหรือวัตถุสิ่งของ (อาร์ตทอย) เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแลกเปลี่ยนด้วยการให้เกียรติระหว่างกัน อีกด้วย

ระดับสี่ ตรรกะการบริโภคนคุณค่าเชิงสัญญา (Logic of Sign Value) หรือที่เรียกว่า ตรรกะของความแตกต่าง (Logic of Difference) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อสถานะของวัตถุที่บริโภคถูกเปลี่ยนเป็นสัญญาและมนุษย์ใช้สัญญานั้นเปรียบเทียบกับสัญญาอื่น ๆ เพื่อสร้างความแตกต่างระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ภายใต้ตรรกะของความแตกต่างนี้ วัตถุจะผ่านกระบวนการเข้ารหัสให้กลายเป็นสัญญาได้หลากหลายวิธี ผู้เขียนขอแสดงทัศนะของการสร้างมูลค่าเชิงสัญญาอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุม (วัตถุ) ผ่านกระบวนการเข้ารหัสให้กลายเป็นสัญญาไว้ดังนี้ กล่าวคือ การสร้างทึบห่อบรรจุภัณฑ์ (การเข้ารหัส) ของกล่องสุมให้ดูน่าดึงดูดความสนใจ มีการใช้รูปภาพอาร์ตทอยหลากหลายตัวในคอลเล็กชันหนึ่ง ๆ พร้อมกับภาพทึบแสดงว่ามีตัว “ซีเคร็ท” (ตัวหายาก) ที่บางกล่องก็ใส่เครื่องหมายคำถามไว้ข้างกล่องให้ดูลึกลับน่าค้นหา หรือแม้แต่การกำหนดราคาขายในร้านปีอุมาร์ท กับการกำหนดราคา “รีเซล” ที่แตกต่างกัน การทำโฆษณาแฝงผ่านอินฟลูเอนเซอร์ที่น้อยหนึ่ง บิวตี้บล็อกเกอร์ช่องยูทูบได้สร้างคลิปเปิดกล่องสุมอาร์ตทอยชุดครายเบบี้พาดเรตชื่อว่า “เปิดถุงเก่ง 94 ปีอุมาร์ทน้องร้องไห้ (Crybaby)” ผ่านช่องยูทูบน้อยหนึ่งเมคอัพ หรือการโพสต์ภาพอาร์ตทอยคาแรกเตอร์ลาบูมูผ่านสื่อออนไลน์ของ ชมพู อารยา และลิซ่า นักร้องวงแบล็กพิงก์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการเข้ารหัสให้กับอาร์ตทอยเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญญาทั้งสิ้น ด้วยตรรกะของการสร้างมูลค่าเชิงสัญญาที่ผู้บริโภคจะไม่เสพแค่ตัววัตถุ (อาร์ตทอย) ที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่ยังเสพสัญญาต่าง ๆ พ่วงติดไปกับวัตถุ (อาร์ตทอยหลากหลายคาแรกเตอร์) ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “ของเล่น” ที่มีไว้เล่นเพื่อความเพลิดเพลิน อาจไม่สำคัญเท่าการเสพสัญญาของความหรูหราตามกระแสนิยมของเหล่าศิลปิน ดารา เป็นการตีมูลค่าคุณค่าเชิงสัญญาที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างอัตลักษณ์ว่าเราเป็นใคร เราเหมือน หรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร การบริโภคอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุมตามกระแสของเหล่าศิลปิน ดาราจัดเป็นการบริโภคเพื่อการเลียนแบบ หรือการบริโภคเพื่อให้เราเหมือนและเป็นเฉกเช่นเดียวกับเหล่าศิลปินดาราททั้งสิ้น ซึ่งถือได้ว่าผู้บริโภคได้พยายามสร้างอัตลักษณ์ในระดับปัจเจกบุคคลขึ้นนั่นเอง (individual identity) การพยายามสร้างอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นผ่านการเสพสัญญาเช่นนี้ เท่ากับเป็นการสถาปนาตนเองให้มีสถานะเท่าเทียมกับศิลปิน ดารา หรือบ่งบอกว่าตนเป็นผู้ที่คงอยู่ในกระแสความนิยมสมัยใหม่ไม่ตกเทรนด์ บ่งบอกถึงรสนิยมและฐานะทางเศรษฐกิจสังคมอีกด้วย ผลที่ตามมาคือ เมื่อเกิดความต้องการตามกระแสมากขึ้นในตลาด ราคาของอาร์ตทอยในแต่ละคอลเล็กชันที่ศิลปิน ดารา โพสต์ผ่านสื่อก็มีราคาแพงสูงขึ้นหลากหลายเท่าตัว และผู้บริโภคก็ยอมจ่ายเงินซื้อด้วยราคาแพงนี้เพื่อให้ตนแตกต่างจากผู้อื่นในสังคม (ตรรกะของความแตกต่าง) อีกทั้งการสะสมอาร์ตทอยในแต่ละคอลเล็กชันที่มีการคอลแลบกับแบรนด์ต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ หรือการเสาะแสวงหารุ่นพิเศษหรือรุ่นหายากอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าการบริโภคอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุมของผู้บริโภค

อาจไม่ได้เกิดจากความต้องการแค่เป็นเพียงของเล่นเท่านั้น แต่อาร์ตทอยกลายเป็นสินค้าสัญลักษณ์ที่ถูก
ปั้นแต่งขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคได้เสพสัญลักษณ์และจำแนกความแตกต่างของตนเองว่ามีสถานะทางรสนิยม
และวัฒนธรรมที่สูงกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคม

unสรุป

ของเล่นทั่วไป (Toy) กับอาร์ตทอย (Art Toy) อาจไม่แตกต่างกันเพราะเป็นของสำหรับเด็ก
เพื่อให้ความสนุกหรือเพลิดเพลินเท่านั้น หากแต่การเล่นอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มกลับสามารถ
ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถแสวงหาเพื่อนใหม่ในกลุ่มผู้เล่นเดียวกัน อีกทั้งยังเพิ่มความอยากรู้อยากเห็นว่า
มีอะไรอยู่ในกล่องสุ่ม ผู้บริโภคจะรู้สึกว่าการได้รุ่นพิเศษหรือรุ่นหายากจะช่วยเพิ่มความโดดเด่นกว่า
ผู้อื่นในสังคม อาจเป็นเพราะการเสพมูลค่าเชิงสัญลักษณ์ที่แนบมากับอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่มนี้
ได้มอบคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ที่สูงกว่าในของเล่นทั่วไปนั่นเอง

สัญลักษณ์ได้เข้ามากำหนดแบบแผนการบริโภคอาร์ตทอยในรูปแบบกล่องสุ่ม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า
ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ ฌอง โบตริยาร์ด ในระดับสามและระดับสี่มากที่สุด
กล่าวคือ ผู้บริโภคยุคนี้ตีมูลค่ากับการเสพตราการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (อาทิ ให้อาร์ตทอยเป็น
ของขวัญ) และตราการมูลค่าเชิงสัญลักษณ์มากขึ้น อีกทั้งยังพบว่า กลวิธีที่สังคมสมัยใหม่สร้างความฟุ่มเฟือย
ที่มากมายเกินจำเป็น ก็เพราะการบริโภคของคนยุคนี้โดยเฉพาะกลุ่มเจนซีมีกับบริโภคสินค้าเพื่อ
แลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์และบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์เป็นหลัก อีกทั้งผู้เขียนยังพบอีกว่าประเด็น
ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของจอร์จส์ บาตายล์ (Georges Bataille) เจ้าของทฤษฎีว่าด้วย
รายจ่าย (Theory of Expenditure) ที่กล่าวว่า การบริโภคของมนุษย์ยุคนี้จะมีลักษณะเป็นกิจกรรม
ที่เปล่าประโยชน์ ที่มีส่วนเหลือทิ้งอย่างมหาศาล จนเกิดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ซื้ออาร์ตทอยใน
รูปแบบกล่องสุ่มแล้วได้อาร์ตทอยตัวเดิมซ้ำ ผู้บริโภคก็จะนำออกมาขายแบบลดราคา หรือเกิดการ
แลกเปลี่ยนกันระหว่างเพื่อนในกลุ่ม บาตายล์ได้สรุปไว้ว่า ชีวิตที่มีการผลิตอย่างสร้างสรรค์
(Productive Life) มักจะนำมาซึ่งรายจ่ายที่ไม่สร้างสรรค์ (Unproductive Expenditure) นั่นเอง
(Gill, C.,1994)

รายการอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2560). *สายธารแห่งนักคิด ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง
กับสื่อสารศึกษา*. นนทบุรี: บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด.
กรุงเทพธุรกิจ. (2567). 'ลาบู้บู' ขึ้นแท่น 'อาร์ตทอย' สุดไวรัล ราคาพุ่ง หลัง 'ลิซ่า' ถือน้องเซลฟี.
สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2567. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/>.

- กัญญ์ณฉวี อนุรักษิตพันธ์. (2566). กลยุทธ์การสื่อสารแบรนด์ในเมตาเวิร์ส. *วารสารวิชาการเซนต์จอห์น*, ปีที่ 26(38), 31-49.
- ประอรพิต กัษรวิวัฒนา. (2564). เจาะกลยุทธ์ ‘กล่องลุ่ม’ เทรนด์การตลาดยอดฮิต จะรุ่งหรือร่วง ขึ้นอยู่กับอะไร?. สืบค้นเมื่อ 26 กันยายน 2567. จาก <https://www.salika.co/2021/12/25/mysteriousbox-marketing-trend-of-the-year/>.
- เดลินิวส์ออนไลน์. (2567). *Pop Mart สุดฮิต!ในเมืองไทย 5 คาแรกเตอร์ไหนครองใจคนไทยมากที่สุด?*. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2567. จาก <https://t.dailynews.co.th/news/>.
- นพดล รัตนแสงหิรัญ. (2562). *การศึกษา Be@rbrick ในฐานะของสะสม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2567). *สนค.เจาะกระแสฮิปของเล่นอาร์ตทอยที่มาแรง หนุนพัฒนาอุตสาหกรรมของเล่นไทย*. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2567. จาก <https://tpso.go.th/news/>.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเฉิงตู. (2556). *ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน*. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2567. จาก <https://www.ditp.go.th/wp-content/uploads/2023/>.
- Benjamin, W. (1973), *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*. Illumination, London: Fontana.
- Gill, C. (1994). *George Bataille: Writing and the Sacred*. London: Routledge.
- K. M. Hill, P. W. Fombelle, N. J. Sirianni. (2016). Shopping under the influence of curiosity: How retailers use mystery to drive purchase motivation. *Journal of Business Research*, 69(3), 1028-1034.
- Lige Fu and Zheyu Zhao. (2022). Chinese Blind Box Market Needs Regulating. *Advances in Economics, Business and Management Research*, volume 219, Proceedings of the 2022 2nd International Conference on Enterprise Management and Economic Development.
- Mob research institute. (2020). *2020 Blind Box Market Report*. Retrieved September 24, 2024. from <https://www.mob.com/mobdata/report/120>.
- Xiaolin Chen. (2021). Research on Blind Boxes Consumers-Taking Pop Mart as an Example. *Advances in Economics, Business and Management Research*, volume 182, Proceedings of the 2021 International Conference on Economic Development and Business Culture.